

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ

ANKARA | **17-19**
MAYIS 2025

“Sürdürülebilir
Gelecek İçin
Emzirmede
Fırsat Eşitliği”

Temas Emzirme ve
Anne Sütü Gönüllüleri
Derneği

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

KONGRE BİLDİRİ KİTABI 2025

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

İÇİNDEKİLER

DAVET	2
YÖNETİM-DÜZENLEME KOMİTESİ	3
BİLİM KURULU ÜYELERİ	4-6
BİLİMSEL PROGRAM	7-11
KONUŞMACI METİNLERİ	12-45
BİLDİRİ METİNLERİ	46-205

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

Değerli Emzirme Dostları;

Dünyaya gelen her bebek, sağlıklı büyümek-gelişmek için yeterli ve dengeli beslenme hakkına sahiptir. Emzirme, bebeklerin ve çocukların bu hakkı kullanması için en ideal yöntemdir. İnsan sütünün bilinen özelliklerine, bileşenleri ve faydalarına her geçen gün yenileri eklenmektedir. Bütün bu yeniliklerin, bilim insanları ve sağlık profesyonelleriyle paylaşılması ve tartışılması gerekliliğinden hareketle 17-19 Mayıs 2025 tarihleri arasında 3. Uluslararası Emzirme Gerçeği Kongresi’ni planladık.

TEMAS Derneği ve Ankara Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi iş birliği ile düzenlenmesi planlanan bu kongrede “Sürdürülebilir Gelecek İçin Emzirmede Fırsat Eşitliği” teması işlenecektir. “Anne Sütü Muadillerinin Pazarlanması ile ilgili Uluslararası Yasa (Mama Kodu) etik ilkeleri doğrultusunda planladığımız bu kongre ile ülkemizde ve dünyada emzirmenin desteklenmesine ve gelişmesine katkıda bulunacağımıza, ortak sorumluluk bilinci ile ilgili tüm sektörleri buluşturacağımıza inanıyoruz.

Kongremizde, holistik bir yaklaşımla insan sütünün; kısa ve uzun vadede anne ve çocuk sağlığını destekleyen canlı bir gıda, eşsiz bir besin olma özellikleri, tüm bilinenlere ek olarak emzirmeyle ilgili yeni gerçekler, doğru bilinen yanlışlar paylaşılarak, bilimsel ortamda güncel verilerle konunun uzmanları tarafından emzirme gerçeği ve emzirmeyi korumak için ortak sorumluluk kapsamında ilgili tüm disiplinlerin emzirme ilişkisi, güncel durumları ve iyileştirme için atılması gereken adımlar “Sürdürülebilir Gelecek İçin Emzirmede Fırsat Eşitliği” kapsamında tartışılacaktır.

Kongremizde, anne sütü ve emzirmenin desteklenmesine gönül vermiş, bu konuda literatürde önemli çalışmaları bulunan siz kıymetli bilim insanlarını görmekten, bilgi ve deneyimlerinizden yararlanmaktan mutluluk duyacağız.

17-19 Mayıs 2025 tarihleri arasında gerçekleştirilecek olan “3. Uluslararası Emzirme Gerçeği Kongresi’nde sizleri de aramızda görmeyi umuyor, değerli katkı ve katılımlarınız için şimdiden teşekkür ediyoruz. Saygılarımızla

KONGRE BAŞKANLARI

Onursal Başkan

Prof.Dr. Ayfer TEZEL

Kongre Başkanı

Prof. Dr. Burcu KAYHAN TETİK

Kongre Başkanı

Uzm. Hemş. Melek KILIÇ

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

TEMAS DERNEĞİ YÖNETİM KURULU

Melek KILIÇ	Dernek Genel Başkanı
İlkay ZENGİN	Genel Başkan Yardımcısı
Sibel KARAGÖZ	Sayman
Emine KAYA USTA	Genel Sekreter
Ülkü KURTÇU	Genel Sekreter Yardımcısı

DÜZENLEME KOMİTESİ ÜYELERİ

Prof. Dr. Ayfer TEZEL	Onursal Başkan
Prof. Dr. Burcu KAYHAN TETİK	Kongre Başkanı
Dernek Genel Başkanı Melek KILIÇ	Kongre Başkanı
Doç. Dr. İlknur Münevver GÖNENÇ	Kongre Genel Sekreteri
Prof. Dr. Yeşim AKSOY DERYA	Kongre Genel Sekreteri
Prof. Dr. Nalan KARABAYIR	Düzenleme Komitesi Üyesi
Prof. Dr. Gözde GÖKÇE İSBİR	Düzenleme Komitesi Üyesi
Prof. Dr. Şengül YAMAN SÖZBİR	Düzenleme Komitesi Üyesi
Prof. Dr. Nevin ŞANLIER	Düzenleme Komitesi Üyesi
Prof. Dr. Merlinda ALUŞ TOKAT	Düzenleme Komitesi Üyesi
Prof. Dr. Sena KAPLAN	Düzenleme Komitesi Üyesi
Doç. Dr. Alev ESERCAN	Düzenleme Komitesi Üyesi
Doç. Dr. Muhammet BULUT	Düzenleme Komitesi Üyesi
Dr. Öğr. Gör. Şenay TÜRE	Düzenleme Komitesi Üyesi
Dr. Öğr. Gör. Funda SALGÜR	Düzenleme Komitesi Üyesi
Dr. Öğr. Gör. Zehra KILINÇ	Düzenleme Komitesi Üyesi
Dr. Öğr. Gör. Şeyma KARATEKİN	Düzenleme Komitesi Üyesi
Dr. Öğr. Üy. Sümeyye ALTIPARMAK	Düzenleme Komitesi Üyesi
Dr. Öğr. Üy. Şeyma KİLCİ ERCİYAS	Düzenleme Komitesi Üyesi
Dr. Öğr. Gör. Sinem CEYLAN	Düzenleme Komitesi Üyesi
Dr. Öğr. Üy. Deniz YILDIZ	Düzenleme Komitesi Üyesi
Dr. Öğr. Üy. Hülya ŞEKER YIKMAZ	Düzenleme Komitesi Üyesi

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

BİLİM KURULU ÜYELERİ

Prof. Dr. Necdet ÜNÜVAR	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Ayfer TEZEL	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Seçil ÖZKAN	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Esin KOÇ	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Betül ULUKOL	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Özlem MORALOĞLU	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Ali HABERAL	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Meltem YALINAY	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Nesrin ŞENBİL	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Figen ÖZGÜR	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Sinan SARI	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Faik ARDAHAN	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. İbrahim Murat HİRFANOĞLU	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Nazan KARAHAN	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Dilek DÜLGER	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Deniz SAYINER	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Toker ERGÜDER	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Melda KONDOLOT	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Emel ÖRÜN	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Nalan KARABAYIR	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Merlinda ALUŞ TOKAT	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Gözde GÖKÇE İSBİR	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Burcu KAYHAN TETİK	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Yeşim AKSOY DERYA	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Kerziban YENAL	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Şengül YAMAN SÖZBİR	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Sena KAPLAN	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Nevin ŞANLIER	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Ayşe ÖZFER ÖZÇELİK	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Neslişah RAKICIOĞLU	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Nevra KOÇ	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Canan SEREN	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Hülya OKUMUŞ	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Emriye Hilal YAYAN	Bilim Kurulu Üyesi

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

Prof. Dr. Tuğba ENSARI	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Sevil ŞAHİN	Bilim Kurulu Üyesi
Prof.Dr Zehra GÖLBAŞI	Bilim Kurulu Üyesi
Prof.Dr.Ayten ŞENTÜRK ERENEL	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Funda ÖZDEMİR	Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Meryem TEKÇİÇEK	Bilim Kurulu Üyesi
Doç. Dr. Beril AYDIN	Bilim Kurulu Üyesi
Doç. Dr. Murat AKIN	Bilim Kurulu Üyesi
Doç. Dr. Betül ORHAN KILIÇ	Bilim Kurulu Üyesi
Doç. Dr. Meltem AKÇABOY	Bilim Kurulu Üyesi
Doç. Dr. İlknur Münevver GÖNENÇ	Bilim Kurulu Üyesi
Doç. Dr. Muhammet BULUT	Bilim Kurulu Üyesi
Doç. Dr. Leman ACUN DELEN	Bilim Kurulu Üyesi
Doç. Dr. Adnan BARUTÇU	Bilim Kurulu Üyesi
Doç. Dr. Gonca KESKİNDEMİRCİ	Bilim Kurulu Üyesi
Doç. Dr. Dilek DÜLGER	Bilim Kurulu Üyesi
Doç. Dr. Sine YILMAZ	Bilim Kurulu Üyesi
Doç. Dr. Sinem BAYRAM	Bilim Kurulu Üyesi
Doç. Dr. Nihal DURMAZ	Bilim Kurulu Üyesi
Doç. Dr. Kıymet YEŞİLÇİÇEK ÇALIK	Bilim Kurulu Üyesi
Doç. Dr. Ayten ARIÖZ DÜZGÜN	Bilim Kurulu Üyesi
Doç. Dr. Rabiye ERENOĞLU	Bilim Kurulu Üyesi
Doç. Dr. Çiğdem SARI ÖZTÜRK	Bilim Kurulu Üyesi
Doç. Dr. Alev ESERCAN	Bilim Kurulu Üyesi
Doç. Dr. Gülten KOÇ	Bilim Kurulu Üyesi
Doç.Dr. Fatma USLU ŞAHAN	Bilim Kurulu Üyesi
Doç. Dr. Hacer ALAN DİKMEN	Bilim Kurulu Üyesi
Doç. Dr. Başak DEMİRTAŞ	Bilim Kurulu Üyesi
Doç. Dr. Aslıhan ÖZTÜRK EYİMAYA	Bilim Kurulu Üyesi
Doç. Dr. Figen IŞIK ESENAY	Bilim Kurulu Üyesi
Doç.Dr. Didem ŞİMŞEK KÜÇÜKKELEPÇE	Bilim Kurulu Üyesi
Doç.Dr.Fatma Özlem ÖZTÜRK	Bilim Kurulu Üyesi
Doç.Dr.Meltem UĞURLU	Bilim Kurulu Üyesi
Doç. Dr. Ummahan Yücel	Bilim Kurulu Üyesi
Dr. Öğr. Üy. Sinem CEYLAN	Bilim Kurulu Üyesi
Dr. Öğr. Üy. Şeyma KARATEKİN	Bilim Kurulu Üyesi
Dr. Öğr. Üy. Tuğba TAHTA	Bilim Kurulu Üyesi
Dr. Öğr. Üy. Mehtap UZUN AKSOY	Bilim Kurulu Üyesi
Dr. Öğr. Üy. Sıdika PELİT AKSU	Bilim Kurulu Üyesi
Dr. Öğr. Üy. Sultan ÖZKAN ŞAT	Bilim Kurulu Üyesi

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

Dr. Öğr. Üy. Pinar AKBAŞ	Bilim Kurulu Üyesi
Dr. Öğr. Üy. Özlem ÇİÇEK	Bilim Kurulu Üyesi
Dr. Öğr. Üy. Sevan ÇETİN ÖZBEK	Bilim Kurulu Üyesi
Dr. Öğr. Üy. Öykü ÖZBÖRÜ AŞKAN	Bilim Kurulu Üyesi
Dr. Öğr. Üy. Ayşe Nur YILMAZ	Bilim Kurulu Üyesi
Dr. Öğr. Üy. Hatice Gül ÖZTAŞ	Bilim Kurulu Üyesi
Dr. Öğr. Üy. Emine İBİCİ AKÇA	Bilim Kurulu Üyesi
Dr. Öğr. Üy. Zeliha ÖZSAHİN	Bilim Kurulu Üyesi
Dr. Öğr. Üy. Nilay GÖKBULUT	Bilim Kurulu Üyesi
Dr. Öğr. Üy. Çiğdem KARAKAYALI AY	Bilim Kurulu Üyesi
Dr. Öğr. Üy. Çiğdem ERDEMOĞLU	Bilim Kurulu Üyesi
Dr. Öğr. Üy. Hülya KAMALAK	Bilim Kurulu Üyesi
Dr. Öğr. Üy. Tuba Enise BENLİ	Bilim Kurulu Üyesi
Dr. Öğr. Üy. Halime ABAY	Bilim Kurulu Üyesi
Dr. Öğr. Üy. Sibel PEKSOY	Bilim Kurulu Üyesi
Dr. Ebe Emel GÜÇLÜ CİHAN	Bilim Kurulu Üyesi
Dr. Gamze DURMAZOĞLU	Bilim Kurulu Üyesi
Dr. Öğr. üy. Aslı ER KORUCU	Bilim Kurulu Üyesi
Dr. Öğr. Üy. Tufan Aslı SEZER	Bilim Kurulu Üyesi
Dr. Öğr. Üy. Sibel OCAK AKTÜRK	Bilim Kurulu Üyesi
Dr. Öğr. Üy. Zehra KILINÇ	Bilim Kurulu Üyesi

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ “Sürdürülebilir Emzirme İçin Fırsat Eşitliği” Bilimsel Program Konuları

KURS PROGRAMI

Saat	17.05.2025	Kurs Yürütücüsü
08:30-12:30	Sanal Evrende (Metaverse) Emzirme Eğitimi (Yüz yüze)	Prof. Dr. Gülten GÜVENÇ / Dr. Öğr. Üyesi Sinem CEYLAN
08:30-12:30	Hipnoemzirme (Yüz yüze)	Prof. Dr. Gözde GÖKÇE İŞBİR / Prof. Dr. Merlinda ALUŞ TOKAT
08:30-12:30	Süt Sağmada Uzman Yaklaşımı ve Güncel Teknikler (Yüz yüze)	Nebibe CAN/ Arzu EROL
08:30-12:30	Anne Sütünü Arttırma: Meme Masajı	Dr. Öğr. Üyesi Şeyma KILCI ERCİYAS
08:30-12:30	Emzirme Danışmanları İçin Besleyici ve Beslenen Roller: Psikodrama Yaklaşımı (Yüz yüze)	Psikolog Bircan KIRLANGIÇ ŞİMŞEK / Doç. Dr. Nihal DURMAZ
08:30-12:30	Uzman Emzirme Danışmanları Pratik Beceriler Güncelleme Eğitimi (Yüz yüze)	Melek KILIÇ/ Sevil YILDIRIM/ Sibel KARAGÖZ/Songül KAYA

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

KONGRE PROGRAMI		
Saat	17.05.2025	Konuşmacı
13:00-13:30	Kongre Açılış Konuşmaları	Melek KILIÇ, Temas Derneği Genel Başkanı Dr. Tasnim ATATRAH, DSÖ Ülke Ofisi, Türkiye Temsilcisi Prof. Dr. Ayfer TEZEL, Ankara Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Necdet ÜNÜVAR, Ankara Üniversitesi Rektörü
1. OTURUM YARINLARDA, GELECEKTE SÜRDÜRÜLEBİLİR EMZİRME		Oturum Başkanları Prof. Dr. Ayfer TEZEL Prof. Dr. Ali HABERAL
13:30-13:50	Dünyada ve Türkiye’de Emzirme Epidemiyolojisi: Gelecek Yönelimler	Prof. Dr. Canan TÜRKİYILMAZ
13:50-14:10	Dünyada ve Türkiye’de Emzirme Politikaları	Doç. Dr. Tufan NAYIR
14:10-14:30	Emzirmenin Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına Katkısı	Prof. Dr. Seçil ÖZKAN
14:30-14:40	Tartışma	
14:40-15:00	Kahve Arası	
2. OTURUM EMZİRMENİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİNDE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ OTURUMU		Oturum Başkanları Prof. Dr. Meda KONDOLOT Prof. Dr. Sena KAPLAN
15:00-15:20	Emzirme Danışmanlığı ve Öğrenim Modelleri	Prof. Dr. Dilek YILDIZ
15:20-15:40	Riskli Gebelik Geçiren Annelerde Emzirme Motivasyonu ve Destek Mekanizmaları	Doç. Dr. Alev ESERCAN
15:40-16:00	Hastaneye Yatan Annelerde Emzirme ve Emzirmeyi Sürdürme	Prof. Dr. Nalan KARABAYIR
16:00-16:10	Tartışma	

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

3. OTURUM WABA 2025 EMZİRMEYE ÖNCELİK VERİN: SÜRDÜRÜLEBİLİR DESTEK SİSTEMLERİ OTURUMU		Oturum Başkanları Prof. Dr. Gülten GÜVENÇ Doç. Dr. Tufan NAYIR
16:10-16:30	Sürdürülebilir Emzirme ve Uluslararası Politikalar	WHO Senior Project Manager Clare FARRAND
16:30-16:50	İklim Değişikliği ve Emzirmenin Çevresel Etkileri	Dr. Maria Enrica BETTINELLI
16:50-17:10	Sağlık Sistemleri ve Politikalarda Emzirme Dostu Yaklaşımlar	Uzm. Dr. Maja VUCKOVIC
17:10-17:30	Toplum Temelli Destek Modelleri: Kültürel Duyarlılık ve Eşitlik	Dr. Shereen SOLİMAN
17:30-17:50	İş Yerinde Emzirme: Sürdürülebilir Çözümler ve Haklar	Naomi BAR YAM
17:50-18:00	Tartışma	

Saat	18.05.2025	
4. OTURUM OLAGAÜSTÜ DURUMLARDA EMZİRME		Oturum Başkanları Prof. Dr. Bahar ÇUHACI ÇAKIR Prof. Dr. Zehra GÖLBAŞI
09:00-09:20	Doğal Afetler ve Kriz Dönemlerinde Acil Emzirme Desteği	Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Nur YILMAZ Fırat Üniversitesi
09:20-09:40	Yaşamsal Krizlerde Emzirme	Prof. Dr. Yeşim AKSOY DERYA
09:40-10:00	Savaş ve Zorunlu Göç Durumlarında Emzirme	Doç. Dr. Didem ŞİMŞEK KÜÇÜKKELEPÇE
10:00-10:10	Tartışma	
10:10-10:30	Kahve Arası	
5. OTURUM EMZİRMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ		Oturum Başkanları Prof. Dr. Dilek DÜLGER Prof. Dr. Şengül YAMAN SÖZBİR
10:30-10:50	Emzirmenin Sürdürülmesinde Sosyal Destek	Dr. Öğr. Üy. Zehra KILINÇ
10:50-11:10	Kültürel Bariyerleri Aşmak: Emzirme Davranışlarını Güçlendirmek	Prof. Dr. Ayten ŞENTÜRK ERENEL

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

11:10-11:30	1.,2.,3. Basamak Sağlık Kurumlarında Emzirmenin Desteklenmesi	Prof. Dr. Burcu KAYHAN TETİK
11:30-11:40	Bakımverenin Kanuni Hakları	Av. Elif ZENGİN
11:40-12:00	Tartışma	
12:00-13:00	Yemek Arası	
6. OTURUM MENTAL SAĞLIK VE EMZİRME		Oturum Başkanları Doç. Dr. Muhammet BULUT Doç. Dr. Betül ORHAN KILIÇ
13:00-13:20	Emzirme Süreçlerinde Psikolojik İyi Halinin Sürdürülmesi	Prof. Dr. Gözde GÖKÇE İŞBİR
13:20-13:40	Emzirme Sürecinde Anne/Baba/Bakımveren Mental Sağlığı (D-MER ve BAR, OKB, Anksiyete, Depresyon)	Doç. Dr. Burcu KÖMÜRCÜ AKİK
13:40-14:00	Travmatik Emzirme ve Danışmanlık	Doç. Dr. İlknur Münevver GÖNENÇ
14:00-14:10	Tartışma	
14:10-14:30	Kahve Arası	
7. OTURUM EMZİRMEDE RİSKLİ ANNE FAKTÖRÜ VE DANIŞMANLIK		Oturum Başkanları Prof. Dr. Deniz SAYINER Prof. Dr. Aydan BİRİ
14:30-14:50	Kronik Hastalıklı Anneler ve Emzirme	Doç. Dr. Nihal DURMAZ
14:50-15:10	Kanser ve Emzirme	Doç. Dr. Fatma USLU ŞAHAN
15:10-15:20	Çoğul Gebeliklerde Emzirme Vaka Sunumu	Uzm. Emz. Danş. Nebibe CAN
15:20-15:30	Preklemsi, Hipertansiyon ve Emzirme Vaka Sunumu	Uzm. Emz. Danş. Meliha ŞANAL
15:30-15:40	Diabet /Obezite/ Troid ve Emzirme Vaka Sunumu	Uzm. Emz. Danş. Neslihan GÜNDOĞDU
	Osteoporoz ve Emzirme Vaka Sunumu	Uzm. Dr. Sümeyye ERTEK
15:50-16:00	Tartışma	
KONFERANS		Prof. Dr. Sevgi ÖZSOY Doç. Dr. Gülten KOÇ
16:00-16:30	Emzirmenin Kökleri ve Kanatları Konferansı	Prof. Dr. Nazan KARAHAN
16:30-17:00	Emzirme ve Sanat Tarihi Konferansı	Dr. Öğrt. Üy. Sevinç YANBEYİ BEŞER

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

Saat	19.05.2025	
8. OTURUM SAĞLIK SORUNU OLAN BEBEKLERDE EMZİRME VE DANIŞMANLIK		Oturum Başkanları Prof. Dr. Esin KOÇ Doç. Dr. Meltem İLERİ
09:00-09:20	Prenatal Dönemde Özellikli Gruplar İçin Danışmanlık	Dr. Öğr. Gör. Funda SALGÜR
09:20-09:40	Alternatif Besleme Metodları	Prof.Dr. Emriye Hilal YAYAN
09:40-09:50	Uyarılmış (İndüklenmiş) Laktasyon Vaka Sunumu	Uzm. Emz. Danş. Nihal ÖZKAN
09:50-10:00	Yarık Damak ve Emzirme Vaka Sunumu	Uzm. Emz. Danş. Burcu SÖNMEZ
10:00-10:10	DDA ve Prematüre Emzirme Vaka Sunumu	Uzm. Emz. Danş. Ayşen OĞUZHAN ÇAKMAK
10:10-10:20	Down Sendromu ve Emzirme Vaka Sunumu	Uzm. Emz. Danş. Derya YILMAZ
10:20-10:30	Tartışma	
10:30-10:50	Kahve Arası	
9. OTURUM KANIT TEMELLİ YAKLAŞIMLAR IŞIĞINDA EMZİRME		Oturum Başkanları Prof. Dr. Özlem MORALOĞLU TEKİN Dr. Selen DAĞISTAN NAMLI
10:50-11:10	Fonksiyonel Tıp Kullanımı ve Emzirme	Prof. Dr. Şerife SAVAŞ BOZBAŞ
11:10-11:30	Manuel Yöntemler ve Emzirme	Dr. Öğr. Üyesi Sümeyye ALTIPARMAK
11:30-11:50	Bilişsel Davranışçı Yaklaşımlar ve Emzirme	Dr. Öğr. Üyesi Aslı ER KORUCU
11:50-12:00	Tartışma	
12:00-13:00	Yemek Arası	
10. OTURUM EMZİRME SÜRECİNDE AZ KONUŞULANLAR		Oturum Başkanları Prof. Dr. Faik ARDAHAN Doç. Dr. Nazan TORUN
13:00-13:20	Gıda Güvenliği ve Emzirme	Prof. Dr. Nevin ŞANLIER
13:20-13:40	Ek Gıda: Madolyonun İki Yüzü	Uzm. Gıda Mühendisi Tuğba BAYBURTLUOĞLU
13:40-14:00	Radyolojik Görüntüleme Yöntemleri ve Emzirme	Dr Öğr. Üy. Şeyma KARATEKİN
14:00-14:20	Anestezik İlaçlar ve Emzirme	Doç. Dr. Leman ACUN DELEN
14:20-14:30	Tartışma	
14:30-14:50	Kahve Arası	
11. OTURUM TEKNOLOJİ VE EMZİRME		Oturum Başkanları Prof. Dr. Sema KUĞUOĞLU Etlik Şehir Hastanesi SBHM Emel ÇALDIR
14:50-15:10	Emzirme ve Yapay Zekâ: Veri Analitiği ve Kişiselleştirilmiş Danışmanlık	Uzm. Dr. Yavuz KORKMAZ
15:10-15:30	Oyunlaştırılmış Emzirme Danışmanlığı	Dr. Öğrt. Üy. Özlem Ülkü BULUT
15:30-15:50	Emzirmede Dijital Sağlık Uygulamaları, Yeni Teknolojiler Simülasyon Uygulamaları ve Emzirme	Dr. Öğrt. Üy. Sinem CEYLAN
15:50-16:00	Tartışma	
KONFERANS		Oturum Başkanları Prof. Dr. Burcu KAYHAN TETİK Etlik Şehir Hastanesi Koordinatör SBHM Zeynep YILMAZ
16:00-16:30	Feminist Bakış Açısıyla Emzirme Konferansı	Emel GÖKÇEN ÇELİK
16:30-16:50	Temas Derneği ve Laktivizm	Melek KILIÇ
16:50-17:00	Kapanış ve Ödül Töreni	

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

KONUŞMACI METİNLERİ

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

**3. ULUSLARARASI
EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ**
17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

COMMUNITY-BASED SUPPORT MODELS: CULTURAL SENSITIVITY AND EQUITY

Dr. Shereen Soliman,

Pediatrician, Neonatology Consultant, Clinical Nutrition Specialist, IBCLC

Institution: DrShereenSolimanLactedu Lactation Education Alliance

Abstract:

In line with WABA 2025 theme, culturally sensitive, equity-focused models of community-based breastfeeding support are essential pillars for sustainable maternal and child health systems. Drawing from global evidence and grassroots experiences, we tried to explore how integrating cultural humility, local leadership, and intersectional equity into breastfeeding support frameworks can bridge existing gaps and promote inclusive care. As breastfeeding intersects with social identity, cultural values, language, and access to care, this session underscores the urgent need to design and implement support systems reflecting community realities.

Breastfeeding is not solely a biological act but a socially embedded practice, support models must be tailored to reflect the cultural values, socio-economic challenges, and lived realities of diverse communities. From indigenous-led peer counseling initiatives to migrant mother networks and faith-based lactation outreach, real-world examples of how equity-driven approaches can elevate breastfeeding rates and empower caregivers. However, there are several structural barriers as systemic racism, gender inequities, and access disparities—undermining breastfeeding success. Rethinking conventional models to center marginalized voices and strengthen community resilience through practical strategies for designing culturally appropriate interventions and building trust-based partnerships with communities. Advocating for a shift from one-size-fits-all solutions toward community-rooted models upholding breastfeeding as a human right and a public health imperative—paving the way for a sustainable, equitable future. Culturally sensitive and equity-

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

info@emzirmekongresi.com.tr

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

focused breastfeeding support is not optional. Because cultural norms, and beliefs shape breastfeeding practices and influence outcomes involving community-based initiatives—led by peer supporters, doulas, community health workers, and culturally aligned lactation consultants— integrating knowledge and promoting equity.

Practical guidance on designing inclusive and sustainable support systems through culturally competent training, stakeholder engagement, and cross-sector collaboration with special attention to strategies for applying these models within healthcare systems and community programs, particularly in marginalized or underserved areas recognizing the power of culturally grounded care, and fostering inclusive, respectful, and effective breastfeeding support networks empowering families and strengthen health equity.

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

**3. ULUSLARARASI
EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ**
17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

HASTANEYE YATAN ANNELERDE EMZİRME VE EMZİRMİYİ SÜRDÜRME

Prof. Dr. Nalan Karabayır, PhD, IBCLC
İstanbul Medipol Üniversitesi, Uluslararası Tıp Fakültesi, Pediatri
Anabilim Dalı

Giriş

Anne sütü, içerdiği yüzlerce biyoaktif bileşen, immünolojik faktör ve canlı hücrelerle biyolojik olarak aktif bir sıvıdır ve bebek beslenmesinde eşsiz bir öneme sahiptir. Anne sütünün sürekliliği, yalnızca bireysel değil, aynı zamanda toplumsal sağlık için de kritik öneme sahiptir. Ancak, hastaneye yatış gibi durumlar, emzirmenin sürekliliğini tehdit eden önemli bir risk faktörüdür. Bu nedenle, hastanede emzirmenin desteklenmesi, sağlık profesyonellerinin temel sorumlulukları arasında yer almalıdır.

Hastaneye Yatışın Emzirme Üzerindeki Etkileri

Hastaneye yatış süreci, emziren annelerde süt üretiminde azalma, mastit gelişimi ve emzirmenin kesilmesi gibi olumsuz sonuçlara yol açabilmektedir. Özellikle anne-bebek ayrılığı, sağlık personelinin emzirme konusundaki bilgi eksikliği, tıbbi tedavilerin ve ilaçların etkileri, stres ve psikolojik yük gibi faktörler bu süreci daha da zorlaştırmaktadır. Bu nedenle, doğurganlık çağındaki tüm kadınların emzirme durumu sağlık kuruluşlarına başvurdıklarında mutlaka sorgulanmalı ve kayıt altına alınmalıdır.

Hastanede Yatan Annelerde Emzirmeyi Destekleme Yaklaşımları

Hastanede emzirmenin desteklenmesi, multidisipliner bir yaklaşım gerektirir. Hastanelerin yazılı bir laktasyon politikası oluşturması, anne-bebek birlikte kalmasına olanak tanınması ve emzirmeye uygun ortamlar sağlanması büyük önem taşır. Emziren annelere yönelik ekipman desteği (örneğin, hastane tipi süt pompaları, süt saklama kapları, emzirme koltukları) sağlanmalı; anne-bebek uyumunu

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

destekleyecek oda düzenlemeleri yapılmalıdır. Anneye ilaç reçete edilirken LactMed, InfantRisk Center veya e-lactancia gibi bilimsel veri tabanlarından yararlanılarak ilaç güvenliği değerlendirilmelidir. Özellikle cerrahi işlemler veya yoğun bakım süreçlerinde, annenin süt sağma ihtiyacı planlanmalı; steril ekipman ve personel desteği sağlanmalıdır. Ameliyat öncesi ve sonrası süreçlerde yeterli hidrasyonun sağlanması, ağrı kontrolü ve emzirmenin devamı için uygun protokoller geliştirilmelidir. Psikiyatri servislerine yatan anneler için Anne-Bebek Üniteleri oluşturulmalı ve ruh sağlığı uzmanları, bebek hemşireleri ve sosyal hizmet uzmanlarıyla iş birliği yapılmalıdır.

Navigatör Laktasyon Hemşiresi Modeli

Yurt dışında yaygın olarak onkoloji, kardiyoloji, nöroloji ve perinatal alanlarda uygulanan navigatör hemşire modeli, son yıllarda emzirme alanında da uygulanmaya başlanmıştır. Navigatör laktasyon hemşiresi, anne-bebek çiftinin hastanede geçen emzirme sürecinde ve taburculuk sonrası dönemde rehberlik ve destek sağlamada kritik rol üstlenir. Bu hemşireler, annenin ihtiyaç duyduğu konularda eğitim, teknik ve duygusal destek sunar; emzirme teknikleri, süt sağma yöntemleri, ağrı kontrolü, ilaç güvenliği ve psikolojik destek konularında danışmanlık verirler. Ayrıca sağlık ekibiyle yakın iş birliği içinde çalışarak annenin gereksinim duyduğu tüm desteklerin koordinasyonunu sağlarlar.

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

**3. ULUSLARARASI
EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ**
17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

Sonuç ve Öneriler

Hastaneler, emziren annelere yönelik yazılı laktasyon politikaları geliştirmeli ve laktasyon yönetimini kurumsal bakım standartlarının ayrılmaz bir bileşeni haline getirmelidir. Cerrahi, yoğun bakım veya psikiyatrik yatış gibi özel klinik durumlarda emzirmenin devamlılığını sağlamak amacıyla disiplinler arası koordinasyon büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda, özellikle psikiyatri servislerinde yapılandırılacak Anne-Bebek Üniteleri emzirmenin sürekliliğini destekleyici bir rol üstlenebilirken, bakım hizmetlerinin her aşamasında görev alacak bir “navigatör laktasyon hemşiresi” modelinin uygulanması, emzirme sürecinin korunması ve güçlendirilmesinde etkili bir strateji olacaktır.

Kaynaklar

World Health Organization. (2023). Infant and Young Child Feeding: Model Chapter for Textbooks.

Hale, T. W., & Rowe, H. E. (2023). Medications and Mother’s Milk (20th ed.). Springer Publishing.

Spatz, D. L. (2021). Lactation: A Guide for Professionals (9th ed.). Jones & Bartlett Learning.

Rollins, N. C., et al. (2016). Why invest, and what it will take to improve breastfeeding practices? The Lancet, 387(10017), 491–504.

Victora, C. G., et al. (2016). Breastfeeding in the 21st century: Epidemiology, mechanisms, and lifelong effect. The Lancet, 387(10017), 475–490.

DOĞAL AFETLER VE KRİZ DÖNEMLERİNDE ACİL EMZİRME DESTEĞİ

*Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Nur YILMAZ
Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü*

Özet

Doğal afetler ve kriz dönemleri, bebeklerin sağlıklı gelişimini tehdit eden koşullar yaratmaktadır. Temiz suya, güvenli besine ve sağlık hizmetlerine erişimin kısıtlandığı bu ortamlarda, anne sütü bebekler için en güvenli ve yaşamsal besin kaynağıdır. Emzirme, yalnızca fiziksel beslenmeyi değil, aynı zamanda bağışıklık kazanımını ve anne-bebek bağını da desteklemektedir. Ancak afetlerde emzirmenin önemi yeterince anlaşılamamakta; mama ve biberon yardımları öne çıkarken, emzirmeyi destekleyen uygulamalar ihmal edilmektedir. Bu çalışmada, afet koşullarında emzirmenin önemi, karşılaşılan güçlükler, başarılı ulusal ve uluslararası uygulamalar ve politika geliştirme ihtiyacı ele alınmıştır. Literatür bulguları, emzirmenin bilgi, güvenli alan ve psikososyal destekle sürdürülebileceğini göstermektedir. Emzirme dostu alanların kurulması, sahada çalışan profesyonellerin eğitilmesi ve mama dağıtımının denetim altında yapılması temel öneriler arasındadır. Sonuç olarak afet varsa, emzirmeye daha çok ihtiyaç vardır. Bu süreçte anne sütü, hem bireysel hem toplumsal düzeyde yaşam kurtaran bir müdahale aracıdır.

Anahtar Kelimeler: Afet, kriz, emzirme desteği, anne sütü, bebek beslenmesi

Abstract

Natural disasters and crises create life-threatening conditions for infants by limiting access to clean water, safe food, and healthcare. In such environments, breast milk stands out as the safest and most vital source of nutrition. Beyond providing nourishment, breastfeeding supports immune protection and mother-infant bonding. However, the importance of breastfeeding in emergencies is often overlooked, with formula distributions prioritized over supportive breastfeeding interventions. This paper discusses the critical role of breastfeeding in emergencies, existing barriers, effective national and global practices, and the need for policy development. Literature findings reveal that breastfeeding can be sustained with accurate information, safe spaces, and psychosocial support. Establishing breastfeeding-

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

info@emzirmekongresi.com.tr

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

friendly zones, training professionals in the field, and regulating formula distribution are among the key recommendations. In conclusion, in every disaster, breastfeeding becomes even more essential. Breast milk is not only a natural but also a lifesaving solution on both individual and societal levels.

Keywords: Disaster, crisis, breastfeeding support, breast milk, infant nutrition

GİRİŞ

Doğal afetler ve insani krizler, yalnızca fiziksel yıkımlara değil, aynı zamanda toplumsal yapıların ve sağlık hizmetlerinin işleyişine de derin müdahalelerde bulunan travmatik olaylardır. Depremler, savaşlar, salgınlar ve seller gibi felaketler, özellikle kadınlar, bebekler ve küçük çocuklar gibi kırılgan gruplar üzerinde çok katmanlı etkiler yaratmaktadır. Kriz anlarında temiz suya erişimin azalması, güvenli gıda kaynaklarının yok olması, sağlık sistemlerinin kesintiye uğraması gibi durumlar en çok yenidoğanları etkilemektedir. Bu nedenle afet ortamları, yalnızca fiziksel değil, aynı zamanda beslenme, bakım ve bağış ekseninde de özel çözümler gerektirmektedir.

Bu noktada anne sütü, en güvenli, en steril ve en erişilebilir yaşam kaynağı olarak ön plana çıkmaktadır. Anne sütü, bağışıklık sistemini desteklemesi, bulaşıcı hastalıklara karşı koruyucu etkisi ve her zaman hazır bulunması nedeniyle afet ortamında altın değerindedir. Ayrıca emzirme süreci, yalnızca bebeğin sağlığını değil, aynı zamanda annenin psikolojik dayanıklılığını ve bağlanma becerilerini de güçlendirir. Dolayısıyla afet koşullarında emzirmeyi sürdürmek, sadece bireysel bir davranış değil, aynı zamanda toplum sağlığını koruyan stratejik bir yaklaşımdır.

Ancak ne yazık ki, kriz planlarında emzirme desteği çoğu zaman yeterince yer almamaktadır. İlk yardım kolilerine mama ve biberon eklenirken, emzirmeye dair bilgi, destek ve alan çoğunlukla unutulmaktadır. Bu durum, hem annelerin kendine olan güvenini zedelemekte hem de bebekleri ciddi sağlık riskleriyle karşı karşıya bırakmaktadır. Afet varsa, emzirmeye daha çok ihtiyaç vardır. Emzirmenin sürdürülebilirliği ise bilgi, destek ve güvenli ortamlarla mümkün olabilmektedir.

Emzirmenin Yaşamsal Rolü

Kriz ortamlarında anne sütü, bebekler için sadece bir beslenme kaynağı değil, aynı zamanda enfeksiyonlardan korunmanın, bağışıklık sisteminin güçlenmesinin ve psiko-duygusal bağ kurmanın en etkili yollarından biridir. Özellikle diyare, zatürre ve solunum yolu enfeksiyonları gibi ölümcül hastalıkların yaygın olduğu afet koşullarında, anne sütü bebekler için en temel yaşam desteğidir (Victoria et al., 2016).

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ

17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

info@emzirmekongresi.com.tr

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

Ayrıca emzirilen bebeklerde mortalite riski, emzirilmeyen bebeklere kıyasla çok daha düşüktür. Bu nedenle, emzirme, kriz anlarında halk sağlığının en kritik müdahale noktalarından biridir.

Emzirme sadece bebeğin değil, annenin de iyilik halini destekleyen bir süreçtir. Emziren annelerde doğum sonrası depresyon riskinin azaldığı, stresin fizyolojik olarak daha kolay yönetildiği ve bağlanma sürecinin daha sağlıklı ilerlediği bilinmektedir (Britton et al., 2007). Bu bağlamda emzirme, biyolojik bir işlevin ötesinde, afetten etkilenen kadınlar için bir iyileşme aracıdır. Ancak bu iyileşme sürecinin sürdürülebilmesi için sosyal destek, güvenli alanlar ve bilgi temelli rehberlik gereklidir.

Emzirmeyi Zayıflatan Riskler

Afet koşullarında emzirmeyi sürdüremeyen annelerin karşılaştığı en temel sorunlar arasında yanlış bilgilendirme, psikolojik travmalar, uygun emzirme ortamlarının eksikliği ve mama baskısı yer almaktadır. Özellikle “stres anne sütünü keser” gibi bilimsel temelden yoksun söylemler, annelerin emzirmeyi bırakmasına neden olabilmektedir (Gribble et al., 2011). Literatürde, stresin süt üretimini tamamen kesmediğini ve doğru destekle emzirmenin sürdürülebileceğini bildirilmektedir. Bu açıdan çevresel destek, psikososyal rehberlik ve doğru bilgilendirme yaşamsal önem taşımaktadır.

Ayrıca birçok insani yardım kuruluşu tarafından bilinçsizce dağıtılan formül mama ve biberonlar, annelerin sütüne olan güvenini sarsmakta ve bebeğin bağışıklığını riske atmaktadır. Özellikle steril suya erişimin olmadığı alanlarda formül mama kullanımı, diyare ve diğer enfeksiyon risklerini ciddi şekilde artırmaktadır (Binns et al., 2019). Bu durum yalnızca bireysel değil, aynı zamanda toplumsal düzeyde halk sağlığı sorunlarını beraberinde getirmektedir. Bu nedenle mama dağıtımının yalnızca zorunlu ve kontrollü durumlarda yapılması gerekmektedir.

Türkiye ve Dünya’da Uygulama Örnekleri

Türkiye’de 2023 yılında yaşanan Kahramanmaraş merkezli depremler, afet ortamında emzirme desteğinin ne kadar eksik kaldığını gözler önüne sermiştir. Sütü olmasına rağmen mama baskısıyla emzirmeyi bırakan birçok annenin deneyimi, sahada bilgi, alan ve güven eksikliğinin nasıl sonuçlar doğurabileceğini ortaya koymuştur. Buna karşın bazı bölgelerde kurulan emzirme çadırları sayesinde annelerin yeniden emzirmeye başladığı da gözlenmiştir. Bu da göstermektedir ki, doğru ortam ve destekle emzirme yeniden başlatılabilir ve sürdürülebilir hale getirilebilir.

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

Dünya genelinde ise bu konuda daha yapılandırılmış ve başarılı uygulamalar mevcuttur. 2015 Nepal depremi sonrasında UNICEF tarafından kurulan üç büyük emzirme destek alanı sayesinde, yalnızca iki hafta içinde emzirme oranlarının %40’tan %78’e çıktığı bildirilmiştir (UNICEF, 2015). Filipinler’de yaşanan Haiyan Tayfunu sonrası mobil emzirme alanları kurulmuş, gönüllü sağlık çalışanları eşliğinde annelere hem fiziksel hem psikolojik destek sağlanmıştır (Save the Children, 2020). Bu örnekler, kriz anlarında doğru müdahale ile emzirmenin hızla toparlanabileceğini göstermektedir.

Etkin Müdahale Yöntemleri ve Destek Mekanizmaları

Afet ortamında emzirmeyi desteklemek için geliştirilen müdahale yöntemleri arasında “emzirme dostu alanlar”, “mobil emzirme üniteleri”, “eğitilmiş gönüllü sistemleri”, “psikososyal destek ekipleri” ve “acil emzirme kitleri” yer almaktadır. Bu kitler içinde sabun, ıslak mendil, paravan, bilgilendirici broşür, steril örtü ve WHO rehberine uygun danışmanlık materyalleri yer almalıdır (IFE Core Group, 2017). Tüm bu malzemeler, annenin hem hijyenik hem de psikolojik açıdan kendini güvende hissetmesini sağlamalıdır.

Sahada görev yapan sağlık çalışanları ve gönüllülerin afet koşullarına özel olarak eğitilmesi gereklidir. Her sağlık profesyoneli, temel emzirme destek bilgilerine sahip olmalı; mama dağıtımı, relaksasyon uygulamaları, sütanne desteği gibi konularda rehberlik edebilmelidir. STK’lar, yerel yönetimler ve sağlık kurumlarının iş birliğiyle oluşturulacak bu destek ağları, kriz ortamında emzirmenin sürekliliğini sağlayacak yapı taşlarını oluşturur. Bu noktada Türkiye’de mahalle bazlı çalışan bazı kadın odaklı STK’ların modeli geliştirilmeye açıktır.

Politika Geliştirme İhtiyacı

Türkiye’deki ulusal afet planlarında mama dağıtımı ayrıntılı biçimde tanımlanmış olsa da, emzirmeye yönelik destek mekanizmaları büyük ölçüde belirsizdir. DSÖ ve UNICEF gibi kuruluşlar, emzirme desteğinin afet planlarının ayrılmaz bir parçası olması gerektiğini vurgulamaktadır (WHO, 2023). Her müdahale planı, emzirmeyi destekleyecek şekilde yapılandırılmalı, sorumluluklar açıkça tanımlanmalı ve saha ekiplerine özel rehberler hazırlanmalıdır.

Ayrıca yerel yönetimlerin, halk sağlığı müdürlüklerinin ve kadın doğum kliniklerinin acil durum planlarına emzirmeye özel başlıklar eklemesi, sahada yaşanacak belirsizlikleri önleyecektir. Gönüllülük temelli sistemler teşvik edilmeli, afet anında hızlı mobilizasyon sağlanmalıdır. Tüm bu adımların atılması, sadece annelerin değil, toplumun geleceğini temsil eden bebeklerin sağlıklı yaşama hakkını güvence altına alacaktır.

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

**3. ULUSLARARASI
EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ**
17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

SONUÇ

Emzirme, yalnızca bireysel bir tercihten ibaret değildir. Özellikle kriz anlarında kamusal bir sağlık stratejisidir. Anne sütüyle beslenen bebekler daha az hastalanır, daha az ölür ve daha sağlıklı gelişir. Kriz dönemlerinde emzirmeyi sürdürmek, annelere güvenli alan, bilgi ve psikososyal destek sağlamakla mümkündür. Bu desteği sunmak, yalnızca sağlık çalışanlarının değil, aynı zamanda gönüllülerin, STK'ların ve karar vericilerin de sorumluluğudur.

Afet dönemlerinde yaygın olarak yapılan mama dağıtımı çoğu zaman iyi niyetli bir müdahale gibi görünse de, uzun vadede emzirme davranışlarını zayıflatmakta, anne-bebek bağına zedelemekte ve bebekleri bulaşıcı hastalıklarla baş başa bırakmaktadır. Bu nedenle, mama yalnızca son çare olarak düşünülmeli; esas olan emzirmeyi korumaktır. Saha gerçekliğiyle uyumlu, kültürel hassasiyetlere dikkat eden, bilim temelli ve bütüncül müdahaleler, bu alandaki başarıyı artıracaktır.

Özetle, afet varsa, emzirmeye daha çok ihtiyaç vardır. Kriz ortamlarında en karmaşık değil, en doğal çözümler hayat kurtarır. Anne sütü, güvenli, ulaşılabilir ve yaşamı sürdürülebilir kılan eşsiz bir kaynaktır. Bu kaynağın korunması, yalnızca bugünün değil, geleceğin de teminatıdır.

KAYNAKLAR

- Al Sabbagh, M., & Altawalbeh, S. (2023). Breastfeeding practices during natural disasters: A scoping review. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 91, 103712. <https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2023.103712>
- Binns, C., Lee, M. K., & Low, W. Y. (2019). The long-term public health benefits of breastfeeding. *Asia Pacific Journal of Public Health*, 31(6), 469–470. <https://doi.org/10.1177/1010539519883874>
- Britton, J. R., Britton, H. L., & Gronwaldt, V. (2007). Breastfeeding, sensitivity, and attachment. *Pediatrics*, 119(5), e1247–e1255. <https://doi.org/10.1542/peds.2006-1926>
- Dykes, F., & Hall Moran, V. (2009). *Maternal and Infant Nutrition*. Wiley-Blackwell.
- Gribble, K. D., & Berry, N. J. (2020). Emergency preparedness for infant and young child feeding in emergencies (IYCF-E): An Australian audit. *BMC Public Health*, 20(1), 1811. <https://doi.org/10.1186/s12889-020-09972-7>
- Gribble, K. D., McGrath, M., MacLaine, A., & Lhotska, L. (2011). Supporting breastfeeding in emergencies: Protecting women's reproductive rights.

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

- Disasters, 35(4), 720-738. <https://doi.org/10.1111/j.1467-7717.2011.01239.x>
- Heidari, G., Hasanpour, M., & Fooladi, M. (2018). The effect of natural disaster on exclusive breastfeeding: A narrative review. *Iranian Journal of Nursing and Midwifery Research*, 23(5), 329-334. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6220789>
- IFE Core Group. (2017). Operational Guidance on Infant and Young Child Feeding in Emergencies, v3.0. Retrieved from: <https://www.enonline.net/operationalguidance-v3-2017>
- Ismail, T. A., Tan, K. L., Lee, W. S., & Ibrahim, M. Y. (2022). Barriers and enablers to breastfeeding during emergencies: A mixed methods study. *BMC Pregnancy and Childbirth*, 22(1), 423. <https://doi.org/10.1186/s12884-022-04780-3>
- Mathisen, R., et al. (2014). Infant and young child feeding practices in emergencies. *Food and Nutrition Bulletin*, 35(3), 287-298. <https://doi.org/10.1177/156482651403500304>
- McFadden, A., Gavine, A., Renfrew, M. J., Wade, A., Buchanan, P., Taylor, J. L., ... & MacGillivray, S. (2017). Support for healthy breastfeeding mothers with healthy term babies. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, (2). <https://doi.org/10.1002/14651858.CD001141.pub5>
- Pérez-Escamilla, R., Cunningham, K., & Moran, V. H. (2020). COVID-19 and maternal and child food and nutrition insecurity. *The Lancet Global Health*, 8(6), e754-e755. [https://doi.org/10.1016/S2214-109X\(20\)30249-4](https://doi.org/10.1016/S2214-109X(20)30249-4)
- Reeve, C. A., Humphreys, J. S., Wakerman, J., & Carter, M. (2021). Health system response to maternal-infant nutrition in disaster settings. *Global Health Action*, 14(1), 1863691. <https://doi.org/10.1080/16549716.2020.1863691>
- Saadeh, R., & Casanovas, C. (2009). Breastfeeding and emergencies: Ensuring optimal infant feeding. *International Breastfeeding Journal*, 4(1), 1-6. <https://doi.org/10.1186/1746-4358-4-1>
- Save the Children. (2020). IYCF-E Toolkit: Infant and Young Child Feeding in Emergencies. Retrieved from: <https://resourcecentre.savethechildren.net/document/iycf-e-toolkit>
- Tomori, C., Gribble, K. D., Palmquist, A. E., Ververs, M., & Gross, M. S. (2020). When separation is not the answer: Breastfeeding mothers and infants affected by COVID-19. *Maternal & Child Nutrition*, 16(4), e13033. <https://doi.org/10.1111/mcn.13033>

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

- UNICEF. (2015). Nepal Earthquake: Nutrition Cluster Bulletin. Retrieved from:
<https://www.unicef.org/appeals/nepal.html>
- UNICEF. (2023). Infant and Young Child Feeding in Emergencies. Retrieved from:
<https://www.unicef.org/documents/infant-and-young-child-feeding-emergencies>
- Victora, C. G., Bahl, R., Barros, A. J., França, G. V., Horton, S., Krasevec, J., ... & Rollins, N. C. (2016). Breastfeeding in the 21st century: epidemiology, mechanisms, and lifelong effect. The Lancet, 387(10017), 475–490.
[https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(15\)01024-7](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(15)01024-7)
- World Health Organization (WHO). (2023). Breastfeeding in emergencies: implementation guidance. Retrieved from:
<https://www.who.int/publications/i/item/9789240074096>

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

EMZİRME SÜRECİNDE ANNE/BABA/BAKIM VEREN MENTAL SAĞLIĞI

Doç. Dr. Burcu Kömürcü-Akik

Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Psikoloji Bölümü, Klinik
Psikoloji Anabilim Dalı

Özet

Emzirme sürecinde bakım verenin iyilik hali, olumlu emzirme deneyimi ile ilişkilidir. Gebelik ve doğum sonrası dönem, ebeveynlerin perinatal ruh sağlığı bozuklukları geliştirmesi açısından hassas dönemler olarak kabul edilir. Disforik süt atımı refleksi (D-MER), emzirme anlarında aniden başlayan olumsuz duygu durum ve hisleri içerir ve fizyolojik kökenlidir. D-MER, annenin psikolojik sıkıntı yaşaması ve emzirmenin kesilmesi ya da sürdürülememesiyle ilişkilidir. Nörofizyolojik kökenli olduğu için, kortizolü düşüren, oksitosini ve psikolojik uyumu artıran uygulamalar önerilmektedir. İkinci olarak, emzirme iğrenme tepkisi (BAR) yalnızca emzirme sırasında ortaya çıkan ajitasyon, iğrenme, öfke, kızgınlık, sinirlilik ve ciltte karıncalanma gibi fiziksel duyular ile emzirilen bebeği memeden çekme isteği ile karakterizedir. Üçüncü olarak, peripartum obsesif kompulsif bozukluk, yenidoğanın iyiliğiyle ilgili olan, kontrol etme, temizleme ve hijyen davranışları ile saldırgan düşüncelerle (bebeğe karşı saldırgan davranışla ilişkili değildir) seyreden psikolojik bir bozukluktur. Bu tanıyı alan kadınlar, daha fazla emzirme sorununa sahip olmakla birlikte emzirme deneyimlerini daha olumsuz olarak bildirmemektedirler. Dördüncü olarak, yaygın olarak görülen peripartum dönem anksiyeteye bozuklukları, emzirme zorlukları ve anneliğe dair azalmış öz yeterlikle ilişkilidir. Son olarak, peripartum depresyon (PPD), gebelik sırasında veya doğumdan sonraki dört hafta içinde başlayan majör depresyon bozukluğu atağıdır. İyi bir anne olmamakla ilgili belirgin suçluluk duygusu baskındır. PPD emzirme oranlarını azaltabileceği gibi; emzirmeme postpartum depresyon riskini artırabilir. Emzirme doğum sonrası depresyona karşı koruyucu olabilir veya belirtilerin daha hızlı

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

iyileşmesine yardımcı olabilir. Aktarılan tüm durumlarda, maruz bırakma ve tepki önleme adımlarını ve bilinçli farkındalık uygulamalarını içeren bilişsel davranışçı terapi başta olmak üzere bireysel psikoterapi etkilidir. Yapılan çalışmalar çevrimiçi sunulan psikoterapinin de etkili olduğunu göstermektedir. Farmakoterapi, faydası riskinden fazla olduğu zaman ve psikiyatrist takibinde önerilmektedir. Peripartum dönemdeki kadınlarla çalışan uzmanlar (kadın doğum uzmanları, aile hekimleri, ebeler, hemşireler, emzirme danışmanları, pediatristler vb.) tarafından bu tanıların klinik görünümünün bilinmesi ve belirlenmesi, gerekli durumlarda kadınların yetkin, yeterli ve etik ilkelere bağlı bir şekilde mesleğini sürdüren ruh sağlığı uzmanlarına yönlendirilmesi önemlidir.

FONKSİYONEL TIP KULLANIMI VE EMZİRME

Prof. Dr. Şerife SAVAŞ BOZBAŞ Ankara,

Fonksiyonel Tıp kronik hastalıkların nedenlerini saptayarak, bu sorunların çözümlenmesine odaklanan kişiye özel, bütünsel bir yaklaşımdır. Fonksiyonel tıp yaklaşımında hedef, hastalık tanısı koymak ve hastalığa odaklanmak yerine, hastalıkların kök nedenlerini araştırmak, biyolojik sistemlerin dengesini geri kazandırarak, sağlıklı ortaya çıkarmaktır.

Emzirme döneminde annenin enerji ihtiyacı artar. Fonksiyonel tıp yaklaşımı bu dönemde annenin biyokimyasal dengesini ve fonksiyonlarını desteklemeyi amaçlar. Hedef kalorinin sadece miktar olarak değil, besin yoğunluğu yüksek sağlıklı gıdalardan karşılanması hedeflenir. Anti-inflamatuvar diyet yani Akdeniz tipi beslenme, kaliteli protein kaynaklarının tüketilmesi, yeterli sıvı alımı, gıda intoleransının değerlendirilmesi, katkı maddeleri içeren işlenmiş ve paketlenmiş gıdalardan uzak durulması önerilir. Bitkisel destek ürünlerinin kullanımı bireysel olarak değerlendirilmelidir. Yaşam tarzı değişiklikleri olarak stres yönetimi, uyku hijyeni önerileri, vücutta toksin yükünün azaltılması, gerekli vitamin ve mineral eksikliklerinin tamamlanması planlanır.

Emzirme temel besinleri sağlayarak ve bebeği sağlıklı tutarak, yalnızca besleyici bir rol oynamaz; bebeğin bilişsel gelişimi, davranışı, bebek ve anne ruh sağlığı için de önemlidir. Anne sütündeki oligosakkaritler bebeğin mikrobiyaya gelişimini destekler. Bağırsağının mikrobiyal kolonizasyonu yaklaşık iki yaşına gelindiğinde ki emzirme dönemini kapsar, yetişkin mikrobiyotası bileşimine ulaşır. İyi oluşturulmuş bir mikrobiyom, bağışıklığı iyileştirir ve ileri yaşamda hastalıkların gelişme riskini azaltır. Oligosakkaritler beyin gelişimi ve bilişsel işlevler için önemlidir. Anne sütü çok sayıda vitamin ve mineral kaynağıdır. Sütte az miktarda olmalarına rağmen biyoyararlanımı yüksektir, bebeğin ilk aylardaki ihtiyaçlarını karşılar. Beslenme ve takviye ile anne sütünde vitamin/mineral konsantrasyonu artırılabilir.

Anne sütü çevresel kirleticiler içerebilir. Çevresel kirleticiler endokrin bozucu kimyasallar olarak etki eder ve anne sütünü etkileyebilir. Annenin sadece gebelik

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

döneminde değil, emzirme döneminde de çevresel kirleticilerden uzak durması önerilir.

Sonuç olarak emzirme döneminde fonksiyonel tıp yaklaşımı yalnızca beslenmeyi değil; annenin bütünsel sağlığını desteklemek amacıyla yaşam tarzı, stres yönetimi, uyku kalitesi, bağırsak sağlığı, hormon dengesi, zihinsel-duygusal dengesini de kapsar. Emzirme, yalnızca bireysel ve bedensel sağlık için değil, aynı zamanda ruhen ve sosyal olarak sağlıklı bir toplum inşa etmek için de önemlidir.

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ

17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

MANUEL YÖNTEMLER VE EMZİRME

Sümeyye ALTIPARMAK

İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Malatya, Türkiye.

GİRİŞ

Türkiye’de emzirme ve sadece anne sütü ile beslenme oranlarının düşük olması ve aynı zamanda sütün salgılanmasını başlatmak ve sürdürmek de yeni doğum yapmış anneler için zorlu ve bilinmeyen bir süreç olmasından dolayı emzirmenin desteklemesi önem kazanmaktadır. Emzirme döneminde süt salınımını arttırmak ve devamlılığını sağlamak için emzirmeyi destekleyici birçok manuel uygulama bulunmaktadır (Varioğlu & Satılmış, 2019; Altıparmak, 2022). Masaj, akupunktur ve akupresure bu yöntemlerden sayılmaktadır (West, Marasco, 2008, Kent, Geddes, Hepworth, & Hartmann, 2011, Küçükoğlu & Çelebioğlu, 2014, Mirzaie, Mohammad-Alizadeh-Charandabi, Goljarian, Mirghafourvand, & Hoseinie, 2018, Varışoğlu & Satılmış, 2019).

1. Masaj

Masaj, iyilik halinin ve sağlığın devamını sağlamak için vücudun bazı bölümlerinin sistemli ve bilinçli olarak uyarılması işlemidir (Altıparmak, 2022). Masaj, uzun süredir gevşeme ve rahatlama amacıyla kullanılmıştır ve şimdilerde ise anne sütünü arttırmak için sıklıkla tercih edilmektedir (Varioğlu & Satılmış, 2019). Emzirme sürecinde kullanılan bir uygulama olarak memeye yapılan masaj, süt salgılanma refleksini tetiklemekte ve anne sütünün kalori içeriği ile hacmini geliştirmektedir (West, Marasco, 2008, Foda, Kawashima, Nakamura, Kobayashi, & Oku, 2004, Varioğlu & Satılmış, 2019). Kadınlar çoğu zaman gebelikten itibaren emzirmeye hazırdır. Bazı anneler ise bazen postpartum dönemde emzirmenin başlatılması ve sürdürülmesi aşamasında desteğe ve yardıma gereksinim hissedebilmektedir. Postpartum süreçte emzirmeyi başlatmak ve ortaya çıkabilecek bazı meme problemlerini çözmek için masaj bu süreçte kullanılacak alternatif yöntemlerdendir. Oketani, Oksitosin, Endorfin ve Terapotik Masaj, Marmet ve Ters Basınç Yumuşatma teknikleri kullanılabilir masajlardır (Kabir & Tasnim, 2009).

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

info@emzirmekongresi.com.tr

www.emzirmekongresi.com.tr

1.1. Oketani Meme Masajı

Japon Ebe Sotomi Oketan tarafından geliştirilen bu masaj; mastit, meme ucunda bulunan ağrı ve süt üretiminde yetersizlik gibi problemleri gidermede tercih edilmektedir (Roy ve ark., 2019). Meme tabanının elastikiyetini kaybetmesi durumunda meme damarlarında venöz kanlanma bozulmaktadır. Oketani tekniği bu problemi çözmeyi hedeflemektedir. Masajın uygulanması aşamasında meme tabanının hareket ettirilmesi kanlanmayı arttıracak ve problem giderilecektir (Kabir & Tasnim 2009). Çeşitli manevralardan oluşan bu masaj türünde manevralar memeyi tedavi etmek ile süt sağımını başlatmak ve sürdürmek için kullanılmaktadır. Masajın uygulanması yaklaşık 15-20 dakika sürmektedir (Kabir & Tasnim 2009).

Oketani meme masajı; anneye rahatsızlık ve ağrı vermemeli, annenin bu masajla rahatlatma ve konfor hissetmesi beklenmektedir. Bu masaj ile birlikte sütün kalitesinde iyileşme görülmektedir. Ayrıca meme ucu düzlüğü, meme ucunun içe dönük ve hasarlı olması ile mastit gibi ciddi meme problemlerini gidermede kullanıldığı da görülmektedir. Sonuç olarak oketani masajının uygulanması ile laktasyonda iyileşme beklenmektedir (Kabir & Tasnim 2009). Oketani masajı uygulanan kadınlar, masaj sonunda kendini daha iyi hissettiklerini, memelerinde bulunan ağrının azaldığını ifade etmişlerdir. Ayrıca masaj ile süt miktarının, sütün pH, lipit ve kazein miktarının arttığı belirlenmiştir (Yuliati, Hadi, Rahayu, Pramono, Mulyantoro, 2017; Roy ve ark., 2019; Foda, Kawashima, Nakamura, Kobayashi, Oku, 2004).

1.2. Marmet Tekniği

Anne sütünü manuel yöntemlerle sağmanın ve anne sütü boşaltma reflekslerini uyarmanın bir yolu olarak kullanılan teknik Marmet Tekniği'dir. Bu teknik ile sinüslerden sütü boşaltmak için prolaktin hormonunun üretimi uyarılmaktadır (Widiastuti, Arifah, & Rachmawati, 2015). Marmet tekniğinde, meme dokusu areola bölgesinden eller ile C şeklinde kavranmakta ve kostalara doğru basınç uygulanmaktadır. Baş ve işaret parmakları kostalardan areolaya doğru ilerletilerek bebeğin emme hareketini taklit eder gibi anne sütü sağılmaktadır. Her bir meme için bu masaj 2-3 dakika süreli yapılmalıdır. Bu masaj uygulanırken meme uçlarını itme yada çekme ve meme dokusuna baskı gibi uygulamalar kesinlikle yapılmamalıdır (Murdiningsih, & Rohaya, 2021). Bu tekniğin temelinde; bebeğin anne memesini emmesine benzeyen bir taklit ile memelerden süt salınımını başlatmak ve sürdürmek yatmaktadır. Masaj esnasında verilen uyarı ile alveol dokusu kasılmakta ve süt yoğun bir halde akmaktadır. Marmet tekniği ile emzirme memnuniyetinin arttığı belirlenmiştir. Literatür incelendiğinde; oksitosin masajı ile birlikte uygulanan

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

marmet tekniği masajının süt üretimini uygulama sonrası ilk 2 saatte %300 oranında fazlaştırdığı ve bu artışın ilk 24 saatte devam ettiği görülmüştür (Murdiningsih, & Rohaya, 2021; Sulistiawati, Kusumaningrum, Pradanie, & Alit Armini, 2020).

1.3. Terapotik Meme Masajı

Terapotik meme masajı angorjman, tıkalı meme kanalı ve mastit gibi meme problemlerini gidermek için tercih edilmektedir. Masaj yapılan memede kan dolaşımını arttırmak, dokularda var olan şişliği azaltarak lenf drenajını kolaylaştırmak uygulama prensibidir. Ek olarak bu masaj ile ağrı da azaltılabilmektedir (Bolman, Saju, Oganessian, Kondrashova, & Witt, 2013). Masajı uygulamak için yapılan ilk değerlendirme, meme dokularını parmakla kontrol etmek, olası şişlik ve ağrı odaklarını incelemekle başlamaktadır. Bu masaj türünde “*dans eden parmaklar*” olarak da isimlendirilen parmak ucu masajı ilk teknik olarak tercih edilmektedir. Diğer teknik ise, etkilenen meme dokusunun üzerine yerleştirilen parmaklarla ileri geri salınarak hafif titreşim oluşturulmasıdır. Bir başka yaklaşım da, ritmik bir hareketlerle memeyi iki el arasında döndürmek ve/veya hafif bir şekilde yoğuruyormuş gibi yumrukların arkasını kullanmayı kapsamaktadır (Bolman, Saju, Oganessian, Kondrashova, & Witt, 2013).

1.4. Ters Basınç Yumuşatma

Ters basınç yumuşatma tekniği ile meme dokusunda gelişen ödem, ağrı ile angorjmanı giderme ve emzirme problemlerinin iyileştirilmesinde etkilidir. Ters basınç yumuşatma tekniğinde areolaya hafif pozitif bir basınç uygulanmakta ve bu uygulama ile meme rahatlatılmak ve emmenin kolaylaştırılması hedeflenmektedir. Basınç uygulanması ile sütün sinüsler içindeki transferi rahatlatılmakta ve böylece meme ucunun travma olasılığı azaltılmaktadır. Subareolar dokunun direnci önemli ölçüde azaltılmakta ve meme ile bebeğin ağzının daha kolay etkileşime girmesini sağlanmaktadır. Ayrıca süt inme refleksi uyarılmaktadır (Cotterman, 2004; Ananthavarsheni, 2019). Ters Basınç Yumuşatma tekniğinde uygulanan basınç annede ağrı hissine neden olmayacak şekilde en az bir dakika boyunca uygulanmalıdır. Annenin gereksinimi doğrultusunda bu süre arttırılabilir (Pednekar, 2021).

1.5. Oksitosin Masajı

Anneye uygun pozisyonun verildiği, mahremiyetin sağlandığı, rahat ve sessiz ortam içerisinde uygulanan oksitosin masajı spinal kord ve 5-6. kostalar üzerine uygulanmaktadır (Astutik 2014). Omurgaya yapılan bu masaj ile medulla oblongata uyarılmakta ve arka hipofiz bezinde oksitosin hormonu salgılamakla görevli olan hipotalamusa uyarı iletilmektedir. Bu uyarı ve oksitosin salınımı ile birlikte anne sütü

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ

17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

info@emzirmekongresi.com.tr

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

üretilmeye başlayacak dolaylı olarak emzirmeye karşı oluşan stres azalacaktır (Sari, 2017, Astutik, 2014, Aini, Hadi, Pramono, & Mulyantoro, 2017). Oksitosin masaj ile birlikte annenin rahatlaması, ağrı hissinde azalma görülmesi de ek olarak karşılaşılmaktadır (Sari, 2017).

1.6. Endorfin Masajı

Doğal bir ağrı kesici görevi üstlenen endorfin üretimini uyarmak için uygulanan bu masaj ile birlikte anne üzerinde rahatlatıcı ve ağrı giderici etki ortaya çıkmaktadır. Emziren anne ile bebeği arasındaki bağlanma düzeyi de böylelikle olumlu düzeyde etkilenmektedir. Bu masaj sırası ile boyun, kollar ve 5-6. kostalar hizasına kadar omurlardan skapulaya doğru hafif ovma hareketleri ile yapılmaktadır (Hidayati, & Hanifah, 2019; Barirah, Mulyati, & Yunita, 2017).

2. Akupunktur

Akupunktur, vücutta bulunan belli uyarı noktalarının iğne, lazer ışınları, elektrik stimülasyonu (elektroakupunktur), manyetik topçuklar bazen de manuel basınç ile uyarılması olarak tanımlanmaktadır. Akupunktur, yetersiz süt üretme durumunu tedavi etmek için geleneksel Çin Tıbbı'nda iyi tanımlanmış ve bazı batı ülkelerinde de kullanılmaktadır (Kaya Odabaş, Sökmen, & Taşpınar, 2022).

3. Akupressure

Akupressure ise Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'nün tedavi edilebilen hastalıklarda destekleyici tedavi olarak kullanımını uygun gördüğü nonfarmakolojik yöntemlerdendir. Parmak ve avuç içi ile aynı noktaya yaklaşık 2-5 dakika süre ile baskı uygulanmasına dayanmaktadır. Emzirme de kullanılan akupressür baskı noktaları LI4, SI1 ve GB21'dir (Çevik ve Taşçı, 2017).

KAYNAKLAR

1. Varışoğlu, Y., & Satılmış, İ. G. (2019). Preterm doğumlarda anne sütü ve anne sütünü artırmaya yönelik alternatif yöntemler. *Izmir Democracy University Health Sciences Journal*, 2(2), 99-113.
2. Altıparmak, S. Emzirmeyi Destekleyici Uygulamalar. Sağlık Bilimlerinde Multidisipliner Araştırmalar, 2022, 327.
3. West, D., & Marasco, L. (2008). *The Breastfeeding Mother's Guide to Making More Milk: Foreword by Martha Sears, RN*: McGraw Hill Professional. 1-306.
4. Kent, J. C., Geddes, D. T., Hepworth, A. R., & Hartmann, P. E. (2011). Effect of warm breastshields on breast milk pumping. *Journal of Human Lactation*, 27(4), 331-338.

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

5. Küçükoğlu, S., & Çelebioğlu, A. (2014). Hasta Yenidoğanların Annelerinin Emzirme Özyeterlilik Düzeyi ve Emzirme Başarılarının İncelenmesi. ERÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 2(1), 1-11.
6. Mirzaie, P., Mohammad-Alizadeh-Charandabi, S., Goljarian, S., Mirghafourvand, M., & Hoseinie, M. B. (2018). The effect of foot reflexology massage on breast milk volume of mothers with premature infants: A randomized controlled trial. European Journal of Integrative Medicine, 17, 72-78.
7. Foda, M. I., Kawashima, T., Nakamura, S., Kobayashi, M., & Oku, T. (2004). Composition of milk obtained from unmassaged versus massaged breasts of lactating mothers. Journal of pediatric gastroenterology and nutrition, 38(5), 484-487.
8. Kabir, N., Tasnim, S. (2009). Oketani lactation management: A new method to augment breast milk. Journal of Bangladesh College of Physicians and Surgeons, 27(3):155-159
9. Roy, SK., Tasnim, S., Jahan, MK., Nazmeen, S., Debnath, SC., Islam, AM. (2019). Difficulties in breastfeeding: Easy solution by Oketani breast massage. Bangladesh Medical Research Council Bulletin. 45(3):149-154.
10. Yuliaty, ND., Hadi, H., Rahayu, S., Pramono, N., Mulyantoro, DK. (2017). The impact of combination of rolling and oketani massage on prolactin level and breast milk production in post-cesarean section mothers. Belitung Nursing Journal, 3(4):329-336
11. Widiastuti, A., Arifah, S., Rachmawati, W. R. 2015. “Pengaruh Teknik Marmet terhadap Kelancaran Air Susu Ibu dan Kenaikan Berat Badan Bayi,” Kesmas Natl. Public Health Journal, 9(4):315.
12. Murdiningsih, M., Rohaya, R. (2021). Effect of the Marmet Technique towards the smoothness of breast milk Expression for the mother post partum in BPM Palembang City. In Proceeding International Conference On Health, Social Sciences And Technology 1(1):100-105
13. Murdiningsih, M., Rohaya, R. (2021). Effect of the Marmet Technique towards the smoothness of breast milk Expression for the mother post partum in BPM Palembang City. In Proceeding International Conference On Health, Social Sciences And Technology 1(1):100-105
14. Sulistiawati, R. D., Kusumaningrum, T., Pradanie, R., Alit Armini, N. K. (2020). The Effect of Marmet Technique on Mother’s Satisfaction in Breastfeeding. Indian Journal of Forensic Medicine & Toxicology, 14(2).

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

15. Bolman, M., Saju, L., Oganessian, K., Kondrashova, T., Witt, A. M. (2013). Recapturing the art of therapeutic breast massage during breastfeeding. *Journal of Human Lactation*, 29(3):328-331.
16. Cotterman, KJ. (2004). Reverse pressure softening: a simple tool to prepare areola for easier latching during engorgement. *Journal of Human Lactation*, 20(2):227-237.
17. Ananthavarsheni, T. R. S. (2019). Study to Evaluate the Effectiveness of Reverse Pressure Softening Technique on the Level of Breast Engorgement and Breastfeeding among Postnatal Mothers in Selected Hospitals at Ranchi (Doctoral dissertation, Annai Meenakshi College of Nursing, Coimbatore).
18. Pednekar, PS. (2021). Effectiveness of Reverse Pressure Softening of Areola in Women with Postpartum Breast Engorgement. *Editorial Advisory Board*, 15(2):50.
19. Sari, D. R. (2017). Asuhan Keperawatan Dengan Penerapan Tindakan Pijat Oksitosin Untuk Meningkatkan Produksi Asu Pada Ny I Usia 23 Tahun P1a0 Post Partum Spontan Hari Ke-1 Di Ruang Boegenvile Rsud Dr Soedirman Kebumen (Doctoral Dissertation, Stikes Muhammadiyah Gombong).
20. Astuti RY. *Payudara dan laktasi*. Jakarta: Salemba Medika 2014, 47-50.
21. Aini YN, Hadi RS, Pramono N, Mulyantoro D. Effect of combination of oxytocin massage and hypnobreastfeeding on uterine involution and prolactin levels in postpartum mothers. *Belitung Nursing Journal*, 2017, 3(3): 213-20
22. Hidayati, T., Hanifah, I. (2019) Penerepan Metode Massage Endorphin dan oksitosin terhadap peningkatan produksi asi pada ibu menyusui bayi 0-6 bulan di desa gading kabupaten probolinggo. *Jurnal Ilmiah Kesehatan*, 12(1):30-38.
23. Barirah, B., Mulyati, E., Yunita, N. (2017). The Effect Of Combined Marmet And Oxytocin Massage To Colostrum Production Among Section Caesarean Mother. In *Proceedings of the International Conference on Applied Science and Health* 2:318-324.
24. Kaya Odabaş, R., Sökmen, Y., ve Taşpınar, A. (2022). Türkiye’de emzirme sürecinde uygulanan nonfarmakolojik yöntemler ile ilgili yapılmış lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 15(1): 56-67.

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

KANSER VE EMZİRME

Doç. Dr. Fatma USLU ŞAHAN
Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Doğum-Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

Özet:

Bu sunumun amacı, gebelik veya doğum sonrası dönemde kanser tanısı alan kadınlarda emzirme sürecine etki eden fizyolojik, psikososyal ve klinik faktörleri incelemek ve bütüncül danışmanlık yaklaşımlarının gerekliliğini ortaya koymaktır. Emzirme, hem anne hem de bebek sağlığı açısından önemli yararlar sunmaktadır. Ancak onkolojik tanı ve tedavi süreçleri, emzirmenin fizyolojisi ve güvenliği üzerinde doğrudan belirleyici rol oynamaktadır.

Kemoterapi, radyoterapi, hormon tedavileri, hedefe yönelik ajanlar ve cerrahi müdahaleler gibi tedavi yöntemleri, emzirme fizyolojisini çok yönlü olarak etkilemektedir. Süt üretimini azaltan, süt bileşimini değiştiren veya anne sütüyle bebeğe toksik ajan geçişine neden olan bu tedaviler, kimi zaman emzirmenin tamamen kesilmesini; kimi zaman ise geçici olarak ertelenmesini gerektirmektedir. Klinik kararlar, tedavi rejiminin türüne, zamanlamasına, annenin genel sağlık durumuna ve bebek için oluşturduğu potansiyel risklere göre bireyselleştirilmelidir. Biyolojik etkilerin yanı sıra, kanserin getirdiği psikolojik yük –özellikle anksiyete, depresyon ve stres– emzirme davranışını ve anne-bebek bağını da olumsuz yönde etkilemektedir. Emzirememe durumu, yalnızca bir beslenme sorunu değil, aynı zamanda annelik kimliği, öz yeterlik algısı ve psikolojik iyilik hali açısından da önem taşımaktadır.

Bu kapsamda, emzirme danışmanlığı yalnızca tıbbi uygunluk temelinde değil; annenin ruhsal durumu, karar verme gücü ve kültürel bağlamı göz önünde bulundurularak yapılandırılmalıdır. Multidisipliner ekiplerin iş birliğiyle yürütülecek bireyselleştirilmiş, empatik ve kanıta dayalı danışmanlık uygulamaları, bu özel gruptaki kadınlar için kritik bir destek mekanizması sunmaktadır.

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

**3. ULUSLARARASI
EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ**
17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

EMZİRME VE KEMİK SAĞLIĞI: OSTEOPOROZ VE EMZİRME

Uzm. Dr. Sümeyye Ertek

Bursa Şehir Hastanesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Özet:

Emzirmenin, sadece yenidoğanın değil, annenin sağlığı açısından da önemli fizyolojik etkileri bulunmaktadır. Ancak osteoporoz veya osteomalazi gibi kemik sağlığı sorunları yaşayan annelerde emzirmenin kesilmesi gerektiğine dair yaygın bir yanlış kanı mevcuttur. Bu sunumda, sarılık kontrolü için getirilen ve hipokalsemi saptanması üzerine yatırılan 5 günlük bir yenidoğanın değerlendirilmesi sırasında annede osteomalazi tanısı konulan bir olgu sunulmuştur. Anne sütü ile beslenen bebeğin 25-OH-D vitamini düzeyi 3 ng/mL, annenin ise ölçülemeyecek kadar düşük saptanmıştır. Annenin D vitamini eksikliği, hipokalsemisi ve yüksek ALP düzeyleri ile tanı alan osteomalazisi, uygun tedavi ve izlemle kontrol altına alınmış ve emzirme süreci kesintiye uğramadan sürdürülmüştür.

Bilimsel veriler, gebelik ve laktasyon döneminde görülen kemik mineral yoğunluğu kayıplarının geçici ve geri kazanılabilir olduğunu göstermektedir. Ayrıca, emzirmenin postmenopozal osteoporoz riskini artırmadığı, aksine koruyucu olabileceği çeşitli çalışmalarda raporlanmıştır. Bu nedenle, kemik sağlığı sorunları tanısı almış annelerde emzirmeyi kesmek ilk tercih olmamalıdır. Multidisipliner izlem ve uygun besin desteği ile emzirme güvenle sürdürülebilir.

Bu vaka, emzirmenin bilgiye dayalı danışmanlıkla nasıl desteklenebileceğini ve osteomalazi gibi durumların laktasyon sürecine engel olmadığını göstermesi açısından önemlidir.

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

PREEKLAMSI, HİPERTANSİYON VE EMZİRME VAKA SUNUMU: BİR BAŞARI HİKAYESİ MİNİK ESİLA'NIN HİKAYESİ

Uzman Emzirme Danışmanı Ebe Meliha ŞANAL

Düzce Merkez Sağlıklı Hayat Merkezi Gebe Okulu Koordinatör Ebese – Düzce İl
Sağlık Müdürlüğü

Özet

Bu vaka sunumu, preeklampsi tanısı alan bir gebenin 28+6 haftada acil sezaryenle doğum yapması sonrasında, bebeğin uzun süreli yenidoğan yoğun bakım sürecine ve başarıyla kurulan emzirme ilişkisine odaklanmaktadır. Doğum sonrası annenin hipertansiyon takibi yapılmış, çeşitli branşlardan konsültasyonlar istenmiş ve annenin genel durumu stabil hale getirilmiştir. Bebek doğumdan hemen sonra küvözde takip altına alınmış ve doğum sonrası erken dönemde ten tene temas kurulamamıştır. Ancak annenin kararlılığı sayesinde doğumdan hemen sonra sağmaya başlanan anne sütü, bebeğin temel besin kaynağı olmuş ve hastanede kaldığı 79 gün boyunca bebeğe anne sütüyle beslenme sağlanmıştır. Bebek taburculuk öncesi anne ile uyum çalışmaları yapılmış; relaksasyon süreci için anneye yüz yüze danışmanlık verilmiştir. Bol ten tene temas, birlikte duş ve emzirme destek sistemi (EDS) ile başarılı bir memeye dönüş sağlanmıştır. Bebek, 3 Mayıs 2023 tarihinde ilk kez memeden emmiş, 5. ayına kadar sadece anne sütüyle beslenmiş ve 19. aya kadar emzirme sürdürülmüştür. Bu olgu, preeklampsi gibi ciddi komplikasyonlar sonrasında bile doğru destek, uygun ilaç seçimi ve multidisipliner yaklaşım ile emzirmenin mümkün olduğunu ortaya koymaktadır. Anne sütünün değeri, annelik kararlılığı ve profesyonel danışmanlık bir araya geldiğinde, hayat kurtaran bir güce dönüşmektedir.

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

EMZİRME DÖNEMİNDE ANESTEZİ UYGULAMALARI: GÜNCEL YAKLAŞIMLAR VE KLİNİK ÖNERİLER

Doç. Dr. Leman Acun Delen

Malatya Eğitim Araştırma Hastanesi Anestezi ve Reanimasyon Kliniği

Giriş

Emzirme döneminde annelere uygulanacak cerrahi girişimler ve buna bağlı anestezi uygulamaları, yalnızca annenin değil aynı zamanda emzirilen bebeğin sağlığı açısından da önemli klinik kararlar içermektedir. Bu süreçte, kullanılan anestezi ajanlarının anne sütüne geçiş potansiyeli, bebeğe olan olası etkileri ve annenin postoperatif dönemindeki konforu göz önünde bulundurulmalıdır. Bu derlemede, emziren annelerde genel ve rejyonel anestezi yöntemlerinin güvenilirliği, tercih edilme nedenleri, kullanılan ajanların farmakokinetik özellikleri ve önerilen uygulama stratejileri ele alınmaktadır.

Anestezi Yöntemleri ve İlaç Etkileşimleri

Genel anestezi, bilinç kaybı, analjezi, amnezi ve immobilité gibi dört temel komponenti içerir. Ancak emziren annelerde, hızlı iyileşme ve emzirmenin aksamaması açısından rejyonel anestezi yöntemleri (spinal, epidural, kombine spinal-epidural) daha sık tercih edilmektedir. Rejyonel anestezinin avantajları arasında hastanın bilinçli olması, reflekslerin korunması, erken mobilizasyon ve oral beslenmeye olanak sağlaması yer almaktadır.

Anestezi ajanlarının süt ile atılımı, ilacın lipofilitesi, molekül ağırlığı, plazma proteinlerine bağlanma oranı ve yarı ömrü gibi farmakokinetik özelliklerine bağlıdır. Propofol, midazolam, fentanil ve morfin gibi sık kullanılan ajanların anne sütüne geçişi minimal düzeydedir ve emzirmeye engel oluşturmaz. Buna karşın, tramadol ve diazepam gibi ilaçların tekrarlayan dozlarda kullanımında dikkatli olunmalıdır.

Morfin emziren anneler için tercih edilen opioidlerden biridir ve tek doz kullanımda güvenlidir. Tramadol, aktif metabolitleri nedeniyle dikkatli kullanılmalı, mümkünse kısa süreli tercih edilmelidir. Non-opioid analjezikler (parasetamol, ibuprofen, diklofenak) sütle minimal geçiş gösterir ve postoperatif analjezi için

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

uygundur. Ancak aspirin ve metamizol gibi bazı ajanların kullanımı önerilmemektedir.

Cerrahi sonrası emzirmeye ara verilmesi genellikle gerekmez. Aksine, anne sütü sağılarak atılmamalı, emzirmeye devam edilmesi teşvik edilmelidir. Ameliyat süresi, annenin süt sağımı veya bebeğini beslemesi açısından planlanmalı, gerekirse operasyon öncesinde süt sağılmalı ve operasyon sonrası destekleyici bakım sağlanmalıdır.

Sonuç

Emziren annelere uygulanacak cerrahi ve anestezi uygulamalarında rejyonel anestezi yöntemleri ilk tercih olarak düşünülmelidir. Genel anestezi gerektiğinde ise sütle geçişi minimal olan ajanlar kullanılmalı, opioidler ve benzodiazepinler dikkatli dozlarla uygulanmalıdır. Annelerin cerrahi sonrası emzirmeye devam etmeleri desteklenmeli ve emzirme danışmanlığı sağlanmalıdır. Literatür, rejyonel anestezinin postoperatif dönemde emzirme ve anne-bebek bağlanması açısından daha konforlu ve güvenli bir seçenek olduğunu göstermektedir.

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

**3. ULUSLARARASI
EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ**
17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

EMZİRME VE YAPAY ZEKA: VERİ ANALİTİĞİ VE KİŞİSELLEŞTİRİLMİŞ DANIŞMANLIK

Dr. Öğr Üyesi. Yavuz Korkmaz
Malatya Turgut Özal Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Anne sütü, bebeklerin ilk 6 ay boyunca sağlıklı büyüme ve gelişmeleri için gerekli olan tüm besin öğelerini içeren eşsiz bir besindir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), bebeklerin ilk 6 ay yalnızca anne sütüyle beslenmesini ve emzirmenin en az 2 yaşına kadar sürdürülmesini önermektedir (1).

Yapay zekâ, bir makinenin insan beyninin bilgi işleme yeteneğini taklit edebilmesi olarak tanımlanır. Yapay zekâ, dört temel bileşenden oluşur: makine öğrenimi, doğal dil işleme (NLP), yapay sinir ağları (YSA) ve bilgisayarla görme. Makine öğrenimi, makinelerin insan müdahalesi olmadan kendi kendine öğrenmesini ve zamanla performanslarını geliştirmesini sağlar. Derin öğrenme ise, çok katmanlı yapay sinir ağlarını kullanarak verileri analiz etme ve karmaşık görevleri yerine getirme yeteneğine sahip, makine öğreniminin daha özel bir alt dalıdır. Doğal dil işleme, makinelerin insan dilini anlamasını, işlemesini ve taklit etmesini mümkün kılan bir yapay zekâ alanıdır (2 3 4).

Emzirme sürecinde veri analitiği, annelerin ve sağlık profesyonellerinin emzirme deneyimini iyileştirebilmek amacıyla veri toplama, analiz etme ve yorumlama süreçlerini kapsar. Bu sayede, kişiselleştirilmiş emzirme danışmanlığı sunulabilir (3).

Akıllı pompalar, bebek giyilebilir teknolojileri, latch (emzirme kavramasını) analiz eden cihazlar, emzirme takip uygulamaları, anne sütü bileşen analiz cihazları ve sanal emzirme danışmanları gibi yapay zekâ destekli araçlar, emzirme sürecini kişiselleştirilmiş bir şekilde izleyip yönlendirmeye yönelik danışmanlık çözümleri sunmaktadır. Bu sistemler, annelerin ihtiyaç ve semptomlarını gerçek zamanlı olarak değerlendirip özelleştirilmiş destek sağlayarak hem anne hem bebek sağlığının optimize edilmesine katkıda bulunmaktadır.

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

www.emzirmekongresi.com.tr

Bu alanda yapılan çalışmalardan biri, Jessica de Souza ve arkadaşları tarafından gerçekleştirilmiştir. Araştırmacılar, yapay zekâ destekli fotoğraf analizine dayalı yöntemleriyle sağlıklı ve sağlıklı meme dokusunu ayırt edebilmiştir. Geliştirilen bu uygulama, göğüs ağrısı yaşayan annelerin durumlarının aciliyetini belirleyerek, verilerin çevrimiçi ortamda emzirme danışmanlarına iletilmesini sağlamıştır. Böylece anneler, zamanında ve hızlı şekilde danışmanlık hizmeti alabilmiş; emzirme sürecinin kesintiye uğramadan sürdürülmesine olanak tanıyan etkili çözümler sunulmuştur (6).

Kaynaklar:

1. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ). (2023). *Infant and young child feeding*. <https://www.who.int>
2. Davidson, L., Boland, M.R. Enabling pregnant women and their physicians to make informed medication decision using artificial intelligence. *Journal of Pharmacokinetics and Pharmacodynamics*. 47, 305-318. <https://doi.org/10.1007/s10928-020-09685-1>
3. Cirban Ekrem, E ve Daşkan, Z. Perinatal Dönemde Yapay Zekâ Teknolojisinin Kullanımı. *Eurasian Journal Of Health*, 5(2):147-162.
4. Emin, E.I., Emin, E., Papalois, A., Willmott, F., Clarke, S., Sideris, M. Artificial intelligence in obstetrics and gynaecology: is this the way forward? *In vivo*. 33, 1547-1551. doi: 10.21873/invivo.11635.
5. De Souza J, Viswanath VK, Echterhoff JM, Chamberlain K, Wang EJ. Augmenting Telepostpartum Care With Vision-Based Detection of Breastfeeding-Related Conditions: Algorithm Development and Validation. *Jmir ai*. 2024;3:e54798.

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

OYUNLAŞTIRILMIŞ EMZİRME DANIŞMANLIĞI: DİJİTAL SAĞLIK TEKNOLOJİLERİYLE EMZİRMEYE YÖNELİK DAVRANIŞ DEĞİŞİMİNİ DESTEKLEYEN YENİLİKÇİ BİR YAKLAŞIM

Dr.Öğr.Üyesi: Özlem Ülkü BULUT

Lokman Hekim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü

Emzirme, sadece fizyolojik bir eylem değil; aynı zamanda annenin bilgi, inanç, motivasyon ve sosyal çevresiyle şekillenen psikososyal bir deneyimdir. Bu yönüyle ele alındığında, emzirme danışmanlığı hizmetlerinin yalnızca bilgi vermekle sınırlı kalmaması; bireysel ihtiyaçlara yanıt verebilen, katılımı teşvik eden ve davranış değişikliğini destekleyen bir yapıya sahip olması gerekmektedir. Doğum sonrası dönemde annelerin karşılaştığı bilgi eksikliği, düşük öz-yeterlik algısı, danışmanlığa erişim zorlukları ve sosyal destek yetersizliği, emzirme sürecinin sürdürülebilirliğini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bu sorunlara çözüm üretmek amacıyla geliştirilen “Oyunlaştırılmış Emzirme Danışmanlığı” modeli dijital teknolojiler ve öğrenme bilimleri ekseninde şekillenen bütüncül bir yaklaşımdır. Bu modelde, görevler, rozetler, seviyeler, puanlar ve anlık geri bildirim gibi oyunlaştırma öğeleri; annelerin sürece aktif ve motive bir şekilde katılımını sağlar. Aynı zamanda öz-yeterlik duygusunu artırarak bilgi ediniminin ötesine geçebilir ve davranışa dönüşen öğrenme deneyimleri sağlanabilir. Oyunlaştırma yaklaşımı, özellikle mobil sağlık uygulamaları aracılığıyla annelere 7/24 destek sunabilir, geleneksel danışmanlığın ulaşamadığı zaman ve mekânlarda rehberlik işlevi görerek annelerin yanındaki “dijital danışman” olabilir. Oyunlaştırma temelli emzirme danışmanlığı uygulamalarından olan; “Milk Man”, “Exclusive Breastfeeding Quartet” ve “3-2-1 Start with Breastfeeding” gibi uluslararası örnekler incelenmiştir. Bu uygulamalar, öz-belirleme kuramı, yetişkin öğrenmesi ve davranış değişikliği kuramlarıyla ilişkili olup oyunlaştırma yöntemiyle kullanılması bireyselleştirilmiş bakım için önem arz etmektedir. Oyunlaştırma, yalnızca bir eğlence unsuru değil; aynı zamanda stratejik bir öğrenme ve destek aracıdır. Özellikle hassas ve bireysel temelli bir süreç olan emzirme danışmanlığında, annelerin öğrenme motivasyonunu artırmak, olumlu davranış değişimini desteklemek ve sürdürülebilir sağlık çıktıları elde etmek açısından güçlü bir potansiyele sahiptir. Bu nedenle oyunlaştırılmış danışmanlık modelleri, dijital sağlık çağında bireyselleştirilmiş bakım hizmetlerinin yeniden yapılandırılmasında önemli bir rol oynayabilir.

LACTİVİZM: EMZİRME HAKKININ AKTİVİST YÜZÜ

Melek KILIÇ- Temas Emzirme ve Anne Sütü Gönüllüleri Derneği Genel Başkanı

Giriş

Aktivizm, mevcut düzenin değiştirilmesi talebiyle bireylerin veya toplulukların organize biçimde harekete geçmesi olarak tanımlanır. İnsan hakları, toplumsal adalet ve sağlık alanlarında sesini duyurmanın en güçlü araçlarından biri olarak tarih boyunca önemli bir rol üstlenmiştir. Bu çerçevede ortaya çıkan lactivism (emzirme aktivizmi), annelerin ve toplumların emzirme hakkını savunmak için politik, sosyal ve kültürel alanda yürüttükleri mücadeleyi ifade eder.

Courtney Jung'un tanımıyla lactivism, sadece “emzirmek” eylemini savunmak değil; emzirmenin mümkün olabilmesi için gerekli destek sistemlerini talep etmektir. Yani lactivism, bireysel bir seçimden öte, kadınların çalışma koşullarından toplumsal cinsiyet eşitliğine, sağlık sisteminden uluslararası politikalara kadar uzanan çok katmanlı bir hak mücadelesidir.

Tarihsel Arka Plan

19. Yüzyıl – 1920'ler: Sanayi Devrimi ve İlk Müdahaleler: Sanayi Devrimi ile kadınların iş gücüne katılımı artarken, bebek maması üreticileri piyasaya girdi. Anne sütü geri plana itildi, bebek ölümleri yükseldi. Bu dönemde hastanelerde “süt mutfakları” ve sağlam çocuk bakım odaları kurularak ilk kurumsal müdahaleler geliştirildi.

1956 La Leche League ve Lactivizmin Doğuşu: ABD’de yedi Katolik anne tarafından kurulan La Leche League modern emzirme hareketinin öncülerinden oldu. “The Womanly Art of Breastfeeding” kitabı yayımlandı ve ilk kez organize bir emzirme savunuculuğu gündeme geldi.

1970–80’ler Feminist Dalgalar ve İkilemler: İkinci dalga feminizmle birlikte emzirme tartışmalı bir alan hâline geldi. Bazı feministler emzirmeyi kadına dayatılan bir görev olarak görürken, diğerleri annelerin özerkliğini ve bedensel sahipliğini simgeleyen

bir tercih olarak savundu. Adrienne Rich'in Of Woman Born adlı eseri, bu ikili bakışın en güçlü yansımalarından biriydi.

1981 Mama Kodu ve Politikleşme: Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ve UNICEF, anne sütü muadillerinin pazarlanmasına ilişkin uluslararası kodu yayımladı. Bu adım, bebek beslenmesinde etik dışı uygulamalara karşı küresel bir dönüm noktasıydı. Aynı dönemde IBFAN ve Baby Milk Action gibi lactivist gruplar ortaya çıktı.

1990'lar WABA ve Dünya Emzirme Haftası: 1991'de Dünya Emzirme Hareketi (WABA) kuruldu. Her yıl 1-7 Ağustos'un Dünya Emzirme Haftası olarak kutlanması, küresel lactivist ağın güçlenmesini sağladı.

2000'ler Dijital Aktivizm: Sosyal medyanın yükselişiyle #NormalizeBreastfeeding ve #FreeTheNipple gibi kampanyalar doğdu. Dijital alan, hem annelerin dayanışma kurduğu hem de politik baskılara karşı görünürlük sağladığı bir mecra hâline geldi.

Akademide Lactivizm

Bilimsel ve akademik alanda da emzirme politikaları eleştirel biçimde tartışıldı;

- Dr. Cicely Williams, 1939'da "Süt ve Cinayet" başlıklı konuşmasıyla mama şirketlerinin etkilerini gündeme taşıdı.
- Mike Muller'in The Baby Killer (1974) raporu, ticari şirketlerin sorumluluğunu ifşa eden öncü bir belgedir.
- Gabrielle Palmer'ın The Politics of Breastfeeding ve Kimberly Seals Allers'in ırk ve sınıf ekseninde yaptığı çalışmalar, emzirmenin eşitsizlik boyutuna dikkat çekti.
- Courtney Jung'un Lactivism (2015) kitabı ise emzirmenin "abartılı faydalar" söylemiyle politik baskıya dönüşmesini eleştirel bir bakışla ele aldı.

Jung'a göre, emzirme savunuculuğu kişisel tercihten çıkarılıp toplumsal norm hâline getirildiğinde kadınlar üzerinde baskı yaratmaktadır. Ayrıca, emzirmeyi destekleyen politikalar yapısal çözümler (ücretli doğum izni, kreş, pompa desteği) sunmadıkça eşitsizlikleri yeniden üretmektedir.

Lactivizmin Eleştirel Boyutları

1. Politikleşme: Kadın bedeni, doğum politikaları ve emzirme söylemleri üzerinden siyasi tartışmaların merkezinde yer almaktadır.

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

**3. ULUSLARARASI
EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ**
17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

2. Suçluluk ve Utandırma: Emziremeyen anneler, sıklıkla “yetersiz” veya “başarısız” olarak damgalanmaktadır.
3. Sosyal Medya Gözetimi: Dijital platformlar, annelik pratiklerinin yargılanmasına zemin hazırlamış, “ideal anne” mitlerini pekiştirmiştir.
4. Eşitsizlik ve Ayrıcalık: Emzirme, destek sistemlerinin eksikliğinde sadece ayrıcalıklı kadınların sürdürebildiği bir hak hâline gelmektedir. Düşük gelirli, göçmen veya yalnız anneler için yapısal engeller sürmektedir.

Temas Derneği ve Türkiye’de Lactivizm

Türkiye’de lactivizmin sahadaki en güçlü temsilcilerinden biri Temas Emzirme ve Anne Sütü Gönüllüleri Derneği’dir. Dernek, afet bölgelerinde, mülteci topluluklarda ve kamu hastanelerinde emzirme destek ağları kurarak bu mücadelenin pratik boyutunu üstlenmektedir. Emzirmenin yalnızca bireysel bir tercih değil, toplumsal bir hak olduğu vurgusunu her çalışmasında öne çıkarmaktadır.

Sonuç ve Çağrı

Lactivizm, emzirme hakkını savunan ve onu toplumsal eşitlik mücadelesinin bir parçası hâline getiren bir harekettir. Ancak bu mücadele, annelere sadece “emzirmelisin” demekle sınırlı kalmamalıdır. Kadınların iş güvencesi, doğum izni, sağlık hizmetlerine erişimi ve sosyal destek ağları güçlendirilmedikçe, emzirme politikaları baskıcı ve eşitsiz sonuçlar doğurmaya devam edecektir.

Bu nedenle sağlık çalışanları, aktivistler, karar alıcılar ve sivil toplumun kolektif mücadelesi kritik önem taşır. Emzirmenin korunması, desteklenmesi ve sürdürülmesi yalnızca annelerin değil, toplumun bütün kesimlerinin sorumluluğudur.

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

BİLDİRİ METİNLERİ

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

PARMAKLA BESLEME İLE DESTEKLENEN BESLENME YÖNTEMİNİN TERM YENİDOĞANLAR ÜZERİNE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMA

Aslı Yılmaz ¹, Zeliha Karapelit ², Duygu Murat Öztürk ², Gökçe Celep ²
Amasya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve
Hastalıkları Anabilim Dalı ¹, Amasya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik
Bölümü ²

Amaç: Yenidoğanın sağlıklı bir şekilde dünyaya gelmesinin ardından emzirmenin başlatılması ve devam ettirilmesi hayati önem taşımaktadır. Ancak bazı durumlarda bebeğin formül mama ya da sağılmış anne sütüyle beslenmesi gerekebilir. Bu besinlerin fincan, kaşık, damlalık, emzirme ekleyicileri, parmakla besleme gibi alternatif yöntemler kullanılarak verilebileceği bilinmektedir. Bu çalışmanın amacı parmakla besleme ile desteklenen beslenme metodunun term yenidoğanlar üzerine etkisinin incelenmesidir.

Yöntem: Randomize kontrollü deneysel bir çalışmadır. Randomizasyon yazı tura yöntemiyle yapılmıştır. Bir Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde Kadın Hastalıklar ve Doğum Servisinde doğum sonu takibe devam edilen bebeklere uygulanmıştır. Veriler 4 Mayıs 2023- 15 Ağustos 2024 tarihleri arasında toplanmıştır. Örneklem güç analizi yapılarak göre her bir grup 35 yenidoğan olarak belirlenmiştir. Çalışmanın yapıldığı kurumda ek besin kaşıkla verilmektedir. Deney grubunda yer alan bebeklerin annesine parmakla besleme yöntem ve uygulama adımları araştırmacı tarafından sözel ve uygulamalı olarak anlatılmıştır. Araştırmacının takibi altında olunan zamanlarda bebekler parmakla beslenmiştir.

Çalışma için etik kurul ve çalışmanın yapılacağı kurumdan kurum izni alınmıştır. Gruplar arası karşılaştırmalarda normal dağılan verilerde T test, normal dağılmayan verilerde Mann Whitney U test kullanılmıştır. Kategorik verilerin karşılaştırılmasında ise Ki-Kare testi kullanılmıştır.

Bulgular: Bebeklerin doğum kiloları incelendiğinde kontrol grubunda 3382,14±366,88 gr (min: 2595 max: 4095), deney grubunda 3379,85±454,64gr (min: 2540 max: 4165), olduğu gruplar arası istatistiksel olarak bir farklılık olmadığı saptanmıştır (p>0,05). Gruplar arasında anne eğitim durumu, doğum şekli, bebeğin cinsiyeti, annenin parmakla beslemeyi bilme durumunu açısından gruplar arasında

istatistiksel bir farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$). Deney grubunda parmakla besleme sayısı $1,94\pm 1,98$, (min:1 max: 4) olarak saptanmıştır. Deney ve kontrol grubuna ilişkin bebeklerin 1. 5-7. Gün kiloları, 1,2,3,4. Gün emme sayısı, 1.2.3.4. gün idrar ve defekasyon sayısında istatistiksel bir farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

Sonuç: Parmakla besleme ile desteklenen beslenme yönteminin bebeklerin 1. Gün ve 5-7. Günler arası kontrol kiloları, 1.,2., 3., 4. gün emme sayıları, 1.,2., 3., 4. Gün idrar ve defkasyon sayıları üzerine anlamlı bir etki oluşturmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Beslenme yöntemi, Emzirme, Yenidoğan

The Effect of Feeding Method Supported by Finger Feeding on Term Newborns: Randomized Controlled Study

Aim: After the newborn is born healthy, initiating and continuing breastfeeding is of vital importance. However, in some cases, the baby may need to be fed with formula or expressed breast milk. It is known that these nutrients can be given using alternative methods such as cups, spoons, droppers, breastfeeding supplements, and finger feeding. This study examines the effect of the feeding method supported by finger feeding on term newborns.

Method: It is a randomized controlled experimental study. Randomization was done by coin flip method. It was applied to babies who were followed up after birth in the Gynecology and Obstetrics Department of a Training and Research Hospital. Data were collected between May 4, 2023 and August 15, 2024. Each group was determined as 35 newborns by performing a sample power analysis. In the institution where the study was conducted, supplementary food is given with a spoon. The method and application steps of finger feeding were explained verbally and practically by the researcher to the mothers of the babies in the experimental group. The babies were finger fed during the times when they were under the researcher's supervision.

Institutional permission was obtained from the ethics committee and the institution where the study would be conducted. In comparisons between groups, the T test was used for normally distributed data and the Mann Whitney U test was used for non-normally distributed data. The Chi-Square test was used to compare categorical data. **Results:** When the birth weights of the babies were examined, it was found that the birth weight of the babies was 3382.14 ± 366.88 gr (min: 2595 max: 4095) in the control group and 3379.85 ± 454.64 gr (min: 2540 max: 4165) in the experimental group, and there was no statistical difference between the groups ($p>0.05$). No statistical difference was found between the groups in terms of maternal education

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

status, delivery method, gender of the baby, and mother's knowledge of finger feeding ($p>0.05$). The number of finger feedings in the experimental group was found to be 1.94 ± 1.98 (min:1 max: 4). No statistical difference was found in the 1st and 5th-7th day weights, 1st, 2nd, 3rd, 4th day number of breastfeeding, 1st, 2nd, 3rd, 4th day urine and defecation count of the babies in the experimental and control groups ($p>0.05$).

Conclusion: It was determined that the feeding method supported by finger feeding did not have a significant effect on the control weights of the babies on the 1st day and between the 5th and 7th days, the number of breastfeeding on the 1st, 2nd, 3rd and 4th days, and the number of urine and defecation on the 1st, 2nd, 3rd and 4th days.

Keyword: Feeding Methods, Breastfeeding, Newborn

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

info@emzirmekongresi.com.tr

www.emzirmekongresi.com.tr

DOĞUMDAN SONRA İLK SAAT İÇİNDE EMZİRMeye BAŞLAMANIN EMZİRME SÜRESİ ÜZERİNE ETKİSİ VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ

Burçin Kalay, Kıymet Yeşilçiçek Çalık
Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü,
Doğum-Kadın Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Trabzon

Bu çalışma, doğum sonrası ilk saat içinde emzirmeye başlamanın emzirme süresi üzerindeki etkisini ve buna etki eden faktörleri belirlemeyi amaçlamaktadır. Tanımlayıcı tasarıma sahip araştırmaya, Trabzon ilindeki bir hastanenin kadın doğum ve çocuk sağlığı polikliniklerine başvuran 415 anne dahil edilmiştir. Veriler, Şubat-Haziran 2024 tarihleri arasında "Kişisel Bilgi Formu" aracılığıyla toplanmış; analizlerde Bağımsız Gruplarda t-testi, Mann-Whitney U testi, Kruskal-Wallis testi, Ki-Kare testi, Varyans Analizi ve Korelasyon Analizleri kullanılmıştır.

Annelerin yaş ortalaması 30.08 ± 5.00 yıl olup, çoğunluğu evli, ortaöğretim mezunu ve çok doğum yapmıştır. Katılımcıların çoğu sezaryen doğum yapmış ve sağlık profesyonellerinden emzirme desteği almıştır. İlk saat içinde emzirmeye başlama oranı, 18-24 yaş grubunda, 38-40. gebelik haftasında, vajinal doğum yapan, erken tene temas sağlayan ve bebeğiyle aynı odada kalan annelerde daha yüksektir ($p < 0.05$). Emzirme öz yeterliliği yüksek ve süt yetersizliği algısı düşük annelerin erken emzirmeye başlama oranı anlamlı olarak daha yüksektir ($p < 0.05$).

İlk saat içinde emzirmeye başlamak, ilk altı ay anne sütü ile beslenme ve toplam emzirme süresi üzerinde olumlu etkiye sahiptir ($p < 0.05$). İlk altı ay sadece anne sütü ile beslenme süresi 1.050 kat, toplam emzirme süresi ise 1.315 kat artmıştır ($p < 0.05$). Öte yandan, eğitim düzeyi, yaşanan yer, yaşayan çocuk sayısı, prenatal bakım, bebeğin cinsiyeti ve doğum kilosu ile doğum sonrası ilk saat içinde emzirmeye başlama arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmamıştır ($p > 0.05$).

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

**3. ULUSLARARASI
EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ**
17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

Sonuç olarak, doğum sonrası ilk saat içinde emzirmeye yalnızca başlamak, emzirme süresini uzatan ve yalnızca anne sütü ile beslenme oranını artıran önemli bir faktördür. Erken emzirmenin teşviki, emzirme sürecini desteklemede kritik rol oynamaktadır.

Anahtar kelimeler: Anne sütü, Emzirme, Postpartum dönem, Sezaryen doğum, Vajinal doğum

EFFECT OF INITIATING BREASTFEEDING WITHIN THE FIRST HOUR AFTER BIRTH ON BREASTFEEDING DURATION AND ASSOCIATED FACTORS

This study aims to determine the effect of initiating breastfeeding within the first hour after birth on breastfeeding duration and the factors influencing this process. The descriptive study included 415 mothers who visited the obstetrics and pediatric health clinics of a hospital in Trabzon, Turkey. Data were collected using a “Personal Information Form” between February and June 2024, and statistical analyses included Independent Samples t-test, Mann-Whitney U test, Kruskal-Wallis test, Chi-Square test, Analysis of Variance (ANOVA), and Correlation Analyses.

The mean age of the mothers was 30.08 ± 5.00 years, with the majority being married, having a secondary education level, and being multiparous. Most participants had a cesarean birth and received breastfeeding support from healthcare professionals. The rate of initiating breastfeeding within the first hour was significantly higher among mothers aged 18-24, those who gave birth at 38-40 weeks of gestation, had a vaginal delivery, practiced early skin-to-skin contact, and stayed in the same room with their newborn ($p < 0.05$). Additionally, mothers with higher breastfeeding self-efficacy and lower perceived milk insufficiency were more likely to initiate breastfeeding early ($p < 0.05$).

Initiating breastfeeding within the first hour was significantly associated with exclusive breastfeeding for the first six months and overall breastfeeding duration ($p < 0.05$). Early breastfeeding initiation increased exclusive breastfeeding duration

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

info@emzirmekongresi.com.tr

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

by 1.050 times and total breastfeeding duration by 1.315 times ($p<0.05$). However, no significant relationship was found between early breastfeeding initiation and maternal education level, place of residence, number of living children, prenatal care, infant gender, or birth weight ($p>0.05$).

In conclusion, initiating breastfeeding within the first hour after birth is a key factor in extending breastfeeding duration and promoting exclusive breastfeeding. Encouraging early breastfeeding plays a crucial role in supporting the breastfeeding process.

Keywords: Breast milk, Breastfeeding, Postpartum period, Cesarean delivery, Vaginal delivery

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

**3. ULUSLARARASI
EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ**
17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

DOĞUM SONU DÖNEMDE ALGILANAN SOSYAL DESTEĞİN ANNE-BEBEK BAĞLANMASINA ETKİSİ

Ayşe Daştan Yılmaz¹, Hacer Kobya Bulut², Kıymet Yeşilçiçek Çalık³,

¹Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Refahiye Bahar Yıldırım Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Erzincan.

²Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Trabzon.

³Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Doğum-Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Trabzon.

Amaç: Bu araştırmanın amacı, 1–4 aylık bebeği olan annelerin doğum sonrası dönemde algıladıkları sosyal desteğin anne-bebek bağlanmasına etkisini incelemek ve bu ilişkiyi daha iyi anlamaktır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı desenle yürütülen bu çalışma, Haziran–Aralık 2024 tarihleri arasında Türkiye’nin doğusunda yer alan bir ilin merkezindeki bir devlet hastanesinin kadın hastalıkları ve çocuk sağlığı polikliniklerine başvuran 1–4 aylık bebeği olan 505 anne ile gerçekleştirilmiştir. Veriler, araştırmacı tarafından hazırlanan anket formu, Maternal Bağlanma Ölçeği (MBÖ) ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (ÇBASDÖ) ile yüz yüze görüşme yöntemiyle toplanmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler ve Pearson korelasyon analizi kullanılmış; normallik Skewness ve Kurtosis değerleriyle değerlendirilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların ÇBASDÖ puan ortalaması 65.03 ± 18.50 , MBÖ puan ortalaması ise 99.30 ± 6.89 olarak bulunmuştur. Algılanan sosyal destek toplam puanı ve alt boyut puanları ile maternal bağlanma puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve düşük düzeyde ilişkiler saptanmıştır ($p < 0.05$). Özellikle aile desteği alt boyutunun maternal bağlanma ile ilişkisi diğer alt boyutlara göre daha yüksek bulunmuştur.

Sonuç: Annelerin doğum sonrası dönemde algıladıkları sosyal destek düzeyi arttıkça anne-bebek bağlanmasının da olumlu yönde etkilendiği görülmüştür. Elde edilen bulgular, postpartum dönemde annelere sunulan sosyal destek mekanizmalarının güçlendirilmesinin, bağlanma sürecini desteklemede önemli bir rol oynayabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Anne-bebek bağlanması, maternal bağlanma, doğum sonrası dönem, sosyal destek.

THE EFFECT OF PERCEIVED POSTPARTUM SOCIAL SUPPORT ON MOTHER-INFANT ATTACHMENT

Ayşe Daştan Yılmaz¹, Hacer Kobya Bulut², Kıymet Yeşilçiçek Çalık³,

¹Erzincan Binali Yıldırım University, Refahiye Bahar Yıldırım Vocational School of Health Services, Department of Medical Services and Techniques, Erzincan.

²Karadeniz Technical University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Pediatric Nursing, Trabzon.

³Karadeniz Technical University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Obstetrics and Gynecology Nursing, Trabzon.

Objective: This study focused on mothers with 1-4 month-old babies to investigate the effect of perceived postpartum social support on mother-infant attachment.

Method: This descriptive and correlational study was conducted between June and December 2024. The sample consisted of 505 mothers with 1-4-month-old infants admitted to the gynecology and pediatrics outpatient clinics of a state hospital in the center of a province in eastern Turkey. Data were collected face-to-face using a questionnaire form, the Maternal Attachment Inventory (MAI), and the

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

Multidimensional Perceived Social Support Scale (MPSSS). The data were analyzed using descriptive statistics and Pearson's correlation analysis. Normality was tested using Skewness and Kurtosis values.

Results: Participants had a mean MPSSS and MAI score of 65.03 ± 18.50 and 99.30 ± 6.89 , respectively. Statistically significant, positive and low-level relationships were identified between the perceived social support total score and sub-dimension scores, and the maternal attachment score ($p < 0.05$). In particular, there was a stronger correlation between the “family support” subscale and maternal attachment.

Conclusion: Mothers who perceive more social support in the postpartum period have more positive attachments with their infants. Strengthening the social support mechanisms offered to mothers postpartum is essential in supporting attachment processes.

Keywords: Mother-infant attachment, maternal attachment, postpartum period, social support

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

**3. ULUSLARARASI
EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ**
17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

SAĞLIĞI GELİŞTİRME MODELİNE GÖRE VERİLEN EĞİTİM VE İZLEMİN RELAKTASYON BAŞARISINA ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ BİR ÇALIŞMA

Ayşe Daştan Yılmaz¹, Kıymet Yeşilçiçek Çalık²

¹Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Refahiye Bahar Yıldırım Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Programı, Erzincan.

²Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Doğum-Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Trabzon.

Amaç: Bu çalışma, Sağlığı Geliştirme Modeline göre verilen eğitim ve izlemin relaktasyon başarısına etkisini belirlemek amacıyla yapıldı.

Yöntem: Araştırma prospektif, tek körlü, randomize kontrollü araştırma deseninden oluşmaktadır. Temmuz-Aralık 2023 tarihleri arasında yapılan araştırma, ülkenin doğusundaki bir ilin merkezinde bulunan bir hastanenin laktasyon ve relaktasyon polikliniği ile beş aile sağlığı merkezinde; dâhil edilme kriterlerine uyan 73 (38 müdahale, 35 kontrol) anne ile yürütüldü. Veri toplamada “Kişisel Bilgi Formu, Emzirme Öz-yeterlilik Ölçeği, Emzirme Motivasyon Ölçeği (Primipar Anneler İçin), Emzirme Tanılama Ölçüm Aracı ve Bebeğin Aldığı Anne Sütü Miktarını Puanlama Sistemi” kullanıldı. Ayrıca müdahale grubuna Sağlığı Geliştirme Modeline Göre Verilen Eğitim ve İzlemden Memnuniyet Düzeyi Derecelendirme Skalası kullanıldı. Çalışma yüz yüze olacak şekilde birinci ayın ilk iki haftasında haftada iki diğer haftalarda haftada bir, ikinci ayda ise iki haftada bir olacak şekilde toplam iki aylık zaman diliminde ve sekiz izlemden oluştu. Kontrol gurubu ise laktasyon ve relaktasyon polikliniğine yönlendirildi. Ölçeklerden elde edilen puan ortalamaları normal dağılıma uygunluk testi ve varyans homojenliği testi Shapiro-Wilk testi ve Levene istatistiği ile yapıldı. Verilerin normallik varsayımında “Kurtosis” ve “Skewness” kat sayılarıyla kullanıldı. Normal dağılım gösteren verilerde t testi,

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

Varyans Analizi, normal dağılım göstermeyen verilerde ise Mann Whitney U Analizi, Friedman Analizi uygulandı.

Bulgular: Çalışmanın bulgularında müdahale grubundaki annelerin relaktasyon oranlarında, Emzirme Özyeterlilik Ölçeği, Emzirme Motivasyon Ölçeği alt boyutları, Emzirme Tanılama Ölçüm Aracı ve Bebeğin Aldığı Anne Sütü Miktarını Puanlama Sistemi toplam puan ortalamalarında kontrol grubundaki annelere göre daha fazla artış olduğu bulundu ($p<0.05$). Müdahale grubundaki annelerin Sağlığı Geliştirme Modeli’ne göre verilen eğitim ve izlem desteğine yönelik memnuniyet düzeyi yüksek bulundu.

Sonuç: Sağlığı Geliştirme Modeli’ne göre verilen eğitim ve izlemin relaktasyon başarısında etkili ve memnun edici bir uygulama olduğu belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Emzirme, Hemşirelik, Relaktasyon, Sağlığı Geliştirme Modeli.

The effect of education and follow-up based on the health promotion model on relactation success: a randomized controlled trial

Aim: This study was conducted to determine the effect of education and follow-up according to the Health Promotion Model on the success of relactation.

Methods: The study consists of a prospective, single-blinded, randomized controlled trial design. The study, which was conducted between July and December 2023, was conducted in the lactation and lactation outpatient clinic of a hospital and five family health centers in the center of a province in the east of the country with 73 mothers (38 intervention, 35 control) who met the inclusion criteria. “Personal Information Form, Breastfeeding Self-Efficacy Scale, Breastfeeding Motivation Scale (for Primiparous Mothers), Breastfeeding Diagnostic Measurement Tool, and Breast Milk Intake Scoring System” were used for data collection. In addition, the Satisfaction Level Rating Scale for Training and Monitoring According to the Health Promotion Model was used in the intervention group. The study consisted of eight face-to-face follow-ups in a total of two months, two times a week in the first two weeks of the first month, once a week in the other weeks, and once every two weeks in the second

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

month. The control group was referred to the lactation and lactation outpatient clinic. The mean scores obtained from the scales were tested for conformity to normal distribution and the homogeneity of variance was tested by Shapiro-Wilk test and Levene statistics. “Kurtosis” and “Skewness” coefficients were used to assume normality of the data. The t test and Analysis of Variance were applied for the data showing normal distribution, and Mann Whitney U Analysis and Friedman Analysis were applied for the data not showing normal distribution.

Results: In the findings of the study, it was found that the mothers in the intervention group had a higher increase in the lactation rates, Breastfeeding Self-Efficacy Scale, Breastfeeding Motivation Scale sub-dimensions, Breastfeeding Diagnostic Measurement Tool and Breast Milk Intake Scoring System total mean scores compared to the mothers in the control group ($p<0.05$). The satisfaction level of the mothers in the intervention group towards the training and follow-up support provided according to the Health Promotion Model was found to be high. Conclusion: It was determined that the training and follow-up provided according to the Health Promotion Model was an effective and satisfactory practice in the success of relactation.

Key Words: Health Development Model, Lactation, Nursing, Relactation.

ŞEFKATLİ BAKIMIN GÜCÜ: EMZİRME SÜRECİNDE JEAN WATSON'IN KURAMINA DAYALI HEMŞİRELİK REHBERLİĞİ

Aleyna Özdemir Bektaş¹, Ayten Arıöz Düzgün²

¹Ankara Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

Amaç: Anne sütü, bebek sağlığının korunması ve geliştirilmesi için vazgeçilmez bir besin olmakla birlikte, emzirme süreci sadece fizyolojik değil, aynı zamanda yoğun duygusal, psikososyal ve toplumsal boyutlar içeren bir deneyimdir. Hemşirelerin bu süreçteki destekleyici rolleri, annenin emzirme başarısını ve sürekliliğini belirleyici unsurlar arasındadır. Jean Watson'ın İnsan Bakım Kuramı, emzirme gibi duygusal yoğunluğu olan süreçlerde hemşirelik uygulamalarına şefkat, empati ve anlam yönlü bir temel sunmaktadır. Bu bildirinin amacı, Jean Watson'ın İnsan Bakım Kuramı'nın on iyileştirme süreci doğrultusunda emzirme sürecine yönelik hemşirelik rehberliğinin nasıl yapılandırılabilceğini teorik bir çerçevede ortaya koymaktır.

Yöntem: Literatür taramasına dayalı olarak kuramsal bir çerçeve sunulmuş, her bir iyileştirme süreci emzirmenin başlatılması, sürdürülmesi ve zorluklarla başa çıkılması boyutlarında ele alınmıştır. Kuramın temel bileşenleri olan kişilerarası bakım ilişkisi, bakım anı ve iyileştirme süreçleri, emzirme sürecine uyarlanarak kuramsal bir çerçevede ele alınmıştır.

Bulgular: Watson'ın İyileştirme Süreçleri, emzirmenin başlatılması, sürdürülmesi ve zorluklarla baş edilmesinde hemşirelik uygulamalarına rehberlik etmektedir. Emzirme sürecinde yaşanan güçlükler sadece fizyolojik değil, aynı zamanda duygusal ve sosyal olarak ele alınmalıdır. Bu bağlamda, Kuramın önerdiği kişilerarası bakım ilişkisi ve "bakım anı" kavramı, hemşirelerin anneye empatik bir bağ kurmasını sağlayarak bu süreci destekleyebilir.

Sonuç: Watson'ın Kuramı, emzirme gibi hem biyolojik hem de duygusal boyutu olan bir sürece şefkat, anlam ve bireysellik kazandırmaktadır. Hemşireler bu kuram temelinde, annelere sadece bilgi veren değil, aynı zamanda varlığıyla destek olan bir rehber olabilir. Klinik uygulamalar ve hemşirelik eğitiminde bu kuramsal altyapının kullanılması, emzirme sürecinde başarı ve memnuniyeti arttırabilir.

Anahtar Kelimeler: Watson'ın İnsan Bakım Kuramı, Emzirme, İyileştirme Süreçleri, Şefkatli Bakım.

THE POWER OF COMPASSIONATE CARE: NURSING GUIDANCE BASED ON JEAN WATSON'S THEORY IN THE BREASTFEEDING PROCESS

Aim: Although breast milk is an indispensable nutrient for the protection and promotion of infant health, the breastfeeding process is not solely physiological; it is also an experience that involves intense emotional, psychosocial, and societal dimensions. Nurses' supportive roles during this process are among the key factors influencing the mother's breastfeeding success and its continuity. Jean Watson's Theory of Human Caring offers a foundation based on compassion, empathy, and meaning-oriented care for nursing practices in emotionally intense processes such as breastfeeding. The aim of this paper is to present a theoretical framework for how nursing guidance in the breastfeeding process can be structured in accordance with the ten carative (healing) processes of Jean Watson's Theory of Human Caring.

Method: A theoretical framework was developed based on a literature review. Each healing process was examined in the context of initiating breastfeeding, maintaining it, and coping with challenges. The core components of the theory—interpersonal caring relationships, the caring moment, and the healing processes—were adapted to the breastfeeding process and addressed within a theoretical context.

Results: Watson's healing processes provide guidance for nursing interventions in the initiation, continuation, and support of breastfeeding in the face of challenges.

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

Difficulties encountered during breastfeeding should be addressed not only physiologically, but also emotionally and socially. In this context, the theory's concepts of interpersonal caring relationships and the “caring moment” can support nurses in forming empathetic bonds with mothers and thus enhance the breastfeeding experience.

Conclusion: Watson's Theory adds compassion, meaning, and individuality to a process like breastfeeding, which encompasses both biological and emotional dimensions. Based on this theory, nurses can be more than information providers—they can be compassionate guides through their presence. Integrating this theoretical foundation into clinical practice and nursing education may increase success and satisfaction during the breastfeeding process.

Keywords: Jean Watson's Theory of Human Caring, Breastfeeding, Healing Processes, Compassionate Care.

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

ENGELLİ ANNELER VE EMZİRME KONUSUNDA YAPILAN ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Anneler ve Emzirme Konusunda Yapılan Çalışmaların Bibliyometrik Analizi

Nazlıcan Aydın¹, Şeyma Kilci Erciyas²

**¹Amasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doğum ve Kadın Hastalıkları
Hemşireliği Yüksek Lisans Öğrencisi**

**²Amasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Dr.
Öğretim Üyesi**

ÖZET

Amaç: Engelli anneler ve emzirme konusundaki araştırmaları bibliyometrik analizle değerlendirmektir.

Gereç ve Yöntem: Veriler, 21.03.2025 tarihinde “Web of Science Core Collection” veri tabanından “women with disability” OR “women with disabilities” OR “disability” OR “disabled women” OR “maternal disability” OR “maternal vision disorder” OR “disabilities” OR “women with vision disorder” OR “blind mothers” OR “visually impaired” OR “visual impairment” OR “blindless” OR “woman with vision disorder” OR “woman with vision disorders” OR “visually impaired woman” OR “sight loss” OR “visually impaired mother” OR “visually impaired mother’s” OR “blind mother” OR “blind woman” OR “hearing impaired” OR “deaf woman” OR “hearing loss” OR “women with hearing impaired” OR “women with mental disorders” OR “physical disability” AND “breastfeeding” OR “breast-feeding” OR “breast feeding” OR “child nutritional status” OR “breastfeed” anahtar kelimeleri kullanılmıştır. Analiz VOSviewer (1.6.20) programı ile yayın sayısı, yazarlar, ülkeler, dergiler, kurumlar ve anahtar kelimeler temelinde, araştırma ve derleme makaleleri dahil edilmiştir.

Bulgular: Toplamda 1601 yazarın yer aldığı, 85 farklı ülkeden 780 farklı kurumun dahil olduğu ve 950 farklı anahtar kelime kullandığı belirlenmiştir. En fazla çalışmanın Cochrane Database (n:11)’de yayınlandığı, en çok atıf ise Lancet (n:14149) dergisine yapılmıştır. En fazla yayın yapan yazarın Hellwing Kerstin (n:6) olduğu belirlenmiştir. En üretken üç ülke sırasıyla; USA, İngiltere ve Avustralya’dır. En fazla kullanılan üç anahtar kelime ise “breastfeeding (n:72)”, “pregnancy (n:55)”, “multiple sclerosis (n:31)’dir.

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

Sonuç ve Öneriler: Engelli anneler ve emzirme konusundaki çalışmaların mevcut durumunun değerlendirilmesi ve gelecekte yapılan çalışmalara öncülük etmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bibliyometrik analiz, emzirme, engellilik, engelli anne.

Bibliometric Analysis of Studies on Mothers with Disabilities and Breastfeeding

Nazlıcan Aydın¹, Şeyma Kilci Erciyas²

**¹Master's Student, Department of Obstetrics and Gynecological Nursing,
Graduate School of Health Sciences, Amasya University**

**²Assistant Professor, Department of Nursing, Faculty of Health Sciences,
Amasya University**

ABSTRACT

Aim: To evaluate research on mothers with disabilities and breastfeeding using bibliometric analysis.

Material and Method: Data were retrieved from the “Web of Science Core Collection (WoSCC)” database on 21.03.2025 using the following keywords: “women with disability” OR “women with disabilities” OR “disability” OR “disabled women” OR “maternal disability” OR “maternal vision disorder” OR “disabilities” OR “women with vision disorder” OR “blind mothers” OR “visually impaired” OR “visual impairment” OR “blindless” OR “woman with vision disorder” OR “woman with vision disorders” OR “visually impaired woman” OR “sight loss” OR “visually impaired mother” OR “visually impaired mother's” OR “blind mother” OR “blind woman” OR “hearing impaired” OR “deaf woman” OR “hearing loss” OR “women with hearing impaired” OR “women with mental disorders” OR “physical disability” AND “breastfeeding” OR “breast-feeding” OR “breast feeding” OR “child nutritional status” OR “breastfeed”. The data were analyzed using the VOSviewer (1.6.20) software based on publication count, authors, countries, journals, institutions, and keywords, including both research and review articles.

Results: A total of 1601 authors from 780 different institutions across 85 countries were identified, utilizing 950 different keywords. The highest number of studies was published in the *Cochrane Database* (n:11), while the most cited journal was *The Lancet* (n:14149). The most prolific author in this field was identified as Hellwing Kerstin (n:6). The top three publishing countries were the USA, the UK, and Australia, respectively. The three most frequently used keywords were “breastfeeding” (n:72),

“pregnancy” (n:55), and “multiple sclerosis” (n:31).

Conclusion and Recommendations: Assessing current research can help guide future studies in this field.

Keywords: Bibliometric analysis, breastfeeding, disability, mother with disability.

GİRİŞ

Engelli kadınların annelik sürecinde karşılaştıkları zorlukların başında emzirme gelmektedir. Engelli bireyler için bu sürecin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi, engelin türü ve derecesine göre değişiklik göstermektedir (Larsen ve ark., 2018). Fiziksel engeli bulunan kadınlar, bebeklerini uygun pozisyonda tutmakta, uzun süreli fiziksel efor gerektiren emzirme sürecini sürdürebilmekte ve günlük yaşam aktiviteleri ile emzirmeyi dengelemekte zorlanabilmektedir (Smeltzer, 2007). Görme engelli anneler ise bebeğin emme durumunu gözlemleyememeleri nedeniyle emzirmenin etkinliğini değerlendirmekte güçlük çekebilmekte; işitme engelli anneler ise sağlık profesyonelleriyle yeterli iletişim kuramamakta ve doğru emzirme tekniklerini öğrenmede sorun yaşayabilmektedir (Choi ve ark., 2020). Ayrıca zihinsel yetersizliği olan bireylerde, bebek bakımı ve emzirme süreci hakkında bilgi edinme ve bunu uygulamaya koyma becerilerinde sınırlılıklar olabilmektedir (Taner ve Demirel Bozkurt, 2021). Bu bireylerin çoğu zaman sağlık personeli tarafından yetersiz görülmeleri, emzirme teşviki yerine mama önerilmesi gibi yaklaşımlarla karşılaşmaları da süreci olumsuz etkilemektedir (Lipson ve Rogers, 2019). Bu çalışmanın amacı engelli anneler ve emzirme konusundaki araştırmaları bibliyometrik analizle değerlendirmektir.

GEREÇ ve YÖNTEM

Veriler, 21.03.2025 tarihinde saat 15:00 de, Web of Science Core Collection (WoSCC) veri tabanından “women with disability” OR “women with disabilities” OR “disability” OR “disabled women” OR “maternal disability” OR “maternal vision disorder” OR “disabilities” OR “women with vision disorder” OR “blind mothers” OR “visually impaired” OR “visual impairment” OR “blindless” OR “woman with vision disorder” OR “woman with vision disorders” OR “visually impaired woman” OR “sight loss” OR “visually impaired mother” OR “visually impaired mother’s” OR “blind mother” OR “blind woman” OR “hearing impaired” OR “deaf woman” OR “hearing loss” OR “women with hearing impaired” OR “women with mental disorders” OR “physical disability” AND “breastfeeding” OR “breast-feeding” OR “breast feeding” OR “child

**Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği**

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ

17-19 MAYIS 2025/ANKARA

**Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi**

**Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu**

ANKARA

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

nutritional status” OR “breastfeed” anahtar kelimeleri ile yapılan taramada toplam 375 yayın elde edilmiştir. Dahil etme kriterleri: (1) “ingilizce”, (2) “article ve review” makaleleridir. Veriler, VOSviewer [1.6.20](#) kullanılarak, 343 tane bibliyografik veri tek bir dosya halinde görselleştirilmiştir.

BULGULAR

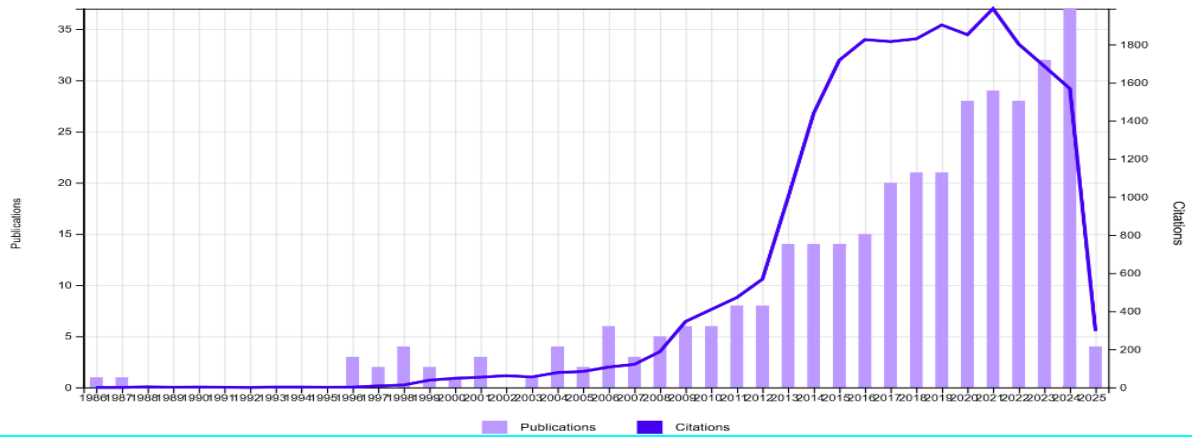
Belirlenen anahtar kelimeler ile gerçekleştirilen tarama sonucunda 375 yayın çalışmaya dahil edilmiştir. Tarama kapsamında yıl kısıtlaması yapılmamış olup elde edilen yayınların 284(%75,7)’ü makale, 83(%22,1)’ü derlemedir (Tablo 1). Bu araştırmalarda, toplamda 1601 yazarın 218 farklı dergide yayın yaptığı, 85 farklı ülkeden 780 farklı kurumun dahil olduğu ve 950 farklı anahtar kelime kullandığı belirlenmiştir.

Tablo 1. Bilimsel Yayın Türlerine Göre Yayın Sayıları

Bilimsel Yayın Türü	n (%)
Article/Araştırma makalesi	284 (%75,7)
Review Article/Derleme makalesi	83 (%22,1)
Proceeding Paper/Kongre bildirisi	8 (%2,1)
Early Access/Erken erişimli yayın	3(%0,8)
Book Chapters/Kitap bölümü	3 (%0,8)
Meeting Abstract/Özet bildiri	3 (%0,8)
Editorial Material/Editoryal metin	2 (0,5)
Letter/Editöre mektup	2 (%0,5)

Yıllara Göre Yayın ve Atıf Alma Sıklığı (Citation of Authors)

Yapılan WoSCC taramasında konuya ilişkin ilk yayının 1986 yılında yapıldığı ve 2011’li yıllardan itibaren bu konuda daha fazla çalışmanın yapıldığı görülmüştür

Şekil 1. Yıllara Göre Yayın ve Atıf Alma Sıklığı Analiz Sonuçları

Dergi ve Atıf Yapılan Dergi Analizleri (Citation of Sources)

Yapılan çalışmalar incelendiğinde toplamda 218 farklı dergide yayınlanmıştır. En fazla çalışmanın Cochrane Database of Systematic Reviews (n:11), BMC Pregnancy and Childbirth (n: 8), Neurology (n:6) şeklinde olduğu saptanmıştır. En çok atıf alan dergiler incelendiğinde ise Lancet (n:14149), New England Journal of Medicine (n:1178), Brain (n:433), BMC Pregnancy and Childbirth (n:376), Neurology (n:365), Reproductive Health (n:359) ve Cochrane Database (n:314) olduğu saptanmıştır.

Yazar Analizi (Co-authorship of Authors)

Yazar analizi için “co-authorship” ve “authors” komutları kullanılmakta olup, en fazla bağlantılı yazarları tespit etmek için en az bir (1) yayın ve en az bir (1) atıf kriterleri seçilerek analiz edilmiştir. En fazla yayın yapan yazarların; Hellwing Kerstin (n:6), Bove Riley (n:6), Harding Jane E. (n:5) olduğu belirlenmiştir. En çok atıf alan yazarlar incelendiğinde ise Buhutta Zulfıkar A. (n:6068), Black Robert E. (n:5841), Ezzati Majid (n:4773), Allen Lindsay H. (n:4723) ve Caulfield Laure E. (n:4723) olduğu saptanmıştır.

Ülke ve Kurum Analizleri (Citation of Countries and Citation of Organization)

Ülkelere göre aldıkları atıflara dair görsel oluşturmak için bir ülke tarafından en az bir (1) eser ve bir (1) atıf alması kriteriyle toplam 85 ülkeye ulaşılmıştır. En çok yayın gerçekleştiren ülkeler sırasıyla; Amerika Birleşik Devletleri (n:105), İngiltere (n:37),

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

bu durum ülkemizin ilgili alandaki üretkenlik ve başarı oranının düşük olduğu şeklinde değerlendirilebilir. Bu artış, konunun sağlık alanında giderek daha fazla önem kazandığını ve engelli bireylerin doğum, emzirme ve ebeveynlik süreçlerine yönelik ilginin arttığını göstermektedir. Engelli bireylerin toplumsal yaşama katılımının artması ve sağlık hizmetlerine erişim konusundaki farkındalığın yükselmesi, bu artışı destekleyen başlıca etkenler arasında yer almaktadır.

En fazla çalışmanın yayımlandığı dergiler arasında Cochrane Database of Systematic Reviews, BMC Pregnancy and Childbirth, Neurology, Maternal and Child Nutrition, PLOS One gibi prestijli dergiler yer almaktadır. Araştırmacılar, engelli annelerde emzirme konusundaki çalışmalarında dergi seçimi yaparken bu dergilere öncelik verebilirler. Bu durum, engelli bireylerin sağlık hizmetlerine erişimi, sosyal destek mekanizmalarının yeterliliği ve akademik ilgi düzeyi gibi çok boyutlu etkenlerle ilişkili olabilir. Bu bağlamda, Türkiye’de bu alana yönelik araştırma politikalarının teşvik edilmesi önem arz etmektedir.

En sık kullanılan anahtar kelimeler sırasıyla “breastfeeding”, “pregnancy”, “multiple sclerosis”, “disability”, “risk factors”, “child development”, “postpartum” ve “lactation” olmuştur. Bu bulgular, araştırmaların gebelik süreci, doğum sonrası dönem, çocuk gelişimi ve engellilikle ilişkili risk faktörlerine odaklandığını ortaya koymaktadır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu alanda yapılan çalışmaların sayıca sınırlı olduğunu, özellikle son on yılda artmakla birlikte hâlâ yeterli düzeye ulaşmadığını göstermektedir. Çalışmaların büyük kısmının gelişmiş ülkelerde yapıldığı, gelişmekte olan ülkelerde bilimsel üretimin sınırlı olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, engel türlerine göre emzirme deneyimlerinin farklılaştığına dair ayrıntılı analizlerin yetersiz olduğu ve önemli bir araştırma boşluğu oluşturduğu değerlendirilmiştir. Bu bağlamda, gelecekte yapılacak çalışmalarda hem daha geniş örneklem gruplarıyla hem de farklı engel türlerini kapsayacak şekilde çok merkezli ve karşılaştırmalı araştırmalar yapılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Choi, Y., Lee, J., & Lee, H. (2020). Barriers to breastfeeding among women with disabilities: A systematic review. *Maternal and Child Health Journal*, 24(5), 603–612.

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

**3. ULUSLARARASI
EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ**
17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

2. Larsen, J. S., Kronborg, H., & Hall, E. O. C. (2018). A qualitative study exploring the experiences of mothers with physical disabilities when breastfeeding. *Disability and Health Journal*, 11(3), 435–440.
3. Lipson, J. G., & Rogers, J. G. (2019). Health care experiences of women with physical disabilities. *Journal of Obstetric, Gynecologic & Neonatal Nursing*, 48(2), 123–132.
4. Smeltzer, S. C. (2007). Pregnancy in women with physical disabilities. *Journal of Obstetric, Gynecologic & Neonatal Nursing*, 36(1), 88–96.
5. Taner A, Demirel Bozkurt Ö. (2021). Görme engelli kadınlara verilen planlı üreme sağlığı eğitiminin bilgi düzeyi ve memnuniyet üzerine etkisi. *Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences*, 13(2), 239 250.

DOĞUM SONRASI DÖNEMDE EMZİRME DURUMU VE AĞRI SKORLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ: 70 ANNEDE GÖZLEMSEL BİR ÇALIŞMA

Sibel Karaalioğlu¹, Yıldırım Beyazıt Gülhan²
Kartal Dr. Lütfi Kırdar Şehir Hastanesi, Laktasyon Birimi, İstanbul¹, Okan
Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul²

Giriş: Doğum sonrası dönemde anneye sunulan bakımın annenin iyilik hali, postpartum depresyon ve emzirme tutumuna etki ettiğini gösteren pek çok çalışma vardır. Postpartum ağrı, perineal rahatsızlık hissi ve meme ucu ile ilgili sıkıntıların emzirmeye başlanması ve devam ettirilmesinde önemli faktörler olduğu gösterilmiştir (Jimenez Gomez et al., 2021).

Amaç: Bu çalışmada, lohusalık döneminde olan kadınlarda doğum sonrası emzirme tutum ve davranışlarını etkileyen faktörlerin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışmamıza, doğum sonrası dönemde değerlendirilen 70 kadın dahil edildi. Katılımcıların tamamı puerperal dönemdeki kadınlardan oluşmaktaydı.

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

Katılımcıların yaşları, gebelik ve doğum sayısı, doğum şekli, emzirme durumları, doğum öncesinde gebe okuluna katılıp katılmadıkları sorgulandı. Tüm katılımcılara ağrı düzeyini belirlemek amacıyla VAS (Visual Analog Scale) skoru uygulandı. Katılımcılardan alınan cevaplar SPSSv25 programı kullanılarak, sürekli değişkenler basit doğrusal ve kategorik değişkenler ise çoklu lojistik regresyon analizi ile değerlendirildi.

Bulgular:Yapılan analizler sonucunda, VAS ağrı skorunun yalnızca doğum sayısı ile anlamlı olarak ilişkili olduğu saptandı ($p<0.05$). Diğer sosyodemografik değişkenlerle VAS skoru arasında anlamlı bir ilişki bulunmadı. Emzirme durumu ise, annenin gebe okuluna katılmış olup olmamasından bağımsız olarak benzer şekilde dağılım gösterdi. Kadınlar arasında bebeğini sadece formüle mama ile besleyen yoktu.

Sonuç:Çalışmamızda, doğum sonrası ağrı düzeylerinin gebelik sayısından etkilendiğini göstermiştir. İlginç bir şekilde ve literatürden farklı olarak (Bilgin, 2024) doğum şekli ya da epizyotomi varlığı ile VAS skorları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Emzirme davranışının ise doğum öncesi eğitim programlarına katılımdan bağımsız olduğu görülmüştür ki, daha önceki çalışmalarda doğum öncesinde verilen eğitimlerle emzirmenin desteklendiği gösterilmiştir (Metin & Baltacı, 2024).

Çalışmamızın bazı noktalarda literatür ile çelişmesi çalışma grubuna dahil edilen kadınların erken evre postpartum dönemde olmalarından ve literatürdeki çalışmaların aksine çalışma grubunun multipar kadınlardan olmasından kaynaklanmış olabilir. Bu çalışma bize kadınların emzirme tutumları ve bunu etkileyen faktörlerle ilgili daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulduğunu göstermiştir.

Anahtar kelimeler: Pospartum dönem, Emzirme durumu, Ağrı skorlaması

Referanslar:

Bilgin, Z., & Küçükoglu, S. (2024). Episiotomy-related perineal pain and breastfeeding self-efficacy among postpartum mothers. *Pedimaternel Nursing Journal*, 10(2), 63–69. <https://doi.org/10.20473/pmnj.v10i2.52386>

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

info@emzirmekongresi.com.tr

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

Jimenez Gomez, M. I., Meneses Monroy, A., Corrillero Martin, J., Santana Gutierrez, S., Rodriguez Martin, R., & Giron Davina, P. R. (2021). Prevalence of Nipple Soreness at 48 Hours Postpartum. *Breastfeed Med*, 16(4), 325-331. <https://doi.org/10.1089/bfm.2020.0112>

Metin, A., & Baltaci, N. (2024). The effects of video-assisted breastfeeding education given to primiparous pregnant women on breastfeeding self-efficacy: randomized control study. *BMC Pregnancy Childbirth*, 24(1), 142. <https://doi.org/10.1186/s12884-024-06317-1>

ÖZEL DURUMLARDA EMZİRME: HERPES SİMPEKS (HSV) VE SİTOMEGALOVİRÜS (CMV)’DE ÖNERİLER

Asude Aslıhan KARPUZ

Ankara Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ankara, Türkiye

Amaç: Gebeliğin neden olduğu immünolojik duruma bağlı olarak gebeler bazı enfeksiyon hastalıklarına karşı daha duyarlı hale gelir. Gebelik döneminde görülebilen birçok enfeksiyon anne ve fetusu etkileyerek önemli bir morbidite ve mortalite nedeni olabilir. Özellikle gebelikte viral bulaşıcı bir hastalık varlığı gebelik immünolojisindeki değişiklik açısından anneden fetüse geçebilmesi nedeniyle yenidoğan sağlığı, doğum sonu süreç yönetimi ve laktasyon dönemi açısından risk oluşturmaktadır. Bu araştırma özellikle durumları içeren Herpes Simpleks (HSV) ve Sitomegalovirüs (CMV) pozitif annelerin emzirme sürecine ilişkin kanıta dayalı öneriler sunmayı amaçlamaktadır.

Yöntem: Bu derleme literatür taramasına bağlı güncel rehberler eşliğinde öneriler sunulmaktadır.

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

Bulgular: Herpes Simpleks (HSV) ve neonatal geçiş, intrauterin, peripartum ve postnatal dönemde anneden bebeğe bulaşabilmektedir. Herpes Simplekse yönelik doğum sonu süreçteki yapılacak öneriler arasında “doğum sonu bulaşmanın önlenmesi”, “emzirme yönetimi”, “emziren kadınlarda antiviral tedavi kullanımı” “hijyen eğitimi” yer almaktadır. Sitomegalovirüs (CMV) ise intrauterin, intrapartum, postpartum dönemde ve emzirme ile de bulaşabilmektedir. Emzirme yoluyla bulaşma oranı, term bebeklerde %58-69, prematüre bebeklerde %5,7-58,6 ve doğum ağırlığı <1.200 g veya gebelik yaşı <32 hafta olan prematüre bebeklerde %38 olarak belirtilmiştir. CMV enfeksiyonundan prekonsepsiyonel dönemde korunma bakımını temelini oluşturur. Doğum sonu süreçte ise “izolasyon önlemleri”, “emzirmeye yönelik alınacak önlemler”, “hijyen eğitimi” yapılacak öneriler arasında yer almaktadır.

Sonuç: Gebelikte viral enfeksiyon tanısı alan bireyler şok, üzüntü, utanç ve damgalanma gibi olumsuz duygular yaşamaktadır, bu durumun doğum sonu ve laktasyon dönemini de etkilediği görülmektedir. Emzirmenin başlatılması, sürdürülmesi, desteklenmesi için gereken eğitimlere ve alınacak önlemlere doğum öncesi dönemde başlanması gerekmektedir. Doğum sonu süreçte özellikle gruplarda emzirme sürecinin yönetiminde doğum ve kadın sağlığı hemşirelerine önemli görevler düşmektedir.

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

**3. ULUSLARARASI
EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ**
17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

www.emzirmekongresi.com.tr

FİZİKSEL ENGELLİ KADINLARIN EMZİRME DENEYİMİ

Sinem Ceylan¹ , Rabia Ceren Buyrukoğlu¹ , İlknur Münevver Gönenç²
Ankara Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü¹
Ankara Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ebelik Bölümü²

Engellilik, bireyin bazı aktiviteleri gerçekleştirmesini sınırlayan ve çevresiyle olan etkileşimini zorlaştıran bedensel veya zihinsel bir bozukluk durumudur (CDC, 2021). Duyusal (görme, işitme ve konuşma), fiziksel, zihinsel ya da öğrenme yetersizliği olarak farklı şekillerde ortaya çıkabilir (D'Angelo et al., 2020). Bedensel (fiziksel) engel, insanın beden yapısında veya şeklinde meydana gelen herhangi bir bozukluk ya da eksikliğin, kişinin fiziksel yetilerini kısıtlaması veya tamamen ortadan kaldırması durumu olarak tanımlanmaktadır (Cumurcu, 2012).

Literatür incelendiğinde, fiziksel engelli anneler, bebeklerinin bakım ihtiyaçlarını yerine getirirken en çok bebeklerini emzirme, uyutma, taşıma, banyo yaptırma ve günlük bakım gereksinimlerini karşılama olduğu görülmektedir (Shpigelman, 2015). Emzirme, her annede olduğu gibi fiziksel engelli anneler için en özel deneyimlerden biridir (Binici, 2021; Topaloğlu Ören ve Ertem, 2022). Fiziksel engelli anneler, emzirme deneyiminin kendilerine anne olarak değer ve aidiyet hissi kattığını vurgulasalar da (Powell ve ark., 2018), bu grupta engelli olmayan kadınlara kıyasla anlamlı derecede düşüktür (Redshaw ve diğ., 2013; Mitra ve diğ., 2015; Brown ve diğ., 2023). Bunun nedeni, engelli olmayan annelerle karşılaştırıldığında, fiziksel engelli anneler emzirme sürecinde ve emzirmenin sürdürülebilirliği konusunda daha

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

fazla zorluk yaşamasıdır. Bu zorluklar çeşitli faktörlerden kaynaklanmaktadır: emzirme tekniklerine uyum sağlayamama, engellilikle ilgili sağlık sorunları, emzirme hakkında yetersiz bilgi, yanlış algı ve davranışlar, yeterli desteğin olmaması, emzirmeyi kolaylaştırıcı ekipmanlara erişim eksikliği veya kullanım zorluğu, engelliliğin emzirme üzerindeki olumsuz etkileri, engellilikle ilgili kaygılar, fiziksel sınırlamalar nedeniyle farklı emzirme pozisyonlarını uygulayamama, emzirmeden erken vazgeçme, emzirmenin aşırı yorucu ve zorlu bulunması, yetersiz süt üretimi, bebeğin doymama endişesi, bebeğin sürekli ağlaması, anne sütünü sağlamak zorunda kalma, formül mama kullanma gerekliliği ve sağlık personellerinin olumsuz yaklaşımlarıdır (Powell ve ark., 2018; Acheampong ve diğ., 2020; Andrews ve ark., 2021). Fiziksel engeli olan anneler, özellikle emzirme sırasında ve doğru emzirme pozisyonunu bulmada güçlük çektiklerini ifade etmişlerdir (Tarasoff, 2017). Fiziksel engelli annelerle yapılan bir çalışmada, annelerin emzirme sırasında en rahat pozisyonu bulabilmek için farklı teknikler denediği ve tek bir tekniğin diğerlerine kıyasla üstün olmadığı belirtilmiştir (Warkentin ve diğ., 2021). Karşılaşılan zorlukların yalnızca fiziksel değil, aynı zamanda psikolojik, sosyal ve çevresel faktörlerden de etkilendiğini göstermektedir (Shpigelman, 2015). Örneğin annelerin emzirme eylemini sıklıkla annelik becerilerinin bir kanıtı olarak algıladıklarını, bu algının temelinde, çevredeki bireylerin (komşular ve toplum üyeleri gibi) annelerin rolünü yerine getirme kapasitelerine yönelik şüpheli tutumları yattığını, bu sosyal baskılar nedeniyle emzirme deneyiminden keyif aldıklarını ve bunu bir başarı ölçütü olarak değerlendirdiklerini ifade etmişlerdir (Acheampong ve diğ., 2020). Buna ek olarak emzirme sürecinin zahmetli ve stresli olduğunu ve emzirememenin ise suçluluk ve yetersizlik hissi yaratabileceğini belirtmişlerdir (Smyth ve Hyde, 2020).

Araştırmalar, fiziksel engeli olan annelerin çocuk bakımı desteğini genellikle sağlık profesyonellerinden değil, aile üyeleri ve arkadaş çevrelerinden, özellikle de eşlerinden aldıklarını göstermektedir. Bu sebeple emzirme eğitimlerine eşlerin de katılımının sağlanması tavsiye edilmektedir (Malouf ve ark., 2017; Warkentin ve diğ., 2021). Ek olarak bu kadınlar, sağlık çalışanlarından genellikle yetersiz rehberlik almakta ve kullandıkları ilaçların emzirmeye etkisi konusunda çelişkili bilgilerle karşılaşmaktadırlar. Araştırmalar, fiziksel engelli kadınların sağlık personelinin engellilik durumuna ilişkin bilgi eksikliğinden ve gebelik ile doğum sonrası döneme yönelik yetersiz destekten şikayetçi olduklarını göstermektedir (Mitra ve diğ., 2016; Powell ve ark., 2018).

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

Dünya Sağlık Örgütü'nün önerilerine göre, tüm annelerin bebeklerini yaşamın ilk altı ayı boyunca yalnızca anne sütü ile beslemeleri ve altıncı aydan sonra uygun tamamlayıcı besinlerle birlikte olmak üzere en az bir yıl süreyle emzirmeye devam etmeleri tavsiye edilmektedir (WHO, 2016). Bu bağlamda engelli kadınlar da tüm diğer kadınlar gibi emzirme konusunda desteklenmelidir (Başgöl ve Oskay, 2015). Powell ve arkadaşlarının (2018) Amerika Birleşik Devletleri'nde gerçekleştirdiği araştırma, fiziksel engelli kadınların emzirme deneyimlerini kolaylaştırıcı faktörleri ortaya koymaktadır. Çalışmada belirlenen dört temel kolaylaştırıcı faktör şunlardır: uygun fiziksel uyarlamaların yapılması, özel emzirme ekipmanlarının temini, süt pompası kullanım imkanı, fiziksel yardım sağlanması ve akran desteğinin varlığıdır (Powell ve diğ., 2018).

Fiziksel engelli annenin bebeğini emzirirken desteklenmesi, doğru emzirme tekniklerinin öğretilmesi, bebeğin yeterli anne sütü alması ve anne sütü üretiminin devamlılığı açısından önem taşımaktadır (Powell ve diğ., 2018). Uygun emzirme pozisyonları belirlenmeli, bebeğini rahatça tutabilmesi ve emzirme sürecini kolaylaştırmak amacıyla yastık desteği gibi çeşitli stratejiler geliştirilmelidir. Ayrıca, annenin bebek bakımında bağımsız hareket edebilmesi için pratik çözümler sunulmalıdır. Yandan açılabilen beşikler, alçak dolaplar ve tekerlekli sandalyeye monte edilebilen bebek arabaları gibi düzenlemeler, bu süreci kolaylaştıracak önemli desteklerdir (Başgöl ve Oskay, 2015). Bunu yanı sıra hareket kısıtlılığı yaşayan bireyler için bebeklerini emzirme her durumda tavsiye edilen bir seçenek olmayabilir. Örneğin, multiple skleroz hastalığı bulunan annelerde, atakları önleyici tedavi amaçlı kullanılan ilaçlar nedeniyle emzirme uygun görülmeyebilir. Benzer şekilde, T6 seviyesi ve üzerinde omurilik hasarı bulunan kişilerde, otonomik disrefleksi riskinin artması sebebiyle emzirme sınırlandırılabilir veya tamamen sakıncalı bulunabilir (Pozzilli ve Pugliatti, 2015; Rosetti ve diğ., 2022). Sağlık profesyonelleri, fiziksel engelli annelerin emzirme ve yenidoğan bakımı gibi konulardaki özel ihtiyaçlarını değerlendirmeli ve bu süreçlere uyumlarını artırmak için onlara daha fazla zaman ayırarak özel eğitim ve danışmanlık sağlamalıdır (Topaloğlu Ören ve Ertem, 2022). Andrews ve arkadaşları (2020) tarafından yapılan bir araştırmada, engelli kadınların emzirme deneyimleri konusunda yeni bilgiler sunarak, emzirme kararları konusunda daha fazla destek sağlanması gerektiğini ve engellilikle ilgili ihtiyaçlara duyarlı klinik kaynaklara erişimin artırılması gerektiğini ortaya koymaktadır (Andrews ve diğ., 2020).

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

Sonuç olarak emzirme oranlarının fiziksel engelli kadınlar arasında arttırılması, sağlık profesyonelleri tarafından verilen bilgilendirme çalışmalarının genişletilmesi, akran ve aile destek sistemlerinin iyileştirilmesi, bunun yanı sıra kişisel yardım hizmetleri ile uyarlanabilir ekipmanlara ulaşımın kolaylaştırılması ile mümkün olabilir (Tokat ve diğ.,2024). Fiziksel engelli annelerin emzirme deneyimlerine yönelik yapılan çalışmalar, bu kadınların toplum tarafından nasıl algılandığını ve onların bakım süreçlerinde yaşadıkları engelleri gözler önüne sermektedir. Bu bağlamda, daha fazla araştırma yapılarak, engelli annelere yönelik politikaların geliştirilmesi ve sağlık hizmetlerinin bu kadınlara daha uygun hale getirilmesi, emzirme oranlarının artırılmasına ve annelerin daha sağlıklı bir şekilde anne-bebek ilişkisi kurmalarına yardımcı olabilir.

KAYNAKÇA

- Acheampong, A. K., Aziato, L., Marfo, M., & Amevor, P. (2020). Breastfeeding and caring for children: a qualitative exploration of the experiences of mothers with physical impairments in Ghana. *BMC Pregnancy and Childbirth*, 20, 1-10.
- Andrews, E. E., Powell, R. M., & Ayers, K. B. (2021). Experiences of breastfeeding among disabled women. *Women's Health Issues*, 31(1), 82-89.
- Başgöl, Ş., Oskay, Ü. (2015). Fiziksel engelliliğin gebelik ve annelik üzerine etkisi. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 23(1), 88-95.
- Binici, D. K. (2021). Ortopedik engelli kadınlarda üreme sağlığı sorunları ve çözüm yolları. *Bandırma Onyedü Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 134-144.
- Brown, H. K., Pablo, L., Scime, N. V., Aker, A. M., & Dennis, C. L. (2023). Maternal disability and initiation and duration of breastfeeding: analysis of a Canadian cross-sectional survey. *International Breastfeeding Journal*, 18(1), 70.
- Center of Disease Control (CDC). (2021). What is disability?
<https://www.cdc.gov/ncbddd/disabilityandhealth/disability.html> (Erişim Tarihi:23.03.2025).
- Cumurcu, B. E., Karlıdağ, R., & Almış, B. H. (2012). Fiziksel engellilerde cinsellik. *Psikiyatride güncel yaklaşımlar*, 4(1), 84-98.
- D'Angelo, D. V., Cernich, A., Harrison, L., Kortsmit, K., Thierry, J. M., Folger, S., & Warner, L. (2020). Disability and pregnancy: a cross-federal agency collaboration to collect population-based data about experiences around the time of pregnancy. *Journal of Women's Health*, 29(3), 291-296.

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

**3. ULUSLARARASI
EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ**
17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

- Mitra, M., Parish, S. L., Clements, K. M., Cui, X., & Diop, H. (2015). Pregnancy outcomes among women with intellectual and developmental disabilities. *American journal of preventive medicine*, 48(3), 300-308.
- Malouf, R., Henderson, J., & Redshaw, M. (2017). Access and quality of maternity care for disabled women during pregnancy, birth and the postnatal period in England: data from a national survey. *BMJ open*, 7(7), e016757.
- Mitra, M., Long-Bellil, L. M., Iezzoni, L. I., Smeltzer, S. C., & Smith, L. D. (2016). Pregnancy among women with physical disabilities: Unmet needs and recommendations on navigating pregnancy. *Disability and health journal*, 9(3), 457-463.
- Powell, R. M., Mitra, M., Smeltzer, S. C., Long-Bellil, L. M., Smith, L. D., Rosenthal, E., & Iezzoni, L. I. (2018). Breastfeeding among women with physical disabilities in the United States. *Journal of Human Lactation*, 34(2), 253-261.
- Pozzilli, C., & Pugliatti, M. (2015). An overview of pregnancy-related issues in patients with multiple sclerosis. *European Journal of Neurology*, 22, 34-39.

- Redshaw, M., Malouf, R., Gao, H., & Gray, R. (2013). Women with disability: the experience of maternity care during pregnancy, labour and birth and the postnatal period. *BMC pregnancy and childbirth*, 13, 1-14.
- Rosetti, L., Elliott, S., Lee, A. H., McCracken, L. A., Hocaloski, S., Hodge, K., ... & Krassioukov, A. V. (2022). The availability and quality of breastfeeding guidelines for women with spinal cord injury: a narrative review. *Spinal Cord*, 60(9), 837-842.
- Shpigelman, C. N. (2015). How to support the needs of mothers with physical disabilities?. *Disability and rehabilitation*, 37(11), 928-935.
- Smyth, D., & Hyde, A. (2020). Discourses and critiques of breastfeeding and their implications for midwives and health professionals. *Nursing Inquiry*, 27(3), e12339.
- Tarasoff, L. A. (2017). “We don't know. We've never had anybody like you before”: Barriers to perinatal care for women with physical disabilities. *Disability and Health Journal*, 10(3), 426-433.
- Topaloğlu Ören, E. D., Ertem, G. (2022). Fiziksel Engelli Anneler Arasında Emzirmeyi Destekleyen ve Bariyer Oluşturan Faktörler. *Journal of Society & Social Work*, 33(2).
- Tokat, M. A., Yanik, F., Bilgiç, D., Başoğlu, M., & Başlı, M. (2024). İncinebilir Kadınların Doğum ve Postpartum Dönem Bakım Deneyimleri: Holistik Hemşirelik Yaklaşımları. *Etkili Hemşirelik Dergisi*, 17(2), 307-323.
- Warkentin, T., Hermann, S., & Berndt, A. (2021). Breastfeeding positions and techniques used by Canadians with physical disabilities. *Disability and Health Journal*, 14(4), 101151.
- World Health Organization. (2016). Nutrition: The World Health Organization's infant feeding recommendation. Retrieved from

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

http://www.who.int/nutrition/topics/infantfeeding_recommendation/en/ (Erişim
Tarihi:23.03.2025).

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ KAPSAMINDA EMZİRMENİN ÖNEMİ

Begüm Öztürk Gülmez ve Sena Kaplan

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Uygulama Ve Araştırma Hastanesi,
Hemşirelik Hizmetleri Yöneticiliği

Birleşmiş milletler tarafından 2015 yılında kabul edilen Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri(SKH) küresel gelişim çerçevesidir. 2030 yılına kadar başarıya ulaşılması amaçlanan SKH'den biri 'Açlık ve Yetersiz Beslenme ile Mücadele'dir. Bebeklerin açlık ve yetersiz beslenmesini engelleyecek tek uygulama emzirmedir. Dünyada bebeklerin sadece %50'si yaşamın ilk saatinde emzirilmekte ve %60'ı sadece anne sütüyle beslenmektedir. İki yaşında ise %45'e düşmektedir. Bu oranlar henüz istendik düzeyde değildir. Dünya Sağlık Örgütü(DSÖ) ve UNICEF açlığın önlenmesi ve emzirmenin artırılmasında aile dostu politikaların oluşturulması, uluslararası platformda bebek dostu hastane ve başarılı emzirmede 10 adım stratejisinin uygulaması ile örnek oluşturmaktadır. Diğer hedef 'Sağlık ve Kaliteli Yaşam'dır. Anne sütü ve emzirme ile kronik ve bulaşıcı olmayan hastalıklar önlenerek, bebek ölümleri azaltılarak sağlık iyileştirmeye odaklanmaktadır. SKH'den biri 'Eşitsizliklerin Azaltılması'dır. Emzirmenin fiziksel ve bilişsel gelişimi için emzirmeye teşvik edilmesiyle toplumsal eşitsizlikler azalabilir. Emzirme herkes için sağlıklı beslenme refahını desteklemektedir. SKH'den biri 'Toplumsal Cinsiyet Eşitliği'dir. Kadın istihdamının artırılmasıyla başlamaktadır. Emzirme kadınların istihdamını desteleyecek şekilde organize edilmeli, emzirme dostu çalışma ortamları sağlanmalıdır. Emzirmenin devamı için gebelik, doğum ve süt izinlerine yönelik mevzuat düzenlemeleri yapılmalıdır. Diğer hedef 'Sorumlu Tüketim ve Üretim'dir. Anne sütü, mamaların aksine doğaldır ve çevre açısından sürdürülebilir beslenme kaynağıdır. Düşük maliyetlidir; endüstriyel üretim süreci gerekmemektedir. Hazır mamalar, üretimden paketlenmeye kadar çevreye zarar verebilir. Anne sütü için doğal kaynakların kullanılmasına ve plastik atıkların azaltılmasına katkı sağlayacaktır. SKH'den biri 'Barış, Adelet ve Güçlü Kurumlar'dır. Emzirme, ana-çocuk sağlığının temel haklarını savunmak açısından önemlidir. Kadınların emzirmeye teşvik edilmesi, sağlık hizmetleri sisteminin

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

info@emzirmekongresi.com.tr

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

güçlendirilmesi ve toplumsal güvenin artırılmasında önemlidir. Emzirme destek politikaları, toplumlarda adaletin ve eşitliğin sağlanmasına yardımcı olur.

Sonuç olarak emzirme, sürdürülebilir kalkınma hedefleri ile doğrudan bağlantılıdır. Hem bebeklerin sağlıklı gelişimi hem de çevresel, ekonomik ve sosyal açıdan sürdürülebilir bir toplumun inşasında oldukça etkilidir. Bu nedenle, emzirmenin teşvik edilmesi, yalnızca anne ve bebek sağlığını desteklemekle kalmaz, sosyal eşitlik, çevresel sürdürülebilirlik ve ekonomik kalkınma gibi küresel hedeflere ulaşılmasına katkı sağlar. Anahtar Kelime: Emzirme, Ana-Çocuk Sağlığı, Sürdürülebilir Kalkınma

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

ANNELERİN EMZİRME VE EMZİRMEYİ SONLANDIRMA DAVRANIŞLARI İLE EMZİRMeye YÖNELİK UYGULAMALARI: KÜLTÜR VE MİTLER

Nagihan Sabaz (Sunucu), Ayşegül Şimşek

Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları
Hemşireliği Anabilim Dalı

Amaç: Anne sütü, bebeğin sağlıklı büyüme ve gelişimini desteklemesinin yanı sıra, anne-bebek bağlanmasını güçlendiren temel bir besindir. Bu çalışmada, anne ve bebeklerin süttan kesilmeye hazır olma durumları ile bu sürece etki eden faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı türdeki çalışma, Ocak–Nisan 2025 tarihleri arasında çevrimiçi yürütüldü. Katılımcılar, 3 yaş altı çocuğu olan kadınlardır. Veriler; çocuk ve anne bilgi formu, Emzirme Mitleri Ölçeği ve Emzirmeyi Sonlandırmaya Hazır Oluşluk Ölçeği ile toplanmış, %95 güven aralığında analiz edilmiştir. Verilerin frekans dağılımları, değişkenler arası ilişkiler ve ölçekler arası korelasyon uygun istatistiksel testlerle değerlendirilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya, ortalama yaşı 37,7 olan ve en az bir çocuğu bulunan 41 kadın katılmıştır. Çocukların ortalama yaşı 1,7, çoğunluğu erkek ve ek besine ortalama 5,8 aylıkken başladığı tespit edilmiştir. Annelerin emzirme mitlerine inanç düzeyi 118,3, süttan kesmeye hazır oluşluk puanı ise 63,5'tir. Emzirme mitleri puanı; eğitim düzeyi, gelir, çocuk sayısı, emzirme desteği ve eğitimiyle ilişkili bulunmuştur. Hazır oluşluk puanı ise doğum sayısı, çalışma durumu, bebeğin cinsiyeti ve destek alma durumuyla ilişkilidir. Ölçekler arasında anlamlı korelasyon görülmemiş, ancak bazı alt boyutlarla yüksek ve orta düzeyde pozitif ilişkiler saptanmıştır. Anneler ve aile büyükleri, süttan kesmede geleneksel yöntemler kullandıklarını belirtmiştir.

Sonuç: Süttan kesme, anneler için çok boyutlu ve kültürel olarak şekillenen bir süreçtir. Mit inançları ve sosyal destek, bu süreci belirgin şekilde etkilemektedir. Annelere yönelik kültürel hassasiyet içeren eğitim ve danışmanlık hizmetlerine ihtiyaç vardır.

Anahtar kelimeler: Emzirme, süttan kesme, anne sütü, emzirme mitleri

ÇALIŞAN ANNELERİN EMZİRME SÜRECİ: ZORLUKLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Zehra Kılınç¹, P. Gamze Erten Bucaktepe², Gülhan Yiğitalp³, Songül Ünal⁴
Dicle Üniversitesi

Giriş ve Amaç: Bebek için en temel besin kaynağı olan anne sütünün iki yaş ve ötesine kadar verilmesi sağlık için hayati önem taşımakta, Dünya Sağlık Örgütü tarafından da önerilmektedir. Emzirmeyi etkileyen başta sosyoekonomik kültürel olmak üzere birçok faktör bulunmaktadır. Annenin çalışıyor olması da bunlardan biridir. Bu çalışmada annelerin çalışıyor olmasının emzirme durumu ve sürecine etkilerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Materyal ve Metot: Bu çalışma tanımlayıcı ve kesitsel tipte planlanmıştır. Etik kurul onayı alındıktan sonra 0-24 aylık bebeği olan ve çalışan anneler katılımcı olarak çalışmaya alınmıştır. Veri toplamada sosyodemografik özellikler ile annelerin emzirme durumu ve çalışmanın emzirme sürecini nasıl etkilediğini sorgulayan ve mevcut literatürden faydalanılarak hazırlanan onlineanketformukullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya 78 kadın katılmış olup %70.5'i memurdu, %82.1'i kamuda çalışmaktaydı ve %94.9'u üniversite ve üstü eğitim almıştı. Şu anda bebeğini %64.1'i emziriyordu; %93.6'sı ek gıdaya başlamıştı; %20.5'i bebek bakımında kendilerine destek olan kimse bulunmadığını ifade etmişti. Emzirmeyen annelerin %12.9'u emzirmeyi bırakma nedenlerinin işe başlama olduğunu belirtmişti. Süt iznini rahat kullananların oranı %57.7 iken, annelerin %14.1'i iş yerinde sütünü sağdığını bildirmiştir. İşe başlayınca %79.5'inin emzirme düzeni değişmiş, %61.5'inin sütü azalmış, %5.1'ininse sütü kesilmişti. Annelerin %82.1'i doğum sonu ücretli izin ve %56.4'ü süt izni süresini yetersiz bulurken %28.2'si evi iş yerine uzak olduğu için süt iznini kullanamadığını, %73.1'i ekonomik nedenlerle istediği kadar ücretsiz izin

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

alamadığını, %6.4’ü annelik nedeniyle işten çıkarılma korkusu yaşadığını ifade etmiştir.

Sonuç: Çalışan annelerin emzirme sürecinde karşılaştıkları zorluklar, iş yerinde emzirmeyi destekleyici politikaların eksikliğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle, iş yerlerinde emzirme ve süt sağmayı destekleyici düzenlemelerin artırılması, devlet politikalarının güçlendirilmesi ve çalışan annelerin emzirme sürecini desteklemek için var olan yasal düzenlemelerin, iş yeri politikalarının ve uygulamaların etkin bir şekilde uygulanıp uygulanmadığının kontrol edilmesi gerekmektedir. Böylece çalışan annelerin haklarının korunmasını ve iş yerlerinde emzirmeyi destekleyici ortamların sağlanmasını garanti altına alacaktır.

Anahtar kelimeler: Çalışan anne, Emzirme, Emzirme süreci

Breastfeeding Process of Working Mothers: Challenges and Solutions (A Preliminary Study)

Introduction and Objective: Breastfeeding, which is the most basic source of nutrients for the infant, is vital for health and is recommended by the World Health Organization. There are many factors affecting breastfeeding, especially socioeconomic and cultural factors. The mother's employment is one of these factors. In this study, it was aimed to evaluate the effects of mothers' employment on breastfeeding status and process.

Material and Method: This study was planned as a descriptive and cross-sectional study. After ethics committee approval, working mothers with infants aged 0-24 months were included as participants. An online questionnaire, which was prepared by utilizing the existing literature, was used to collect data on sociodemographic characteristics, breastfeeding status of the mothers and how the study affected the breastfeeding process.

Results: 78 women participated in the study; 70.5% were civil servants, 82.1% were employed in the public sector and 94.9% had university education or higher. Currently, 64.1% were breastfeeding; 93.6% had started supplementary food; 20.5% stated that they had no one to support them in baby care. Among non-breastfeeding mothers, 12.9% stated that the reason for stopping breastfeeding was starting work. While 57.7% of the mothers used their milk leave comfortably, 14.1% of the mothers reported expressing milk at work. When they started work, 79.5% of the mothers' breastfeeding patterns changed, 61.5% had less milk and 5.1% had stopped breastfeeding. While 82.1% of the mothers found the duration of postpartum paid leave and 56.4% found the duration of milk leave insufficient, 28.2% stated that they could not use their milk leave because their home was far from their workplace, 73.1% stated that they could not take as much unpaid leave as they wanted due to economic reasons, and 6.4% stated that they were afraid of being fired due to motherhood.

Conclusion: The difficulties faced by working mothers during breastfeeding reveal the lack of policies to support breastfeeding in the workplace. Therefore, there is a need to increase regulations to support breastfeeding and expressing milk in the workplace, to strengthen government policies and to check whether existing legal regulations, workplace policies and practices are effectively implemented to support the breastfeeding process of working mothers. This will guarantee the protection of the rights of working mothers and the provision of breastfeeding supportive environments in the workplace.

Keywords: Working mother, Breastfeeding, Breastfeeding process

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

ANNELERİN DOĞUM ÖNCESİ EMZİRME EĞİTİMİ ALMA DURUMUNUN, EMZİRME SÜRECİ VE BAKIM DESTEĞİYLE İLİŞKİSİ: TANIMLAYICI BİR ARAŞTIRMA

Kübra Ünal¹ Nihal Durmaz¹

¹Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk sağlığı ve hastalıkları, Ankara

Giriş: Bebeklik dönemi, yaşamın en hızlı büyüme ve gelişme gösteren evresidir ve bu sürecin sağlıklı ilerleyebilmesi emzirme gibi temel bakım davranışlarının yeterliliğiyle doğrudan ilişkilidir. Bu davranışların niteliği yalnızca fizyolojik ihtiyaçlarla değil, bakım verenin özellikle annenin bilgi düzeyi, aldığı sağlık eğitimi ve sosyo-demografik özellikleriyle şekillenmektedir. Bu çalışmanın amacı; annelerin doğum öncesi emzirme eğitimi alma durumlarının, bebeklerin beslenme biçimi, emzirme desteği alma durumu ve anneye ait sosyo-demografik özelliklerle olan ilişkisini incelemektir.

Bulgular: Araştırmaya katılan 160 annenin %30,6'sı doğum öncesi emzirme eğitimi aldığını belirtmiştir. Doğum öncesi emzirme eğitimi alan annelerin yaş ortalaması (31.27 ± 4.38), almayanların ise (30.68 ± 5.64)'dir. Çalışmamızda emzirme eğitimi alan annelerin eğitim düzeylerinin anlamlı biçimde daha yüksek olduğu görülmüştür ($p = 0.027$). Özellikle işsiz annelerin doğum öncesi emzirme eğitimi alma oranının daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($p = 0.039$). Bu durum, emzirme eğitimi programlarının çoğunlukla iş yaşamına dahil olmayan annelere daha fazla ulaşabildiğini düşündürmektedir. Ayrıca, emzirme eğitimi alma ile emzirme desteği alma arasında anlamlı bir ilişki bulunmuş; eğitim alan annelerin emzirme sürecinde profesyonel destek alma oranları daha yüksek bulunmuştur ($p < 0.001$). Anne eğitim düzeyi ile bebeklerin beslenme biçimi arasında anlamlı bir ilişki gözlenmiştir ($p = 0.001$). Emzirmeye ilişkin sorun yaşadığını belirten annelerin oranı %27,5'tir. Annelerin %39,4'ü emzirme sürecinde dışarıdan destek aldığını ifade etmiştir. Emzirme desteği alınan kaynaklar arasında en çok başvuru alanlar emzirme

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

danışmanlarıdır (%71,4). Diğer kaynaklar arasında aile hekimi (%12,7), sağlık çalışanları (%11,1) ve çocuk doktorları (%4,8) yer almaktadır.

Sonuç: Doğum öncesi dönemde annelere verilen emzirme eğitimi, yalnızca emzirme davranışlarını iyileştirmekle kalmayıp, bebeğin beslenme biçimini olumlu yönde şekillendirmekte ve annenin bakım sürecine aktif katılımını desteklemektedir. Elde edilen bulgular, sağlık profesyonelleri tarafından yürütülen gebelik dönemine yönelik eğitim programlarının, hem annelik deneyimini hem de bebek sağlığını güçlendirme potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir. Bu nedenle, gebelik takibi sürecinde emzirme odaklı bilgilendirici müdahalelerin yaygınlaştırılması ve erişilebilirliğinin artırılması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Emzirme eğitimi, doğum öncesi, emzirme süreci

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

KAMUSAL ALANLARDA EMZİRME KONUSUNDAKİ ARAŞTIRMALARIN HARİTALANDIRILMASI: BİBLİYOMETRİK BİR İNCELEME

Sibel Peksoy Kaya¹, İlknur Kırdar Caner², Sena Kaplan³

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,
Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Ankara, Türkiye

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doğum ve Kadın
Hastalıkları Hemşireliği Doktora Programı, Ankara, Türkiye

³Sağlık Bakanlığı, Porsuklar Devlet Hastanesi, Ankara, Türkiye

ÖZET

Amaç: Emzirme beş yaş altı çocuk ölümlerinin azaltılması, küresel emzirme hedeflerine ulaşma ve sürdürülebilir bir gelecek için önemlidir. Kamusal alanda emzirme ise emzirmenin sürdürülmesinde çeşitli engelleri karşımıza çıkarabilmektedir. Bu çalışmada kamusal alanda emzirme ile ilgili çalışmaların bibliyometrik analizinin haritalandırılarak incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışmada Web of Science veri tabanındaki 1999-2025 yılları arasında hakemli dergilerde yayımlanmış olan çalışmalar bibliyometrik olarak incelenmiştir. Bu çalışmaların incelenmesinde ve haritalandırılmasında VOSviewer 1.6.20 programı kullanılmıştır.

Bulgular: “Breastfeeding in public” ve “Breastfeeding in public places” ile ilgili 301 eserin yayımlandığı belirlenmiştir. Çalışmaları sıklıkla; kadın hastalıkları ve doğum (n=162), çocuk sağlığı (n=160), hemşirelik (n=135), halk sağlığı (n=48), ve beslenme ve diyetetik (n=18) alanındaki meslek grupları gerçekleştirmiştir. Çalışmaların yayımlandığı dergiler arasında ilk sırada; “Journal of Human Lactation” (n=102), “International Breastfeeding Journal” (n=23), “Breastfeeding Medicine” (n=16), “Maternal and Child Nutrition” (n=6) ve “JOGNN Journal of Obstetric Gynecologic and Neonatal Nursing” (n=6) bulunmaktadır. En fazla eser; Perez-Escamilla R, Hauck Y, Grant A, Kuliukas L, Boyer K ve Grummer-Strawn L tarafından yazılmıştır. Çalışmaların yapıldığı ülkeler arasında Amerika Birleşik Devletleri, Avusturalya, Kanada, İngiltere ve Çin ilk beş sıradaydı. Çalışmalarda kullanılan anahtar kelimeler arasında; “breastfeeding” (n=181), “breastfeeding barriers” (n=97), “breastfeeding

support” (n=40), “exclusive breastfeeding” (n=23) ve “breastfeeding promotion” (n=19) en sık kullanılanlar arasındadır.

Sonuç: Kamusal alanda emzirme ile ilgili çalışmaların emzirmeye yönelik engeller, emzirmenin desteklenmesi ile ilişkilendirilmesi dikkat çekmektedir.

Anahtar kelimeler: Bibliyometrik analiz, emzirme, hemşirelik, kamusal alanda emzirme.

MAPPING THE RESEARCH ON BREASTFEEDING IN PUBLIC PLACES: A BIBLIOMETRIC ANALYSIS

Sibel Peksoy Kaya¹, İlknur Kırdar Caner^{2,3}, Sena Kaplan¹

¹Ankara Yıldırım Beyazıt University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Obstetrics and Gynecology Nursing, Ankara, Türkiye

²Ankara Yıldırım Beyazıt University, Graduate School of Health Science, Doctorate Program in Obstetrics and Gynecology Nursing, Ankara, Türkiye

³Ministry of Health, Pursaklar State Hospital, Ankara, Türkiye

ABSTRACT

Objective: Breastfeeding is crucial for reducing under-five child mortality, achieving global breastfeeding targets, and ensuring a sustainable future. However, breastfeeding in public places can pose various barriers to the continuation of breastfeeding. This study aims to examine and map the bibliometric analysis of research on breastfeeding in public places.

Methods: In this study, peer-reviewed articles published between 1999 and 2025 in the Web of Science database were examined bibliometrically. The analysis and visualization of these studies were conducted using VOSviewer 1.6.20 software.

Results: It was determined that a total of 301 articles were related to the keywords “breastfeeding in public” and “breastfeeding in public places.” These studies were most frequently conducted by professionals in the fields of obstetrics and gynecology (n=162), pediatrics (n=160), nursing (n=135), public health (n=48), and nutrition and

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

dietetics (n=18). Among the journals where these studies were published, the most prominent were: “Journal of Human Lactation” (n=102), “International Breastfeeding Journal” (n=23), “Breastfeeding Medicine” (n=16), “Maternal and Child Nutrition” (n=6) and “JOGNN: Journal of Obstetric, Gynecologic & Neonatal Nursing (n=6).” The authors with the highest number of publications were Perez-Escamilla R, Hauck Y, Grant A, Kuliukas L, Boyer K, and Grummer-Strawn L. Among the countries where the studies were conducted, the United States of America, Australia, Canada, the United Kingdom, and China ranked in the top five. The most frequently used keywords in these studies included: “breastfeeding” (n=181), “breastfeeding barriers” (n=97), “breastfeeding support” (n=40), “exclusive breastfeeding” (n=23), and “breastfeeding promotion” (n=19).

Conclusions: Studies on breastfeeding in public notably highlight the association between breastfeeding barriers and the support for breastfeeding.

Keywords: Bibliometric analysis, breastfeeding, nursing, breastfeeding in public place.

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

**3. ULUSLARARASI
EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ**
17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

www.emzirmekongresi.com.tr

BİR DAMLA SÜT BİR DÜNYA KÜLTÜR: EMZİRME ÜZERİNE KÜLTÜREL İNANÇLAR VE MİTLERİN İZLERİ

Fatemeh Mohammadihamzehkandi¹, Serkan Yılmaz²

¹Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Anabilim Dalı, Ankara,
Türkiye

²Ankara Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ebelik Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

Özet

Emzirme, yalnızca biyolojik bir ihtiyaç olmanın ötesinde; ruhsal, sosyal ve toplumsal boyutlarıyla kültürel bir süreç olup, kültürel aktarımdan ve toplumsal inanışlarından etkilenebilmektedir. Toplumun kültürel yapısı, özellikle doğum sonrası dönemde, anne ve bebek üzerine birçok geleneksel uygulamayı da beraberinde getirir. Ancak bu kültürel faktörler, mitler, geleneksel yanlış inanışlar, emzirmeye yönelik tabular, çoğu zaman emzirmenin erken dönemde başlatılması, etkinliğini ve sürekliliğini olumsuz etkileyebilmektedir. Bu derleme çalışması, geleneksel uygulamalar, kültürel faktörler, mitler ve toplumsal inanışların, emzirmeyi başlatma, sürdürme ve emzirme etkinliği üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kültür, emzirme, anne sütü, geleneksel uygulamalar, doğum sonrası dönem

A DROP OF MILK, A WORLD OF CULTURE: TRACES OF CULTURAL BELIEFS AND MYTHS ON BREASTFEEDING

Fatemeh Mohammadihamzehkandi¹, Serkan Yılmaz²

¹Ankara University, Faculty of Health Sciences, Department of Midwifery, Ankara, Türkiye

²Ankara University, Faculty of Nursing, Department of Midwifery, Ankara, Türkiye

Abstract

Breastfeeding is more than just a biological necessity; it is a cultural process with psychological, social, and societal dimensions, influenced by cultural transmission and societal beliefs. The cultural structure of a society, especially in the postpartum period, often brings numerous traditional practices affecting both the mother and the infant. However, these cultural factors such as myths, traditional misconceptions, and breastfeeding-related taboos—can negatively impact the early initiation, effectiveness, and continuity of breastfeeding. This review aims to examine the effects of traditional practices, cultural factors, myths, and societal beliefs on the initiation, maintenance, and efficacy of breastfeeding.

Keywords: Culture, breastfeeding, breast milk, traditional practices, postpartum period

GİRİŞ:

Dünya Sağlık Örgütü (WHO), yenidoğan bebeğin doğumdan sonraki ilk saat içerisinde emzirilmeye başlanmasını önermektedir. Bu erken temas, hem emzirmenin başarıyla sürdürülmesini destekler hem de anne ile bebek arasındaki bağı güçlendirir. Ayrıca, bebeğin yaşamının ilk altı ayında yalnızca anne sütü ile beslenmesi, yani ek herhangi bir besin ya da sıvı verilmemesi tavsiye edilmektedir. Altıncı aydan itibaren ise, anne sütüne ek olarak yaşa uygun, besleyici ve hijyenik tamamlayıcı gıdaların verilmesiyle beslenmenin sürdürülmesi ve emzirmenin en az iki yaşına kadar devam ettirilmesi önerilmektedir.

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

Toplumların kültürel yapısı, özellikle doğum sonrası süreçte, anne ve bebek üzerinde bir dizi geleneksel uygulamanın devreye girmesine neden olur. Ancak, bu kültürel faktörler, mitler, yanlış geleneksel inançlar ve emzirme ile ilgili tabular, genellikle emzirmenin erken dönemde başlatılmasını, etkinliğini ve sürekliliğini olumsuz şekilde etkileyebilmektedir.

Emzirme, nesiller boyu aktarılan mitler, inançlar ve değerlerle şekillenen bir eylemdir. Bu nedenle, farklı kültürlerde bebek beslenmesi, çeşitli sosyal ve sembolik ilişkilerin bir parçası haline gelmiş ve bu ilişkiler, bebek beslenmesinin önemli bir konusu olmuştur.

GEREÇ VE YÖNTEM:

Bu çalışma, 2018–2024 yılları arasında yayımlanan, “kültür”, “emzirme”, “anne sütü”, “geleneksel uygulamalar” ve “doğum sonrası dönem” anahtar kelimeleri kullanılarak PubMed, Scopus ve Web of Science veri tabanlarında yapılan taramalar sonucunda ulaşılan nitel ve nicel araştırmaların entegre edilerek değerlendirildiği bir derlemedir.

BULGULAR:

Bu derlemede kültürün emzirme süreci üzerindeki etkisi; (i) Kültürel inanışlar ve mitlerin etkisi, (ii) Geleneksel uygulamalar ve emzirme davranışı, (iii) Kamusal alanda toplumsal tutumlar ve tabuların emzirme sürekliliğini azaltması, (iv) Kültürel duyarlılık temelli emzirme danışmanlığı başlıkları altında incelenmiştir. Bazı kültürel inanış ve mitlerin emzirmeyi geciktirdiği ya da süresini kısalttığı görülmüştür. Buna karşın kültürel duyarlılıkla sunulan emzirme danışmanlığı ve sosyal destek gibi faktörlerin emzirme sürecini olumlu yönde etkilediği saptanmıştır.

TARTIŞMA:

Yenidoğana doğumdan hemen sonra ilk gıda olarak anne sütü verilmemesi, bebeğin kolostrumu alamamasına yol açmakta ve bu durum, anne ile bebek arasındaki bağlanma sürecinin de gecikmesine sebep olmaktadır. Kolostrum, bebeğin bağışıklık sistemini güçlendiren ve sağlıklı bir şekilde büyümesine yardımcı olan çok önemli bir

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

besin kaynağıdır (Çevik, A., et al., 2020). Anne-bebek arasındaki bağlanma ise, sadece bebeğin fiziksel ihtiyaçlarını karşılamakla kalmayıp, duygusal gelişimi için de kritik bir dönüm noktasıdır (Turan, A., et al., 2020). Ancak yapılan araştırmalar, bazı annelerin kolostrumu bebeğe vermemeyi tercih ettiklerini ve bu tercihin genellikle yanlış inanışlara dayandığını ortaya koymaktadır (Çevik, A., et al., 2020). Bu yanlış inanışlardan bazıları, kolostrumun bebeğin daha sağlıklı olmasını engelleyeceği ya da daha iyi beslenmesine engel olacağı düşüncesine dayanmaktadır. Bazı anneler, kolostrumun sarılığa yol açacağı endişesiyle, bebeğe başka besinler vermeyi tercih etmektedirler (Çevik, A., et al., 2020). Ayrıca, kolostrumun gaz yaptığı ve bu sebeple bebeği rahatsız edebileceği inancı da yaygındır (Turan, A., et al., 2020). Son olarak, kolostrumun kalitesiz olduğuna inanan bazı anneler, bunun yerine daha besleyici olduğu düşünülen diğer sıvıları tercih etmektedirler (Turan, A., et al., 2020). Bu tür yanlış inanışlar, emzirme sürecini olumsuz etkileyerek bebeğin sağlıklı gelişimini engelleyebilir.

Bazı toplumlarda, kolostrumun anne kanından türediği ve bu sebeple bebeğe verilmemesi gerektiği düşüncesi yaygındır. Bunun yanı sıra, kolostrumun renginin enfeksiyon içerdiğine dair yanlış bir inanış da bulunmaktadır (Turan, A., et al., 2020). Ayrıca, bazı toplumlarda sütün anne memesinde uzun süre beklemesi, sütün bozulmuş olduğu yönünde yanlış bir kanaate yol açmaktadır (Turan, A., et al., 2020). Bu tür inançlar, kolostrumun sağlıktan atılmasına ve bebeğe verilmemesi gerektiğine dair mitlerin oluşmasına neden olmaktadır. Ancak, kolostrum bebeğin ilk bağışıklık savunmasını oluşturduğundan, bu sıvının sağlıklı bir şekilde bebeğe verilmesi, onun sağlıklı bir şekilde gelişebilmesi için son derece önemlidir (Turan, A., et al., 2020).

Emzirmeye başlama zamanı ile ilgili kültürel inanışlar da, bebeğin beslenmesi konusunda belirli zaman dilimlerine bağlılık gösterir. Bazı kültürlerde, bebeğin emzirilmesi için üç ezan vaktinin beklenmesi gerektiği inancı yaygındır. Bu inanca göre, doğumdan sonra bebeğin beslenmesi, ezanların okunmasından sonra yapılmalıdır (Çevik, A., et al., 2020). Diğer bir gelenek ise, bebeğin kulağına ezan okunmadan emzirilmemesi gerektiğidir. Bu tür kültürel inançlar, bebeğin sağlıklı bir şekilde beslenmesini engelleyecek şekilde emzirme sürecini erteleyebilir, bu da erken emzirmenin başlamasını zorlaştırabilir (Çevik, A., et al., 2020). Ancak,

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI
EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ
17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

info@emzirmekongresi.com.tr

www.emzirmekongresi.com.tr

doğumdan hemen sonra emzirmenin bebek için son derece önemli olduğu, kolostrumdan yararlanarak bağışıklık kazanmasının kritik bir adım olduğu bilimsel olarak kanıtlanmıştır (Çevik, A., et al., 2020).

Yenidoğanın ilk besiniyle ilgili geleneksel uygulamalar da kültürel inançlarla şekillenmiştir. Bu uygulamalardan biri, yenidoğana şekerli su verilmesidir; bu inanca göre, şekerli su bebeği sakinleştirir ve ilk beslenme için uygun bir seçenek olarak kabul edilir (Aldaş, Ş., 2024). Bir diğer yaygın uygulama ise zenzem suyu verilmesidir; özellikle dini inançlara dayalı olarak zenzem suyu, bebeğin sağlığını güçlendirdiği kabul edilir (Turan, A., et al., 2020). Ayrıca, bazı toplumlarda yenidoğana hazır mama ya da inek sütü verilmesi de sıkça görülen bir uygulamadır; bu besinler, anne sütü yerine alternatif olarak düşünülmektedir (Aldaş, Ş., 2024). Bebeğin tatlı dilli olması için bal sürülmesi ya da bal-pekmez karışımının yedirilmesi de geleneksel bir uygulamadır (Turan, A., et al., 2020). Diğer bir geleneksel uygulama ise hurma verilmesidir, bu besin de bebeğin sağlığına faydalı olduğuna inanılmaktadır (Aldaş, Ş., 2024). Ancak bu geleneksel beslenme yöntemleri, emzirmenin yerine geçememektedir ve bebek için en uygun besin kaynağının anne sütü olduğu unutulmamalıdır (Turan, A., et al., 2020).

Emzirme sırasında veya sonrasında yapılan bazı geleneksel uygulamalar, bebeğin beslenmesini etkileyebilecek önemli faktörlerdendir. Bunlardan biri, emzirmeden önce veya sonra sütün bebeğin su ihtiyacını karşılamadığına dair yaygın bir inanıştır. Bu inanç, bebeğin emzirildikten sonra ya da emzirmeden önce su verilmesi gerektiği düşüncesine yol açmaktadır (Aldaş, Ş., 2024). Ancak, anne sütü bebeğin su ihtiyacını tamamen karşılayacak kadar yeterli bir besin kaynağıdır (Aldaş, Ş., 2024). Diğer bir uygulama ise, emzirmeye başlamadan önce aile büyüklerinin, özellikle kayınvalidenin ya da annenin onayının alınmasıdır. Bu tür uygulamalar, bazen bebeğin bakımında aile bireylerinin müdahalesine yol açarak, annenin kendi kararlarını almasını engelleyebilir (Aldaş, Ş., 2024). Bu tür kültürel inançlar, emzirmenin erken başlatılmasını zorlaştırabilir ve bebeğin beslenme sürecini olumsuz yönde etkileyebilir (Aldaş, Ş., 2024).

Süt miktarını artırmak amacıyla uygulanan geleneksel yöntemler, belirli yiyecek ve içeceklerin tüketilmesini içermektedir. Bunlardan biri, doğum sonrası annelere önerilen lohusa şerbetidir; bu içecek, süt üretimini artırıcı özelliklere sahip olduğuna inanılarak sıkça tüketilir (Aygör, H., et al., 2025). Ayrıca, hurma ve pekmez gibi

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

info@emzirmekongresi.com.tr

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

besinler de süt miktarını artırmak için yaygın olarak tüketilen gıdalardandır (Aygör, H., et al., 2025). Sütlu tatlılar, bulgur, kimyon, ıhlamur, kuru üzüm ve incir gibi besinler de benzer şekilde süt üretimini teşvik ettiğine inanılan besinlerdir (Aygör, H., et al., 2025). Ayrıca, soğan, maydanoz, adaçayı, rezene ve anason gibi bitkisel çaylar, emziren annelere süt artırıcı etkisi olduğuna dair geleneksel inançlarla önerilmektedir (Aygör, H., et al., 2025). Süt, ayva kompostosu ve meyve suları gibi içecekler de, emziren annelerin süt üretimini desteklemek amacıyla geleneksel olarak tüketilen içeceklerdir (Aygör, H., et al., 2025). Ancak bu besinlerin süt üretimi üzerindeki etkisi konusunda bilimsel araştırmalar sınırlıdır ve çoğunlukla geleneksel bir destek olarak tercih edilmektedir (Aygör, H., et al., 2025).

Butun ve Deger (2025) tarafından yapılan çalışmada, farklı etnik gruplardaki annelerin emzirme davranışları karşılaştırılmıştır. Bu çalışma, 12 Ağustos – 22 Eylül 2024 tarihleri arasında, Mardin'de yaşayan dört etnik gruptan (Süryani, Türk, Arap, Kürt) toplam 708 anne ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma bulgularına göre, geleneksel emzirme uygulamaları en yüksek oranda Kürtlerde (%99,4), en düşük oranda ise Süryanilerde (%84,4) görülmüştür (Butun, A., et al., 2025). Doğumdan hemen sonra anne sütü verme oranı, en yüksek Süryanilerde (%71,7) ve en düşük Araplarda (%47) saptanmıştır ($p=0.000$). Ayrıca, “üç ezan bekleme” geleneği Kürtlerde (%13,1) en yaygın, Süryanilerde (%7,9) en düşük oranda tespit edilmiştir (Butun, A., et al., 2025). Kolostrumun verilmemesi en fazla Süryanilerde (%15,8), en az Araplarda (%6) gözlemlenmiştir (Butun, A., et al., 2025). İlk besin olarak şekerli su verme en sık Araplarda (%37,5), en az Süryanilerde (%9,2) gözlemlenmiştir (Butun, A., et al., 2025). Çalışmanın diğer bulgusu ise, eğitim düzeyi arttıkça geleneksel uygulamaların oranının azaldığıdır (Butun, A., et al., 2025). Genel olarak, farklı etnik gruplar arasında emzirme davranışları, belirgin kültürel farklılıklar göstermektedir (Butun, A., et al., 2025).

Bu derlemenin sonucu olarak, emzirme döneminde bazı kültürel ve geleneksel uygulamalar anne ve bebeğin sağlığını olumsuz etkilemezken, bazıları zarar verebilmektedir. Sağlık profesyonelleri, kültürel uygulamaları göz önünde bulundurarak, olumsuz etkileri en aza indirmek için eğitim ve rehberlik sağlamalıdır.

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

**3. ULUSLARARASI
EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ**
17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

SONUÇ VE ÖNERİLER :

Emzirme dönemindeki kültürel ve geleneksel uygulamalar, anne ve bebeğin sağlığı üzerinde olumsuz etkiler yaratabilir. Kültürel özellikleri dışlayan sağlık hizmetleri toplum tarafından benimsenmeyebilir. Bu nedenle, sağlık profesyonelleri, ailelerin inanç ve uygulamalarına duyarlı olmalı, olumsuz etkileri en aza indirmek için eğitim ve destek sağlamalıdır. Emzirme eğitimine sadece anne değil, eş ve aile bireyleri de dahil edilmelidir.

KAYNAKLAR

- Aldaş, Ş. (2024). Bebek beslenmesi ve emzirme pratikleri: Anneler için bilgi ve uygulama yaklaşımları. *Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 17(1, Özel Sayı), 98-104.
- Aygör, H., & Dündükcü, F. T. (2025). Annelerin emzirme ve anne sütüne yönelik geleneksel uygulamaları: Tanımlayıcı çalışma. *Güncel Hemşirelik Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 1-10.
- Butun, A., & Deger, V. B. (2025). Comparison of breastfeeding behaviors of mothers toward infants by ethnic groups: An example of a multicultural city. *Breastfeeding Medicine*. (Yayın öncesi makale ise DOI eklenmelidir.)
- Çevik, A., & Alan, S. (2020). Doğum sonu dönemde yapılan geleneksel uygulamalar. *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi*, 10(1), 14-22.
- Turan, A., & Kutlu, L. (2020). Bebeklerin ilk emzirilmesinde geleneksel yaklaşımların etkisinin değerlendirilmesi. *Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(1), 53-64.
- World Health Organization (WHO). (2023). *Infant and young child feeding*. Retrieved from <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/infant-and-young-child-feeding>

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI
EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ
17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

BEDENİN ÇİFTE MESAİSİ: EMZİRMENİN KADININ CİNSELLİĞİNE ETKİSİ

Fatemeh Mohammadihamzehkandi¹, Serkan Yılmaz²

¹Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

²Ankara Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ebelik Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

Özet

Cinsellik, biyolojik, psikolojik, sosyoekonomik, kültürel, etik ve dini faktörlerden etkilenen ve yaşamın çeşitli evrelerinde özellikle emzirme döneminde farklılık gösteren kapsamlı bir kavramdır. Anne sütü ile beslemenin cinsel fonksiyon üzerine etkisi daha çok prolaktin hormonunun salınımı ve düşük östrojen seviyesi ile bağlantılı olarak hormonal faktörlerle ilişkilendirilmektedir. Annenin emzirmeyle ilişkili yaşadığı yorgunluk, uykusuzlukla birlikte memelerdeki hassasiyet ve cinsel uyarılarla birlikte memelerden süt gelmesi cinsel fonksiyonu olumsuz etkileyebilmektedir. Bu derleme çalışması, emzirme dönemindeki hormonal değişiklikler ve fiziksel zorlukların cinsel yaşam üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Emzirme, cinsellik, hormonal değişiklikler, anne sütü, doğum sonrası dönem.

THE BODY’S DOUBLE SHIFT: THE IMPACT OF BREASTFEEDING ON WOMEN’S SEXUALITY

Fatemeh Mohammadihamzehkandi¹, Serkan Yılmaz²

¹Ankara University, Faculty of Health Sciences, Department of Midwifery, Ankara, Türkiye

²Ankara University, Faculty of Nursing, Department of Midwifery, Ankara, Türkiye

Abstract

Sexuality is a multifaceted concept influenced by biological, psychological, socioeconomic, cultural, ethical, and religious factors, and it varies across different stages of life, particularly during the breastfeeding period. The effect of breastfeeding on sexual function is predominantly associated with hormonal factors, such as increased prolactin secretion and decreased estrogen levels. Fatigue and sleep deprivation related to breastfeeding, along with breast sensitivity and milk leakage during sexual stimulation, may negatively affect sexual function. This review aims to examine the impact of hormonal changes and physical challenges experienced during the breastfeeding period on sexual life.

Keywords: Breastfeeding, sexuality, hormonal changes, breast milk, postpartum period.

1. GİRİŞ

Cinsellik; bireyin biyolojik yapısı, psikolojik durumu, içinde bulunduğu sosyoekonomik koşullar, kültürel değer yargıları, dini inanışları ve etik anlayışı gibi çok sayıda faktörün etkisi altında şekillenen, yaşam boyunca farklı dönemlerde değişim gösterebilen çok yönlü bir olgudur. Özellikle doğum sonrası emzirme dönemi, kadın bedeninde ve ruhsal yapısında meydana gelen fizyolojik ve psikososyal değişimlerle birlikte, cinselliğin algılanışını ve yaşanış biçimini önemli ölçüde etkileyebilmektedir. Bu dönemde annelik rolünün benimsenmesiyle birlikte artan sorumluluklar, hormonal dalgalanmalar ve yaşam tarzındaki dönüşümler, kadının cinsel yaşamında isteksizlik, tatmin düzeyinde azalma ve genel anlamda cinsel işlevlerde bozulmalarla kendini gösterebilir. (ZEREN, F., et al., 2018).

Doğum sonrası süreçte emzirme, yalnızca bebeğin beslenmesini sağlamakla kalmaz; aynı zamanda anne ile bebek arasındaki duygusal bağı güçlendiren ve bebeğin sağlıklı büyüme ve gelişimini destekleyen temel bir etkileşim biçimi olarak öne çıkar. Bu dönemde ortaya çıkan hormonal dalgalanmalar, bedensel değişiklikler ve ruhsal uyum süreçleri, kadının cinselliğini fiziksel ve psikolojik düzeyde çeşitli şekillerde etkileyebilmektedir. (Selimoğlu, E. Ş., et al., 2020).

2. GEREÇ VE YÖNTEM:

Bu çalışma, 2018-2024 yılları arasında yayımlanan, “emzirme”, “cinsellik”, “hormonal değişiklikler”, “anne sütü” ve “doğum sonrası dönem” anahtar kelimeleri kullanılarak PubMed, Scopus ve Web of Science veri tabanlarında yapılan taramalar

sonucunda ulaşılan nitel ve nicel araştırmaların entegre edilerek değerlendirildiği bir derlemedir.

3. BULGULAR:

Bu derlemede emzirme ve cinsellik arasındaki ilişki; (i) Prolaktin ve düşük östrojen seviyelerinin cinsel fonksiyon üzerindeki etkisi, (ii) Emzirme ile ilişkili fiziksel zorluklar (yorgunluk, uykusuzluk ve memelerdeki hassasiyet), (iii) Emzirme döneminde hormonal değişikliklerin cinsel yaşam üzerindeki olumsuz etkileri, (iv) Emziren annelere yönelik kapsamlı destek hizmetlerinin önemi başlıkları altında incelenmiştir. Prolaktin ve düşük östrojen seviyeleri, emziren annelerde cinsel fonksiyon üzerinde olumsuz etkiler yaratırken, yorgunluk ve uykusuzluk da bu durumu güçlendirebilmektedir. Ancak, sosyal destek ve profesyonel rehberlik ile bu etkiler hafifletilebilmektedir.

4. TARTIŞMA

Emzirme dönemi, kadınlarda hem hormonal hem de fiziksel ve psikososyal düzeyde önemli değişimlerin yaşandığı, bu değişimlerin cinsel işlev üzerinde çeşitli etkiler yarattığı bir süreçtir. Literatürde, emzirmenin cinsel yaşam üzerindeki etkileri çoğunlukla olumsuz yönde değerlendirilmiştir. Güler ve ark. (2022), anne sütüyle besleme sürecinde artan prolaktin salınımı ve östrojen seviyesindeki düşüş gibi hormonal değişimlerin, kadın cinsel işlevi üzerinde baskılayıcı bir etkisi olduğunu belirtmiştir. Aynı çalışmada, emziren ve emzirmeyen kadınlar arasında cinsel işlev açısından anlamlı farklılıklar tespit edilmiş; bu farkın özellikle emziren kadınlarda prolaktin ve oksitosin düzeylerinin yüksekliğinden kaynaklandığı vurgulanmıştır. (Güler ve ark. ,2022)

Benzer şekilde, Zeren ve ark. (2018), postpartum dönemde emziren kadınlarda yüksek prolaktin düzeylerine eşlik eden androjen azalışının cinsel istek ve uyarılmayı azaltabileceğini belirtmiş; prolaktin artışının östrojen baskılanmasına yol açtığını ve düşük östrojen seviyelerinin vajinal kuruluk, atrofi ve dispareniye neden olarak cinsel isteksizlikle sonuçlanabileceğini ortaya koymuştur. Fiziksel düzeyde yaşanan diğer değişimler de cinsel işlev üzerinde etkili olabilmektedir. (Zeren ve ark. ,2018) Beyazıt ve ark. (2018), emzirme döneminde memelerde meydana gelen fizyolojik değişikliklerin, özellikle cinsel ilişki sırasında süt gelmesi gibi durumların kadında rahatsızlık hissi ve olumsuz beden algısı yarattığını; bunun da cinsel çekicilik hissinin azalmasına yol açtığını bildirmiştir. Ayrıca, doğurganlığın yeniden başlamasıyla birlikte hissedilen yeni bir gebelik endişesinin de cinsel işlev üzerinde ek bir baskı unsuru oluşturduğu belirtilmiştir. (Beyazıt ve ark. ,2018),

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

Emziren kadınlar aynı zamanda uyku bölünmeleri ve bebek bakımı nedeniyle belirgin bir yorgunluk yaşamaktadır. Fuentealba-Torres ve ark. (2019), bu dönemde kadınların gece uykularının sık sık bölünmesi nedeniyle ciddi fiziksel tükenmişlik yaşadığını ve bebeğin sürekli bakım ihtiyacına bağlı olarak cinsel sağlık danışmanlığına erişimde zorluk çekebildiklerini ifade etmektedir. Tüm bu faktörler birleştiğinde, emzirmenin kadınların cinsel işlevleri üzerinde çok yönlü olumsuz etkiler yaratabileceği anlaşılmaktadır. (Fuentealba-Torres ve ark. ,2019).

Bununla birlikte, literatürde emzirmenin cinselliğe olumlu etkilerini ortaya koyan bazı çalışmalar da mevcuttur. Selimoğlu ve ark. (2020), emzirme sürecinin bazı kadınlarda beden algısını güçlendirdiğini, bunun da cinsel isteği ve haz alma düzeyini artırabildiğini bildirmiştir. Çalışmaya göre, emziren kadınlar kendilerini daha çekici ve arzulanabilir hissettiklerini ifade etmiş; bu durumun da cinsel istek artışı ve orgazm deneyimini kolaylaştırdığı görülmüştür. Ayrıca bazı kadınlar, emzirme nedeniyle memelerde artan duyarlılık ve uyarılabilirliğin cinsel hazzı artırdığını ve emzirme sırasında salgılanan oksitosin aracılığıyla ortaya çıkan uterus kasılmalarının, orgazm benzeri yoğun duyumsamalarla eşdeğer olduğunu dile getirmiştir. (Selimoğlu ve ark. ,2020).

Bu alandaki daha kapsamlı çalışmalardan biri olan Smetanina ve ark. (2025) tarafından yürütülen sistematik derleme ve meta-analizde, yalnızca emzirme, yalnızca formül mama kullanımı ve tamamlayıcı besleme yöntemlerinin kadın cinsel işlevi üzerindeki etkileri karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Çalışma bulguları, tüm gruplarda çeşitli düzeylerde cinsel işlev sorunlarının bulunduğunu ortaya koymakla birlikte, özellikle yalnızca emziren kadınlarda cinsel işlev puanlarının daha düşük olduğunu göstermiştir. Bu bulgular, emzirmenin hormonal etkiler aracılığıyla cinsel yaşam üzerinde baskılayıcı bir rol oynayabileceğini ve doğum sonrası dönemde kadınlara yönelik cinsel sağlık desteği ihtiyacının altını çizmektedir. (Smetanina ve ark. ,2025).

Bu derlemede de, emzirme sürecinin kadınların cinsel işlevleri üzerinde hem olumsuz hem de olumlu etkiler yaratabileceği, bu nedenle doğum sonrası dönemde cinsel sağlık desteği ve bilgilendirme hizmetlerinin önem taşıdığı sonucuna varılmıştır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER:

Doğum sonrası dönemde cinselliği etkileyen hormonal, fiziksel ve psikososyal değişimlerin kadınların yaşam kalitesi üzerindeki etkisi göz ardı edilmemelidir. Emzirme süreci, her kadında farklı biçimlerde deneyimlenmekte olup, cinsel işlevler

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

info@emzirmekongresi.com.tr

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

üzerinde hem olumsuz hem de olumlu etkiler yaratabilmektedir. Bu bağlamda, cinsel sağlığın değerlendirilmesi, gerekli durumlarda cinsel eğitim ve danışmanlık sağlanması, postpartum bakımın rutin bir parçası hâline getirilmelidir.

Hemşireler ve ebeler, doğum sonrası dönemde annelerle doğrudan ve sürekli temas hâlinde olan sağlık profesyonelleri olarak, cinsel işlev bozuklukları açısından risk taşıyan bireyleri erken dönemde belirleyip uygun destek sunmada kritik bir role sahiptir. Sağlık hizmeti sunucuları, her kadının doğum sonrası süreci fizyolojik ve psikolojik açıdan farklı yaşayabileceğini; bu nedenle cinsel sağlık gereksinimlerinin bireysel olarak ele alınması gerektiğini göz önünde bulundurmalıdır. Ayrıca, kadınlara ve cinsel partnerlerine yönelik danışmanlık hizmetleri aracılığıyla emzirme döneminde değişen cinsel dinamikler konusunda bilgilendirme yapılması, olası cinsel işlev bozukluklarının önlenmesi ve sağlıklı bir cinsel yaşamın sürdürülebilmesi açısından önemli bir koruyucu sağlık hizmeti sunar. Bu nedenle postpartum bakım süreçlerinde cinselliğin görünür kılınması ve sağlık profesyonellerinin bu konuda yeterli bilgi ve beceriyle donatılması önem arz etmektedir.

6. KAYNAKLAR

- Beyazıt, F., Pek, E., & Şahin, B. (2018). Gebelik ve doğum sonrasında cinsel işlevlerde gözlenen değişiklikler: Önyargı mı? yoksa gerçek mi? *Klinik Psikiyatri*, 21, 397–406.
- Fuentealba-Torres, M., Cartagena-Ramos, D., Fronteira, I., Lara, L. A., Arroyo, L. H., Arcoverde, M. A. M., ... & Arcêncio, R. A. (2019). What are the prevalence and factors associated with sexual dysfunction in breastfeeding women? A Brazilian cross-sectional analytical study. *BMJ Open*, 9(4), e025833. <https://doi.org/10.1136/bmjopen-2018-025833>
- Güler, E., & Erbil, N. (2022). Doğum sonrası dönemde cinselliği etkileyen faktörler ve sağlık profesyonellerinin sorumlulukları. *Androloji Bülteni (Andrology Bulletin)*, 24(2), [sayfa numarası eklenmeli].
- Selimoğlu, E. Ş., & Beydağ, K. D. (2020). Doğum sonu dönemde emziren kadınların cinsel yaşam kalitesi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 11(1), 174–180.
- Smetanina, D., Alnuaimi, S., Alkaabi, A., Alketbi, M., Hamam, E., Alkindi, H., ... & Zaręba, K. (2025). Sexual dysfunctions in breastfeeding females: Systematic review and meta-analysis. *Journal of Clinical Medicine*, 14(3), 691. <https://doi.org/10.3390/jcm14030691>
- Zeren, F., & Özerdoğan, N. (2018). Postpartum dönemde cinselliği etkileyen faktörler. *Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences*, 10(4)

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

ÇALIŞAN ANNELER İÇİN EMZİRME: KÜRESEL EĞİLİMLER ÜZERİNE BİR BİBLİYOMETRİK ANALİZ

Cansu Kuduz¹, Şeyma Kilci Erciyas²

¹Amasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doğum ve Kadın Hastalıkları
Hemşireliği Yüksek Lisans Öğrencisi

²Amasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Dr. Öğretim
Üyesi

ÖZET

Amaç: Bu çalışma, çalışan annelerde emzirme konusundaki araştırmaları değerlendirmek, yayınları bibliyometrik analizle incelemek ve küresel eğilimleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Bibliyografik veriler, 20.03.2025 tarihinde "Web of Science Core Collection (WoSCC)" veri tabanından "motherhood" OR "working mothers" OR "working mother" OR "employment" OR "maternity leave" OR "motherhood rights" OR "workplace" OR "work place" OR "maternal employment" AND "breastfeeding" OR "breast-feeding" OR breast feeding" OR "child nutritional status" OR "breastfeed" anahtar kelimeleri taranarak elde edilmiş ve toplam 2213 yayına ulaşılmıştır. Bulguları analiz etmek ve görselleştirmek için VOSviewer (1.6.20) programı kullanılmıştır. Analizlerde; yıllara göre yayın sayısı, yazarlar, ülkeler, kurumlar, dergiler ve anahtar kelimeler incelenmiştir.

Bulgular: Yapılan WoSCC taraması konuya ilişkin ilk yayınların 1980'lerde başladığını ve 2000'li yıllardan itibaren artış gösterdiğini ortaya koymuştur. Yapılan 2213 çalışmaya 120 ülke ve 2250 kurumdan 6197 yazar katkı sağlamıştır. En fazla çalışma "International Breastfeeding Journal"da yayınlanmış, en çok atıf "American Academy of Pediatrics" dergisine yapılmıştır. Çalışmalara en fazla destek veren ilk 3 ülke sırasıyla Amerika Birleşik Devletleri (n:756), Avusturalya (n:193), İngiltere (n:176)'dir. Yayınlanan çalışmalarda en sık kullanılan 5 anahtar kelime "breastfeeding", "exclusive breastfeeding", "motherhood", "pregnancy" ve "lactation" olarak belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Bu analiz, çalışan annelerin emzirme sürecine yönelik literatürün değerlendirilmesine ve gelecekteki çalışmalara yön verilmesine katkı sağlayacaktır.

Anahtar kelimeler: Emzirme, Çalışan Anne, Doğum İzni, İş Yeri, Bibliyometri.
BREASTFEEDING FOR WORKING MOTHERS: A BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF GLOBAL TRENDS

Cansu Kuduz¹, Şeyma Kilci Erciyas²

¹Amasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Yüksek Lisans Öğrencisi

²Amasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Dr. Öğretim Üyesi

ABSTRACT

Objective: This study aims to evaluate research on breastfeeding among working mothers, to analyze the publications through bibliometric methods, and to identify global trends.

Materials and Methods: Bibliographic data were obtained on March 20, 2025, from the "Web of Science Core Collection (WoSCC)" database using the keywords: "motherhood" OR "working mothers" OR "working mother" OR "employment" OR "maternity leave" OR "motherhood rights" OR "workplace" OR "work place" OR "maternal employment" AND "breastfeeding" OR "breast-feeding" OR "breast feeding" OR "child nutritional status" OR "breastfeed." A total of 2,213 publications were identified. The VOSviewer (1.6.20) software was used to analyze and visualize the findings. Analyses included publication count by year, authors, countries, institutions, journals, and keywords.

Results: The WoSCC search revealed that the earliest publications on the topic began in the 1980s, with a noticeable increase from the 2000s onward. The 2,213 studies involved contributions from 6,197 authors affiliated with 2,250 institutions across 120 countries. The majority of studies were published in the International Breastfeeding Journal, while the most cited journal was the American Academy of Pediatrics. The top three countries supporting the highest number of studies were the United States (n:756), Australia (n:193), and the United Kingdom (n:176). The five most frequently used keywords in the published studies were "breastfeeding," "exclusive breastfeeding," "motherhood," "pregnancy," and "lactation."

Conclusion and Recommendations: This analysis contributes to the evaluation of the literature on breastfeeding among working mothers and can help guide future research.

Keywords: Breastfeeding, Working Mother, Maternity Leave, Workplace, Bibliometrics.

GİRİŞ

Çalışan anneler, iş ve annelik sorumluluklarını dengelemede güçlük yaşamakta; bu durum, işi bırakma veya emzirmeyi erken sonlandırma ikilemine yol açmaktadır. Ekonomik kaygılar, birçok annenin emzirmeyi sürdürmek yerine iş yaşamına öncelik vermesine neden olmaktadır. (Sağlam ve ark., 2020). İş yerinde uygun süt sağma veya emzirme alanlarının olmaması, katı çalışma saatleri ve yetersiz izinler, emzirme süresini kısaltmakta; bilgi eksikliği, olumsuz çalışma koşulları ve sosyal destek yetersizliği süreci daha da zorlaştırmaktadır. (Steurer, 2017). Ücretli doğum izni, emzirme molaları ve özel alanlar gibi aile dostu uygulamalar, anneler ve işverenler açısından olumlu sonuçlar doğurmakta; doğum sonrası işten ayrılma oranlarını azaltarak kadınların iş gücüne katılımını teşvik etmekte ve iş yerleri için ekonomik fayda sağlamaktadır (Vilar-Compte ve ark., 2021). Bu çalışma, çalışan annelerde emzirme konusundaki araştırmaları değerlendirmek, yayınları bibliyometrik analizle incelemek ve küresel eğilimleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ ve YÖNTEM

Veriler, 20.03.2025 tarihinde, Web of Science Core Collection (WoSCC) veri tabanından “motherhood” OR “working mothers” OR “working mother” OR “employment” OR “maternity leave” OR “motherhood rights” OR “workplace” OR “work place” OR “maternal employment” AND “breastfeeding” OR “breast-feeding” OR breast feeding” OR “child nutritional status” OR “breastfeed” anahtar kelimeleri ile yapılan taramada toplam 2213 yayın elde edilmiştir ve tüm çalışmalar dahil edilmiştir. Bibliyografik veriler 500’erli gruplar halinde indirildikten sonra tek dosyada birleştirilmiştir. Veriler, VOSviewer 1.6.20 ile görselleştirilmiştir. Yayın sayıları, yazarlar, ülkeler, dergiler, kurumlar ve anahtar kelimeler analiz edilmiştir.

BULGULAR

Belirlenen anahtar kelimelerle yapılan tarama sonucunda 2213 yayın elde edilmiştir. Bunların 1108’i açık erişimli makalelerdir. Yayınların 1929 (%87,1)’u makale, 168 (%7,6)’i derleme, 38 (%1,7)’i kongre bildirisi, 36 (%1,6)’sı editöre mektup 32 (%1,4)’si özet bildirisi, 26 (%1,2)’sı kitap incelemesi, 21 (%0,9)’i erken yayın, 18

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

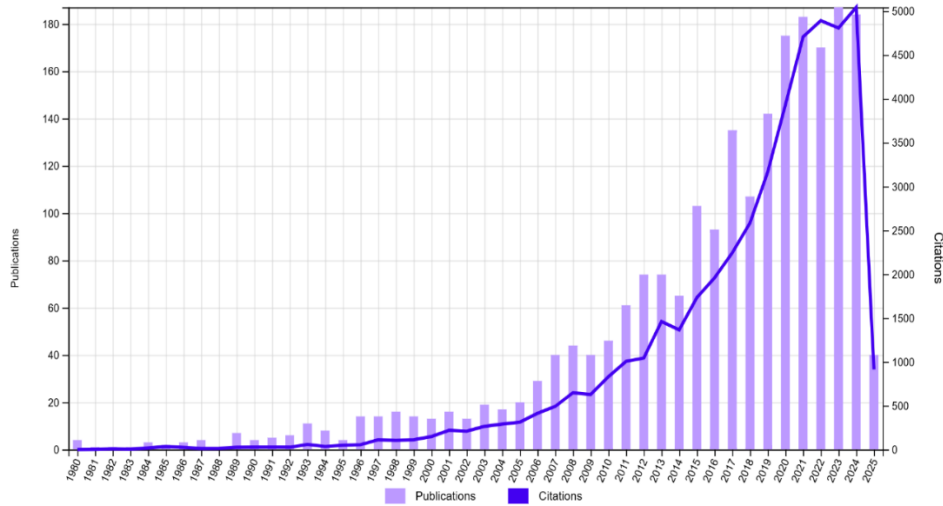

info@emzirmekongresi.com.tr

(%0,8)’i kitap bölümü ve 2 (%0,09)’si de düzeltme yayınlarıdır. Toplamda 6197 yazarın yer aldığı, yazarların 699 farklı dergide yayın yaptığı, 120 ülkeden 2250 farklı kurumun dahil olduğu ve 3636 farklı anahtar kelime kullanıldığı belirlenmiştir.

Yıllara Göre Yayın Yapma ve Atıf Alma Sıklığı

Yapılan WoSCC taramasında konuya ilişkin ilk yayınların 1980’li yıllarda yapılmaya başlandığı ve 2000’li yıllarda ilginin artarak devam ettiği görülmektedir (Şekil 1).

Şekil 1. Yayın Üretimi ve Atıf Alma Sıklığı

Konuya ilişkin araştırmaların 559 (%25)’u Pediatri, 463(%21)’i Halk Çevre Mesleki Sağlık, 447 (%20)’si Obstetri Jinekoloji, 337 (%15)’ si Hemşirelik ve 185 (%8)’i alanlarında yapılmıştır. Çalışmaların 2081 (%94)’i İngilizce, 39 (%1,8)’u Portekizce, 38 (%1,7)’i İspanyolca, 19 (%0,85)’u Almanca, 12 (%0,54)’si Fransızca ve 5 (%0,2)’inin ise yayın dili Türkçedir.

Yazar Analizleri (Citation of Authors)

En fazla atıf alan yazarların belirlenmesi için ise “Citation” ve “Authors” komutları kullanılarak, en az bir yayın ve bir atıf kriterleriyle analiz yapılmıştır. En fazla yayın yapan yazarların; Perez-escamilla R (n:20), Mathisen R. (n:12), Vilar-compte M (n:11) ve en çok atıf alan yazarların Richter Linda M (n:1704), Feldman-Winter L (n:1609), Victora Cesar G (n:1529) olduğu saptanmıştır.

Dergi Analizleri (Bibliographic Coupling of Sources)

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

En fazla çalışmanın yapıldığı dergilerin belirlenmesinde “Bibliographic coupling” ve “Sources” komutları kullanılmıştır. Çalışmalar en fazla International Breastfeeding Journal (n:109), Breastfeeding Medicine (n:84), Journal of Human Lactation (n:83), Maternal and Child Nutrition (n:48) ve Maternal and Child Health Journal (n:38) dergilerinde yayınlanmıştır. En çok atıf alan dergiler sırasıyla; American Academy of Pediatrics (n:5961), International Breastfeeding Journal (n:2026), Journal of Human Lactation (n:1726), The Lancet (n:1538), Breastfeeding Medicine (n:1378), Maternal and Child Health Journal (n:910), Social Science and Medicine (n:853), Maternal and Child Nutrition (n:825) ve Public Health Nutrition (n:681) şeklindedir. En çok atıf alan makale 2012’de American Academy of Pediatrics Journal’da yayınlanan Eidelman, Arthur I. ve arkadaşlarına ait “Breastfeeding and the Use of Human Milk” (n:1520)’dir. **Ülke ve Kurum Analizleri (Co-authorships of Countries&Co-authorships of Organization)**

En çok yayın yapılan ülkeler sıralaması; ABD (n:756), Avusturalya (n:193), İngiltere (n:176), Kanada (n:115), Brezilya (n:81), Güney Afrika (n:72), Çin (n:68), Endonezya (68), Hindistan (n:60), İspanya (n:55), Almanya (n:50) ve Türkiye (n:47) şeklindedir (Şekil 2). En çok yayın yapılan kurumlar; California Üniversitesi, Los Angeles (n:24), Pensilvanya Üniversitesi (n:23), Washington Üniversitesi (n:22), Sydney Üniversitesi (n:21), Montclair State Üniversitesi (n:21), North Carolina Üniversitesi (n:20) ve Johns Hopkins Üniversitesi (n:19)’dir. Çalışmalar sıklıkla Sağlık Bilimleri, Tıp, Halk Sağlığı, Hemşirelik-Ebelik ve Pediatri alanlarında yapılmıştır.

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

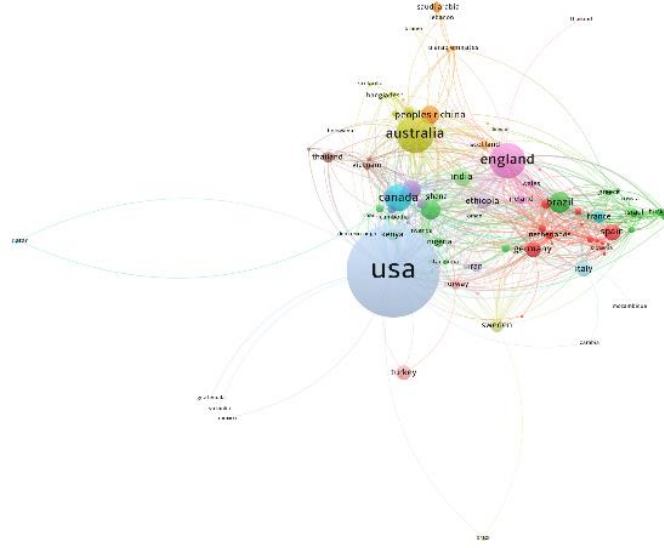
www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

VC5viewer

Şekil 2. Ükelere Göre Yayın Sıklığı

Anahtar Kelime Analizleri ve Tematik Evrimler (Co-occurrence & Author Keywords)

Anahtar kelime analizinde “Co-occurrence” ve “Author Keywords” komutları kullanılmış, en az bir anahtar kelime kriteriyle yapılan analizde 3636 farklı anahtar kelime saptanmıştır. En sık kullanılanlar; “breastfeeding” (n:777), “exclusive breastfeeding” (n:159), “motherhood” (n:126), “pregnancy” (n:81), “lactation” (n:75), “breast feeding” (n:74), “employment” (n:63), “workplace” (n:61), “maternity leave” (n:59), “maternal employment” (n:51) ve “working mothers” (n:49) olmuştur (Şekil 3).

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

Medicine’ dir. Bibliyometrik veriler, bu alanda yapılan çalışmaların etkili platformlarda yayınlandığını ve yüksek atıf aldığını göstererek, konunun önemini pekiştirmektedir. Sonuç olarak, yüksek atıf alan yayınlar, çalışan annelerin emzirme deneyimlerinin çok boyutlu araştırıldığını ve bu araştırmaların akademik ve uygulamalı düzeyde anlamlı katkılar sunduğunu göstermektedir.

En üretken ülkenin ABD olması kadın istihdamının yaygınlığı, iş yerlerinde emzirme destek politikalarının araştırma gündeminde yer bulması ve akademik yayıncılığın güçlü olması ile açıklanabilir. Ülkedeki yasal düzenlemeler, emzirme ve iş yaşamı uyumunu kolaylaştırarak araştırmalar için uygun bir zemin oluşturmaktadır (Hauck ve ark., 2020; Stein, 2023).

En sık kullanılan anahtar kelimeler “breastfeeding”, “exclusive breastfeeding”, “motherhood”, “pregnancy”, “lactation”, “breast feeding” şeklindedir. Anahtar kelimeler ve kullanım sıklıkları çalışma konusuna ilişkin bilgi sağlar ve sık çalışılan konuların belirlenmesini sağlar (Kantek ve ark., 2019). En çok kullanılan anahtar kelimeler, çalışan annelerin emzirme deneyimlerinin yalnızca sağlıkla ilgili değil, aynı zamanda iş gücü politikaları, iş yeri destekleri ve toplumsal cinsiyet eşitliği gibi sosyal faktörlerle şekillendiğini göstermektedir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışma, alandaki yayınlara geniş bir perspektif sunmakta ve gelecekteki çalışmalara hem içerik hem de yöntem açısından yön verebilecek niteliktedir. Son yıllarda bu alandaki ilginin artmasının nedenlerinden biri, kadınların iş gücüne katılım oranındaki artıştır. Bu durum emzirme gibi biyolojik ve sosyal bir sürecin çalışma hayatı bağlamında daha fazla sorgulanmasına ve araştırılmasına zemin hazırlamıştır. Önümüzdeki yıllarda kadınların iş gücüne katılımının artmasıyla, konuya dair bilginin daha da derinleşeceği ön görülmektedir.

KAYNAKLAR

1. Hauck, K., Miraldo, M., & Singh, S. (2020). Integrating motherhood and employment: A 22-year analysis investigating impacts of US workplace breastfeeding policy. *SSM-Population Health*, 11, 100580. <https://doi.org/10.1016/j.ssmph.2020.100580>
2. Kantek, F., Kurnaz, H., & Yeşilbaş, H. (2019). Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi’nin bibliyometrik analizi. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 6(3), 228-237.

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

3. Rollins, N. C., Bhandari, N., Hajeebhoy, N., Horton, S., Lutter, C. K., Martines, J. C., Piwoz, E. G., Richter, L. M., Victora, C. G., & Lancet Breastfeeding Series Group. (2016). Why invest, and what it will take to improve breastfeeding practices? *The Lancet*, 387(10017), 491-504. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(15\)01044-2](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(15)01044-2)
4. Sağlam, H. Y., Özerdoğan, N., Gursoy, E., & Çağan, Ö. (2020). Çalışan kadınlarda emzirmenin başlatılma ve sürdürülme zamanıyla ilişkili faktörler. *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi*, 10(3), 468-480.
5. Stein, C. (2023). The PUMP Act: Legislation for working mothers. *Labor & Employment Law*, 51(2), 8-10.
6. Steurer, L. M. (2017). Maternity leave length and workplace policies' impact on the sustainment of breastfeeding: Global perspectives. *Public Health Nursing*, 34(3), 286-294.
7. Vilar-Compte, M., Hernández-Cordero, S., Ancira-Moreno, M., Burrola-Méndez, S., Ferre-Eguiluz, I., Omaña, I., & Pérez Navarro, C. (2021). Breastfeeding at the workplace: A systematic review of interventions to improve workplace environments to facilitate breastfeeding among working women. *International Journal for Equity in Health*, 20(1), 110. <https://doi.org/10.1186/s12939-021-01455-9>

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

EMZİRME SORUNLARININ YÖNETİMİNDE BİLGİ İLETİŞİMİ TEKNOLOJİLERİ KULLANIMI VE YAPAY ZEKA

Hatice Kübra İNCE¹, Fatma YILDIRIM², Nuriye BÜYÜKKAYACI DUMAN³

¹ Hitit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doğum Ve Kadın Hastalıkları
Hemşireliği Anabilim Dalı, Çorum

² Hitit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum Ve Kadın Hastalıkları
Hemşireliği Anabilim Dalı, Çorum

² Hitit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum Ve Kadın Hastalıkları
Hemşireliği Anabilim Dalı, Çorum

Özet

Anne sütü, yenidoğanlar için en ideal ve doğal besin kaynağı olarak kabul edilmektedir, ayrıca emzirme, bebeklerin sağlıklı büyüme, gelişim ve bağışıklık sisteminin güçlendirilmesinde kritik bir rol oynamaktadır. Bu süreçte, eşin ve ailenin desteği önemli bir rol oynamaktadır, çünkü emzirmenin sürekliliğini artırmakta ve verilen eğitimin izlenimini güçlendirmektedir. Sezaryen gibi tıbbi müdahalelerin artan yaygınlığı, etkisiz emzirme uygulamaları ve çatlak, düz ya da çökük meme uçları gibi fiziksel sorunlar ile süt birikimi, engorgement, mastit ve apse gibi problemler, emzirme sürecine olumsuz etkiler yapabilir. Bu zorluklarla başa çıkabilmek için, ebeveynlerin bilgi düzeylerini artırmaya, özgüvenlerini geliştirmeye ve emzirme konusunda olumlu tutumlar kazandırmaya yönelik bilgi ve iletişim teknolojilerini (BİT) kullanan eğitim programları oluşturulmuştur. Son birkaç yılda, mobil uygulamalar, dijital oyunlar, sanal gerçeklik ve simülasyonlar gibi teknolojik yenilikler dahil olmak üzere , ebeveynlerin doğum öncesi dönemde uygulamalı deneyim kazanmalarını ve teorik bilgileri hayata geçirmelerini sağlamaktadır. Ayrıca, yapay zeka destekli sohbet robotlarının emzirme danışmanlığında kullanımı giderek daha fazla yaygınlaşmaktadır. Bu çalışma, Dünya Sağlık Örgütü ve çeşitli uluslararası sağlık kuruluşlarının, sağlık hizmetlerinde yapay zekânın entegrasyonunun hizmet kalitesini artırma ve sağlık eşitsizliklerini azaltma potansiyeline vurgu yapan bulgularını ele alacaktır.

Anahtar Kelimeler: Emzirme, Yapay Zeka, Güncel Teknoloji, Emzirme Süreci.

Abstract

Breast milk is regarded as the most optimal and natural nutritional source for newborns, while breastfeeding plays a crucial role in supporting infants' healthy growth, development, and immune system strengthening. During this process, support from partners and family plays an essential role, as it enhances the continuity of breastfeeding and strengthens the impression of the education given. The increasing prevalence of medical interventions like cesarean deliveries, along with ineffective breastfeeding practices and physical issues such as cracked, flat, or inverted nipples, as well as problems like milk retention, engorgement, mastitis, and abscesses, can negatively impact on the breastfeeding process. To tackle these challenges, educational programs utilizing technological tools for communication and information sharing have been created, aiming to improve parents' knowledge, increase their confidence, and foster positive attitudes toward breastfeeding. During the last few years, new technologies including mobile apps, digital games, virtual reality, and simulations have allowed parents to gain hands-on experience and apply theoretical knowledge during the prenatal period. Furthermore, the application of artificial intelligence-powered chatbots in breastfeeding counseling is gaining more popularity. This study will discuss the findings of the World Health Organization and various international health bodies, which highlight the potential of integrating artificial intelligence into healthcare services to enhance service quality and reduce health inequalities.

Anahtar Kelimeler: Breastfeeding, Artificial Intelligence, Modern Technology, Breastfeeding Process

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

POSTPARTUM DÖNEMDE EMZİREN ANNELERİN ANNE SÜTÜ VE CİNSELLİK KONUSUNDAKİ ALGI VE DENEYİMLERİNİN BELİRLENMESİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA

Pınar AKBAŞ, Sultan ÖZKAN ŞAT
Karabük Üniversitesi, Bitlis Eren Üniversitesi

Amaç: Bu çalışma, postpartum üçüncü ve altıncı aylar arasındaki emziren annelerin anne sütü ve cinsellik konusundaki algı ve deneyimlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Method: Bu çalışmada tanımlayıcı temel niteliksel bir tasarım kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini; yaş ortalaması 29 olan, tamamı çalışmayan, primipar (n=4) ve multipar (n=6) toplam 10 anneden oluşmaktadır. Veriler anneler ile bireysel yarı yapılandırılmış görüşme yapılarak elde edilmiştir. Verilerin analizinde tematik analiz yaklaşımı kullanılmıştır.

Bulgular: “Cinsellikten kaçınma, Cinselliği görev olarak sürdürme ve Emzirmenin cinsellik üzerine olan etkileri ile baş edebilme” bu araştırmanın ana temalarıdır. Ana temalar “Cinsel dinamiklerdeki fiziksel değişimler, Cinsel dinamiklerdeki psikolojik değişimler, Cinsel dinamiklerdeki dini, sosyal ve kültürel değişimler, Kadınlık rolünün yerine getirilmesi, Memelerin değişen rolleri, Sorunların geçeceğine olan inanç ve Baş etmeye yönelik çeşitli uygulamalar” olmak üzere yedi alt temadan oluşmaktadır.

Conclusion: Bu çalışmanın sonucunda; emzirme ve anne sütünün annelerin cinsel yaşamını kesintiye uğrattığı ve özellikle dini ve kültürel sebeplerle bu dönemde cinselliğin hoş karşılanmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Sağlık profesyonellerinin emzirme, anne sütü ve cinsellik konularını emzirme eğitimlerine dahil etmesi ve çiftlere bireyselleştirilmiş kültüre duyarlı öneriler geliştirmesi önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Anne sütü, cinsellik, emzirme, postpartum dönem.

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

**3. ULUSLARARASI
EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ**
17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

GESTASYONEL DİYABET VE EMZİRME

Aylin Tozluoğlu¹, Başak Demirtaş²

¹Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Bölümü, Ankara

²Ankara Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara

Gestasyonel Diyabetes Mellitus (GDM), anne ve bebek sağlığını etkileyen önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. IDF Diyabet Atlası 2021 verilerine göre GDM'nin küresel prevalansı %14 olarak belirlenmiştir. Bu oran, popülasyona ve kullanılan tanısal yöntemle ilgili olarak %1-22 arasında değişmektedir. Gebelikte hiperglisemi vakalarının %75-90'ında GDM mevcuttur. Ülkemizde yapılan çok merkezli ulusal bir çalışmaya göre ulusal GDM prevalansı %16,2 olarak belirlenmiştir.

Dünya genelinde gebeliğin erken döneminde diyabet saptanmayan gebe kadınların tümünde 24-28. gebelik haftalarında oral glukoz testi (OGTT) ile taranması önerilmektedir. Yapılan çalışmalarda ise gebelerin % 14,1- %53 oranında OGTT testinin yaptırmadığı ya da yaptırmak istemediği belirtilmiştir. Yaptırmama nedenleri arasında, doktorunun önermemesi, bebeğine zarar vereceği düşüncesi görsel medyada yer alan bazı sağlık personelleri tarafından önerilmemesi gibi nedenler yer almaktadır.

GDM'nin erken taraması anne ve bebek sağlığı açısından gelişebilecek risklerin önlenmesi açısından önem arz etmektedir. GDM olan annelerin diğer annelere göre; bebeklerini sadece anne sütü verme sürelerinin daha kısa olabileceği belirtilmiştir. Gestasyonel diyabeti olan kadınlarda uzun vadeli yapılan prospektif bir çalışmada 3 aydan fazla emzirmenin Tip2 Diyabet riskini 3 aydan az emzirenlere göre 10 yıl daha geciktirdiği belirtilmiştir. Aluş Tokat ve Elmas'ın (2017) GDM olan ve olmayan annelerin emzirme sürecini ve öz yeterliliklerini değerlendirdikleri çalışmasında, GDM'nin laktogenezisi, ilk emzirmeyi, yenidoğanın nörodavranışlarını olumsuz etkileyerek emzirme öz yeterlilik algısının düşük olmasına neden olabileceği belirtilmiştir. Qian ve ark'larının (2023) çalışmasında ise GDM'li annelerde sosyal destek ve emzirme öz yeterliliğinin daha yüksek olmasının emzirme olasılığını artırdığı belirtilmektedir.

Emzirmenin GDM’li anne ve bebeğine olan potansiyel yararları ele alındığında, GDM’li anneler emzirme sürecinde desteklenmelidir. Bu süreçte multidispliner yaklaşım hastalıkların tespiti, önlenmesi ve önlenmesinin önündeki engellerin kaldırılması uzun vadeli bakımı sağlamak açısından gerekli ve önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Gestasyonel Diyabet, Emzirme, Hemşirelik

GESTATIONAL DIABETES AND BREASTFEEDING

Aylin Tozluoğlu¹, Başak Demirtaş²

¹Ankara University, Graduate School of Health Sciences, Department of Nursing, Ankara,

²Ankara University, Faculty of Nursing, Department of Nursing, Ankara,

Gestational Diabetes Mellitus (GDM) is a significant health concern affecting both maternal and infant health. According to the 2021 IDF Diabetes Atlas, the global prevalence of GDM is estimated at 14%, though this rate varies between 1% and 22% depending on population characteristics and diagnostic methods. GDM accounts for approximately 75–90% of all hyperglycemia cases during pregnancy. A large-scale multicenter national study in Turkey reported the national GDM prevalence as 16.2%. Globally, it is recommended that all pregnant women who are not diagnosed with diabetes in early pregnancy undergo an Oral Glucose Tolerance Test (OGTT) between the 24th and 28th weeks of gestation. However, studies have shown that 14.1% to 53% of pregnant women either do not undergo OGTT or refuse it. Reasons for refusal include the absence of physician recommendation, concerns about harm to the baby, and discouragement by healthcare personnel featured in visual media.

Early screening for GDM is critical to prevent potential risks to maternal and neonatal health. Studies indicate that mothers with GDM may have shorter durations of exclusive breastfeeding compared to non-GDM mothers. A long-term prospective study found that breastfeeding for more than three months delayed the onset of type 2 diabetes by ten years compared to those who breastfed for less than three months. In the study by Tokat and Elmas (2017), which evaluated the breastfeeding process

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

info@emzirmekongresi.com.tr

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

and self-efficacy of mothers with and without GDM, it was reported that GDM may negatively affect lactogenesis, the initiation of breastfeeding, and the neurobehavioral responses of the newborn, potentially leading to lower perceived breastfeeding self-efficacy. In contrast, the study by Qian et al. (2023) indicated that higher levels of social support and breastfeeding self-efficacy among mothers with GDM were associated with an increased likelihood of breastfeeding. Considering the potential benefits of breastfeeding for both mothers and infants with GDM, these mothers should be supported throughout the breastfeeding process. A multidisciplinary approach is essential for the detection, prevention, and long-term management of GDM and its barriers.

Keywords: Gestational Diabetes, Breastfeeding, Nursing.

EMZİRME SÜRECİNDE İLK ADIM: “GEBE OKULU”

Aylin Tozluoğlu¹, Başak Demirtaş²

¹Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Bölümü, Ankara

²Ankara Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara

Anne sütünün bebek beslenmesinde ideal besin olduğu tüm dünyada kabul edilmiştir. DSÖ, 2025 yılına kadar ilk 6 ayda sadece anne sütü ile beslenme oranını %50'nin üzerine çıkarmayı hedeflemektedir. Dünyada ve ülkemizde emzirme oranlarında artış olmasına rağmen hedeflerin altında seyretmektedir. Sadece anne sütü ile beslenmeyi teşvik etmek amacıyla, “Bebek Dostu Hastane” girişimi ile başlatılan uygulama “Anne Dostu Hastane” girişimi ile daha genişletilmiştir. Ülkemizde 2010 yılında geliştirilip, 2015 yılında pilot uygulama ile başlanan “Anne Dostu Hastane” programı, 2025 yılı verilerine göre devlete bağlı hastanelerin 155 tanesinde uygulanmaktadır.

Anne Dostu Hastane Programı'nın temel felsefesinde, gebelik döneminden başlayarak doğum ve doğum sonrası dönemde kadın ve bebeğine odaklanması yer almaktadır. Sağlık Bakanlığı, Anne Dostu Hastane Programı'nın uygulanmasındaki zorunlu kriterler arasında “Bebek Dostu Hastane” olması ve gebe okulunun olup aktif eğitimlerin verilmesi yer almaktadır. “Gebe Okulları ile Doğuma Yönelik Hizmetlerin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik” ile kadın hastalıkları ve doğum uzmanlık dalında faaliyet gösteren Bakanlığa bağlı hastaneler, üniversite hastaneleri ve özel hastaneler ile tıp merkezlerinde gebe okulu açılması zorunlu hale getirilmiştir.

Gebe okulu eğitimi; gebelik öncesi, gebelik, doğum ve lohusalık sürecine ait bilgiler içermektedir. Yapılan çalışmalarda gebe okulunda eğitim alan gebelerin, emzirme öz yeterlilikleri ve emzirme oranlarının arttığı görülmektedir. Bebek beslenmesi gebe okulu eğitim konuları arasındadır. Anne sütünün önemi, anne sütünün faydaları, anne sütünün özellikleri ve başarılı emzirmedeki en önemli adımın kişinin kendine duyduğu güven olduğu, konular arasında yer almaktadır. Anne sütü ve emzirmenin bebek beslenmesindeki önemi ve ülkemizdeki emzirme oranlarının hedeflerin altında olduğu göz önünde bulundurulduğunda gebe okullarının zorunlu hale getirilmesinin emzirme sürecine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Gebe okulunda eğitim alan annelerin emzirme sürecini değerlendiren daha çok çalışma yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Emzirme, Gebe Okulu, Hemşirelik

THE FIRST STEP IN THE BREASTFEEDING PROCESS: “PREGNANT SCHOOL”

Aylin Tozluoğlu¹, Başak Demirtaş²

¹Ankara University, Graduate School of Health Sciences, Department of Nursing, Ankara,

²Ankara University, Faculty of Nursing, Department of Nursing, Ankara,

Breast milk is widely recognized as the optimal source of nutrition for infants. The World Health Organization (WHO) aims to raise the global rate of exclusive breastfeeding during the first six months to over 50% by 2025. Although breastfeeding rates have increased globally and in Turkey, they still remain below the desired targets. To promote exclusive breastfeeding, the “Baby-Friendly Hospital” initiative was launched and later expanded through the “Mother-Friendly Hospital” program. Developed in 2010 and piloted in 2015, this program has been implemented in 155 public hospitals in Turkey as of 2025. Its primary focus is to support women and their babies from pregnancy through the postpartum period.

One of the key requirements of the Mother-Friendly Hospital Program is being designated as a Baby-Friendly Hospital and offering active antenatal education. According to the Ministry of Health’s regulation, hospitals providing obstetric care—including public, university, and private hospitals—are required to establish antenatal education classes.

These classes cover topics related to the pre-pregnancy, pregnancy, childbirth, and postpartum periods. Studies show that women who participate in antenatal education have higher breastfeeding self-efficacy and breastfeeding rates. Infant nutrition is a central topic, including the importance and benefits of breast milk, its unique properties, and the role of maternal confidence in successful breastfeeding. Considering the significance of breastfeeding in infant health and the suboptimal breastfeeding rates in Turkey, making antenatal education mandatory is believed to positively impact the breastfeeding process. However, more research is needed to assess the breastfeeding outcomes of mothers who receive such education.

Keywords: Breastfeeding, Pregnant School, Nursing

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

info@emzirmekongresi.com.tr

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

EMZİRME VE RUH SAĞLIĞI

Serap Öztürk Altınayak ¹, Shalan Sheykhı ²

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Anabilim Dalı,
Samsun ¹

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ebelik Anabilim Dalı,
Samsun ²

Özet

Anne olmak, bir kadının hayatında çok önemli bir dönüm noktasıdır. Anneliğe adım atmak, gebelikle başlayıp annelik kimliğinin kazanılmasıyla sona eren, birçok biyolojik, psikolojik ve sosyal değişimle şekillenen karmaşık bir süreçtir. Bu dönemde, annelerin sadece fiziksel ihtiyaçları değil, aynı zamanda psikososyal gereksinimlerinin de karşılanması büyük önem taşımaktadır. Doğum sonrası depresyon, anne ve yenidoğan üzerinde ciddi etkiler yaratabilen önemli bir sağlık problemidir. Bu durum, annenin duygusal ve psikolojik sağlığını olumsuz yönde etkileyerek, hem annenin hem de bebeğin sağlıklı gelişimini tehlikeye atabilir. Emzirme, anne ve çocuk sağlığı için birçok faydalı etkiyle ilişkilendirilmiştir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), Avrupa Halk Sağlığı Komisyonu (AHSK) ve Amerikan Pediatri Akademisi (APA) gibi önde gelen sağlık kuruluşları, yaşamın ilk 6 ayında yalnızca emzirmeyi, en ideal beslenme yöntemi olarak önermektedirler. Emzirme, çocuğun hem sosyo-duygusal hem de nörobilişsel gelişimi üzerinde etkiler yaratmaktadır. Emzirme, anneliğe geçişin en önemli deneyimlerinden biri olup, doğum sonrası dönemde anne ve bebek arasında duygusal, sosyal, fiziksel ve spiritüel bir bağ kurar. Emzirme, birçok faktörden etkilenir ve bu faktörler arasında annenin ruhsal durumu en belirleyici unsurlardan biridir. Anne ruhsal olarak iyi olmadığında emzirme süreci olumsuz etkilenebilir. Doğum sonrası depresyon veya diğer ruh sağlığı sorunları, annenin emzirme isteği ve yeteneği üzerinde olumsuz etkiler bırakabilir. Annenin duygusal ve fiziksel olarak yorgun hissetmesi, bebeğe yeterince odaklanamamasına

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

ve emzirme sürecinde zorluklar yaşamasına neden olabilir. Ayrıca, annenin düşük enerji seviyesi ve depresyon gibi durumlar, sütün üretimini de olumsuz yönde etkileyebilir. Sonuç olarak annenin emzirme sürecinde yaşayacağı ruh sağlığı ile ilgili problemler annenin emzirmesi, emzirme başarısı, anne bebek bağlanma problemleri gibi sorunların ortaya çıkmasına yol açabilir. Bu sebeple ebeler ve sağlık profesyonelleri annelerin emzirme süreçlerinde ruh sağlığı problemlerinin erken tanılanması, yaşanan problemler ile baş etme becerilerinin geliştirilebilmesi için gerekli eğitim ve danışmanlık hizmetlerini sunabilmelidirler.

Anahtar kelimeler: Emzirme, Ebelik, Ruh sağlığı

ABSTRACT

Motherhood represents a significant milestone in a woman's life. The transition to motherhood, beginning with pregnancy and culminating in the acquisition of a maternal identity, is a complex process shaped by numerous biological, psychological, and social changes. During this period, it is crucial to address not only the physical needs of mothers but also their psychosocial requirements. Postpartum depression is a major health concern that can have serious effects on both the mother and the newborn. This condition negatively impacts the emotional and psychological well-being of the mother, thereby posing risks to the healthy development of both mother and infant. Breastfeeding is associated with numerous beneficial effects for both maternal and child health. Leading health organizations such as the World Health Organization (WHO), the European Public Health Association (EUPHA), and the American Academy of Pediatrics (AAP) recommend exclusive breastfeeding during the first six months of life as the optimal method of infant nutrition. Breastfeeding influences the socio-emotional and neurocognitive development of the child. It also represents one of the most significant experiences in the transition to motherhood, establishing emotional, social, physical, and spiritual bonds between the mother and the baby during the postpartum period. Breastfeeding is influenced by many factors, among which the mother's psychological well-being is one of the most critical. When a mother's mental health is compromised, the breastfeeding process may be

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

adversely affected. Postpartum depression and other mental health disorders can negatively influence a mother's willingness and ability to breastfeed. Feelings of emotional and physical exhaustion can impair a mother's ability to focus on her infant and may lead to difficulties in breastfeeding. Additionally, conditions such as low energy levels and depression can adversely affect milk production. In conclusion, maternal mental health problems during the breastfeeding period may result in breastfeeding difficulties, reduced breastfeeding success, and attachment issues between mother and infant. Therefore, midwives and healthcare professionals should provide the necessary education and counseling services to ensure early identification of maternal mental health issues and to enhance mothers' coping skills in managing these challenges during the breastfeeding process.

Keywords: Breastfeeding, Mental health, Postpartum

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

info@emzirmekongresi.com.tr

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

RELAKTASYON/ İNDÜKLENMİŞ EMZİRME VE SAĞLIKLI TOPLUM

Rojdan Yıldız¹, Sena Kaplan²

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, Türkiye

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; güncel literatür incelenerek relaktasyon/indüklenmiş emzirmenin önemine dikkat çekmek ve bu konuda hemşirelerin rol ve sorumluluklarını vurgulamaktır.

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri kapsamında sağlıklı ve kaliteli yaşam herkesin hakkı olup, bu hak doğumdan itibaren başlamaktadır. Sağlıklı bireylerin yetişmesi için ilk adım olan anne sütü öncelikli besin kaynağıdır. Anne sütü ve emzirme sadece bebeğin sağlığını değil aynı zamanda anne sağlığını koruma ve iyileştirme yönünden de oldukça önemlidir. Ancak ülkemizde ulusal düzeyde yürütülen Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (TNSA) 2018 verilerine göre; emzirme oranları istendik düzeyde bulunmamakla birlikte, özellikle anne sütü ile emzirmede süreklilik sağlanamamakta ve erken dönemde ticari mama kullanımına geçilmektedir. İndüklenmiş emzirme olarak da bilinen relaktasyon, doğum sonu süt üretimi ile ilişkili olmayan herhangi bir zamanda var olan laktasyon yardımıyla ortaya çıkan fizyolojik süreç olarak tanımlanmaktadır. Afetler, anne veya bebeğin fizyolojik-mental sağlık sorunlarının bulunması, yetersiz süt üretimi, bebeğin emzirmeyi reddetmesi, meme sorunları, annenin ölümü gibi nedenlerle ve evlat edinme, taşıyıcı gebelik durumlarında relaktasyon/indüklenmiş emzirme başlatılabilir.

Sonuç olarak relaktasyon/indüklenmiş emzirme bir süreç olup, annenin emzirme motivasyonu ve öz yeterliliği önemli bir anahtardır. Bunun yanı sıra bu süreçte kültürel çevre ve normlar, daha önceki deneyimler, profesyonel destek, sosyal destek sistemleri başarıyı sağlamak için önemlidir. Bu bakımdan ebe ve hemşirelerin anne sütü ve emzirmenin önemi konusunda annelere danışmanlık vermeleri ve emzirme kesildi ise yeniden başlatılmasının mümkün olduğu konusunda danışmanlık rolleri önemlidir. Literatürde bu konuda yapılan çalışmaların sınırlı olması nedeniyle daha fazla kanıt temelli çalışmaya ihtiyaç bulunduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Relaktasyon, indüklenmiş emzirme, anne sütü, hemşirelik, danışmanlık.

RELACTATION/INDUCED BREASTFEEDING AND HEALTHY SOCIETY

Rojdan Yıldız¹, Sena Kaplan²

¹Ankara Yıldırım Beyazıt University, Institute of Health Sciences, Ankara, Turkey

ABSTRACT

The aim of this study was to draw attention to the importance of lactation/induced breastfeeding by reviewing the current literature and to emphasize the roles and responsibilities of nurses in this regard.

Within the scope of the Sustainable Development Goals, everyone has the right to a healthy and quality life, and this right starts from birth. Breast milk, which is the first step towards raising healthy individuals, is the primary source of nutrition. Breast milk and breastfeeding are very important in terms of protecting and improving not only the health of the baby but also the health of the mother. However, according to the Turkish Demographic and Health Survey (TDHS) 2018 data conducted at the national level in our country; breastfeeding rates are not at the desired level, especially breastfeeding is not sustained with breast milk and commercial formula is used in the early period. Relactation, also known as induced breastfeeding, is defined as the physiological process that occurs with the help of lactation at any time that is not associated with postpartum milk production. Induced lactation can be initiated in cases of disasters, physiological-mental health problems of the mother or infant, inadequate milk production, infant refusal to breastfeed, breast problems, death of the mother, adoption, surrogate pregnancy.

In conclusion, relactation/induced breastfeeding is a process and the mother's motivation and self-efficacy to breastfeed is an important key. In addition, cultural environment and norms, previous experiences, professional support and social support systems are important to ensure success in this process. In this respect, it is important for midwives and nurses to counsel mothers about the importance of breastmilk and breastfeeding, and if breastfeeding has stopped, it is possible to

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

info@emzirmekongresi.com.tr

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

restart it. It is thought that more evidence-based studies are needed because of the limited number of studies on this subject in the literature.

Keywords: Relactation, induced breastfeeding, breast milk, nursing, counseling.

GİRİŞ

Anne sütü bebek için en iyi besin kaynağıdır (Eminov & Ertem, 2024). Emzirme, bebeğin büyüme ve gelişmesine katkısının ötesinde, sosyal ve psikolojik gelişimiyle birlikte, kronik ve ileride oluşabilecek sağlık sorunlarına yönelik de önleyici etkisi bulunmaktadır (Tablo 1). Bu bakımdan anne sütü ve emzirme anne ve bebek sağlığını koruma ve geliştirmede önemli rolü bulunmakla birlikte, sağlıklı toplumların oluşmasında da kritik öneme sahiptir (Aksit vd., 2017).

Amerikan Obstetrik ve Jinekoloji Koleji (ACOG), Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF), Amerikan Pediatri Akademisi (AAP) ve Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) herhangi bir tıbbi kontrendikasyon olmaksızın, bebeğin ilk 6 aylık yaşamı boyunca yalnızca anne sütüyle beslenmesini, 6 ay ve sonrası anne sütüne ek olarak ek gıdalar ile emzirme sürecinin 24 aya kadar devam etmesini önermektedir (WHO, 2018; UNICEF, 2018; ACOG, 2018; AAP, 2022). DSÖ çocuk ölümlerinin %45'inin yetersiz beslenmeden kaynaklandığını, 0-6 aylık bebeklerin yaklaşık olarak %44'ünün yalnızca anne sütüyle beslendiğini bildirmektedir. Bunun yanı sıra, 0-23 aylık çocukların anne sütü desteği aldıklarında; her yıl 5 yaş altı çocuklarda 820.000'den fazla çocuk ölümünün önlenebileceği açıklamaktadır (WHO, 2018). Bununla birlikte emzirme ile çocuk gelişiminin iyileştirilmesinde ve sağlıklı bireylerin gelişmesine katkısıyla sağlık maliyetlerinin azaltılmasında hem bireysel hem de ulusal düzeylerde ekonomik kazanımlar sağlanacağı ve bu durumun Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine katkısının olacağı bildirilmektedir (Kimberlin vd., 2021 & AAP, 2021).

Tablo 1: Anne Sütünün Bebek ve Anne Üzerindeki Etkileri (Türkyılmaz, 2017; Yılmaz & Serhatlıoğlu, 2019; Stoodly, Spahn & Casavale, 2019).

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

Anne Sütünün Faydaları	Bebek Üzerine Emzirmenin Faydaları	Anne Üzerine
1. Akut ve tekrarlamakta olan otit riskini azaltır.	1. Doğum sonrası kanamada azalma.	
2. Alt solunum yolu hastalığı azaltır.	2. Uterus doğum öncesi boyutuna doğru geriler (involüsyon).	
3. Alerjik hastalıkların risklerini azaltmaktadır.	3. Annede olumlu metabolik değişimler kolaylaşır.	
4. Obezite riskini azaltmaktadır.	4. Annenin doğum sonrası kilo vermesi kolaylaşmaktadır.	
5. Tip I ve tip II diyabeti azaltmaktadır.	5. Stres azalır.	
6. Bebek ölümleri ve ani bebek ölümlerin riskini azaltır	6. Ovülasyon gecikmektedir.	
7. Prematüre ve düşük doğum ağırlıklı bebeklerin nörogelişimsel skorların olumlu yönde artış sağlamaktadır.	7. Daha uzun sürede adet görmemesini sağlar (Laktasyonel amenore)	
8. Yenidoğan yoğun bakım yatış süreleri azalır.	8. Kronik hastalıkların riskini azaltır	
9. Bebeğin solunum yolu enfeksiyonu geçirmesi ve hastaneye yatmasını azaltmaktadır.	9. Meme ve over kanser riskini azaltır.	
10. Anne sütü alan prematürelerde prematüre retinopatisinin görülme sıklığı ve ciddiyeti azalmaktadır.	10. Depresyon sıklığını azaltır	
	11. Osteoporoz sıklığını azaltır	

TNSA 2018 raporunda, Türkiye’de emzirme oranları yaygın olmasına rağmen ilk 6 ay sadece anne sütü ile beslenen bebeklerin oranı sadece %41’dir. Bunun yanı sıra ilk 6 ay sadece ticari mama ile beslenen bebeklerin oranı %23 olarak bildirilmektedir (TNSA, 2018). Yapılan bir araştırmada, ailenin tipi, bebeğin cinsiyeti, emzirme ve anne sütü ile ilgili bilgi düzeyi, ilk emzirmenin zamanı, emzirmenin sıklığı, emzik veya biberon kullanımının emzirme sürecini etkilediği belirlenmiştir (Ören, Atan & Kavlak, 2023). Yapılan başka çalışmalarda doğum şekli, meme sorunları, bilgi eksikliği, çalışma hayatı gibi birçok faktörün emzirme sürecini etkilediğinin göstermektedir (Tablo 2) (Erçin & Köseoğlu, 2022; Altıparmak & Karadeniz, 2024). Bu durumun

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

ülkemizde sağlıklı toplum hedeflerine ulaşılmasında stratejilerin geliştirilmesi gereken önemli sorun alanlarından biri olduğu düşünülmektedir.

Tablo 2: Emzirme sürecini olumsuz etkileyen faktörler (Erçin & Köseoğlu, 2022; Altıparmak & Karadeniz, 2024).

Emzirme Sürecini Olumsuz Etkileyen Faktörler

- Sezaryen doğum ve anestezi,
- Çökük meme başı, meme apsesi, mastit,
- Bilgi eksikliği.
- Obstetrik işlem anında anneye verilen sedasyon ve analjezi kullanımı kaynaklı bebekle ilgili iatrojenik durumlar,
- Yeni doğanda aft, yarık dudak damak varlığı,
- Yenidoğanda metabolizma bozuklukları,
- Emme, yutma refleksinin olmaması,
- Prematürite, düşük doğum ağırlığı,
- Mama, biberon kullanılması sonucu bebeğin memeyi reddetmesi,
- Erken ten tene temasın sağlanamaması,
- Çalışma hayatı
- Madde kullanımı

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmada; Relaktasyon/indüklenmiş emzirmenin önemine dikkat çekmek için güncel literatür incelemesi yapılmıştır.

Relaktasyon ve Uyarılmış Laktasyon

Laktasyon, anne sütünün yapımı ve salınım sürecidir (Özkan & Sakar, 2017). Emzirme konusunda yetersiz bilgi sebebiyle çoğu anne bebeklerini formül mama ile

**Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği**

**3. ULUSLARARASI
EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ
17-19 MAYIS 2025/ANKARA**

**Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi**

**Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu**

ANKARA

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

www.emzirmekongresi.com.tr

beslemek durumunda kalmaktadır ve bu durum laktasyonun baskılanmasına, bu yüzden süt üretiminin azalmasına yol açıp bu sürecin başarısız sonuçlanmasına yol açmaktadır (Mehta vd., 2018).

Emzirmeyi bırakmış olan kadının anne sütünü tekrardan üretiminin sağlanması, daha önce azalmış veya tamamen durmuş sütün yeniden başlaması veya artmasına relaktasyon denilmektedir. Geçmişte ya da yakın bir süreçte çocuğunu emzirmeyi bırakan bir kadın, tekrar süt üretebilmektedir (Kaur vd., 2020). Annenin mental durumu, bebeğin emzirmeyi reddetmesi, yetersiz süt üretimi, meme problemleri, anne ve bebekte devam eden hastalıklar gibi durumlarda yeniden emzirme başlatılabilmektedir (Özkan & Sakar, 2017). Bununla birlikte bebeğin ve annenin hasta olmasıyla bir süre beslenemediği durumlarda relaktasyona başvurulabilmektedir (Cazorla-Ortiz vd., 2020).

Relaktasyon uzun vadeli olabilmektedir. Sütün üretimi, meme başı uyarımı başladıktan birkaç gün sonrasında başlayabilmektedir daha da uzun sürebilmektedir. Relaktasyon'un başarı durumu, bebeğin yaşına ve emzirmenin kesintiye uğradığı zamanın uzunluğuna bağlı olarak değişim gösterebilmektedir ayrıca sosyo-demografik, biyolojik, sosyal ve psikolojik değişimlere bağlı olarak da değişim gösterebilmektedir. Bu değişkenler arasında; yaş, eğitim, sosyoekonomik durum, ırk, doğumun yöntemi, bebeğin sağlık sorunları, annenin çalışma durumu, sosyal destek durumu ve anne güvenini içermektedir (Lawrence, 2022).

Uyarılmış laktasyon, yakın süreçte gebelik yaşamayan ya da bir çocuğu emzirmeyen kadının süt üretme süreci olarak açıklanmaktadır (Sriraman, 2017). Evlat edinen annelerin belirli bir kısmı emzirme anındaki göz ve ten temasını yaşayabilmek için ve toplumun gözünde anne kimliğini kazanabilmek amacıyla bebeklerini emzirmeyi istemektedirler. Evlat edinme ve relaktasyon; bağlanma, annelik kimliği, immünolojik, fiziksel, psikososyal gibi birden çok yönü ile kazanımlar ile ilişkilidir. Gebelik yokluğunda laktasyon indüksiyonu, temiz suya erişimi olmayan gelişmekte olan ülkelerde formül mama amacıyla da kullanılmaktadır. Ayrıca annenin hastalığı ya da ölüm durumunda kullanılabilmektedir. Uygun bakım ile, destek ve motivasyonla, hiç gebe kalmamış ya da gebe olmayan ve laktasyon yaşamamış kadınlar da evlat edinmede ya da kendi çocuğu için laktasyonu başlatabilmektedir. Aynı cinsiyette olan çiftlerin yeni aile yapıları ile taşıyıcı annelik ve yardımcı üremenin yükselişi son yıllarda artması ile uyarılmış laktasyonun artmasına sebep

**Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği**

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ

17-19 MAYIS 2025/ANKARA

**Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi**

**Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu**

ANKARA

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

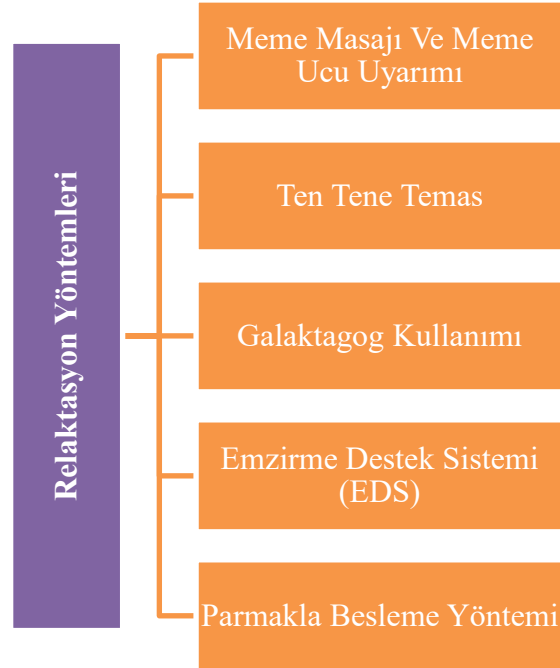
www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

olmuştur ve bu yüzden emzirme oranların da artma gözlemlenmektedir (Cazorla-Ortiz vd., 2020; Lawrence, 2022). Fakat bu yeni aile yapılarının çoğunluğunun emzirme süresince sağlık profesyonellerinden yetersiz destek aldıkları bildirilmektedir. Bu sebeple, sağlık profesyonellerinin ailelere emzirmeyle ilgili konuda destek ve danışmanlık yapmalarıyla birlikte karşılaşılabilecekleri sorunlara yönelik anlayışlı yaklaşımları ebeveyn kararlarını yargılamadan uygun bilgileri sağlamaya özen göstermeleri gerekmektedir (Lawrence, 2022; Yılmaz & Serhatlıoğlu, 2019).

Literatürde meme masajı ve meme ucu uyarımı, emzirme destek sistemi, parmakla besleme yöntemi gibi farklı relaksasyon yöntemleri bulunmaktadır (Şekil 1).

Şekil 1: Relaksasyon Yöntemleri (Altıparmak & Karadeniz, 2024).

- **Meme Masajı ve Meme Ucu Uyarımı;** Bu süreçte oksitosin salınımının tetiklenmesi için bebeğin sık sık emzirilmesi gerekmektedir. En iyi sonuç için ılık duş veya nemli ısı uygulaması sonrasında memelere masaj yapılmalı ve masaj anında anne parmak uçlarını kullanarak memenin üstünden aşağıya ve

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

meme ucunun üzerine hafif masaj yapmasıyla ve sonrasında dairesel hareketlerle masajın devamını sağlamalıdır. Bebek memeyi ret eder ise memeler sık sık pompa ya da el yardımıyla sağlanması gerekmektedir (Tomar, 2016; Altıparmak & Karadeniz, 2024).

- **Emzirme Destek Sistemi;** Sütün azaldığı ya da tamamen kesildiği, meme ve emme problemlerinin yaşandığı ve evlat edinildiği durumlarda sütü artırmak için kullanılan yöntemdir. EDS yöntemi için besleme tüpü (feeding sonda) ya da nazogastrik sondaya ve bir süt kap ile birlikte öncelikle besleme tüpünün serbest ucu, annenin meme ucuna temas edecek şekilde tutulur ya da bantlanır. Böylelikle bebek memeyi emdiğinde tüpten de ek süt almış olur (Altıparmak & Karadeniz, 2024).
- **Parmakla Besleme Yöntemi;** Bebeğe yapay meme ucu vermeden beslemeyi sağlayan bir tekniktir. Uygulamada bir besleme tüpü ya da nazogastrik sonda ya da enjektör kullanılarak beslenme tüpünün ucu parmağın bittiği yerde tutularak parmağa bantlanır ve tüpün diğer ucu süt kabının içine batırılır ya da enjektör kullanılacaksa tüpün ucu enjektöre sabitlenmektedir (Cartwright vd., 2017; Altıparmak & Karadeniz, 2024).
- **Ten Tene Temas;** Relaksasyon sürecinde ten tene temasının anneye bebeğin bağlanmasıyla emzirme üzerindeki olumlu etkilerinden de faydalanılmalıdır. Ten-tene temas emzirmeyi ve anneliği desteklemek amacıyla hormonların salınımına yardımcı olur, emzirme problemlerin azalmasını sağlar ve yeniden emzirmeyi teşvik ederek sürece katkıda bulunur (Wamboldt vd., 2021).
- **Galaktagog Kullanımı;** Domperidon ve metoklopramid, günümüzün en yaygın olarak kullanılan farmasötik galaktogoglar arasındadır (Sewell vd., 2017). Yaygın olarak galaktogog olarak bahsedilen bazı otlar olarak; deve diken, yulaf, karahindiba, deniz yosunu, anason, fesleğen, rezene tohumu, moringa yaprağı sayılabilmektedir. Bitkisel galaktogoglar için etkinlik ve güvenliği konularında yetersiz kanıt olması sebebiyle dikkatli olunmalı ve mutlaka bir uzman kontrolünde kullanılması gerekmektedir (Madrid, 2021).

Relaksasyon/ İndüklenmiş Emzirmenin Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Kapsamında Sağlıklı Bireyler ve Toplum Üzerine Etkisi

Emzirmenin sadece doğal olarak gebe kalan annelerin ve bebeklerin yanında ayrıca özel durumlarda relaksasyon durumunda bireylerin desteklenmesi en doğal haktır. Bu doğrultuda bu bireylere gerekli desteğin sağlanmasıyla anne sütü ile sağlıklı bir bireyin yetişmesi daha yaşama ilk adımı desteklenerek ve gerekli girişimlerin

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

yapılmasıyla sağlanabilmektedir. Bu doğrultuda Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri arasında yer alan sağlık ve kaliteli yaşam çerçevesinde sağlıklı bireylerin yetişmesinde katkı sağlanarak sağlıklı bir toplumun temelini ilk adımlarda oluşturabilmektedir. Sağlıklı bireylerin yetişmesinde relaktasyonda sadece bebeklerin değil ayrıca annelerin üzerinde olumlu etkileri de mevcuttur ve bu durumda sağlıklı bir anne demek sağlıklı bebek ve sağlıklı toplum demektir. Kapsamlı verilerde, otitis media, akut ishal hastalığı, alt solunum yolu hastalıkları, ani bebek ölümü sendromu, inflamatuvar bağırsak hastalıkları, çocukluk lösemisi, diabetes mellitus, obezite, astım, atopik dermatit vb. birden çok akut ve kronik pediatrik hastalıkların, bebekken emzirilen çocuklarda daha az oranda görülmekte olduğunu doğrulamaktadır. Buda emzirmenin sağlıklı bireylerin oluşmasındaki rollerini göstermektedir (Stoody vd., 2019).

Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak emzirmenin yeniden başlatılması ya da emzirmenin uyarılması durumlarında, her anne ya da anne adaylarının birbiriyle farklılık gösterdiği ve emzirmenin sadece süt üretim amaçlı olmadığı unutulmamalıdır. Emzirmede, emzirmeyi başlatmak ve sürdürmek zor olabileceği bu süreçte sabır ve gerekli desteğin yapılması unutulmamalıdır. Sağlıklı bir toplumun temeli için ilk adım olarak yaşamın ilk günleriyle birlikte yaşanan emzirme problemlerine yönelik gerekli girişimlerin yapılıp annelere ve anne adaylara gerekli bilgilerin ve eğitimlerin sağlanmasıyla bireylerin bu süreçte nelerle karşılaşacaklarını bilmelerini sağlanmalıdır. Bu süreçte çocuk sahibi olabilmek amacıyla çeşitli üreme yöntemlerinin kullanıldığı durumlarda, sağlık profesyonellerinin uygun rehberler eşliğinde, relaktasyon ve uyarılmış laktasyon hakkında bilgi sahibi olmaları gerekmektedir. Bu tür rehberlik ve eğitimler, kadınları güçlendirebilir ve emzirme sürecinin duygusal ve besinsel faydalarını deneyimlemelerini sağlanabilmektedir.

Emzirmenin sadece çocuk değil ayrıca anne sağlığı üzerindeki önemi göz önünde bulundurulduğunda, emzirmeyi desteklemenin sağlıklı bireylerin oluşmasına ve sağlıklı toplumun ilk adımının atılmasındaki önemin farkında olmak gerekmektedir. Bu bakımdan hemşirelerin emzirme danışmanlığı kapsamında relaktasyon ve uyarılmış laktasyon konusunda toplumu bilgilendirmesinin ve bireysel danışmanlık vermesinin oldukça kritik öneme sahip olduğu düşünülmektedir.

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

KAYNAKÇA

1. Acog Committee Opinion No. 756. (2018). Optimizing support for breastfeeding as part of obstetric practice. *Obstetrics and Gynecology*, 132(4), e187–e196. <https://doi.org/10.1097/AOG.0000000000002890>
2. Akşit, M. A., Kuşku, M., Oktay, G., & Demirsoy, N. (2017). Emzirilme bebeğin doğal hakkıdır. *Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Yenidoğan Dergisi*, 2(2), 72–77.
3. Altıparmak, S., & Karadeniz, Z. (2024). Laktasyon-relaktasyon süreci ve ebelik yaklaşımları. *Göbeklitepe Medical Science Journal*, 7(16).
4. Amerikan Pediatri Akademisi. (2022). Politika beyanı: Emzirme ve insan sütünün kullanımı. <https://doi.org/10.1542/peds.2022-057988>
5. Cartwright, J., Atz, T., Newman, S., Mueller, M., & Demirci, J. R. (2017). Geç prematüre bebekte emzirmeyi teşvik etmeye yönelik müdahalelerin bütünleştirici bir incelemesi. *Obstetrik, Jinekolojik ve Yenidoğan Hemşireliği Dergisi*, 46(3), 347–356.
6. Cazorla-Ortiz, G., Galbany-Estragués, P., Obregón-Gutiérrez, N., & Gobern-Tricas, J. (2020). Understanding the challenges of induction of lactation and relactation for non-gestating Spanish mothers. *Journal of Human Lactation*, 1–9.
7. Eminov, A., & Ertem, G. (2024). Anne sütü ve emzirme. In *Doğum kadın sağlığı ve hastalıkları hemşireliği temelleri* (pp. 455–484). Akademisyen Kitabevi.
8. Erçin, E., & Köseoğlu, S. Z. A. (2022). Güncel bilgilerle laktasyon dönemi ve etkileyen faktörler. *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 94–99.
9. Kaur, J., Sodhi, M. K., Mahajan, S., Singh, K., Kumar, A., Kaur, A., Goyal, A., & Kapoor, R. (2020). Evaluation of utility of various interventions related to relactation and assessment of outcomes of relactation practice in mothers with infants up to 6 months of age. *Perinatology*, 21(3).
10. Kimberlin, D. W., Barnett, E. D., Lynfield, R., Sawyer, M. H., & American Academy of Pediatrics. (2021). Breastfeeding and human milk. In *Red book: 2021. Report of the Committee on Infectious Diseases*. American Academy of Pediatrics.
11. Lawrence, R. (2022). Induced lactation and relactation (including nursing an adopted baby) and cross-nursing. In R. Lawrence & R. Lawrence (Eds.),

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

- Breastfeeding: A guide for the medical profession* (9th ed., pp. 628–645). Elsevier.
12. Madrid, E. B. (2021). Relactación. *Gaceta Médica de Caracas*, 129(3s), S637–S647.
 13. Mehta, A., Rathi, A. K., Kushwaha, K. P., & Singh, A. (2018). Relactation in lactation failure and low milk supply. *Sudan Journal of Paediatrics*, 18(1), 39–47. <https://doi.org/10.24911/sjp.2018.1.6>
 14. Ören, E. D. T., Atan, Ş. Ü., & Kavlak, O. (2023). Doğum sonu dönemdeki kadınların emzirme tutumları ve etkileyen faktörler. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 8(1), 27-35.
 15. Özkan, H., & Sakar, T. (2017). Emzirmenin yeniden başlatılması: Relaktasyon. *Çağdaş Tıp Dergisi*, 7(1), 113–117.
 16. Sewell, C. A., Chang, C. Y., Chehab, M. M., & Nguyen, C. P. (2017). Domperidone for lactation: What health care providers need to know. *Obstetrics & Gynecology*, 129(6), 1054–1058.
 17. Sriraman, N. K. (2017). The nuts and bolts of breastfeeding: Anatomy and physiology of lactation. *Current Problems in Pediatric and Adolescent Health Care*, 47(12), 305–310. <https://doi.org/10.1016/j.cppeds.2017.10.001>
 18. Stoody, E. E., Spahn, J. M., & Casavale, K. O. (2019). Gebelik ve doğumdan 24 aya kadar projesi: Diyet ve sağlık üzerine bir dizi sistematik inceleme. *Amerikan Klinik Beslenme Dergisi*, 109, 685s–697s.
 19. Tomar, R. S. (2016). Initiation of relactation: An army hospital based study of 381 cases. *International Journal of Contemporary Pediatrics*, 3(2), 635–638.
 20. Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (TNSA). (2018). http://www.sck.gov.tr/wp-content/uploads/2020/08/TNSA2018_Ana_Rapor.pdf (Erişim tarihi: 07.04.2024)
 21. Türkyılmaz, C. (2017). Anne sütünün bebeğe ve anneye faydaları nelerdir? *Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Yenidoğan Dergisi*, 2(2), 154–179.
 22. UNICEF. (2018). *Capture the moment – Early initiation of breastfeeding: The best start for every newborn*. New York: UNICEF.
 23. Wamboldt, R., Shuster, S., & Sidhu, B. S. (2021). Emzirmek isteyen bir trans kadında laktasyon indüksiyonu: Vaka raporu. *Klinik Endokrinoloji ve Metabolizma Dergisi*, 106(5), e2047–e2052.

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

24. World Health Organization. (2018). Bebek ve çocuk beslenmesi.
<http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs342/en/> (Erişim tarihi:
26.03.2025)
25. Yılmaz, E., & Serhatlıoğlu, S. G. (2019). Relaksasyon süreci farkındalığı.
Ebelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 2(3), 105–110

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

AFET SONRASINDA EMZİRME SÜRECİNDE KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER VE EMZİRMENİN SÜRDÜRÜLMESİNE YÖNELİK YAKLAŞIMLAR

SEMRA TUNCAY YILMAZ, Özge AYDOĞAN AŞIR, Aslınur TAŞKIN GÜZELYAZICI,
Birsen ARIKAN
Ankara Medipol Üniversitesi

ÖZET

Amaç: Dünya üzerinde afetlerin giderek artması ile emziren annelerinde bu duruma maruz kalma ve etkilenme olasılığı yükselmektedir. Afet sonrasında emzirme bebekler için en güvenilir besin kaynağı olduğu gibi anne içinde afet sonrasında posttravmatik strese karşı koruyucu olabileceği belirtilmektedir. Ancak anneler; afet koşullarında karşılaştıkları güçlükler nedeniyle emzirme sürecinde zorluk yaşayıp bebeklerini emzirmeyi terk edebilirler. Bu çalışmanın amacı emziren annelerin afet sonrası emzirme sürecinde karşılaştıkları güçlükler hakkında farkındalık oluşturup ve afet sonrasında emzirmenin sürdürülmesine yönelik yaklaşımlarının geliştirilmesinde katkıda bulunmaktır.

Yöntem: Çalışmada, Mart 2015 - Mart 2025 tarihleri arasında “Breastfeeding Disasters” “Afetlerde Emzirme” anahtar kelimeleri kullanılarak, Google Akademik, Dergi Park, Science Direct, PubMed veri tabanları taranmış ve ulaşılan makalelerde afet sonrası emzirme sürecinde karşılaşılan güçlükler ve afet sonrası emzirmenin sürdürülmesi için uygulanan yaklaşımlar üzerine odaklanılmıştır.

Bulgular: Çalışma sonucunda annenin ya da bebeğin fiziksel ya da duygusal travmaya uğraması, emzirmeye uygun ortamın bulunmaması, emzirme sırasında mahremiyetin sağlanamaması, afet bölgesinde fazla miktarda mama dağıtılması ve annede afet durumunda emzirmenin sürdürülmesine yönelik bilgi eksikliğinin olması; afet sonrasında emzirme sürecinde karşılaşılan güçlükler olarak tespit edilmiştir. Bununla birlikte yapılan çalışmalarda afet sonrasında annelere emzirme konusunda eğitim verilmesinin ve emzirme sürecinde karşılaştıkları güçlüklerle

**Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği**

**3. ULUSLARARASI
EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ
17-19 MAYIS 2025/ANKARA**

**Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi**

**Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu**

ANKARA

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

yönelik danışmanlık verilmesinin emzirmenin sürdürülmesinde olumlu katkısı olduğu belirlenmiştir.

Sonuç: Belirsizlikler ile karmaşanın yaşandığı afet sonrası dönemde; emziren annelere afet sonrasında emzirme konusunda eğitim ve karşılaştıkları güçlüklerle yönelik danışmanlık vermelidir. Bununla birlikte emziren annelerin ihtiyaçlarını destekleyecek yerel, bölgesel ve ulusal politikaların geliştirilmesinin de etkili olacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Emzirme, Afetlerde Emzirme, Afet Sonrası Emzirme

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

EMZİRME DANIŞMANLIĞINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR VE TEKNOLOJİNİN KULLANIMI

Senay Çimen, Fatma Yıldırım, Nuriye Büyükkayacı Duman
Hitit Üniversitesi

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), bebeklerin ilk altı ay boyunca sadece anne sütü ile beslenmesini önermekte; altıncı aydan itibaren ise uygun ek gıdalarla birlikte emzirmenin iki yaş ve sonrasına dek devam etmesini tavsiye etmektedir. Bu süreçte annelere bilgi ve moral desteği sunmak amacıyla verilen emzirme danışmanlığı hizmetleri önemli bir yer tutar. Emzirme danışmanlığı, gebelik döneminden başlayarak doğum sonrası süreci de içine alan bir rehberlik hizmetidir. Bu hizmet kapsamında annelere; doğru emzirme teknikleri, meme sağlığı, emzirme döneminde sağlıklı beslenme ve anne sütü hakkında bilinç kazandırma gibi konularda bilgi verilir. Gelişen dijital teknolojiler sayesinde bu danışmanlık hizmetleri artık çok daha kolay ulaşılabilir hale gelmiştir. Web siteleri, mobil uygulamalar, görüntülü görüşmeler, e-postalar, kısa mesajlar ve çevrim içi toplantılar gibi çeşitli iletişim araçları aracılığıyla emzirme eğitimleri daha geniş kitlelere ulaştırılabilmektedir. Bu yöntemler emzirme oranlarının artmasına ve aynı zamanda annelerin bilgiye dayalı karar alma yetkinliklerini ve öz güvenlerini de pekiştirir. Sağlık eğitiminin dijital araçlarla desteklenmesi, emzirme danışmanlığında yenilikçi ve etkili yaklaşımların benimsenmesini mümkün kılmıştır. Bu çalışmada emzirme danışmanlığında güncel yaklaşımlar ve teknoloji kullanımının güncel literatüre göre tartışılması amaçlanmıştır.

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

SEZARYEN DOĞUM YAPAN KADINLARDA MOTİVASYONEL GÖRÜŞME YÖNTEMİNE DAYALI DANIŞMANLIĞININ EMZİRME ÖZ-YETERLİLİK VE EMZİRME SONUÇLARINA ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMA

Buse ALIŞ¹, Gözde GÖKÇE İSBİR²

Sinop Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Sinop, Türkiye¹

Mersin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Mersin, Türkiye².

Amaç: Bebek için en optimum besin olan anne sütü, bebek beslenmesi için altın standart kabul edilmektedir. Emzirme oranları hedeflenenden oldukça geridedir. Türkiye’deki emzirme oranlarındaki düşüşün nedenleri incelendiğinde ise en etkilisinin doğum şekli olduğu, sezaryen doğumların özellikle emzirmenin erken başlatılma ve sürdürülmesini olumsuz etkilediği belirlenmiştir. Annelerin karar vermede güçlük yaşadıkları durumlarda gerçekleştirilen motivasyonel görüşme temelli emzirme danışmanlığının; emzirme süreçlerini iyileştirmede etkili olduğu, ambivalanların giderilmesi, yanlış bilgilerinin doğruları ile değiştirilmesi ve emzirmeye yönelik kadının öz-yeterliliğini artırdığı bilinmektedir. Bu nedenle, bu araştırmada sezaryen doğum yapan kadınlarda motivasyonel görüşme yöntemine dayalı emzirme danışmanlığı ile standart emzirme danışmanlığının emzirme öz-yeterlilik ve emzirme sonuçlarına etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma, Yüksek Lisans Tezi kapsamında, sezaryen doğum yapan kadınlarda motivasyonel görüşme yöntemine dayalı emzirme danışmanlığı ile standart emzirme danışmanlığının emzirme öz-yeterlilik ve emzirme sonuçlarına etkisini belirlemek amacıyla tek kör randomize kontrollü olarak Eylül 2023 - Haziran 2024 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada; Tanıtıcı Bilgi Formu, Emzirme Öz-Yeterlilik Ölçeği-Kısa Formu ve Emzirme Sonuçlarını Değerlendirme Formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde; tanımlayıcı istatistikler için frekans, yüzde değerleri, ortalama, standart sapma, Ki-kare, Independent t-test, Paired Sample t-test, tek yönlü ANOVA ve çift yönlü ANOVA kullanılmıştır.

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

info@emzirmekongresi.com.tr

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

Bulgular: Araştırmaya, dahilme kriterlerini sağlayan, 74 kadın dahil edilmiş olup, 63 kadın araştırmayı tamamlamıştır. Gruplar arasında sosyo-demografik ve obstetrik açıdan farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Sezaryen doğum yapan motivasyonel görüşme yöntemine dayalı emzirme danışmanlığı alan kadınların, standart emzirme danışmanlığı alan kadınlara göre emzirme öz-yeterlilik puan ortalamalarının daha yüksek olduğu, emzirme önemlilik puan ortalamalarının daha yüksek olduğu ve emzirme güven yeterlilik puan ortalamalarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($p<0.05$).

Sonuç: Motivasyonel görüşme yöntemine dayalı emzirme danışmanlığının standart emzirme danışmanlığına göre kadınların emzirme öz-yeterliliklerini, emzirmeye duydukları önemi ve güveni yükselttiği belirlenmiştir. Motivasyonel görüşmenin emzirme eğitim ve danışmanlıklarına entegrasyonu ve yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ebe; Emzirme; Emzirme Danışmanlığı, Motivasyonel Görüşme

EFFECTS OF MOTIVATIONAL INTERVIEWING-BASED BREASTFEEDING COUNSELING ON BREASTFEEDING SELF-EFFICACY AND BREASTFEEDING OUTCOMES IN WOMEN WHO HAVE DELIVERED BY CESAREAN SECTION: A RANDOMIZED CONTROLLED TRIAL

Buse ALIŞ¹, Gözde GÖKÇE İSBİR²

Sinop Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Sinop, Türkiye¹

Mersin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Mersin, Türkiye²

Purpose: Breast milk, which is the most optimum food for babies, is considered the gold standard for infant nutrition. Breastfeeding rates are far behind the target. When the reasons for the decline in breastfeeding rates in Turkey are examined, it has been determined that the most effective is the method of delivery, and cesarean births have a negative impact on early initiation and continuation of breastfeeding. It is known that motivational interview-based breastfeeding counseling, which is performed in cases where mothers have difficulty in making decisions, is effective in improving breastfeeding processes, eliminating ambivalence, replacing misinformation with correct information, and increasing women's self-efficacy for breastfeeding.

Therefore, this study aimed to determine the effects of motivational interview-based breastfeeding counseling and standard breastfeeding counseling on breastfeeding self-efficacy and breastfeeding outcomes in women who gave birth by cesarean section.

Materials and Methods: The research was conducted as a single-blind randomized controlled trial between September 2023 and June 2024 to determine the effects of motivational interview-based breastfeeding counseling and standard breastfeeding counseling on breastfeeding self-efficacy and breastfeeding outcomes in women who had a cesarean delivery within the scope of the Master's Thesis. In the research; Introductory Information Form, Breastfeeding Self-Efficacy Scale-Short Form and Breastfeeding Outcomes Evaluation Form were used. In the analysis of the data; frequency, percentage values, mean, standard deviation, Chi-square, Independent t-test, Paired Sample t-test, one-way ANOVA and two-way ANOVA were used for descriptive statistics.

Findings: 74 women who met the inclusion criteria were included in the study and 63 women completed the study. No difference was found between the groups in terms of socio-demographic and obstetric aspects ($p>0.05$). It was concluded that women who had a cesarean section and received breastfeeding counseling based on the motivational interview method had higher breastfeeding self-efficacy mean scores, higher breastfeeding importance mean scores and higher breastfeeding confidence adequacy mean scores than women who received standard breastfeeding counseling ($p<0.05$).

Conclusion: It was determined that breastfeeding counseling based on motivational interviewing method increased women's breastfeeding self-efficacy, importance and confidence in breastfeeding compared to standard breastfeeding counseling. Integration and dissemination of motivational interviewing into breastfeeding education and counseling is recommended.

Keywords: Midwife; Breastfeeding; Breastfeeding Counseling; Motivational Interviewing

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

**3. ULUSLARARASI
EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ**
17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

FİZİKSEL ENGELLİ ANNE GRUPLARINDA EMZİRME DANIŞMANLIĞI: KAPSAYICI BİR YAKLAŞIM

Ömür Aktaş¹, Ülkü Akbudak Kurtçu², Sena Kaplan³

Gazi Üniversitesi Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi Gazi Hastanesi,
Hemşirelik Hizmetleri Müdürlüğü, Ankara¹

Gazi Üniversitesi Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi Gazi Hastanesi, Kadın
Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı, Ankara²
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi³

Amaç: Bu çalışmada, görme, işitme, konuşma ve hareket kısıtlılığı gibi farklı fiziksel engel türlerine sahip annelerin emzirme süreçlerinde karşılaştıkları güçlükleri belirlemeye yönelik literatür incelemesi yapılmıştır. Çalışma sonucunda bu hassas anne grubuna yönelik emzirme danışmanlık hizmetlerinin daha erişebilir, etkili ve kapsayıcı hale getirmek için öneriler sunulması planlanmaktadır.

Yöntem: Bu derleme çalışmasında; fiziksel engelli annelerin yaşadığı güçlükler, bu güçlüklerle başa çıkmada kullandıkları yöntemler ve sağlık profesyonellerinin sunduğu danışmanlık hizmetlerinin etkinliği üzerinde odaklanılmıştır.

Bulgular: Literatürde fiziksel engelli annelerin emzirme sürecinde; pozisyon alma, bebeğini tutma, doğru emzirme tekniklerini öğrenme, emzirmeyi destekleyici ekipmanlara ulaşma veya kullanma, sağlık profesyonelleriyle etkili iletişim kurma gibi birçok konuda güçlükle karşılaştıkları bildirilmiştir. Aynı zamanda fiziksel engelli annelerin emzirme sürecinde karşılaştıkları zorlukların, bireysel farklılıklar ve fiziksel sınırlılıklar temelinde değiştiği görülmektedir. Bunun yanı sıra bazı çalışmalar göstermiştir ki, sağlık profesyonellerinden alınan bireyselleştirilmiş danışmanlık hizmetleri hassas gruplarda emzirme sürecine uyumu artırmakta iken, sağlık çalışanlarının bu konudaki bilgi ve farkındalık düzeylerinin yetersiz olduğu da vurgulanmaktadır.

Sonuç: Fiziksel engelli annelere sunulan emzirme danışmanlık hizmetinin kapsayıcı, erişilebilir ve bireyselleştirilmiş, ihtiyaç odaklı olması anne ve bebek sağlığı açısından büyük önem taşımaktadır. Bu bakımdan fiziksel engelli annelerin emzirme süreçlerini destekleyen ve bariyer oluşturan faktörlerin sağlık profesyonelleri ve emzirme danışmanları tarafından belirlenmesi gerekmektedir. Sağlık profesyonellerinin ve emzirme danışmanlarının engelli annelere eğitim ve danışmanlık sunarak, destekleyici ekipmanlar sağlayarak anneleri emzirmeye ve anne sütüne teşvik etmeleri önemlidir. Bu nedenle sağlık profesyonellerinin ve emzirme danışmanlarının fiziksel engelli bireylerin özel ihtiyaçlarını değerlendirebilmesi, bilgi ve tavsiye verebilmeleri, adaptasyonlarını artırabilmeleri için bu alana özgü eğitim almaları önem taşımaktadır. Bununla birlikte, sağlık politikalarının fiziksel engelli bireylere yönelik anne sütünün önemini vurgulayan ve emzirmeyi teşvik eden programlar geliştirmesi; ayrıca sağlık profesyonelleri ile emzirme danışmanlarına da bu konuda kapsamlı ve standardize edilmiş eğitimler sunulması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anne sütü, emzirme, engelli bireyler, danışmanlık

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

EMZİRME BAŞARISINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER: BİR DERLEME ÇALIŞMASI

Serap Öztürk Altınayak¹, Semanur Kaşıkçı Şahin²

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Anabilim Dalı,
Samsun

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ebelik Anabilim Dalı,
Samsun

Giriş

Emzirme, bebeğin anne sütü ile beslenme süreci olarak tanımlanmaktadır. Ve bu süreç sadece bebeğin beslenmesi ile sınırlı değildir. Aynı zamanda hem anne hem bebeğin sağlığının korunması, geliştirilmesi ve psiko-sosyal açıdan desteklemesi için oldukça önemlidir (Yeygel & Dönmez, 2022). Bu bağlamda emzirmenin anne ve bebek için pek çok faydası bulunmaktadır.

Literatürde emzirmenin anne için faydaları incelendiğinde, emzirmenin annede oksitosin salınımını artırarak doğum sonrası iyileşmeye yardımcı olduğu gösterilmektedir. Bu süreç, doğum sonrası kanamayı azaltabilir ve uterusun gebelik öncesi boyutuna dönmesini hızlandırabilir (Almutairi et al., 2020; Saxton et al., 2015). Ayrıca yapılan meta-analizler, emzirmenin kardiyovasküler hastalıklara karşı koruyucu etkisini vurgulamış ve meme ile yumurtalık kanseri risklerini azalttığını göstermiştir ([Tschiderer et al., 2022; Babic et al., 2020). Ciampo ve arkadaşlarının yaptığı bir araştırmada ise emziren annelerin doğum sonu depresyon ve kaygı düzeylerinde azalma olduğu belirtilmiştir(Del Ciampo & Del Ciampo, 2018).

Literatürde emzirmenin bebek için faydalarına bakıldığında ise; emzirmenin bebekleri patojenlerden koruyarak enfeksiyonları önlemekte ve üst solunum yolu enfeksiyonları, gastrointestinal hastalıklar ile akut orta kulak iltihabına karşı koruma sağladığı belirtilmektedir (Masi & Stewart, 2022; Abdulla et al., 2022; Duijts et al., 2009). Ayrıca, yenidoğanlarda ani bebek ölümü sendromuna karşı da bir koruma sağlamaktadır (Vennemann et al., 2009). Bununla birlikte, bilişsel gelişim üzerinde olumlu etkileri olduğuna dair veriler bulunmaktadır. Örneğin, Punatar ve arkadaşlarının 2024 yılında yaptığı çalışmada 3 aylık aralıklarla çocukların gelişimsel

süreçleri değerlendirilmiş ve uzun süre emzirilen çocukların bilişsel testlerden daha yüksek puan aldığı tespit edilmiştir (Punatar et al., 2024).

Dünya Sağlık Örgütüne (DSÖ) göre emzirme, çocuk sağlığını ve yaşamını etkileyen en önemli faktörlerden biri olarak ele alınmaktadır (WHO, 2017). Bu bağlamda DSÖ ve UNICEF (United Nations International Children's Emergenc Fund), dünya genelinde doğum ve yenidoğan hizmetleri sunan kurumların "Başarılı Emzirme İçin On Adım" uygulamalarını teşvik etmek amacıyla 1991 yılında Bebek Dostu Hastane Girişimi'ni (BDHG) başlatmıştır. Bu adımlar arasında, doğum sonrası en kısa sürede emzirmeye başlama, ten tene temas, emzik ve biberon kullanımının riskleri gibi konular bulunmaktadır. Bugün itibarıyla, dünya genelinde 150'den fazla ülke bu uygulamaları yürütmektedir (WHO, 2023). Türkiye'de ise, 2025 yılı Şubat ayı itibarıyla 752 hastane Bebek Dostu Hastane unvanını almıştır (Sağlık Bakanlığı Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü, 2025).

WHO ve UNICEF liderliğindeki Küresel Emzirme Kolektifi, ülkelerin emzirme uygulamalarındaki ilerlemeyi izlemek için bir puan kartı geliştirmiştir. 2030 yılına kadar sadece anne sütü alan bebeklerin oranını %70'e çıkarmayı hedeflemektedir (WHO, 2025). Bu hedeflere ulaşmak için emzirme süreci dikkatle incelenmeli ve emzirme başarısını artıracak faktörler belirlenerek anneler desteklenmelidir. Anne sütü alan bebeklerin oranının artırılmasındaki en önemli etken emzirme başarısının artmasıdır. Bunun için yapılan literatür taramasında; sosyal destek, emzirme niyeti/ isteği, emzirme eğitimi, doğum şekli gibi faktörlerin etkili olduğu belirlenmiştir (Boyras & Erbil, 2023; Durmuş & Durmuş İskender, 2022; Sandhi, Nguyen, Lin-Lewry, Lee, & Kuo, 2023; Winingsih et al., 2021).

Sosyal destek

Emzirme sürecinde annelerin öz yeterliliklerini artırmak ve yaşadıkları zorluklara çözüm bulmak kritik bir rol oynamaktadır. Black ve arkadaşlarının 2020 yılında yaptığı sosyal medya destekli bir çalışmada, destek gruplarının anneler üzerinde önemli bir etkisi olduğu belirlenmiştir. Bu çalışma Kuzey İrlanda'da yapılmış, "Kuzey İrlanda'da Emzirme" platformuna üye olan annelerin deneyimleri incelenmiş ve annelerin bu grubun desteğiyle emzirme süreçlerinde kendilerini daha öz güvenli hissettikleri ve kendileri gibi bu süreci yaşayan annelerden destek almaktan memnun oldukları sonucuna varılmıştır (Black et al., 2020). Jenkins ve arkadaşlarının 2020

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

yılında yaptığı bebek kafe modeli ile annelerin emzirme sürecinin incelendiği çalışmada 559 anne çalışmaya katılmıştır. Anneler belirli dönemlerde bebek kafeye gitmiş ve anket uygulanmıştır. Çalışmaya katılan annelerin aldıkları sosyal destek ile emzirme süresinin uzadığı ve emzirme hedeflerine ulaştıkları belirtilmiştir. (Jenkins, Barnes, Latter, & Edwards, 2020). Benzer şekilde literatürde yapılan çalışmalar incelendiğinde; emzirme destek gruplarıyla ilgili çalışmaların destek gruplarının emzirme süresini uzattığı, annelerin emzirme hedeflerine ulaşmalarını kolaylaştırdığı, emzirme başarısını arttırdığı belirtilmiştir (M'LIRIA et al., 2020; Robinson et al., 2019). Bu durum, sosyal desteğin emzirme başarısına katkısını güçlü bir şekilde ortaya koymaktadır.

Literatürde babaların da emzirme sürecindeki destek ve tutumlarının emzirme başarısını arttıracak yönünde veriler bulunmaktadır. Örneğin; Boyraz ve arkadaşlarının 2023 yılındaki babalarla yaptığı araştırmada babaların eşlerini emzirme konusunda desteklemeleri, anneler ile eğitimlere katılarak emzirme konusunda bilgileri ve becerilerinin geliştirmelerinin emzirme başarısını arttırdığı belirlenmiştir (Boyraz & Erbil, 2023). Başka bir çalışmada ise; doğum sonrası anneye en yakın kişinin baba olması sebebiyle babanın emzirme konusunda eğitimi ve destek verici olmasının, doğum sonu depresyon oranını azalttığı ve emzirme başarısını arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır (Winingsih et al., 2021).

Emzirme niyeti

Emzirme, doğum sonrası bir süreç olarak görülse de bu kararın genellikle doğum öncesinde alındığı ve emzirme başarısını etkilediği bilinmektedir. Bu konu ile ilgili LeMoine ve arkadaşlarının 2022 yılında üçüncü basamak kadın doğum hastanesinde annelerle yaptığı retrospektif çalışmasında, doğumdan önce emzirme niyetinin ifade edilmesinin emzirme sürecine olumlu etkileri olduğu gösterilmiştir (LeMoine et al., 2022). Santacruz-Salas ve arkadaşlarının İspanya'da 2019 yılında annelerle gerçekleştirdiği prospektif kohort çalışmasında ise sadece emzirmek isteyen annelerin hedeflerine ulaşma olasılığının diğer annelere göre beş kat daha fazla olduğu tespit edilmiştir (Santacruz-Salas et al., 2019). Bu bulgular, emzirme kararının erken dönemde alınmasının önemini vurgulamaktadır.

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ

17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

www.emzirmekongresi.com.tr

Emzirme eğitimi

Emzirme eğitimi, annelerin karşılaştıkları sorunları çözmede etkili bir yöntemdir. Chipojola ve arkadaşlarının 2020 yılında yaptığı meta-analiz çalışmasında, doğum öncesi ve sonrası verilen eğitimlerin ilk altı ayda sadece anne sütüyle besleme oranlarını artırdığı ve emzirme başarısını olumlu etkilediği belirlenmiştir (Chipojola et al., 2020). Ayrıca, Ören ve Çam'ın 2024 yılında primipar annelerle yaptığı yarı deneysel çalışmada, uygulamalı emzirme eğitimi alan gebelerin bebeklerine pozisyon verirken zorlanmadıkları, emzirmeyi sürdürme konusunda daha istekli oldukları, doğum sonrası emzirme başarılarının da arttığı belirlenmiştir (Ören & Çam, 2024). Durmuş ve Durmuş İskender'in 2022 yılında yaptığı başka bir çalışmada ise Türkiye'de yapılan emzirme eğitimi konulu lisansüstü tezler incelenmiştir. Çalışma sonucunda doğum öncesi ve doğum sonrası süreçte alınan emzirme eğitiminin emzirme süresini ve emzirme başarısını artırdığı sonucuna varılmıştır (Durmuş & Durmuş İskender, 2022).

Doğum şekli

Vajinal doğum ve sezaryen doğum arasındaki farklar, emzirme başarısını önemli ölçüde etkilemektedir. Buran ve arkadaşlarının 2022 yılında yaptığı kesitsel gözlemsel çalışmada vajinal doğum yapan ve sezaryen doğum yapan annelerin emzirme süreci incelenmiştir. Sezaryen doğum yapan annelerin emzirme başarısının daha düşük olduğu ve doğum sonu emzirme desteğine daha fazla ihtiyaç duydukları sonucuna varılmıştır (Buran, Ozyazicioglu, Aydın, & Atak, 2022). Liu ve arkadaşlarının 2024 yılında 2966 nullipar anneyle yaptığı retrospektif çalışmada vajinal doğum ve sezaryen doğum yapan annelerin emzirme başarısını etkileyen faktörler incelenmiştir. Sezaryen doğum yapan annelerin doğum sonu emzirme olasılıklarının daha düşük olduğu, formül mama kullanımının daha fazla olduğu ve emzirme desteğine daha fazla ihtiyaç duydukları belirtilmiştir (Liu et al., 2024). Öte yandan, vajinal doğum yapan annelerin emzirme başarı oranlarının daha yüksek olduğu, daha az formül mama kullandıkları ve emzirme sorunları yaşamadıkları tespit edilmiştir.

Akın ve Erbil'in 2020 yılında yaptığı sistematik derlemesi, sezaryen ile doğum yapan annelerin daha geç emzirmeye başladığını ve daha düşük emzirme oranlarına sahip olduğunu doğrulamaktadır (Akın & Erbil, 2020). Show ve arkadaşlarının 2024 yılında

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

Güneydoğu Asya Bölgesi’ndeki dört ülkede 2016-2022 yılları arasında gerçekleştirilen sağlık araştırmaları incelenerek yaptığı çalışmada annesiyle birlikte yaşayan 0-5 aylık sadece anne sütü alan çocuklar ve anneleri incelenmiştir. Çalışma sonucunda sezaryen ameliyatı olan kadınların, vajinal doğum yapanlara kıyasla ameliyat sonrası ağrı ve rahatsızlık yaşayabildiği ve daha uzun bir iyileşme süresine ihtiyaç duyabildiği; bu da doğumdan sonra emzirmeye başlamayı geciktirebildiği ve emzirme başarısını olumsuz etkileyebildiğini ifade edilmiştir (Show et al., 2024).

Başarılı bir emzirme sürecinde ebeğin rolü

Kadınlarla yakın teması olan ve birebir etkileşim içinde olan ebelerin annelere olan destekleri ile annelerin emzirme sürecini yönetmeleri emzirme başarısı üzerinde olumlu etkiye sahiptir. Bäckström ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada kadınların emzirme desteği alma deneyimleri ile düşünceleri ve ebelerin emzirme desteği verme deneyimleri ile düşünceleri incelenmiştir. Ebelerin annenin ihtiyaçlarına yanıt vermesi durumunda, annenin emzirme sürecinin iyi olduğu ve bir birey olarak kendisini daha iyi hissettiği sonucuna varılmıştır (Bäckström, Wahn, & Ekström, 2010). Sandhi ve arkadaşlarının 2023 yılında yaptığı sistematik incelemede hemşirelik, ebelik ve tıp öğrencilerinin emzirmeye yönelik bilgi, tutum ve becerilerinin geliştirilmesi uygulamaları incelenmiştir. Öğrencilerin emzirme konusunda bilgi, beceri ve tutumlarını geliştirmede laboratuvar uygulamalarının ve klinik uygulamalarının etkili olduğu belirtilmiştir (Sandhi et al., 2023). Emzirme sürecinin başarılı olabilmesi için ebelik öğrencilerinin bilgi, beceri ve tutumlarını destekleyen emzirme eğitim programlarının geliştirilmesi bu bağlamda önerilebilir. Wallenborn ve Masho’nun 2018 yılında emzirmeyi planlayan 30 gebeye yaptığı çalışmada doğumu ebeler tarafından takip edilen annelerin ilk altı ay sadece anne sütüyle besleme ve emzirme başarısının daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Wallenborn & Masho, 2018). Literatürdeki bu veriler ışığında, ebeler doğum öncesi ve doğum sonrası süreçte anneleri emzirme eğitimi konusunda desteklemelidir. Annelerin emzirme eğitimi alması için uygun ortamlar oluşturmalıdır. Ebeler emzirme konusunda güncel literatürü takip etmeli ve bu alanda en yetkili sağlık profesyoneli olduğunun bilinciyle eğitim vermelidir.

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

Sonuç ve öneriler

Kadınlar doğum sonrası değişen rollerine uyum sağlamak zorluk çekebilirler. Özellikle emzirme sürecinde duygularını ifade etme, emzirme sorunlarıyla başa çıkma gibi konularda desteğe ihtiyaç duyabilirler. Bu süreçte ebeler olarak annelere destek vermeliyiz. Annelerin emzirme konusunda eksik bilgilerini tamamlamalı, ilk 6 ay sadece anne sütü ve 2 yaş ötesine kadar emzirmeleri konusunda teşvik etmeliyiz. Doğum öncesi ve doğum sonrası süreçte annelerin emzirme eğitimi almalarını sağlamalıyız. Emzirme eğitimi sadece anneye değil, babaya da vererek babanın sürece dahil olmasını sağlamalı ve anneye emzirme sürecinde destek olması için yardımcı olmalıyız. Emzirme başarısını etkileyen faktörleri belirlemeliyiz. Emzirme başarısını arttırmak için çalışmalar yapılması önerilebilir.

Kaynakça

1. Abdulla, F., Hossain, M. M., Karimuzzaman, M., Ali, M., & Rahman, A. (2022). Likelihood of infectious diseases due to lack of exclusive breastfeeding among infants in Bangladesh. *PLoS One*, 17(2), e0263890. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0263890>
2. Akin, Ö., & Erbil, N. (2020). Doğum Şekli ve Emzirme: Sistemik Derleme [Breastfeeding and Mode of Delivery: A Systematic Review]. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 3(3), 302-318. <https://doi.org/10.38108/ouhcd.799949>
3. Almutairi, W. M., Ludington, S. M., Quinn Griffin, M. T., Burant, C. J., Al-Zahrani, A. E., Alshareef, F. H., & Badr, H. A. (2020). The Role of Skin-to-Skin Contact and Breastfeeding on Atonic Postpartum Hemorrhage. *Nurs Rep*, 11(1), 1-11. <https://doi.org/10.3390/nursrep11010001>
4. Babic, A., Sasamoto, N., Rosner, B. A., Tworoger, S. S., Jordan, S. J., Risch, H. A., Harris, H. R., Rossing, M. A., Doherty, J. A., Fortner, R. T., Chang-Claude, J., Goodman, M. T., Thompson, P. J., Moysich, K. B., Ness, R. B., Kjaer, S. K., Jensen, A., Schildkraut, J. M., Titus, L. J.,...Terry, K. L. (2020). Association Between Breastfeeding and Ovarian Cancer Risk. *JAMA Oncol*, 6(6), e200421. <https://doi.org/10.1001/jamaoncol.2020.0421>

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

5. Bäckström, C. A., Wahn, E. I. H., & Ekström, A. C. (2010). Two sides of breastfeeding support: experiences of women and midwives. *International breastfeeding journal*, 5, 1-8.
6. Black, R., McLaughlin, M., & Giles, M. (2020). Women's experience of social media breastfeeding support and its impact on extended breastfeeding success: A social cognitive perspective. *Br J Health Psychol*, 25(3), 754-771. <https://doi.org/10.1111/bjhp.12451>
7. Boyraz, H. G., & Erbil, N. (2023). Emzirme Desteğinde Babaların Eğitimi: Randomize Kontrollü Çalışmaların SistematiK İncelemesi [Fathers' Education in Breastfeeding Support: A Systematic Review of Randomized Controlled Studies]. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 6(3), 780-790. <https://doi.org/10.38108/ouhcd.1238181>
8. Buran, G., Ozyazicioglu, N., Aydın, A. I., & Atak, M. (2022). Evaluation of breastfeeding success and self-efficacy in mothers giving birth via vaginal delivery or cesarean section: a cross-sectional study. *Women Health*, 62(9-10), 788-798. <https://doi.org/10.1080/03630242.2022.2146832>
9. Chipojola, R., Chiu, H.-Y., Huda, M. H., Lin, Y.-M., & Kuo, S.-Y. (2020). Effectiveness of theory-based educational interventions on breastfeeding self-efficacy and exclusive breastfeeding: A systematic review and meta-analysis. *International Journal of Nursing Studies*, 109, 103675. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2020.103675>
10. Debes, A. K., Kohli, A., Walker, N., Edmond, K., & Mullany, L. C. (2013). Time to initiation of breastfeeding and neonatal mortality and morbidity: a systematic review. *BMC Public Health*, 13 Suppl 3(Suppl 3), S19. <https://doi.org/10.1186/1471-2458-13-s3-s19>
11. Del Ciampo, L. A., & Del Ciampo, I. R. L. (2018). Breastfeeding and the Benefits of Lactation for Women's Health. *Rev Bras Ginecol Obstet*, 40(6), 354-359. <https://doi.org/10.1055/s-0038-1657766> (Aleitamento materno e seus benefícios para a saúde da mulher.)
12. Duijts, L., Ramadhani, M. K., & Moll, H. A. (2009). Breastfeeding protects against infectious diseases during infancy in industrialized countries. A systematic review. *Matern Child Nutr*, 5(3), 199-210. <https://doi.org/10.1111/j.1740-8709.2008.00176.x>
13. Durmuş, A., & Durmuş İskender, M. (2022). Türkiye’de Emzirme Eğitimi İle İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. KTO Karatay Üniversitesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

- Sağlık Bilimleri Dergisi, 3(2), 1-14.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/ktokusbd/issue/72332/1059574>
14. Hossain, S., & Miharshahi, S. (2022). Exclusive Breastfeeding and Childhood Morbidity: A Narrative Review. *Int J Environ Res Public Health*, 19(22).
<https://doi.org/10.3390/ijerph192214804>
15. Jenkins, L. A., Barnes, K., Latter, A., & Edwards, R. A. (2020). Examining the Baby Café Model and Mothers' Breastfeeding Duration, Meeting of Goals, and Exclusivity. *Breastfeed Med*, 15(5), 331-334.
<https://doi.org/10.1089/bfm.2019.0179>
16. LeMoine, F. V., Witt, C., Howard, S., Chapple, A., Pam, L., & Sutton, E. F. (2022). Factors Attributed to Breastfeeding Success in a Tertiary Obstetric Hospital. *Womens Health Rep (New Rochelle)*, 3(1), 624-632.
<https://doi.org/10.1089/whr.2022.0045>
17. Liu, L. Y., Roig, J., Rekawek, P., Naert, M. N., Cadet, J., Monroe, J., & Stone, J. L. (2024). Comparison of Breastfeeding Success by Mode of Delivery. *Am J Perinatol*, 41(10), 1329-1336. <https://doi.org/10.1055/a-1906-8642>
18. M'LIRIA, J. K., Kimiywe, J., & Ochola, S. (2020). Impact of Mother-to-Mother Support Groups in Promoting Exclusive Breastfeeding in a Low-Resource Rural Community in Kenya: A Randomized Controlled Trial. *Current Research in Nutrition & Food Science*, 8(2).
19. Masi, A. C., & Stewart, C. J. (2022). Untangling human milk oligosaccharides and infant gut microbiome. *iScience*, 25(1), 103542.
<https://doi.org/10.1016/j.isci.2021.103542>
20. Ören, B., & Çam, S. (2024). Primipar Annelere Doğum Öncesi ve Sonrası Dönemde Verilen Uygulamalı Emzirme Eğitiminin Doğum Sonrası Emzirme Durumlarına Etkisi. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 10(2), 61-74.
21. Punatar, R., Angkustsiri, K., Kair, L. R., Tancredi, D. J., Harvey, D. J., & Schmidt, R. J. (2024). Association of Breastfeeding Duration with Neurodevelopmental Outcomes in an Enriched Familial Likelihood Cohort for Autism Spectrum Disorder. *Child Psychiatry Hum Dev*.
<https://doi.org/10.1007/s10578-024-01700-7>
22. Robinson, A., Lauckner, C., Davis, M., Hall, J., & Anderson, A. K. (2019). Facebook support for breastfeeding mothers: A comparison to offline support and associations with breastfeeding outcomes. *Digit Health*, 5, 2055207619853397. <https://doi.org/10.1177/2055207619853397>

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

23. Santacruz-Salas, E., Aranda-Reneo, I., Segura-Fragoso, A., Cobo-Cuenca, A. I., Laredo-Aguilera, J. A., & Carmona-Torres, J. M. (2019). Mothers' Expectations and Factors Influencing Exclusive Breastfeeding during the First 6 Months. *Int J Environ Res Public Health*, 17(1). <https://doi.org/10.3390/ijerph17010077>
24. Sandhi, A., Nguyen, C. T. T., Lin-Lewry, M., Lee, G. T., & Kuo, S. Y. (2023). Effectiveness of breastfeeding educational interventions to improve breastfeeding knowledge, attitudes, and skills among nursing, midwifery, and medical students: A systematic review and meta-analysis. *Nurse Educ Today*, 126, 105813. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2023.105813>
25. Saxton, A., Fahy, K., Rolfe, M., Skinner, V., & Hastie, C. (2015). Does skin-to-skin contact and breast feeding at birth affect the rate of primary postpartum haemorrhage: Results of a cohort study. *Midwifery*, 31(11), 1110-1117. <https://doi.org/10.1016/j.midw.2015.07.008>
26. Show, K. L., Jampathong, N., Aung, P. L., Win, K. M., Ngamjarus, C., Pattanittum, P., Maung, T. M., Tin, K. N., Myat, S. M., Bohren, M. A., Chairunnisa, N., & Lumbiganon, P. (2024). Does caesarean section have an impact on exclusive breastfeeding? Evidence from four Southeast Asian countries. *BMC Pregnancy Childbirth*, 24(1), 822. <https://doi.org/10.1186/s12884-024-07024-7>
27. T.C. Sağlık Bakanlığı Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü, 2025. Erişim tarihi: 10.03.2025 <https://khgmsaglikhizmetleridb.saglik.gov.tr/TR,42835/anne-dostu-hastane-listesi.html>
28. Tschiderer, L., Seekircher, L., Kunutsor, S. K., Peters, S. A. E., O'Keeffe, L. M., & Willeit, P. (2022). Breastfeeding Is Associated With a Reduced Maternal Cardiovascular Risk: Systematic Review and Meta-Analysis Involving Data From 8 Studies and 1 192 700 Parous Women. *J Am Heart Assoc*, 11(2), e022746. <https://doi.org/10.1161/jaha.121.022746>
29. Vennemann, M. M., Bajanowski, T., Brinkmann, B., Jorch, G., Yücesan, K., Sauerland, C., & Mitchell, E. A. (2009). Does breastfeeding reduce the risk of sudden infant death syndrome? *Pediatrics*, 123(3), e406-410. <https://doi.org/10.1542/peds.2008-2145>
30. Ware, J. L., Li, R., Chen, A., Nelson, J. M., Kmet, J. M., Parks, S. E., Morrow, A. L., Chen, J., & Perrine, C. G. (2023). Associations Between Breastfeeding and

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

- Post-perinatal Infant Deaths in the U.S. Am J Prev Med, 65(5), 763-774.
<https://doi.org/10.1016/j.amepre.2023.05.015>
31. Wallenborn, J. T., & Masho, S. W. (2018). Association between Breastfeeding Duration and Type of Birth Attendant. J Pregnancy, 2018, 7198513. <https://doi.org/10.1155/2018/7198513>
 32. Winingsih, G. A. M., Salmah, U., Masni, Indriasari, R., Amiruddin, R., & Birawida, A. B. (2021). Prevent postpartum blues with the implementation of breastfeeding father education model to increase the frequency of breastfeeding in mothers: A systematic review. Gaceta Sanitaria, 35, S400-S403. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.gaceta.2021.10.061>
 33. WHO, 2017. Guideline protecting, promoting and supporting breastfeeding in facilities providing maternity and newborn services. <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/259386/9789241550086-eng.pdf?sequence=1> Erişim tarihi: 15.03.2025
 34. WHO, 2025. <https://www.who.int/data/nutrition/tracking-tool/breastfeeding> erişim tarihi: 14.03.2025
 35. WHO, 2023. <https://www.who.int/tools/elena/interventions/implementation-bfhi> erişim tarihi: 10.03.2025
 36. Yeyğel, Ç., & Dönmez, A. (2022). Kadın ve Çocuk Sağlığında Anne Sütü ve Emzirmenin Önemi [The Importance of Breast Milk and Breastfeeding in Women's and Children's Health]. Artuklu International Journal of Health Sciences, 2(3), 54-58. <https://doi.org/10.58252/artukluder.1189798>

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

DOĞUM TRAVMASININ GÖLGESİNDE EMZİRME MÜCADELESİ

Maryam Mohammadhamzehkandi¹, Aslı Er Korucu²

¹Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

²Ankara Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ebelik Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

ÖZET

Travmatik doğum deneyimi, annenin doğum sonrası iyilik hali kadar emzirme sürecini de derinden etkileyebilmektedir. Zorlayıcı veya komplikasyonlu doğumlar, annelerin emzirme tutumlarını olumsuz etkileyebilir. Stresli doğum süreci, doğum ağrısıyla baş edememe ve düşük doğum konforu gibi etkenler, kortizol düzeylerini artırarak oksitosin salınımını baskılar ve süt üretimini azaltabilir. Bu derleme çalışması, travmatik doğum deneyimlerinin emzirme öz-yeterliliği, anne-bebek bağlanması ve emzirmeyi sürdürme üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Travmatik doğum, emzirme öz yeterliliği, anne bebek bağlanması, emzirme danışmanlığı

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

**3. ULUSLARARASI
EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ**
17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

Breastfeeding struggles in the shadow of traumatic birthMaryam
Mohammadihamzehkandi¹, Aslı Er Korucu²

¹ Department of Midwifery, Institute of Health Sciences, Ankara University, Ankara, Türkiye ²Department of Midwifery, Faculty of Nursing, Ankara University, Ankara, Türkiye

ABSTRACT

A traumatic birth experience can profoundly affect not only the mother's postpartum well-being but also the breastfeeding process. Challenging or complicated births may negatively influence mothers' breastfeeding attitudes. Factors such as a stressful labor process, inability to cope with labor pain, and low birth comfort can increase cortisol levels, suppress oxytocin release, and reduce milk production. This review aims to examine the effects of traumatic birth experiences on breastfeeding self-efficacy, mother-infant bonding, and the continuation of breastfeeding.

Keywords: Traumatic birth, breastfeeding self-efficacy, maternal-infant bonding, breastfeeding counseling

GİRİŞ

Emzirme, anne ve bebek sağlığı üzerinde hem kısa hem de uzun vadede çok sayıda olumlu etki yaratmaktadır. Bebeklerde enfeksiyonlar, kronik hastalıklar ve ani bebek ölümü gibi riskleri azaltırken; annelerde ise bazı kanser türlerinin yanı sıra diyabet ve hipertansiyon gelişme riskini düşürmektedir. Ayrıca emzirme, annenin ruhsal sağlığını destekleyerek stres, yorgunluk ve uykuya dair sorunların azalmasına katkı sağlar ve annenin özgüvenini güçlendirir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), doğumu takiben ilk saat içerisinde emzirmeye başlanmasını, ilk altı ay yalnızca anne sütü

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

verilmesini ve altıncı aydan sonra uygun ek gıdalarla birlikte emzirmeye en az iki yaşına kadar devam edilmesini önermektedir. Tüm bu bilimsel önerilere ve bilinen faydalarına rağmen, küresel düzeyde emzirme oranlarının halen düşük seyretmesi dikkat çekicidir. Bu durumun altında yatan etkenlerden biri de travmatik doğum deneyimlerinin emzirme üzerindeki olumsuz etkileridir. Doğum, kadın yaşamında derin ve unutulmaz izler bırakan bir süreçtir. Bu sürece dair memnuniyet, doğum öncesi beklentilerin karşılanıp karşılanmaması, doğum anındaki fiziksel ve duygusal koşullar ile doğum sonrası dönemde sağlanan sosyal destek gibi unsurlardan etkilenmektedir. Doğumdan memnun kalan bir annenin sadece psikolojik iyilik hâli değil; aynı zamanda anne-bebek sağlığı, başarılı emzirme, bağlanma süreci ve annelik rolünü benimseme gibi birçok alanda olumlu sonuçlar elde ettiği görülmektedir. Ancak doğum sürecinde yaşanan stres, fiziksel konforsuzluk, komplikasyonlar, gereksiz müdahaleler, vakum ya da forseps kullanımı gibi durumlar ile yeterli ebe ve eş desteğinin sağlanamaması, travmatik doğum deneyimlerine zemin hazırlayabilir. Bu tür olumsuz deneyimler, doğum sonrası döneme de yansıyabilir; annenin bebekle sağlıklı bağ kurmasını zorlaştırabilir ve emzirmeyi olumsuz etkileyerek emzirme ile ilgili sorunlara neden olabilir. Bu derlemenin amacı, travmatik doğum deneyimlerinin emzirme öz-yeterliliği, anne-bebek bağlanması ve emzirmeyi sürdürme üzerindeki etkilerini incelemektir.

GEREÇ VE YÖNTEM

Bu çalışma, 2018-2024 yılları arasında yayımlanan, “doğum travması”, “emzirme”, “emzirme özyeterlilik”, “anne-bebek bağlanması” ve “emzirme danışmanlığı” anahtar kelimeleri kullanılarak PubMed, Scopus ve Web of Science veri tabanlarında yapılan taramalar sonucunda ulaşılan nitel ve nicel araştırmaların entegre edilerek değerlendirildiği bir derlemedir.

1.BULGULAR

Bu derlemede doğum travmasının emzirme süreci üzerindeki etkisi; (i) Psikolojik engeller, (ii) emzirme öz yeterliliğinde azalma, (iii) Anne-bebek bağlanmasında zayıflama ve (iv) Travma sonrası emzirme danışmanlığı başlıkları altında incelenmiştir. Travmatik doğumun, annenin bedenine ve bebeğine karşı mesafe hissetmesine neden olarak emzirme davranışını sekteye uğrattığı gözlenmiştir. Buna karşılık ebe desteği, travma duyarlı danışmanlık ve sosyal destek gibi faktörlerin süreci olumlu yönde etkilediği bulunmuştur.

1.TARTIŞMA

Doğum süreci, kadının yaşamında önemli ve unutulmaz bir deneyim olarak yer alır. Bu deneyimin olumlu ya da olumsuz şekilde algılanması; doğum öncesi beklentilerin karşılanma düzeyi, doğum sırasındaki fiziksel ve duygusal koşullar ile doğum sonrası sağlanan sosyal destek gibi pek çok faktöre bağlıdır. Kadının doğum deneyiminden memnun kalması, sadece psikolojik iyi oluşu değil; emzirme başarısı, anne-bebek bağlanması ve annelik rolüne uyum gibi alanlarda da belirleyici bir rol oynamaktadır (Unsal ve ark., 2018).

Buna karşılık, doğum sırasında yaşanan olumsuzluklar, travmatik bir doğum deneyimine dönüşebilir. Bu durum doğum sonrası depresyon, bağlanma sorunları, sezaryen tercihinde artış ve cinsel işlev bozuklukları gibi birçok olumsuz sonucu beraberinde getirebilir (Unsal ve ark., 2018). Ayrıca, stresli ve konforsuz doğum süreçleri, travma hissi, doğuma dair psikososyal baskılar ve doğum ağrısı gibi faktörler, gecikmiş laktogenez açısından risk oluşturabilmektedir (Türkmen ve ark., 2020).

Leite ve ark. (2023) tarafından yürütülen bir çalışmada, doğum sırasında obstetrik şiddete maruz kalan kadınların yalnızca anne sütü ile taburcu olma oranlarının daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Bu etkinin özellikle vajinal doğum yapan kadınlarda

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

info@emzirmekongresi.com.tr

www.emzirmekongresi.com.tr

daha belirgin olduğu ve doğumdan sonraki 43 ila 180 gün arasında da emzirme sürecini dolaylı yoldan olumsuz etkilediği bildirilmiştir (Leite ve ark., 2023).

Türkmen ve arkadaşlarının yürüttüğü araştırmada ise, düşük doğum konforuna sahip kadınlarda travmatik doğum algısının ve travma sonrası stres bozukluğu görülme oranının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Aynı çalışmada, doğum konforu ile emzirme öz-yeterliliği arasında anlamlı bir ilişki bulunmuş; fiziksel ve duygusal açıdan destekleyici olmayan doğum ortamlarının hem psikolojik hem de emzirme ile ilgili süreçleri olumsuz etkileyebileceği vurgulanmıştır (Türkmen ve ark., 2020).

Tzitiridou ve arkadaşları ise doğum sırasında yaşanan zihinsel travmanın çok boyutlu bir yapıda olduğunu ve bu durumun annenin ruh sağlığını ve emzirme sürecini doğrudan etkileyebildiğini belirtmiştir (Tzitiridou ve ark., 2023).

Yin ve arkadaşlarının araştırmasına göre, doğum korkusu yaşayan kadınlar daha yüksek oranda isteğe bağlı sezaryen tercih etmekte, doğum sonrası ruhsal sorunlar yaşamakta ve emzirme güçlükleriyle karşılaşmaktadır (Yin ve ark., 2024).

Ponti ve ark. (2020) tarafından yapılan çalışmada, travmatik doğum deneyimi yaşayan annelerde stres düzeylerinin arttığı, bunun da depresif belirtilere yol açtığı ve anne-bebek bağlanmasını hem doğrudan hem de dolaylı olarak olumsuz etkilediği ortaya konmuştur (Ponti ve ark., 2020). Bahari ve arkadaşlarının yürüttüğü araştırmada ise, travmatik doğum deneyimi yaşayan kadınların çoğunun duygularını ifade etmekte zorlandığı ve desteklenmeye ihtiyaç duydukları belirtilmiştir. Bu çalışmada, travma sonrası dönemde sağlanan danışmanlık hizmetlerinin, depresyon ve travma sonrası stres bozukluğu belirtilerini azaltmada ve anne-bebek bağlanmasını güçlendirmede etkili olduğu görülmüştür (Bahari ve ark., 2022).

Son olarak, Reshef ve arkadaşlarının araştırmasında doğumu kaygı verici ya da korkutucu bir deneyim olarak algılayan kadınların, travma sonrası stres bozukluğu ve depresyon belirtilerini daha yoğun yaşadığı ve bu durumun anne-bebek bağlanmasında bozulmaya neden olabildiği belirlenmiştir (Reshef ve ark., 2023). Bu derlemenin bulguları doğrultusunda, travmatik doğum deneyiminin emzirme

sürecinin tüm aşamalarını olumsuz yönde etkileyebilecek önemli bir risk faktörü olduğu görülmektedir. Bu nedenle doğum sonrası bakım süreçlerinde, annelere yönelik travma duyarlı ve bireyin ihtiyaçlarına göre uyarlanmış emzirme desteği sunulması, anne sütü ile beslenmenin devamlılığı ve başarısı açısından son derece önemlidir.

1.SONUÇ VE ÖNERİLER

Travmatik doğum, emzirme sürecinin her aşamasını etkileyen önemli bir risk faktörüdür. Bu nedenle doğum sonrası bakımda travma duyarlı, bireyselleştirilmiş emzirme desteği sunulması, anne sütüyle beslenmenin sürdürülebilirliği açısından kritik öneme sahiptir.

Ebeler, doğumda müdahalesiz süreci destekleyici yöntemlerle anne konforunu artırmalı ve annelere aktif destek sunmalıdır. Travmatik doğum yaşayan anneler taburculuk öncesi izlenmeli, gerekirse emzirme danışmanlığına yönlendirilmelidir. Bu annelere doğum sonrası psikososyal destek sağlanmalı; emzirme ve anne-bebek ilişkisi düzenli şekilde takip edilmelidir. Erken dönemde riskli annelerin belirlenerek profesyonel yardıma yönlendirilmesi büyük önem taşır.

1. KAYNAKLAR

Bahari, S., Nourizadeh, R., Esmailpour, K., & Hakimi, S. (2022). The effect of supportive counseling on mother psychological reactions and mother–infant bonding following traumatic childbirth. *Issues in mental health nursing*, 43(5), 447-454.

Beck, C. T. (2022). The Impact of Traumatic Childbirth on Women's Breastfeeding Experiences: A Metaphor Analysis. *Clinical Lactation*, 13(1).

Çankaya, S., & Ocaktan, C. (2022). Postpartum erken dönemde primipar annelerin travmatik doğum deneyimlerinin ve algısının, emzirme tutumu ile ilişkisi. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 11(2), 227-234.

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

info@emzirmekongresi.com.tr

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

Garthus-Niegel, S., Horsch, A., Ayers, S., Junge-Hoffmeister, J., Weidner, K., & Eberhard-Gran, M. (2018). The influence of postpartum PTSD on breastfeeding: A longitudinal population based study. *Birth*, 45(2), 193-201.

Leite, T. H., Marques, E. S., Mesenburg, M. A., da Silveira, M. F., & do Carmo Leal, M. (2023). The effect of obstetric violence during childbirth on breastfeeding: findings from a perinatal cohort “Birth in Brazil”. *The Lancet Regional Health–Americas*, 19.

Reshef, S., Mouadeb, D., Sela, Y., Weiniger, F. C., & Freedman, S. A. (2023). Childbirth, trauma and family relationships. *European journal of psychotraumatology*, 14(1), 2157481.

Ponti, L., Smorti, M., Ghinassi, S., Mannella, P., & Simoncini, T. (2020). Can a traumatic childbirth experience affect maternal psychopathology and postnatal attachment bond?. *Current Psychology*, 1-6.

Türkmen, H., Yalniz Dilcen, H., & Akin, B. (2020). The effect of labor comfort on traumatic childbirth perception, post-traumatic stress disorder, and breastfeeding. *Breastfeeding Medicine*, 15(12), 779-788.

Tzitiridou-Chatzopoulou, M., Orovou, E., Skoura, R., Eskitzis, P., Dagla, M., Iliadou, M., ... & Antoniou, E. (2023). Traumatic Birth Experience and Breastfeeding Ineffectiveness-a Literature Review. *Materia Socio-Medica*, 35(4), 325.

Unsal Atan, Ş., Ozturk, R., Gulec Satir, D., Ildan Çalım, S., Karaöz Weller, B, Amanak, K. ... Akercan F. (2018). Relation between mothers’ types of labor, birth interventions, birth experiences and postpartum depression: A multicentre follow-up study. *Sex Reprod Healthc*, 18:13-18.

Yin, A., Shi, Y., Heinonen, S., Räisänen, S., Fang, W., Jiang, H., & Chen, A. (2024). The impact of fear of childbirth on mode of delivery, postpartum mental health and breastfeeding: A prospective cohort study in Shanghai, China. *Journal of Affective Disorders*, 347, 183-191.

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

**3. ULUSLARARASI
EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ**
17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

ANDA KALMAK, BAĞ KURMAK: EMZİRME SÜRECİNDE FARKINDALIĞIN (MINDFULNESS) GÜCÜ

Maryam Mohammadihamzehkandi¹, Aslı Er Korucu²

¹Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Anabilim Dalı, Ankara,
Türkiye

²Ankara Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ebelik Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

ÖZET

Emzirme, yalnızca fizyolojik değil; aynı zamanda psikolojik ve sosyal yönleriyle de annelik deneyiminin merkezinde yer alan, bütüncül bir süreçtir. Emzirmenin başarısı, annenin psikolojik durumu, stres düzeyi ve öz yeterliliği gibi pek çok etkenle şekillenmektedir. Farkındalık (mindfulness), bireyin anda kalmasını ve duygularını yargılamadan kabul etmesini sağlayan zihinsel bir beceri olarak, annelerin emzirme deneyimini olumlu yönde etkileyebilecek potansiyele sahiptir. Bu derleme çalışmasının amacı, farkındalık temelli yaklaşımların emzirme sürecindeki yerini incelemek ve emziren annelere yönelik geliştirilen uygulamaları literatür ışığında değerlendirmektir.

Anahtar Kelimeler: Emzirme, farkındalık, öz yeterlilik, doğum sonrası dönem, stres yönetimi

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

STAYING PRESENT, BUILDING BONDS: THE POWER OF MINDFULNESS IN THE BREASTFEEDING PROCESS

Maryam Mohammadihamzehkandi¹, Aslı Er Korucu²

¹ Department of Midwifery, Institute of Health Sciences, Ankara University, Ankara, Türkiye ²Department of Midwifery, Faculty of Nursing, Ankara University, Ankara, Türkiye

ABSTRACT

Breastfeeding is a holistic process that is central to the experience of motherhood-not only physiologically, but also psychologically and socially. Breastfeeding success is shaped by several factors, including maternal mental health, stress levels, and self-efficacy. Mindfulness is a mental skill that enables individuals to remain present and accept their thoughts and emotions without judgment. It has the potential to positively influence the breastfeeding experience of mothers. This integrative review aims to explore the role of mindfulness-based approaches in breastfeeding and to evaluate interventions developed for breastfeeding mothers in light of the current literature.

Keywords: Breastfeeding, mindfulness, self-efficacy, postpartum period, stress management

1.GİRİŞ

Emzirme, kadının annelik rolünü benimsemesinde önemli bir geçiş süreci olup, anne ile bebek arasında fiziksel, duygusal ve sosyal bağların kurulduğu özel bir dönemdir. Yenidoğanın beslenme ve gelişim ihtiyaçlarını karşılamamanın yanı sıra, anne ve bebek sağlığına hem kısa hem de uzun vadede önemli katkılar sunar. Ayrıca emzirme, bebek ölümlerini önlemenin ve çocuk sağlığını desteklemenin en etkili yollarından biri olarak kabul edilmektedir.

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

Emzirme süreci çok boyutlu etkenlerden etkilenir ve bu etkenler arasında annenin ruh sağlığı öne çıkmaktadır. Stres, kaygı, geçmişe dair olumsuz duygular ve emzirme konusundaki endişeler, kortizol düzeyini artırarak prolaktin ve oksitosin salınımını olumsuz etkileyebilir; bu da süt üretimini ve emzirme başarısını azaltabilir. Toplumsal cinsiyet rolleriyle ilişkili beklentiler de annenin psikolojik yükünü artırabilir.

Doğum sonrası dönem, ruhsal bozuklukların sık görüldüğü ve psikolojik desteğe ihtiyaç duyulan bir süreçtir. Bu dönemde mindfulness (bilinçli farkındalık) temelli müdahaleler, stres ve kaygıyı azaltarak annenin psikolojik iyilik halini desteklemekte ve emzirme sürecine olumlu katkılar sunmaktadır. Özellikle oksitosin salınımı, emzirme öz-yeterliliği ve tutumu üzerinde olumlu etkileri olduğu görülmektedir.

Bu derleme çalışmasının amacı, farkındalık temelli yaklaşımların emzirme sürecindeki rolünü incelemek ve emziren annelere yönelik geliştirilen uygulamaları literatür doğrultusunda değerlendirmektir.

1. GEREÇ VE YÖNTEM

Bu çalışma, literatürde yer alan bilimsel araştırmaların bütünleştirildiği bir entegre derlemedir. 2015-2024 yılları arasında yayımlanmış ve “farkındalık”, “emzirme”, “maternal öz yeterlilik” ve “doğum sonrası dönem” anahtar kelimeleri ile taranmış nitel ve nicel araştırmalar PubMed, Scopus ve Web of Science veri tabanlarından seçilmiştir.

2. BULGULAR

Bu derlemede Farkındalığın emzirme uygulamaları üzerindeki etkisi; (i) Duygusal Düzenleme ve Stresin Azaltılması, (ii) Emzirme Öz Yeterliliğinin Güçlendirilmesi, (iii) Anne-Bebek Bağlanması ve Duygusal Uyum, (iv) Yetersiz Süt Algısının Azaltılması, (v) Farkındalık Temelli Emzirme Destek Programları, (vi) Dijital Yöntemlerle Uygulama başlıkları altındaincelenmiştir.

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

info@emzirmekongresi.com.tr

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

postnatal bağlanmayı destekleyerek bebeğin sosyal-duygusal gelişimini olumlu etkilediğini göstermektedir. Bu sonuçlar, postpartum dönemde mindfulness uygulamalarının anne-bebek bağlanmasını ve bebek gelişimini destekleyebileceğine işaret etmektedir (de Waal ve ark., 2024).

Khoramirad ve arkadaşlarının (2021) yaptığı araştırmada, yenidoğan yoğun bakım ünitesinde bulunan anneler üzerinde mindfulness düzeyindeki artışın hem anne stresini azalttığı hem de anne-bebek arasındaki bağın güçlenmesine katkı sağladığı görülmüştür. Mindfulness'ın öğrenilebilir bir beceri olması ve düşük maliyetli, basit yöntemlerle uygulanabilmesi, bu müdahalelerin özellikle YYBÜ anneleri için gebelik ve doğum sonrası dönemde etkili bir destek aracı olabileceğini göstermektedir (Khoramirad ve ark., 2021).

Greenthal ve Spatz (2023) çalışmalarında, farkındalık tekniklerinin emziren annelerde stresi azaltarak süt üretimini artırdığını ve böylece bebeğin gelişimine olumlu katkı sağladığını belirtmişlerdir. Ancak bu etkinin ortaya çıkması, uygulamanın sürekliliğine bağlıdır (Greenthal ve Spatz, 2023).

Levene ve arkadaşlarının (2024) araştırması, relaksasyon tekniklerinin anne sütü miktarını artırdığını, bebeklerin kilo alımını iyileştirdiğini ve stres ile anksiyete düzeylerinde hafif bir azalma sağladığını ortaya koymuştur (Levene ve ark., 2024).

Massa ve arkadaşlarının (2024) çalışmasına göre, meditasyon yapan annelerin anne sütü üretimi, rutin emzirme desteği alanlar ile benzer düzeydedir. Ancak düzenli ve yoğun meditasyon uygulayanlarda süt üretiminin desteklenmesi ve depresyon belirtilerinin azalması yönünde olumlu etkiler gözlenebilir (Massa ve ark., 2024).

Mardiah ve arkadaşlarının (2023) araştırmasında, üç buluşmada toplam sekiz oturum (her biri 150 dakika) süren farkındalık temelli stres azaltma programının emziren annelerde oksitosin hormon seviyelerini yükselttiği ve stres skorlarını düşürdüğü tespit edilmiştir (Mardiah ve ark., 2023).

Bu derlemenin sonuçları, farkındalık temelli yaklaşımların emzirme sürecinde yaşanan psikolojik güçlükleri hafiflettiğini, annelerin öz-yeterlik algısını ve anne-

bebek bağıını kuvvetlendirdiğini göstermektedir. Bu nedenle, emzirme danışmanlığı ve doğum sonrası bakım programlarına bu tür yaklaşımların dahil edilmesi yararlı olabilir.

3. SONUÇ VE ÖNERİLER

Farkındalık temelli yaklaşımlar, emzirme sürecinde annelerin karşılaştığı psikolojik zorluklarla başa çıkmalarını kolaylaştırmakta; emzirme öz yeterliliğini ve anne-bebek bağıını desteklemektedir. Emzirme danışmanlığı ve doğum sonrası bakım süreçlerine bu yaklaşımların entegre edilmesi önerilmektedir. Gelecekte, farkındalık temelli uygulamaların uzun vadeli etkilerini ortaya koyacak, geniş örneklemli randomize kontrollü çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

4. KAYNAKLAR

Chen, Z., Jiang, J., Hu, T., Luo, L., Chen, C., & Xiang, W. (2022). The effect of mindfulness-based stress reduction therapy on maternal anxiety, depression, and sleep quality: A protocol for systematic review and meta-analysis. *Medicine*, 101(8), e28849.

de Waal, N., Lodder, P., Nyklíček, I., Hulsbosch, L. P., van den Heuvel, M. I., Van der Gucht, K., ... & Boekhorst, M. G. (2024). Trait mindfulness during pregnancy and maternal-infant bonding: Longitudinal associations with infant temperament and social-emotional development. *Early Human Development*, 196, 106082.

Dib, S., Wells, J. C., & Fewtrell, M. (2020). Mother And late Preterm Lactation Study (MAPLeS): a randomised controlled trial testing the use of a breastfeeding meditation by mothers of late preterm infants on maternal psychological state, breast milk composition and volume, and infant behaviour and growth. *Trials*, 21, 1-11.

Greenthal, K., & Spatz, D. (2023). The Effects of Mindfulness on Lactation: An Integrative Review. *Breastfeeding Medicine*, 18(11), 822-841.

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

Hulsbosch, L. P., Potharst, E. S., Boekhorst, M. G., Nyklíček, I., & Pop, V. J. (2021). Breastfeeding intention and trait mindfulness during pregnancy. *Midwifery*, 101, 103064.

Hulsbosch, L. P., Nyklíček, I., Boekhorst, M. G., Potharst, E. S., & Pop, V. J. (2023). Breastfeeding continuation is associated with trait mindfulness but not with trajectories of postpartum depressive symptoms. *Midwifery*, 124, 103770.

Khan, F., & Laurent, H. K. (2019). Assessing the impact of mindfulness and life stress on maternal well-being. *Mindfulness*, 10(1), 26-35.

Khoramirad, A., Abedini, Z., & Khalajinia, Z. (2021). Relationship between mindfulness and maternal stress and mother-Infant bonding in neonatal intensive care unit. *Journal of Education and Health Promotion*, 10, 337.

Levene, I., Shukri, N. H. M., O'Brien, F., Quigley, M. A., & Fewtrell, M. (2024). Relaxation therapy and human milk feeding outcomes: A systematic review and meta-analysis. *JAMA pediatrics*, 178(6), 567-576.

Mardiah, M., Sumarni, S., & Isnawati, M. (2023). Effect of Mindfulness-Based Stress Reduction (MBSR) on Oxytocin Levels and Stress in Breastfeeding Mothers. *Contagion: Scientific Periodical Journal of Public Health and Coastal Health*, 5(4), 1257-1269.

Massa, K., Ramireddy, S., Ficenec, S., Mank, C., Josephsen, J., & Babbar, S. (2024). A randomized control trial of meditation for mothers pumping breastmilk for preterm infants. *American journal of perinatology*, 41(07), 842-852.

Nagel, E. M., Howland, M. A., Pando, C., Stang, J., Mason, S. M., Fields, D. A., & Demerath, E. W. (2022). Maternal psychological distress and lactation and breastfeeding outcomes: A narrative review. *Clinical therapeutics*, 44(2), 215-227.

Sajadian, S. Z., Javadifar, N., Aslani, K., & Saki, A. (2022). Effectiveness of mindfulness-based intervention in the improvement of maternal role adaptation among first time

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ

17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

info@emzirmekongresi.com.tr

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

mothers: A randomized controlled trial. *Complementary therapies in clinical practice*, 49, 101665.

Shulman, B., Dueck, R., Ryan, D., Breau, G., Sadowski, I., & Misri, S. (2018). Feasibility of a mindfulness-based cognitive therapy group intervention as an adjunctive treatment for postpartum depression and anxiety. *Journal of affective disorders*, 235, 61-67.

Trapani, S., Caglioni, M., Villa, G., Manara, D. F., & Caruso, R. (2024). Mindfulness-based interventions during pregnancy and long-term effects on postpartum depression and maternal mental health: a systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. *Journal of integrative and complementary medicine*, 30(2), 107-120.

Tseng, J. F., Chen, S. R., Au, H. K., Chipojola, R., Lee, G. T., Lee, P. H., ... & Kuo, S. Y. (2020). Effectiveness of an integrated breastfeeding education program to improve self-efficacy and exclusive breastfeeding rate: A single-blind, randomised controlled study. *International Journal of Nursing Studies*, 111, 103770.

Lever Taylor, B., Cavanagh, K., & Strauss, C. (2016). The effectiveness of mindfulness-based interventions in the perinatal period: a systematic review and meta-analysis. *PloS one*, 11(5), e0155720.

Veringa, I. K., de Bruin, E. I., Bardacke, N., Duncan, L. G., van Steensel, F. J., Dirksen, C. D., & Bögels, S. M. (2016). 'I've Changed My Mind', Mindfulness-Based Childbirth and Parenting (MBCP) for pregnant women with a high level of fear of childbirth and their partners: study protocol of the quasi-experimental controlled trial. *BMC psychiatry*, 16, 1-14.

Gomez-Sanchez, L., Garcia-Banda, G., Servera, M., Verd, S., Filgueira, A., & Cardo, E. (2020). Benefits of Mindfulness in pregnant women. *Medicina*, 80, 47-52.

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

DOĞUMDA ANNE MEMNUNİYETİ, EMZİRME MOTİVASYONU VE EBELİK BAKIM KALİTESİ'NİN DOĞUM ŞEKLİ PERSPEKTİFİNDEN İNCELENMESİ

Sümeyye ALTIPARMAK, Gamze KÖK, Simge ÇETİN,
Arujan ALDABERGEN, Ulpan ALDABERGEN, Ayşe Nur YILMAZ, Yeşim AKSOY DERYA

Özet

Amaç: Araştırma, doğumda anne memnuniyeti, emzirme motivasyonu ve ebelik bakım kalitesinin doğum şekli perspektifinden incelenmesi amacıyla yapıldı.

Yöntem: Karşılaştırmalı türde yapılan bu araştırmanın örneklemini Türkiye'nin doğusunda, bulunan 2 farklı ilde normal (n=125) ve sezaryen doğum (n=211) yapan kadınlar oluşturdu. Veriler; “Kişisel Tanıtım Formu”, “Normal Doğumda Anne Memnuniyetini Değerlendirme Ölçeği (NDAMDÖ)”, “Sezaryen Doğumda Anne Memnuniyetini Değerlendirme Ölçeği (SDAMDÖ)”, “Emzirme Motivasyonu Ölçeği (EMÖ)”, “Postpartum Ebelerlik Bakım Kalitesini Belirleme Ölçeği (PEBKBÖ)” aracılığıyla toplandı. Veriler SPSS 29 paket programı ile tanımlayıcı istatistikler, Bağımsız gruplarda t testi ve Pearson korelasyon analizi kullanılarak analiz edildi.

Bulgular: Normal ve sezaryen doğum yapan kadınların yaş ortalaması sırasıyla; 28.37 ± 4.19 , 29.10 ± 5.55 olarak belirlendi. Normal ve sezaryen doğum yapan kadınların EMÖ-Bütünleşmiş düzenleme, EMÖ-İçsel motivasyon ve özdeşleşmiş düzenleme, EMÖ-İçe yansıtılmış düzenleme-toplumsal baskı, EMÖ-Dışsal düzenleme-ek yararlar alt boyutları arasında istatistiksel olarak normal doğum lehine anlamlı fark bulundu ($p < 0.05$). Normal doğum yapan kadınların NDAMDÖ-Bütünleşmiş düzenleme alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak pozitif yönde çok zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu ($r=0.177$; $p=0.048$); NDAMDÖ-PEBKBÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu ($r=0.582$; $p < 0.001$) saptandı. Sezaryen doğum yapan kadınların SDAMDÖ-Bütünleşmiş düzenleme alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak pozitif yönde çok zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu ($r=0.227$; $p < 0.001$); SDAMDÖ-PEBKBÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak pozitif yönde çok zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu ($r=0.124$; $p=0.073$) belirlendi.

Sonuç: Kadınların normal doğum ve sezaryen doğum memnuniyet düzeyler arttıkça emzirme motivasyonuna ilişkin bütünleşmiş düzenleme düzeyinin ve ebelik bakım kalitesinin arttığı saptandı belirlendi.

MATERNAL SATISFACTION AT BIRTH, BREASTFEEDING MOTIVATION AND MIDWIFERY CARE QUALITY EXAMINED FROM THE PERSPECTIVE OF DELIVERY MODE

Sümeyye ALTIPARMAK, Gamze KÖK, Simge ÇETİN,
Arujan ALDABERGEN, Ulpan ALDABERGEN, Ayşe Nur YILMAZ, Yeşim AKSOY DERYA
Abstract

Aim: The study was conducted to examine maternal satisfaction at birth, breastfeeding motivation and midwifery care quality from the perspective of delivery mode.

Methods: The sample of this comparative study consisted of women who had normal (n=125) and cesarean section (n=211) deliveries in 2 different provinces in the east of Turkey. Data; "Personal Introduction Form", "The Scale for Measuring Maternal Satisfaction at Normal Birth (SMMSNB)", "The Scale for Measuring Maternal Satisfaction at Cesarean Birth (SMMSCB)", "Breastfeeding Motivation Scale (BMS)", "Postpartum Midwifery Care Quality Determination Scale (PMCQS)" were collected using SPSS 29 package program and descriptive statistics, t test in independent groups and Pearson correlation analysis.

Results: The mean age of women who had normal and cesarean births was determined as 28.37 ± 4.19 , 29.10 ± 5.55 , respectively. A statistically significant difference was found in favor of normal birth between the BMS-Integrated regulation, BMS-Intrinsic motivation and identified regulation, BMS-Introjected regulation-social pressure, BMS-External regulation-additional benefits subdimensions of women who had normal birth and cesarean section ($p < 0.05$). It was found that there was a very weak statistically significant positive correlation between the total mean scores of the SMMSNB-Integrated regulation subdimension of women who had normal birth ($r = 0.177$; $p = 0.048$); and a moderately significant positive correlation between the total mean scores of the SMMSNB-PMCQS ($r = 0.582$; $p < 0.001$). There was a very weak statistically significant positive correlation between the total mean scores of the SMMSCB-Integrated regulation subdimension of women who had cesarean section ($r = 0.227$; $p < 0.001$); It was determined that there was a statistically

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

info@emzirmekongresi.com.tr

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

significant positive correlation ($r=0.124$; $p=0.073$) between the total mean scores of SDAMRS-PMCQS.

Conclusion: It was determined that as the satisfaction level of women with normal birth increased, the integrated regulation level regarding breastfeeding motivation and the quality of midwifery care increased. It was determined. It was also determined that as the satisfaction level of women with cesarean section increased, the integrated regulation level regarding breastfeeding motivation and the quality of midwifery care increased.

Keywords: Maternal satisfaction, Midwifery care quality, Breastfeeding motivation, Normal Birth, Cesarean section birth.

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

EBEVEYNLİĞE HAZIRBULUNUŞLUK VE EMZİRMENİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ

Aslı Eker, Özge Dalgalar

Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü, Mersin, Mersin
Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Doktora Programı, Mersin

Amaç: Bu derlemede ebeveynliğe hazırbulunuşluk ve emzirmenin sürdürülebilirliği ile ilgili literatürün taranarak incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Derleme “Ebeveyn”, “Hazırbulunuşluk” ve “Emzirmenin sürdürülebilirliği” anahtar kelimeleri kullanılarak “Google Scholar, Medline/PubMed, Cochrane Library” arama motorlarında güncel literatür taraması yapılarak hazırlanmıştır.

Bulgular: Ebeveynliğe geçiş bir kişinin hayatındaki en önemli gelişmelerden biridir. Bebeğin doğmasıyla ebeveyn olan çift, fiziksel, sosyal ve psikolojik boyutlarda değişimler yaşamakta; çocuklarının bakımı, beslenmesi, ihtiyaçlarının giderilmesi, korunması, toplumsallaştırılması ve ailenin yönetimi gibi yeni sorumluluk ve roller kazanmaktadır. Kazanılan yeni rol ve sorumluluklar bazı anne-babalar tarafından doyurucu, heyecanlı ve mutluluk verici olarak tanımlanırken bazıları tarafından da yorgunluk, sıkıntı, kaygı ve stres olarak tanımlanmaktadır. Ebeveyn olan bireyler, farklı kimliklerin ve çevrenin beklentilerinin yönetimi, günlük rutinlerinin değişmesi, çocuk bakımı ve beslenmesi konularında zorlanmaktadır. Ebeveynin çocuk yetiştirme uygulamalarını ebeveynin eğitim düzeyi, yaşı, içinde bulunduğu sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel koşullar, eşlerin ebeveynliğe duygusal, zihinsel ve sosyal açılarından hazır olup olmaması gibi faktörler etkilemektedir. Hazır bulunuşluk kavramı, organizmanın belirli bir tepki veya davranış için gereken hazırlıklara sahip olup olmadığını ifade etmektedir. Ebeveynlerin eğitim düzeyleri, ekonomik durumları, evlilik süreleri ve çocuk sayıları gibi faktörler ebeveynliğe hazırbulunuşluğu etkilemektedir. Kişinin ebeveynliğe hazırbulunuşluğu; ebeveynlik davranışlarını etkilediği için dolaylı olarak çocuk sağlığını da etkilemektedir. Özellikle emzirme, kolay olmayan, çaba ve zaman gerektiren bir bebek bakım davranışıdır. Ebeveynliğe hazır olan bireylerde emzirmenin daha sürdürülebilir olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle ebe-hemşireler, emzirmenin sürdürülebilirliğinde, uygun danışmanlık

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ

17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

www.emzirmekongresi.com.tr

hizmeti ve iletişim araçlarını kullanarak, gebelik sürecinde emzirmeye hazırlık için tavsiyelerde bulunmalı, ebeveynleri emzirmeye cesaretlendirmeli ve postpartum dönemde de sürdürülen emzirme desteğiyle emzirmenin sürdürülebilirliğini sağlamalıdır. Eğitim ve destek ile ebeveynlerin; emzirme davranışına hazırlanması, harekete geçmesi ve davranışı sürdürebilmesi beklenmektedir.

Sonuç: Ebeveynliğe hazırbulunuşluğun emzirmenin sürdürülebilirliğini etkileyen bir faktör olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle ebe-hemşireler ebeveynlerin hazırbulunuşluk durumlarını göz önünde bulundurarak, gebelik döneminden başlayıp postpartum ilk altı ay devam eden, aileye özgü, emzirme eğitimleri vermeli ve çeşitli yollarla desteklemelidir

Anahtar Kelimeler: Ebeveyn, emzirmenin sürdürülebilirliği, hazırbulunuşluk

READİNESS FOR PARENTHOOD AND THE SUSTAINABILITY OF BREASTFEEDİNG

ABSTRACT

Objective: This review aims to examine the literature on readiness for parenthood and the sustainability of breastfeeding.

Methods: The review was prepared by conducting a current literature search using the keywords “Parent,” “Readiness,” and “Sustainability of Breastfeeding” in the search engines Google Scholar, Medline/PubMed, and Cochrane Library.

Findings: With the birth of a baby, couples become parents and experience changes in physical, social, and psychological dimensions. They take on new responsibilities and roles such as childcare, nutrition, meeting needs, protection, socialization of the child, and family management. While some parents describe these new roles and responsibilities as fulfilling, exciting, and joyful, others describe them as exhausting, distressing, and stressful. Parents may face difficulties in managing the expectations of different identities and social environments, changes in daily routines, and issues related to child care and feeding. Parenting practices are influenced by factors such as the parent’s education level, age, socioeconomic and sociocultural conditions, and whether the partners are emotionally, mentally, and socially ready for parenthood. A person’s readiness for parenthood indirectly affects child health by influencing parenting behaviors. Breastfeeding, in particular, is a demanding infant care practice that requires effort and time. It is believed that breastfeeding is more sustainable among individuals who are ready for parenthood. Therefore, midwife-

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

nurses should provide appropriate counseling and use effective communication tools to offer breastfeeding guidance during pregnancy, encourage parents to breastfeed, and ensure the sustainability of breastfeeding through continued postpartum support. With proper education and support, it is expected that parents will be prepared for, initiate, and maintain breastfeeding behavior.

Conclusion: Readiness for parenthood is considered a factor that affects the sustainability of breastfeeding. Therefore, midwife-nurses should consider the readiness status of parents and provide breastfeeding education tailored to the family, starting during pregnancy and continuing into the postpartum period, and support them in various ways.

Keywords: Parent, sustainability of breastfeeding, readiness.

Giriş

Anne veya babalığa geçiş bir kişinin hayatındaki en önemli gelişmelerden biridir. Bebek sahibi olmak, yalnızca biyolojik bir süreç değil; aynı zamanda psikolojik, sosyal ve kültürel bir dönüşüm anlamına gelmektedir (Mercer, 2004). Bu süreçte ebeveynlerin hazırbulunuşluk düzeyi hem doğum sonrası uyumu hem de bebek bakım davranışlarının kalitesini doğrudan etkileyen bir faktördür. Özellikle emzirme gibi yenidoğan yaşamının ilk dönemlerine özgü kritik bakım davranışları, ebeveynin bilgi, beceri ve psikolojik hazırlığına bağlı olarak etkin bir şekilde sürdürülebilmektedir.

Emzirmenin başlatılması ve sürdürülebilirliği, birçok kültürel, biyolojik ve psikososyal faktörden etkilendiği gibi ebeveynliğe hazırbulunuşluk düzeyinden de etkilendiği düşünülmektedir. Buna rağmen ebeveynliğe hazırbulunuşluk ve emzirmenin sürdürülebilirliği ile ilgili literatürde bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu makalede ebeveynliğe hazırbulunuşluk kavramı ele alınacak, emzirmenin sürdürülebilirliği ile ilişkisi tartışılacak ve ebelik-hemşirelik bakım uygulamaları sunulacaktır. Bunun yanında bu makalenin emzirme eğitimi ve desteği verecek ebe ve hemşirelere rehberlik edeceği düşünülmektedir.

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

Ebeveynliğe Hazırbulunuşluk: Kavramsal Çerçeve

Hazırbulunuşluk terimi ilk kez Thorndike tarafından kullanılmıştır. Hazırbulunuşluk organizmanın belirli bir tepki veya davranış için gereken hazırlıklara sahip olup olmadığını ifade etmektedir (Soyuçok, 2018). Thorndike'in hazırbulunuşluk yasasına göre:

- Eğer birey bir davranışı yapmaya hazır ve yapmasına izin verilirse, bu davranış bireye doyum sağlamaktadır.
- Eğer birey bir davranışı yapmaya hazır ve yapmasına izin verilmezse, bu bireyde rahatsızlık yaratmaktadır.
- Eğer birey bir davranışı yapmaya hazır değil ve yapması istenirse, bu bireyde rahatsızlık yaratmaktadır (Uçar, 2013).

Bu bağlamda ebeveynliğe hazırbulunuşluğu olmadan anne-baba olan bireyler de ebeveynliğe sağlıklı bir geçiş yapıp, topluma yeni katılan bebeğin fiziksel ve psikolojik sağlığını ve aile sistemini olumsuz etkilemektedir (Sarısoy Aksüt, 2022; Lanjekar, 2022).

Ebeveynlerin biyolojik, psikolojik, sosyal, kültürel, ekonomik ve birçok yönden ebeveyn hazırbulunuşluğunun olması gerekmektedir (Pınar ve Kökçü Doğan, 2020). Ebeveynliğe hazırbulunuşluk gebelik öncesi, gebelik ve doğum sonrası dönemde ebeveynlerin bebek bakımı, emzirme, bebek sağlığı ve kendi rollerine dair algıları ile yakından ilişkili olmaktadır. Çünkü bebeğin doğması ile bireyler eş rolünden ebeveyn rolüne geçmektedir. Ebeveyn olan çift, yeni durumla fiziksel, sosyal, psikolojik ve ekonomik boyutlarda değişimler yaşamakta; çocuklarının bakımı, ihtiyaçlarının giderilmesi, korunması, psikolojik olarak kucaklanması, toplumsallaştırılması ve ailenin yönetimi gibi yeni sorumluluk ve roller kazanmaktadır (Gladding, 2012; Sarısoy Aksüt, 2022). Kazanılan yeni rol ve sorumluluklar bazı anne babalar tarafından doyurucu, heyecanlı ve mutluluk verici olarak tanımlanırken bazıları tarafından da yorgunluk, bitkinlik, psikolojik sıkıntı, kaygı ve yüksek stres olarak tanımlanmaktadır (Sarısoy Aksüt, 2022; Erol ve ark., 2023).

Bireyler ebeveynlik rolleri nedeniyle bitkin ve tükenmiş hissedebilmektedir. Tükenmişlik sadece kendilerini değil, çocuklarını da etkileyen olumsuz sonuçlar doğurmaktadır (Mikolajczak ve ark., 2021). Özellikle emzirme son zamanlarda çaba ve zaman gerektiren, kolay olmayan bir sağlık davranış olarak görülebilmektedir. Bebeklerinin doğumu ile yeni ebeveyn olan bireyler, karşılaşacakları yaşam değişimlerinin yanı sıra sosyal normlara nasıl uyum sağlayacaklarını ve kamusal alanda emzirmenin nasıl devam edeceğini

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

düşünmektedir (Eker ve Yurdakul, 2024). Ebeveynliğe uyumu destekleme programları, gebelik öncesi, gebelik, doğum ve doğum sonrası dönemlerde aileye sunulan bilinçli bakım yaklaşımı ile sevgi oluşumunun ve emzirme sürecinin başlatılması ve sürdürülmesinde ebeveynlere katkı sağlamaktadır (Ersanlı Kaya ve Hotun Şahin, 2020).

Anneliğe Hazırbulunuşluk ve Emzirme

Her kadının mevcut olan annelik duygusu, gebelik sürecinde başlamakta ve doğumla birlikte resmîlik kazanmaktadır. Anne olmak; bir kadının yaşam döngüsünde en önemli ruhsal ve duygusal değişimlerin yaşandığı, anksiyete ve stresi artıran ve tüm bu zorlukların yanı sıra en mutlu anları yaşatan, eşsiz bir duygu durumudur (Kurt ve Özkan, 2023). Kadınlar anneliğe sevgi, şefkat, fedakarlık, çocuğu hayatının merkezine koyma özellikleri atfetmektedir (Uçakçı Asaloğlu ve ark., 2020).

Tıpkı okula başlamak için gerekli olan “okula hazırlıklı olmak” gibi, anne olabilmek için de “anneliğe hazır olmak” gerekmektedir. Anneliğe hazır olmak, psiko-sosyal, zihinsel ve fizyolojik olgunluğu gerektirir (Yavuzer, 2024). Ancak çoğu zaman doğum sonrası dönem ailede fiziksel, sosyal ve duygusal değişimlerin yaşandığı gelişimsel bir kriz dönemi olabilmektedir. Bu dönem kadının yeni rollerine uyum sağlaması için bir geçiş dönemi olarak düşünülmekte, yeterince profesyonel bakım ve destek alamayan kadınlarda birçok komplikasyon meydana gelmektedir (Khodabandeh ve ark., 2017; Barati ve ark., 2020). Bir çalışmada, adolesan yaştaki annelerin anneliğe hazır olmadıkları, ek olarak ilk emzirme deneyimlerinde daha çok desteğe ihtiyaç duydukları vurgulanmaktadır (Çınar ve ark., 2019). Çünkü anne-bebek hatta toplum sağlığı için önemi büyük olan emzirme davranışı, çok kapsamlı ve büyük yaşam değişiklikleri gerektirmektedir (Baldwin, 2021; Eker ve Yurdakul, 2024).

Anneliğe hazırbulunuşluğu olan kadın, bebeği ile tensel temas halinde olup, anne sütünden dolu dolu yararlanmasına olanak vermektedir (Yavuzer, 2024). Emzirmeyi teşvik etmek için planlanan eğitim uygulamalarının; yeni annelerin beklentilerini karşılaması, içinde bulundukları doğum sonrası döneme uyumlarını sağlaması ve emzirme özyeterliliklerini artırarak, emzirmenin sürdürülmesini desteklemesi oldukça önemlidir (Lowe, 2019; Heale, 2019; Eker ve Yurdakul, 2024).

Babalığa Hazırbulunuşluk ve Emzirme

Türk Dil Kurumu’na göre, baba “çocuğu olan erkek”, babalık ise “baba olma durumu” şeklinde tanımlanmaktadır (TDK, 2025). Babalık rolüne adaptasyon, babanın fiziksel ve psikolojik yeterliliği, olumlu bir ortam, baba-bebek ten tene temasının

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

sürdürülmesi, anne-baba ilişkilerinin doğası ve uyumu gibi faktörlerden etkilenmektedir (Demirbağ, 2020).

Babalar, ailede karar verici kişi olmaları sebebi ile emzirmenin sürdürülebilirliğinde anahtar role sahiptir (UNICEF, 2023). Çalışmalar, babaların eşlerini emzirme konusunda teşvik etmede ve desteklemede önemli bir rol oynadığını göstermektedir (Edelblute ve Altman, 2021; Kriktrat ve ark., 2022). Babanın anneye sağladığı emzirme desteği; babaların emzirmeye ilişkin bilgi alması ve bu bilgiyi anne ile paylaşması, ev işleri ve çocuk bakımında sorumluluklarını yerine getirmesi, bebeğin acıktığını anlaması, anneye masaj yapması, anneyi dinlendirmesi, annenin emzirme çabasını takdir etmesi ve anneyi emzirmeye sözlü olarak teşvik etmesi olarak belirtilmektedir (Tohotoa ve ark., 2009; Ogbo ve ark., 2020; Baldwin ve ark., 2021; Agrawal ve ark., 2022; Yavuz ve Özerdoğan, 2024).

Yapılan çalışmalar, emzirme eğitimi ve danışmanlığı alan babaların emzirmenin başlatılması ve sürdürülmesini desteklediğini vurgulamaktadır (Ouyang ve Nasrin, 2021; Crippa ve ark., 2021; Evgin ve Özdi, 2022; Panahi ve ark., 2022; Yeşil ve Can, 2023). Davidson ve Ollerton'un (2020) çalışmasında, babaların annelere sağladıkları desteğin, annelerin emzirme kararlarını olumlu etkilediği belirtilmektedir (Davidson ve Ollerton, 2020). O'Brien ve arkadaşlarının (2018) randomize kontrollü çalışmasında, anne ve babanın birlikte bakım verdiği bebeklerin fiziksel olarak daha sağlıklı olduğu ve emzirme oranlarının da daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır (O'Brien ve ark., 2018). Ogbo ve arkadaşlarının (2020) sistematik incelemesinde, babanın emzirme desteğinin, annenin doğum sonrası erken dönemde emzirmeye başlama ve devam etme kararını etkileyebileceği vurgulanmaktadır (Ogbo ve ark., 2020).

Emzirmenin Sürdürülebilirliği: Zorluklar ve Destekleyici Faktörler

Emzirmenin sürdürülebilirliği, yalnızca doğum sonrası erken dönemde değil, uzun vadede de ele alınması gereken bir konudur. Dünya Sağlık Örgütü ve Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF), doğumdan sonraki ilk bir saat içinde emzirmeye başlanmasını, bebeklerin ilk altı ay sadece anne sütü ile beslenmesini ve iki yıl veya daha uzun süre ek gıdalar ile birlikte emzirmeyi sürdürmesini önermektedir (UNICEF, 2016).

Emzirmenin önemi bilinmesine rağmen, sürdürülebilirliğini annenin yetersiz süt algısı, annenin yaşı, paritesi, ebeveynlik deneyimi, ebeveynliğe hazırbulunuşluğu, emzirme bilgi ve becerisi, gebeliğin istenme durumu, emzirme ile ilgili bilgi alma durumu, eş desteği bebeğin sağlık durumu gibi pek çok faktör etkilemektedir (Galipeau ve ark., 2018; Dünder, 2021; Topaloğlu Ören ve ark., 2023; Eroğlu ve ark.,

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

info@emzirmekongresi.com.tr

www.emzirmekongresi.com.tr

2023; Kayode ve ark., 2023). Özellikle ilk haftalarda yaşanan emzirme problemleri, ebeveynin hazırbulunuşluk düzeyine göre ya aşılabılır ya da emzirmenin erken dönemde sonlanmasına yol açabilmektedir. Bu nedenle, hem doğum öncesi eğitimlerle bilgi eksikliğinin giderilmesi hem de doğum sonrası profesyonel destek sunulması kritik önem taşımaktadır.

Doğum öncesi dönemden başlayarak doğum sonrası en az altı ay kapsamlı bakım ve eğitim programları, ebeveynlerin bilgi ve becerilerini artırmakta ve emzirmenin sürdürülebilirliğini desteklemektedir. Bireyin ihtiyacı göz önünde bulundurularak ve bireye özgü şekilde sunulacak olan emzirme eğitimi çeşitli yollarla (yüz yüze, tele sağlık ya da hibrit model eğitimi) yapılabilmektedir (Eker ve Yurdakul 2024). Yapılan çalışmalarda, ebeler ve hemşire tarafından yürütülen doğum öncesi eğitim programlarına katılan annelerin, emzirme süresinin daha uzun ve emzirme öz-yeterliliklerinin daha yüksek olduğu gösterilmiştir (Sergek, 2023; Zaman ve ark., 2024; Gabhart ve ark., 2025). Çalışmalar doğum sonu dönemde de sürdürülen emzirme desteği ve eğitiminin emzirmenin sürdürülebilirliğinde önemini ortaya koymaktadır (Korkut Öksüz, 2021; Bekmezci, 2023; Di ve ark., 2024). Korkut Öksüz ve arkadaşlarının (2021) çalışmasında, WhatsApp mesajlaşma uygulaması aracılığı ile verilen sürekli emzirme desteğinin, bebeklerin sadece anne sütü alma oranlarını ve sürelerini arttırdığı, emzik ve biberon kullanım oranlarını azalttığı ve emzirme tutum ve motivasyonlarını olumlu yönde etkilediği bulunmuştur (Korkut Öksüz, 2021). Yıldız Çiltaş ve arkadaşlarının (2023) çalışmasında, tele sağlık uygulaması ile verilen emzirme desteğinin emzirme sürecini olumlu yönde etkilediği sonucuna varılmıştır (Yıldız Çiltaş, 2023). Topkara ve arkadaşlarının (2024) çalışmasında, emzirmeyi destekleyici mobil uygulamanın; emzirme özyeterliliğinin arttırılmasında, emzirmenin erken başlatılmasında, ilk altı ay sadece anne sütü verme ve emzirmenin sürdürülme oranlarını arttırmada etkili bir araç olduğu vurgulanmaktadır (Topkara, 2024). Ay ve arkadaşlarının çalışmasında (2024) ise, annelere motivasyonel görüşme tekniği ile yüz yüze verilen emzirme eğitiminin; emzirme öz-yeterliliği, anne-bebek bağlanması üzerine olumlu etkisinin olduğu saptanmıştır (Ay, 2024).

Sonuç

Ebeveynliğe hazırbulunuşluk, bireylerin doğum sonrası dönemde karşılaştıkları fiziksel, duygusal ve sosyal değişimlere uyum sağlama süreçlerini doğrudan etkileyen kritik bir kavramdır. Özellikle emzirmenin başlatılması ve sürdürülebilirliği açısından ebeveynin bilgi, beceri ve psikolojik hazırlık düzeyi belirleyici rol oynamaktadır. Bu nedenle, ebeveynliğe hazırbulunuşluk düzeyinin artırılması,

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

yalnızca bireysel çabalarla değil; profesyonel destek, eğitim programları ve toplumsal bilinçlendirme yoluyla da desteklenmelidir.

Ebe ve hemşireler, ebeveynliğe hazırbulunuşluk sürecinde kritik bir rol oynamaktadır. Bu süreçte ebeveynleri destekleyerek, bilgi eksikliklerini gidererek ve psikososyal güçlenmeyi teşvik ederek hem bireysel hem de toplum sağlığı üzerinde önemli katkılar sağlayabilir. Bu nedenle, ebeveynliğe geçiş sürecinde ebelerin ve hemşirelerin aktif rol alması, sağlık politikalarının ebeveyn destek programlarını güçlendirmesi ve toplumda emzirme bilincinin artırılması büyük önem taşımaktadır.

Kaynaklar

- Agrawal, J., Chakole, S., & Sachdev, C. (2022). The role of fathers in promoting exclusive breastfeeding. *Cureus*, 14(10), e30363. <https://doi.org/10.7759/cureus.30363>
- Ay, Ö. P. (2024). *Vajinal doğum yapan annelere motivasyonel görüşme tekniği ile verilen emzirme eğitiminin emzirme motivasyonu, öz yeterliliği ve bağlanma üzerine etkisi* (Doktora tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Baldwin, S., Bick, D., & Spiro, A. (2021). Translating fathers' support for breastfeeding into practice. *Primary Health Care Research & Development*, 22, e60. <https://doi.org/10.1017/S1463423621000682>
- Baratieri, T., Natal, S., & Hartz, Z. M. A. (2020). Postpartum care for women in primary care: Building an assessment model. *Cadernos de Saúde Pública*, 36(7), e00087319.
- Bekmezci, E. (2023). *Motivasyonel görüşmeye dayalı emzirme eğitiminin sezaryen sonrası emzirme motivasyonuna, emzirme başarısına ve emzirme öz-yeterlilik algısına etkisi* (Doktora tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Crippa, B. L., Consales, A., Morniroli, D., Lunetto, F., Bettinelli, M. E., & Sannino, P. (2021). From dyad to triad: A survey on fathers' knowledge and attitudes toward breastfeeding. *European Journal of Pediatrics*, 180(9), 2861–2869. <https://doi.org/10.1007/s00431-021-04047-w>
- Çınar, N., Alvur, T. M., ve ark. (2019). Adolesan annelerin ilk emzirme deneyimleri: Nitel bir çalışma. *HSP*, 6(2), 329–341.
- Davidson, E. L., & Ollerton, R. L. (2020). Partner behaviours improving breastfeeding outcomes: An integrative review. *Women and Birth*, 33, e15–e23. <https://doi.org/10.1016/j.wombi.2019.10.001>

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

- Demirbağ, B., Kürtüncü, M., Kıvık, S. Y. (2020) Relationship between marital adjustment and infant attachment in Turkish fathers. *Clinical and Experimental Health Sciences*, 10,125–130.
- Di, X., Ge, X. L., & Wang, D. (2024). Effect of care intervention with a health education form for breastfeeding on breast distension, pain, and lactation in postpartum mothers. *World Journal of Clinical Cases*, 12(22), 5059–5066. <https://doi.org/10.12998/wjcc.v12.i22.5059>
- Dünder, T. (2021). *Emzirmeyi etkileyen faktörler*. In S. Özsoy (Ed.), *Emzirme ve anne sütü ile beslemede danışmanlık/güncel yaklaşımlar* (1. baskı, ss. 59–65). Ankara: Türkiye Klinikleri.
- Edelblute, H. B., & Altman, C. E. (2021). The interaction and impact of social support and father absence on breastfeeding. *Breastfeeding Medicine*, 16(8), 629–634. <https://doi.org/10.1089/bfm.2020.0202>
- Eker ve Yurdakul, A., & Yurdakul, M. (2024). Emzirme eğitiminde güncel yaklaşım: Sürdürülebilir emzirme eğitimi. *Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 17(2), 332–340. <https://doi.org/10.26559/mersinsbd.1506682>
- Eroğlu, N., ve ark. (2023). İnegöl’de yaşayan kadınların anne sütü farkındalığını ve emzirmeyi etkileyen faktörler. *Turkish Journal of Turkish Family Physician*, 14(4), 223–233. <https://doi.org/10.15511/tjtfp.23.00423>
- Erol, A., Canbeldek, M., & Işıkoğlu, N. (2023). Babaların çocuklarına yönelik algısı: İlk babalık deneyimleri. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 23(59), 357–387. <https://doi.org/10.21560/spcd.vi.1218406>
- Ersanlı Kaya, C., & Hotun Şahin, N. (2020). Ebeveyn uyum desteği programı ile ebeveyn öz yeterlik algısının geliştirilmesi. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 3(3), 319–328. <https://doi.org/10.38108/ouhcd.790755>
- Evgin, D., & Ozdil, K. (2022). The effect of fathers’ support for breastfeeding process on mothers’ breastfeeding self-efficacy and father–baby attachment: A cross-sectional and correlational study. *Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi*, 14(3), 659–671. <https://doi.org/10.5336/nurses.2021-86698>
- Gabhart, J. M., Wasio, L. N., U-Thaiwat, P., Chen, Y. W., & Main, J. (2025). A live online prenatal educational model: Association with exclusive breastfeeding at discharge. *Journal of Human Lactation*, 41(1), 145–155. <https://doi.org/10.1177/08903344241297607>
- Galipeau, R., Baillot, A., Trottier, A., Lemire, L. (2018). Effectiveness of interventions on breastfeeding self-efficacy and perceived insufficient milk supply: A systematic review and metaanalysis. *Matern Child Nutr* 14, e12607.

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

- Gladding, S. (2012). Aile terapisi, tarihi, kuram ve uygulamaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği Yayınları*.
- Heale, R. (2019). Maternity and postpartum care: Perspectives. *Evidence-Based Nursing*, 22(2), 42-43.
- Kayode, O. O., Oyedeji, A. S., & Alabi, Q. K. (2023). Factors affecting exclusive breastfeeding practices among working-class women in Osun State, Nigeria. *Journal of Public Health in Africa*, 14(6), 2191. <https://doi.org/10.4081/jphia.2023.2191>.
- Khodabandeh, F., Mirghafourvand, M., KamaliFard, M., Mohammad-Alizadeh-Charandabi, S., & Asghari Jafarabadi, M. (2017). Effect of educational package on lifestyle of primiparous mothers during postpartum period: a randomized controlled clinical trial. *Health education research*, 32(5), 399-411. <https://doi.org/10.1093/her/cyx060>
- Korkut Öksüz, S. (2021). *Annelere WhatsApp mesajlaşma uygulaması aracılığıyla sağlanan sürekli emzirme desteğinin emzirmeye etkisi* (Doktora tezi). Cerrahpaşa Üniversitesi, İstanbul.
- Krikitrat, P., Park, C. G., McCreary, L. L., Koenig, M. D., Abboud, S., Sansiriphun, N., & Patil, C. L. (2022). Relationships between Thai fathers' self-efficacy to support breastfeeding and exclusive breastfeeding duration. *Midwifery*, 106, 103261. <https://doi.org/10.1016/j.midw.2022.103261>
- Kurt, N., & Özkan, H. (2023). Annelik rolü ve mutluluk düzeyi arasındaki ilişki. *YOBU Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 4(3), 335-343.
- Lanjekar, P. D., Joshi, S. H., Lanjekar, P. D., et al. (2022). The effect of parenting and the parent-child relationship on a child's cognitive development: A literature review. *Cureus*, 14(10), e30574. <https://doi.org/10.7759/cureus.30574>
- Lowe, N. K. (2019). Reconsidering postpartum care. *Journal of Obstetric, Gynecologic & Neonatal Nursing*, 48(1), 1-2.
- Mercer, R. T. (2004). Becoming a mother versus maternal role attainment. *Journal of Nursing Scholarship*, 36(3), 226-232. <https://doi.org/10.1111/j.1547-5069.2004.04042.x>
- Mikolajczak, M., Gross, J. J., & Roskam, I. (2021). Beyond job burnout: Parental burnout! Trends in Cognitive Sciences, 25(5), 333-336. <https://doi.org/10.1016/j.tics.2021.01.001>
- O'Brien, K., Robson, K., Bracht, M., Cruz, M., Lui, K., Alvaro, R., da Silva, O., Monterrosa, L., Narvey, M., Ng, E., Soraisham, A., Ye, X. Y., Mirea, L., Tarnow-

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

Mordi, L., & Lee, S. K. (2018). Effectiveness of Family Integrated Care in neonatal intensive care units on infant and parent outcomes: A multicentre, multinational, cluster-randomised controlled trial. *The Lancet Child & Adolescent Health*, 2(4), 245–254.

- Ogbo, F. A., Akombi, B. J., Ahmed, K. Y., Rwabilimbo, A. G., Ogbo, A. O., Uwaibi, N. E., Ezech, O. K., Agho, K. E., & on behalf of the Global Maternal and Child Health Research Collaboration (GloMACH). (2020). Breastfeeding in the community—How can partners/fathers help? A systematic review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(2), 413. <https://doi.org/10.3390/ijerph17020413>
- Ouyang, Y. Q., & Nasrin, L. (2021). Father’s knowledge, attitude and support to mother’s exclusive breastfeeding practices in Bangladesh: A multi-group structural equations model analysis. *Healthcare*, 9(3), 276. <https://doi.org/10.3390/healthcare9030276>
- Panahi, F., Rashidi Fakari, F., Nazarpour, S., Lotfi, R., Rahimizadeh, M., Nasiri, M., & others. (2022). Educating fathers to improve exclusive breastfeeding practices: A randomized controlled trial. *BMC Health Services Research*, 22, 554. <https://doi.org/10.1186/s12913-022-07956-5>
- Pınar, Ş., & Kökcü Doğan, A. (2020). Yeni çocuk sahibi olmuş ebeveynlerin anne baba rolüne hazır olma durumu ile sosyodemografik özelliklerinin karşılaştırılması. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 29(4), 255–266.
- Sarısoy Aksüt, G. (2022). Ebeveyn öz-yeterliliği üzerine bir derleme: Müdahale programlarına yönelik bir bakış. *Nesne*, 10(26), 620–636.
- Sergek, N. (2023). *Hipnoemzirme felsefesine dayalı eğitim ve danışmanlığının anne sütü ile besleme durumu, emzirme özyeterliliği ve emzirme motivasyonuna etkisi* (Yüksek lisans tezi). Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Soyuçok, G. (2018). Öğrenmede davranışçı kuram. 10 Mart 2025 tarihinde https://www.academia.edu/36304916/%C3%96%C4%9ERENMEDE_DAVRANI%C5%9E%C3%87I_KURAM adresinden erişildi.
- Tohotoa, J., Maycock, B., Hauck, Y. L., Howat, P., Burns, S., & Binns, C. W. (2009). Dads make a difference: An exploratory study of paternal support for breastfeeding in Perth, Western Australia. *International Breastfeeding Journal*, 4, 1–9. <https://doi.org/10.1186/1746-4358-4-15>
- Topaloğlu Ören, E. D., Ünsal Atan, Ş., & Kavlak, O. (2023). Doğum sonu dönemdeki kadınların emzirme tutumları ve etkileyen faktörler. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 8(1), 27–35.

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

- Topkara, F. N. (2024). Emzirmeyi destekleyici mobil uygulamanın geliştirilmesi: Uygulamanın primiparlarda emzirme özyeterliliği ve sonuçlarına etkisinin incelenmesi (Doktora tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Türk Dil Kurumu (TDK). (2025). Türkçe sözlük. <https://sozluk.gov.tr/>
- Uçakçı Asaloğlu, C., Ercan, F., Erdem, E., & Tüfekçi Akcan, A. (2020). Kadınların anneliğe ilişkin görüşleri. *Electronic Journal of Social Sciences*, 19(75), 1546-1561.
- Uçar, M. E. (2013). *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Ayrıntı Yayınları. Yeşil, Y., & Can, H. O. (2023). Postpartum breastfeeding practices and attitudes in parents: A randomized study to evaluate the effects of individual and group breastfeeding education of mothers and fathers. *Cureus*, 15(9), e44811. <https://doi.org/10.7759/cureus.44811>
- UNICEF. (2016). From the first hour of life: Making the case for improved infant and young child feeding everywhere. <https://www.unicef.org/reports/first-hour-of-life>
- UNICEF. (2023). Factors influencing the practice of exclusive breastfeeding and other infant feeding practices in the first six months of life in West and Central Africa.
- Yavuz, N. S., & Ozerdogan, N. (2024). How should father support be in breastfeeding?: A systematic review. *Journal of Social and Analytical Health*, 4(1), 28-38.
- Yavuzer, H. (2024). *Anne olmak* (11. basım). Remzi Kitabevi. S:15-16
- Yıldız Çıltas, N. (2023). *Yetersiz süt algısı olan annelere telesağlık uygulaması ile verilen emzirme desteğinin annelerin bebeklerine ilk 6 ay sadece anne sütü vermesine etkisi* (Doktora tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Zaman, F., Morgan, S., Scalora, C., Nelson, M., & Francis, J. (2024). Prenatal breastfeeding education with or without hand expressing human milk and breastfeeding duration in a rural population. *Nutrients*, 16(19), 3303. <https://doi.org/10.3390/nu16193303>

TÜRK TOPLUMUNDA EMZİRME VE EMZİRME DESTEĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNE YÖNELİK KULLANILAN ÖLÇEKLER

Nazlıcan Yılmaz¹, Elif Keten Edis²

¹Amasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Amasya, Türkiye

²Amasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Amasya, Türkiye

Özet

Amaç: Emzirmenin etkin şekilde başlatılması ve sürdürülebilmesi için öncelikle güvenilir araçlarla değerlendirilmesi gerekmektedir. Emzirmenin değerlendirilmesi olası sorunların erken dönemde saptanarak çözüm yolları geliştirilmesine olanak tanımaktadır. Bu derlemede Türk toplumunda emzirme ve emzirme desteğinin değerlendirilmesine yönelik geçerlik ve güvenilirliği yapılan ölçek bilgilerinin paylaşılması ve sağlık profesyonelleri için rehber olması amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu çalışmada Google Akademik ve YÖK Ulusal Tez Veri Tabanı'nda emzirme (breastfeeding), ölçek (scale), geçerlik, güvenilirlik (validity, reliability) anahtar kelimeleri ile tarama yapılmıştır. Çalışmaya 2010-2024 yılları arasında geçerlik ve güvenilirliği yapılan ve tam metnine ulaşılan 21 adet ölçek dahil edilmiştir.

Bulgular: Bu çalışmada emzirme ve emzirme desteğine yönelik ölçekler, prenatal dönemde kullanılan, postnatal dönemde kullanılan ve babaların emzirmeyi desteklemesine yönelik kullanılan ölçekler olmak üzere üç grupta incelenmiştir. Prenatal dönemde emzirmeye yönelik kullanılan ölçeklerde; annelerin emzirmeye hazır oluştukları, emzirme niyetleri, emzirmeyle ilgili endişeleriyle baş etme becerileri, destek bulma becerileri ve öz yeterlilikleri değerlendirilmektedir. Postnatal dönemde; emzirmeye adaptasyon süreci, emzirme desteği, emzirme motivasyonu, annelerin emzirmenin sonlandırılmasıyla ilgili tutumları, emzirme

deneyimleri, teknikleri ve öz yeterlilikleri değerlendirilmektedir. Babaların emzirmeyi desteklemesine yönelik kullanılan ölçeklerde ise; babaların emzirme eğitimi ve bilgi seviyesi, emzirme tutumları, süreç boyunca anneye desteği ve babaların desteğinin bebeğin emzirme süresine etkisi değerlendirilmiştir. Kullanılan ölçekler Türk kültüründe emzirme ve emzirme desteğini değerlendirmek için geçerli ve güvenilir araçlardır.

Sonuç: Emzirme ve emzirme desteğini değerlendirmeye yönelik kullanılan ölçeklerin prenatal dönemden itibaren uygulanması ve anne-bebek sağlığı alanında çalışan sağlık profesyonelleri tarafından kullanılmasının sağlanması anne ve bebek sağlığının geliştirilmesine katkı sağlayacaktır.

Anahtar kelimeler: Emzirme, emzirme desteği, geçerlik, güvenilirlik, ölçek

SCALES USED TO EVALUATE BREASTFEEDİNG AND BREASTFEEDİNG SUPPORT İN TURKİSH SOCIETY ABSTRACT

Aim: To initiate and maintain breastfeeding effectively, it must first be evaluated with reliable tools. Evaluation of breastfeeding allows for the early detection of potential problems and the development of solutions. This review aims to share information on scales that have been validated and reliable for the evaluation of breastfeeding and breastfeeding support in Turkish society and to be a guide for health professionals.

Methods: In this research, a search was conducted in Google Scholar and YÖK National Thesis Database with the keywords “breastfeeding,” “scale,” “validity,” “reliability.” The study included 21 scales, the validity and reliability of which were tested between 2010 and 2024 and whose full texts were available.

Results: In this study, scales for breastfeeding and breastfeeding support were examined in three groups: scales used in the prenatal period, scales used in the postnatal period, and scales used to support fathers' breastfeeding. In the scales used for breastfeeding in the prenatal period; mothers' readiness to breastfeed,

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

breastfeeding intentions, ability to cope with breastfeeding concerns, ability to find support, and their self-efficacy are evaluated. In the postnatal period; adaptation process to breastfeeding, breastfeeding support, breastfeeding motivation, mothers' attitudes towards stopping breastfeeding, breastfeeding experiences, techniques and self-efficacy are evaluated. The scales used to support fathers' breastfeeding are; fathers' breastfeeding education and knowledge level, breastfeeding attitudes, support for the mother throughout the process and the effect of fathers' support on the duration of breastfeeding of the baby were evaluated. The scales used are valid and reliable tools to assess breastfeeding and breastfeeding support in Turkish culture.

Conclusion: Applying the scales used to evaluate breastfeeding and breastfeeding support from the prenatal period and ensuring its use by health professionals working in the field of maternal and infant health will contribute to the improvement of maternal and infant health.

Keywords: Breastfeeding, breastfeeding support, validity, reliability, scale

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

GEBELİKTE EMZİRME VE KÜLTÜREL BOYUTU: BİR OLGU SUNUMU

Fatma Nur Yavuz¹, Sena Kaplan²

¹Ankara Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara, Türkiye

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ankara, Türkiye

ÖZET

Anne sütü, yenidoğanın biyolojik ve duygusal gelişiminde hayati bir rol oynamaktadır. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ve Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF/United Nations Help Fund for Children) bebeklerin ilk altı ay yalnızca anne sütüyle beslenmesini ve emzirmenin en az iki yaşına kadar sürdürülmesini önermektedir. Türkiye’de emzirmeye başlama oranı yüksek olsa da yalnızca anne sütüyle beslenme süresi istenilen düzeyde değildir. Amerikan Aile Hekimleri Akademisi (AAFP), annelerin gebelik sırasında iki yaşından küçük çocuklarını emzirmeye devam edebileceğini ve doğumdan sonra da iki çocuğu birlikte emzirebileceğini bildirmiştir. Ancak kültürel ve toplumsal normlar, dini inanışlar ve sağlıkla ilgili yanlış bilgiler, gebelik döneminde emzirmeye yönelik olumsuz tutumlara neden olmakta, bu da annelerin emzirmeyi erken sonlandırmasına yol açmaktadır. Yapılan çalışmalar göstermektedir ki bazı toplumlarda kültürel inanışlara göre gebelik döneminde emzirmenin devamının doğacak bebeğe zarar vereceği düşünülmektedir. Bu çalışmada, gebelikte emzirme hikayesi olan bir olgu ile yapılan derinlemesine görüşme ile kültürel ve toplumsal normların gebelikte emzirme deneyimini nasıl şekillendirdiği incelenmiştir. Bunun yanı sıra gebelikte emzirmeye ilişkin sağlık profesyonellerinin tutumları ve annenin bu süreçte yaşadığı duygusal ve fiziksel deneyimler de değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında yapılan görüşmeler kayıt altına alınmış ve içerik analizleri yapılmıştır. Veriler toplanmadan önce anne bilgilendirilerek yazılı onamı alınmıştır. Çalışma sonucunda gebelikte emzirmenin sürdürülmesinde kültürel ve toplumsal inanışların etkili olduğu, annelerin bu süreçte profesyonel danışmanlık ihtiyaçlarının arttığı belirlenmiştir. Bu bakımdan gebelikte emzirme sürecinde olan annelere sağlık profesyonelleri tarafından verilecek yapılandırılmış danışmanlık hizmetleri oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: gebelik, emzirme, olgu sunumu

PRİMİPARLARDA SÜREKLİ EBE DESTEĞİNİN KONFOR, UYKU KALİTESİ VE EMZİRME ÖZ YETERLİLİĞİNE ETKİSİ: GEBELİKTEN ANNELİĞE İZLEM ÇALIŞMASI

Sümeyye Şimşek¹ Sümeyye Altıparmak²
Palu Devlet Hastanesi, Elazığ

İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Anabilim Dalı, Malatya

Özet

Amaç: Araştırma, primipar gebelere doğum sonu döneme kadar sunulan sürekli ebe desteğinin konfor, uyku kalitesi ve emzirme öz yeterliliğine etkisini belirlemek amacıyla yapıldı.

Materyal ve Metot: Randomize kontrollü olarak yürütülen bu araştırmanın örneklemi Türkiye'nin doğusunda bir hastanede Kadın Doğum Polikliniği'ne başvuran gebeliğinin 36. haftasında olan 64 deney, 64 kontrol olmak üzere 128 gebe oluşturdu. Bu kadınlarla doğum sonu döneme kadar toplam altı görüşme gerçekleştirildi. Veriler "Kişisel Tanıtım Formu", "Genel Konfor Ölçeği", "Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi", "Antenatal Emzirme Öz-Yeterlilik Ölçeği (Kısa Formu)" ve "Postnatal Emzirme Öz-Yeterlilik Ölçeği (Kısa Formu)" kullanılarak elde edildi. Gebelerle yapılan görüşmelerde araştırmacı tarafından hazırlanan eğitim kitapçıkları kullanıldı.

Bulgular: Sunulan sürekli ebe desteğinin deney grubunda yer alan kadınların son test GKÖ toplam, Fiziksel Konfor, Psikospiritüel Konfor, Çevresel Konfor ve Sosyokültürel Konfor alt boyutları puan ortalamaları ile Postnatal Emzirme Özyeterlilik Ölçeği puan ortalamasının kontrol grubuna kıyasla daha yüksek olduğu ve anlamlı düzeyde arttığı saptandı ($p<0.001$). Deney grubundaki kadınların son test Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi puan ortalamasının kontrol grubuna kıyasla daha düşük olduğu ve anlamlı düzeyde azaldığı saptandı ($p<0.001$).

Sonuç: Primipar gebelere doğum sonu döneme kadar sunulan sürekli ebe desteğinin kadınların konfor, uyku kalitesi ve emzirme öz yeterliliğini arttırdığı belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Emzirme Öz-Yeterliliği, Konfor, Primipar, Sürekli Ebe Desteği, Uyku Kalitesi

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

**3. ULUSLARARASI
EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ**
17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

www.emzirmekongresi.com.tr

The Effect of Continuous Midwife Support on Comfort, Sleep Quality and Breastfeeding Self-Efficacy in Primiparas: Follow-up Study from Pregnancy to Motherhood

Aim: The research was conducted to determine the effect of continuous midwife support provided to primiparous pregnant women until the postpartum period on comfort, sleep quality and breastfeeding self-efficacy.

Material and method: This randomized controlled study included a sample of 128 pregnant women—64 in the experimental group and 64 in the control group—who applied to the Obstetrics and Gynecology Outpatient Clinic of a hospital in eastern Turkey at the 36th week of pregnancy. A total of six interviews were conducted with these women until the postpartum period. Data were collected using the “Personal Information Form,” “General Comfort Questionnaire,” “Pittsburgh Sleep Quality Index,” “Antenatal Breastfeeding Self-Efficacy Scale – Short Form,” and “Postnatal Breastfeeding Self-Efficacy Scale – Short Form.” Educational booklets prepared by the researcher were used during the interviews with the pregnant women.

Results: It was determined that the post-test VAS total, Physical Comfort, Psychospiritual Comfort, Environmental Comfort and Sociocultural Comfort sub-dimension mean scores and the Postnatal Breastfeeding Self-Efficacy Scale score mean of the women in the experimental group with the continuous midwife support offered were higher and significantly increased compared to the control group ($p < 0.001$). It was determined that the mean post-test Pittsburgh Sleep Quality Index score of the women in the experimental group was lower and significantly decreased compared to the control group ($p < 0.001$).

Conclusion: It was determined that continuous midwife support provided to primiparous pregnant women until the postpartum period increased women's comfort, sleep quality and breastfeeding self-efficacy.

Keywords: Breastfeeding Self-Efficacy, Comfort, Primiparity, Continuous Midwife Support, Sleep Quality

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

MOBİL UYGULAMALAR VE TEKNOLOJİNİN EMZİRME DANIŞMANLIĞI VE DESTEK SÜREÇLERİNDEKİ ROLÜ

Sümeyye Şimşek¹ Sümeyye Altıparmak²

İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Anabilim Dalı, Malatya

Özet

Amaç: Bu çalışma, mobil uygulamalar ve teknoloji tabanlı destek sistemlerinin emzirme danışmanlığı süreçlerindeki etkisini literatür doğrultusunda inceleyerek, bu teknolojilerin emzirme danışmanlığı ve destek süreçlerindeki rolünü değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Literatür taraması yöntemiyle, gelişen teknoloji ile önem kazanan tele-sağlık, tele-ebelik ve mobil sağlık uygulamalarının emzirme destek süreçlerine etkisi incelenmiş; elektronik eğitimler, web tabanlı programlar ve telefon danışmanlığı gibi çeşitli teknoloji destekli yöntemlerin etkinliği araştırılmıştır.

Bulgular: Pandemi döneminde geleneksel yüz yüze emzirme destek modellerinin sınırlandırılması sonucu, dijital destek sistemleri ön plana çıkmıştır. Mobil sağlık uygulamalarının anne ve sosyal çevresini sürece entegre ettiği, emzirme süresi ve öz yeterliliği artırdığı, emzirme sorunlarını azalttığı tespit edilmiştir. Web tabanlı eğitimlerin emzirme bilgi ve tutumlarını olumlu etkilediği; telefon ve mobil uygulama destekli danışmanlığın erken dönemde etkili olduğu, ancak uzun vadede etkinliğinin azaldığı görülmüştür. Ayrıca elektronik eğitimlerin, annelerin emzirme farkındalığını önemli ölçüde artırdığı, web tabanlı doğum öncesi eğitimin gebelerin sağlık bilgisi erişimini iyileştirdiği ve mobil sağlık müdahalelerinin postnatal dönemde emzirme oranları ile bebek sağlığı üzerinde olumlu etkileri olduğu saptanmıştır.

Sonuç: Teknoloji destekli emzirme danışmanlığı uygulamaları, erişilebilirlik ve etkinlik açısından geleneksel yöntemlere önemli bir tamamlayıcıdır. Kadınların beklenti ve ihtiyaçlarının dikkate alınması, mobil uygulama geliştiricileri ile sağlık profesyonellerinin iş birliği, teknolojinin doğru ve bilinçli kullanımının yaygınlaştırılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ebelik, emzirme, mobil sağlık, teknoloji.

Abstract

Objective: This study aims to review the impact of mobile applications and technology-based support systems on breastfeeding counseling processes, evaluating their role in breastfeeding counseling and support based on the current literature.

Methods: Using the literature review method, the impact of telehealth, tele-midwifery, and mobile health applications—whose importance has increased with advancing technology—on breastfeeding support processes was examined; the effectiveness of various technology-assisted methods such as electronic trainings, web-based programs, and telephone counseling was investigated.

Results: During the pandemic, limitations on traditional face-to-face breastfeeding support models highlighted the importance of digital support systems. Mobile health applications were found to integrate mothers and their social networks into the breastfeeding process, increase breastfeeding duration and self-efficacy, and reduce breastfeeding-related problems. Web-based education positively affected breastfeeding knowledge and attitudes. Telephone and mobile app-supported counseling were effective in the early postpartum period but showed decreased effectiveness over time. Additionally, electronic education significantly increased mothers' breastfeeding awareness, web-based prenatal education improved pregnant women's access to health information, and mobile health interventions positively influenced breastfeeding rates and infant health in the postnatal period.

Conclusion: Technology-supported breastfeeding counseling applications serve as important complements to traditional methods in terms of accessibility and effectiveness. Taking women's expectations and needs into account, fostering collaboration between mobile app developers and healthcare professionals, and promoting the correct and conscious use of technology are essential.

Keywords: Midwifery, breastfeeding, mobile health, technology.

GİRİŞ

Teknolojik gelişmeler, yaşamın hemen her alanında köklü değişimlere yol açmakta ve bireylerin günlük yaşamlarını önemli ölçüde etkilemektedir. Günümüzde teknoloji sayesinde bireysel ve kamusal hizmetler daha hızlı, etkin ve erişilebilir hale gelmiş; özellikle sağlık, eğitim ve hizmet sektörlerine ulaşım kolaylaşmıştır (1,2). Sağlık hizmetleriyle entegre biçimde gelişen teknolojinin ilk yansımaları 2000’li yıllarda ortaya çıkan *tele-tıp* kavramıyla gündeme gelmiştir. Bu kavram zamanla tele-sağlık, mobil sağlık ve tele-eğitim gibi daha özelleşmiş biçimlerde gelişimini sürdürmüştür (3). Tele-sağlık, bilgisayar, akıllı telefon gibi dijital araçlar kullanılarak hastalara uzaktan sağlık hizmeti sunulmasıdır. Bu uygulamalar, sağlık hizmetlerine erişimi artırmakta, bakımın kalitesini yükseltmekte, maliyetleri azaltmakta ve bireylere sosyal destek sağlamaktadır (4).

Tele-sağlık teknolojilerinin ilerlemesiyle birlikte, özellikle kadın sağlığı alanında “tele-ebelik” kavramı öne çıkmıştır. Bu sayede, ulaşımın zor olduğu bölgelerde ebe ve gebeler dijital platformlar üzerinden bir araya gelebilmekte, hizmete erişim artmakta ve izlem süreçleri güçlenmektedir. Böylelikle hem sağlık hizmetlerinin maliyeti düşmekte hem de gebe bireylerin bakım sürecine bağlılıkları artmaktadır (5). Bu derlemenin amacı, mobil uygulamalar ve teknolojik çözümlerin emzirme danışmanlığı ve destek süreçlerindeki yerini literatür doğrultusunda incelemek ve bulguları sistematik bir şekilde okuyucuya sunmaktır.

Emzirme, Emzirme Danışmanlığı ve Teknoloji

Emzirme, postpartum dönemde desteklenmesi ve izlenmesi gereken önemli süreçlerden biridir (3). Doğumdan sonra sağlık personelinin emzirmeyi erken başlatması ve süreci değerlendirmesi büyük önem taşımaktadır (6). Emzirmeye başlanmasındaki birkaç saatlik gecikme bile sürecin başarısını olumsuz etkileyebilmektedir. Annenin tutumları, doğum şekli, yenidoğanın durumu, kültürel uygulamalar, sağlık kurumlarının politikaları, ebe/hemşire tutumları ve bölgesel farklılıklar gibi faktörler emzirmeye erken başlamayı etkileyen değişkenler arasında yer almaktadır (7). Araştırmalar, emzirmeye istekli olunmasına rağmen bu sürecin sürdürülememesinin çoğunlukla yeterli ve zamanında sağlık desteği ya da deneyimli kişilerin rehberliğine erişememekten kaynaklandığını göstermektedir (8). Ebeler, bağımsız rollerini kullanarak emzirme sürecini desteklemekte ve bu sürecin

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

sürdürülebilirliğine katkı sağlamaktadır (9). Emzirme ile ilgili sorunların çözümünde uzman danışmanlardan alınan destek, “emzirme danışmanlığı” olarak tanımlanmaktadır (6). Bu danışmanlık, doğru emzirme tekniklerinin kazandırılması, annenin davranış ve tutumlarının desteklenmesi ve sadece anne sütü ile beslenme süresinin uzatılması gibi pek çok olumlu sonucu beraberinde getirmektedir (10). Son yıllarda teknolojinin gelişmesiyle birlikte emzirme danışmanlığında SMS, e-posta, video konferans, dijital video içerikleri, web tabanlı eğitimler ve mobil uygulamalar gibi tele-sağlık destekli yöntemler de yaygın olarak kullanılmaktadır (11). İnternet ve dijital kaynaklar aracılığıyla annelere emzirmenin önemi hakkında bilgi sunan, teknik destek sağlayan ve başarı oranlarını artırmayı hedefleyen çeşitli eğitim ve destek programları yaygın şekilde kullanılmakta ve olumlu sonuçlar vermektedir (12). COVID-19 pandemi sürecinde fiziksel temasa ihtiyaç duyulmadan sürdürülebilecek emzirme desteği yaklaşımları ön plana çıkmış ve dijital destek sistemlerinin hızla uygulamaya konulması kaçınılmaz hale gelmiştir (13).

Gebe ya da emziren kadınların dijital kaynaklara yönelme nedenleri arasında; bilgiye hızlı, kolay ve her yerden erişebilme imkânı, kişiler arası iletişimi kolaylaştırması ve düşük maliyetli olması gibi etkenler ön plana çıkmaktadır (8). Bu noktada, kadınların emzirmeyi sürdürmelerini desteklemek, küresel düzeyde hâlâ önemli bir halk sağlığı sorunu olarak değerlendirilmektedir (14). Bu duruma yanıt olarak, Amerikan Kadın Hastalıkları ve Doğum Koleji (ACOG) tarafından yayınlanan kılavuzlarda, mobil sağlık uygulamalarının doğum sonrası kadınlara klinik destek sağlamak açısından etkili bir araç olabileceği vurgulanmıştır (3). Mobil uygulamalar, anneleri ve sosyal çevrelerini emzirme sürecine dahil edebilmekte, yeni iletişim kanalları kurmalarını sağlayarak olumlu tutumlar geliştirmelerine katkıda bulunmaktadır (8). Emzirme sürecinde teknoloji temelli destek sağlanırken, annelerin sosyodemografik özellikleri, obstetrik öyküleri, emzirme deneyimleri ve dijital cihaz kullanım alışkanlıkları gibi bireysel faktörlerin dikkate alınmasının, desteğin etkinliğini artırabileceği belirtilmektedir (15).

Nitelikli çalışmalar, yaş aralığı fark etmeksizin, uzmanlar ve akran grupları tarafından sağlanan web tabanlı emzirme danışmanlığının emzirme başarısını artırdığını göstermektedir (13). Örneğin, Fahami ve arkadaşları (2013) tarafından yürütülen çalışmada, elektronik eğitimin doğum sonrası emzirme farkındalığı üzerindeki etkisi değerlendirilmiş ve farkındalık düzeyinin elektronik eğitim alan grupta %128, kontrol grubunda ise %68 oranında arttığı belirlenmiştir (16). Huang ve arkadaşlarının (2018) Çin’de gerçekleştirdiği büyük ölçekli çalışmada, 590.912 gebe

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

kadının verileriyle web tabanlı doğum öncesi eğitimin mevcut durumu analiz edilmiş ve bu tür eğitimin kadınların gebelikle ilgili yeterli bilgiye ulaşmasını sağladığı ve farkındalık oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmacılar, web tabanlı eğitimin gelecekte daha etkin bir yöntem olarak kullanılabileceğini savunmuşlardır (17). Son olarak, Qian ve arkadaşları (2021) tarafından yürütülen sistematik derleme ve meta-analiz çalışmasında, mobil sağlık temelli müdahalelerin emzirme oranları, etkinliği ve tutumlar üzerindeki olumlu etkileri desteklenmiş, ayrıca bu uygulamaların bebeklerdeki sağlık sorunlarını azaltabileceği belirtilmiştir (18).

SONUÇ

Teknolojinin gelişmesi, internetin yaygınlaşması ve dijital kaynaklara erişimin kolaylaşması, geleneksel sağlık eğitimi ve danışmanlık yöntemlerinin yerini teknoloji destekli, esnek ve erişilebilir yaklaşımlara bırakmasına neden olmuştur. Sağlık alanında yaşanan dijital dönüşüm, mobil uygulamaların bilgiye ulaşmada etkili araçlar olarak kullanılmasına olanak tanımaktadır. Özellikle kadın sağlığında, teknoloji destekli emzirme danışmanlığı uygulamaları önemli bir yer edinmiştir. Bu yaklaşımların başarısını artırmak için kadınların ihtiyaç ve beklentilerinin dikkate alınması büyük önem taşımaktadır. Hemen her kadının erişebildiği medya organları bu konuda farkındalık oluşturmada öncü rol oynamalıdır.

KAYNAKLAR

1. Kleib M, Simpson N, Rhodes B. Bilgi Ve İletişim Teknolojisi: Hemşirelik Bilişim Eğitim Kampından Tasarım, Sunum Ve Sonuçlar. Çevrimiçi J Issues Nurs. 2016 Mayıs 31;21(2):5. Doi: 10.3912/Ojn.Vol21no02man05. Pmid: 27854426.
2. Yılmaz, M., Kılınç, N., & Köksal, Ç. (2024). Teknolojinin Kadın Sağlığı Üzerindeki Etkileri. *Togü Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(1), 55-64.
3. Çilesiz, E., Akyüz, M. D., & Turfan, E. (2023). Postpartum Dönemde Emzirme İle İlişkili Mobil Sağlık Müdahaleleri: Sistematik İnceleme Çalışması. *Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 8(1), 82-90.
4. Sekizler, E. T., & Atan, Ş. Ü. (2024). Emzirme Danışmanlığında Yenilikçi Yaklaşımlar Ve Teknolojinin Kullanımı. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 9(Özel Sayı-1), 44-48.
5. Çıtak, G., & Bektaş, H. A. (2023). Pandemide Gebe Ebe İletişimi: Tele-Ebelik. *Erü Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 10(2), 39-44.

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

6. Bulut, Ö. Ü. (2023). *Oyunlaştırılmış Emzirme Danışmanlığı Programının Emzirme Öz Yeterliliği, Başarısı Ve Meme Sorunlarına Etkisi: Randomize Kontrollü Bir Çalışma* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Lokman Hekim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı.
7. Sönmez, T., & Özkan, H. (2019). Emzirme Başarısında Emzirme Sandalyesinin Yeri. *Sağlık Bilimleri Ve Meslekleri Dergisi*, 6(2), 412-418.
8. Topkara, N., & Özerdoğan, N. (2024). Emzirmenin Desteklenmesinde Mobil Uygulama Kullanımı. *Togü Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(2), 211-222.
9. İzgördü, S. (2024). *Motivasyonel Görüşme Tekniği İle Verilen Emzirme Danışmanlığının Emzirme Sorunu Ve Kaygı Üzerine Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ebelik Yüksek Lisans Programı.
10. Karsandık Akyol, A. (2021). *Antenatal Dönemde Verilen “Anne Sütü Ve Emzirme Eğitiminin Ve Postnatal Dönemde Sağlanan Emzirme Danışmanlığının” Annelerin Bebeklerine İlk 6 Ay Sadece Anne Sütü Verme Durumuna Etkisinin Araştırılması* [Tıpta Uzmanlık Tezi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim Ve Araştırma Hastanesi].
11. Tiryaki, Ö., & Altınkaynak, S. (2021). Emzirme Danışmanlığında Hemşirenin Rolü. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 30(3).
12. Şensoy, F., & Koçak, D. Y. (2021). Emzirme Danışmanlığında Güncel Yaklaşımlar. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 4(3), 427-435.
13. Koca, A. G. (2024). *Web Destekli Emzirme Danışmanlığının Tam Emzirme İle Emzirme Motivasyonu Ve Sorunları Üzerine Etkisi* [Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü].
14. Meedya S, Win K, Yeatman H, Fahy K, Walton K, Burgess L, Mcgregor D, Shojaei P, Wheatley E, Halcomb E. Developing And Testing A Mobile Application For Breastfeeding Support: The Milky Way Application. *Women Birth*. 2021 Mar;34(2):E196-E203. Doi: 10.1016/J.Wombi.2020.02.006. Epub 2020 Feb 17. Pmid: 32081557.
15. Aydın, C. (2022). *Emziren Annelerin Teknoloji Tabanlı Emzirme Desteği Hakkında Düşünceleri, Beklentileri Ve Kullanımını Etkileyen Faktörler* [Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü]. Yök Tez Merkezi.
16. Fahami, F., Mohamadirizi, S., And Bahadoran, P. (2014). Elektronik Eğitimin Kadınların Doğum Sonrası Emzirme Konusundaki Farkındalığına Etkisi. *Pediatric Perspektifler Dergisi*, 257-63. Doi: 10.22038/İjp.2014.2985.

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

17. Huang, X., Sun, W., Wang, R., Wu, H., Yu, S., Fang, X., Liu, Y., Akinwunmi, B., Huang, J. And Ming, W.K. (2018). Present Situation And The Future Development Of Web-Based Prenatal Education İn China: Cross-Sectional Web-Based Survey. J Med Internet Res., 24(6), Doi: 10.2196/28637.
18. Qian, J., Wu, T., Lv, M., Fang, Z., Chen, M., Zeng, Z., Jiang, S., Chen, W. And Zhang, J. (2021). The Value Of Mobile Health İn Improving Breastfeeding Outcomes Among Perinatal Or Postpartum Women: Systematic Review And Meta-Analysis Of Randomized Controlled Trials. Jmir Mhealth Uhealth, 9(7), Doi: 10.2196/26098.

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

info@emzirmekongresi.com.tr

DEPREM SONRASI EMZİRMEDE YAŞANAN ENGELLERİN GİDERİLMESİNDE KOLAYLAŞTICI BİR PROGRAM: LİDER ANNELİK

Sümeyye ALTIPARMAK, Melek Kılıç, Sibel KARAGÖZ,
Burcu KAYHAN TETİK, Yeşim AKSOY DERYA

Özet

Amaç: Araştırma, deprem sonrası emzirmede yaşanan engellerin giderilmesinde kolaylaştırıcı olarak uygulanan lider annelik programının etkinliğini belirlemek amacıyla yapıldı.

Yöntem: Kesitsel ilişki arayıcı türde yapılan bu araştırmanın örneklemini 6 şubat Kahramanmaraş depremlerinden sonra Malatya, Adıyaman ve Hatay’da ikamet eden depremzede anneler oluşturmıştır. Kartopu örnekleme yöntemi ile google anket üzerinden anketler uygulandı ve 105 kadına ulaşıldı. Veriler; Kişisel Tanıtım Formu, Lider Annelik Programı Yeterlilik Değerlendirme Formu (LAPYDF), Emzirme Tutumunu Değerlendirme Ölçeği (ETDÖ) ve Mahremiyet Bilinci Ölçeği (MBÖ) kullanılarak toplandı. Veriler SPSS 29 paket programı ile tanımlayıcı istatistikler, Pearson korelasyon analizi ve regresyon analizi kullanılarak analiz edildi.

Bulgular: Yaş ortalaması 33.28 ± 9.25 olan kadınların LAPYDF, ETBÖ ve MBÖ toplam puan ortalamalarının sırasıyla; 38.12 ± 5.75 , 105.66 ± 18.17 ve 44.92 ± 10.80 olduğu belirlendi. Kadınların LAPYDF ile ETBÖ’den aldıkları toplam puan ortalaması arasında pozitif yönde çok zayıf düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ve LAPYDF ile MBÖ’den aldıkları toplam puan ortalaması arasında pozitif yönde çok zayıf düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulundu ($p < 0.05$). Kadınların ETBÖ ile MBÖ’den aldıkları toplam puan ortalaması arasında pozitif yönde çok zayıf düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptandı ($p < 0.05$).

Sonuç: Kadınların lider annelik yeterlilik düzeyleri arttıkça emzirme tutumlarının olumlu yönde geliştiği ve mahremiyet bilinci düzeylerinin arttığı saptandı. Ayrıca kadınların emzirme tutumları olumlu yönde geliştikçe mahremiyet bilinci düzeylerinin arttığı bulundu.

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

**3. ULUSLARARASI
EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ**
17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

Anahtar Kelimeler: Deprem, Emzirme Motivasyonu, Kadın, Lider Annelik, Mahremiyet Bilinci.

A FACILITATIVE PROGRAM IN REMOVING OBSTACLES IN BREASTFEEDING

AFTER THE EARTHQUAKE: LEADING MOTHERHOOD

Sümeyye ALTIPARMAK, Melek Kılıç, Sibel KARAGÖZ,

Burcu KAYHAN TETİK, Yeşim AKSOY DERYA

Abstract

Aim: The study was conducted to determine the effectiveness of the leading motherhood program implemented as a facilitator in eliminating obstacles in breastfeeding after the earthquake.

Method: The sample of this cross-sectional, relationship-seeking study consisted of earthquake victim mothers residing in Malatya, Adıyaman and Hatay after the February 6 Kahramanmaraş earthquakes. Surveys were applied via Google survey using the snowball sampling method and 105 women were reached. Data; Personal Introduction Form, Leader Motherhood Program Competency Evaluation Form (LMPCEF), Breastfeeding Attitudes of The Evaluation Scale (BAES) and Privacy Consciousness Scale (PCS) were used to collect the data. Data were analyzed using descriptive statistics, Pearson correlation analysis and regression analysis with the SPSS 29 package program.

Results: The total mean scores of women with an average age of 33.28 ± 9.25 on LMPCEF, BAES and PCS were determined to be 38.12 ± 5.75 , 105.66 ± 18.17 and 44.92 ± 10.80 , respectively. A very weak positive statistically significant relationship was found between the total mean scores of women from LMPCEF and BAES and a very weak positive statistically significant relationship was found between the total mean scores of women from LMPCEF and MBS ($p < 0.05$). A very weak positive statistically significant relationship was found between the total mean scores of women from the BAES and PCS ($p < 0.05$).

Conclusion: It was determined that as women's leadership motherhood competence levels increased, their breastfeeding attitudes developed positively and their privacy awareness levels increased. It was also found that as women's breastfeeding attitudes developed positively, their privacy awareness levels increased.

Keywords: Earthquake, Breastfeeding Motivation, Women, Leader Motherhood, Privacy Awareness.

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

DEPREM SONRASI TRAVMA DÜZEYİNİN EMZİRME MOTİVASYONU VE BAŞARISINA ETKİSİ

Sümeyye ALTIPARMAK, Melek Kılıç, İlkay ZENGİN,

Burcu KAYHAN TETİK, Yeşim AKSOY DERYA

Özet

Amaç: Araştırma, deprem sonrası travma düzeyinin emzirme motivasyonu ve başarısına etkisini belirlemek amacıyla yapıldı.

Yöntem: Kesitsel ilişki arayıcı türde yapılan bu araştırmanın örneklemini 6 Şubat depremlerinde yıkımının fazla olduğu Hatay, Adıyaman, Kahramanmaraş ve Malatya'da yer alan depremzede kadınlar oluşturdu. Kartopu örnekleme yöntemi ile google anket üzerinden anketler uygulandı ve 123 kadına ulaşıldı. Veriler; Kişisel Tanıtım Formu, TEMAS Derneği Danışmanlık Değerlendirme Formu, Deprem Sonrası Travma Düzeyini Belirleme Ölçeği, Emzirme Motivasyonu Ölçeği ve LATCH Emzirme Tanılama Ölçüm Aracı kullanılarak toplandı. Veriler SPSS 29 paket programı ile tanımlayıcı istatistikler ve Pearson korelasyon analizi kullanılarak analiz edildi.

Bulgular: Kadınlar TEMAS Derneğinden aldıkları danışmanlıkları değerlendirdiklerinde ortalama 4.27 ± 1.50 puan verdikleri (min-max:1-5) belirlendi. Kadınların %65.0'nın yüz yüze danışmanlık aldığı, %49.6'sının 4 ve üzeri danışmanlık aldığı, %47.2'sinin lohusalık döneminde danışmanlık aldığı ve %56.1'inin gebelik ve emzirme konusunda danışmanlık aldıkları saptandı. DSTDBÖ, EMÖ primipar, EMÖ multipar ve LATCH toplam puan ortalamaları sırasıyla; 44.64 ± 17.54 , 48.57 ± 12.23 , 68.25 ± 12.23 ve 7.48 ± 0.96 olduğu belirlendi. DSTDBÖ ile multipar kadınların EMÖ'den aldıkları puan ortalaması arasında pozitif yönde çok zayıf düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulundu ($p=0.001$).

Sonuç: Kadınların orta düzeyde deprem travmasına, orta düzeyde emzirme motivasyonuna ve yüksek düzeyde emzirme başarısına sahip oldukları belirlendi. Ayrıca kadınların deprem travma düzeyleri arttıkça emzirme motivasyonlarının azaldığı saptandı.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Emzirme Başarısı, Emzirme Motivasyonu, Kadın, Travma.

EFFECT OF POST-EARTHQUAKE TRAUMA LEVEL ON BREASTFEEDING MOTIVATION AND SUCCESS

Sümeyye ALTIPARMAK, Melek Kılıç, İlkay ZENGİN,
Burcu KAYHAN TETİK, Yeşim AKSOY DERYA

Abstract

Aim: The study was conducted to determine the effect of post-earthquake trauma level on breastfeeding motivation and success

Method: The sample of this cross-sectional correlational study was composed of earthquake victim women in Hatay, Adıyaman, Kahramanmaraş and Malatya, where the destruction was high in the February 6 earthquakes. Surveys were applied via Google survey with the snowball sampling method and 123 women were reached. Data were collected using the Personal Introduction Form, TEMAS Association Consultancy Evaluation Form, the Scale That Determines the Level of the Trauma after the Earthquake, Breastfeeding Motivation Scale and LATCH Breastfeeding Assessment Tool. Data were analyzed using descriptive statistics and Pearson correlation analysis with the SPSS 29 package program.

Results: When women evaluated the counseling they received from TEMAS Association, it was determined that they gave an average score of 4.27 ± 1.50 (min-max:1-5). It was determined that 65.0% of the women received face-to-face counseling, 49.6% received 4 or more counseling, 47.2% received counseling during the puerperium, and 56.1% received counseling on pregnancy and breastfeeding. The total mean scores of STDLTE, BMS primiparous, BMS multiparous and LATCH were determined to be 44.64 ± 17.54 , 48.57 ± 12.23 , 68.25 ± 12.23 and 7.48 ± 0.96 , respectively. A very weak positive statistically significant relationship was found between the mean scores of STDLTE and multiparous women from BMS ($p=0.001$).

Conclusion: It was determined that women had moderate earthquake trauma, moderate breastfeeding motivation and high breastfeeding success. It was also determined that as women's earthquake trauma levels increased, their breastfeeding motivation decreased.

Keywords: Earthquake, Breastfeeding Success, Breastfeeding Motivation, Women, Trauma.

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

BİYOPSİKOSOSYAL MODELE DAYALI VERİLEN EMZİRME DANIŞMANLIĞININ ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: BİR OLGU SUNUMU

Semra Tuncay Yılmaz, Sena Kaplan

Ankara Medipol Üniversitesi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

ÖZET:

Amaç: Biyopsikososyal (BPS) model, bireyin hastalık ile sağlık durumunu; biyolojik, psikolojik ve sosyal özellikler göz önünde bulundurularak değerlendiren yaklaşımdır. Bu olgu sunumunun amacı BPS model'e dayalı verilen emzirme danışmanlığının annenin emzirme sürecini olan etkisini değerlendirmektir.

Yöntem: Olguda BPS model kapsamında annenin emzirme sürecini etkileyen biyolojik, psikolojik ve sosyal özelliklerin değerlendirilmesinde Bireysel Bilgi Formu, Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu, Emzirmede Meme Sağlığı İzlem Formu (EMSİ), Bristol Emzirme Değerlendirme Ölçeği (BEDÖ), Beck Anksiyete Envanteri (BAE), Doğum Sonu Destek Ölçeği (DSDÖ) kullanılmıştır. Doğum sonu dördüncü günde anneye Bireysel Bilgi Formu, EMSİ, BEDÖ BAE, DSDÖ uygulanmıştır. Aynı zamanda Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu kullanılarak anne ile görüşme yapılmıştır. Görüşme sonrası ön test değerlendirme formları da değerlendirilerek annenin emzirme danışmanlığı konusunda ihtiyaç alanları belirlenmiştir. Bu kapsamda BPS model'e dayalı emzirme danışmanlığı eğitimi hazırlanmıştır. Anneye demonstrasyon, maket, video kayıtları gibi interaktif yöntemlerin yanı sıra Powerpoint sunumu kullanılarak, her oturum 40 dakika olmak üzere, toplam 80 dakika yüz yüze bireysel eğitim verilmiştir. Aynı zamanda anne katılımlı emzirme deneyimi gerçekleştirilmiştir. Eğitim sonunda baba ile de görüşülüp annenin emzirme sürecindeki psikolojik ve sosyal özellikleri ve anneye nasıl yardımcı olabileceği hakkında bilgi verilmiştir. Emzirme eğitimden üç gün sonra anne ile bir kez çevrim içi görüşme yapılmıştır. Yapılan çevrim içi görüşmede annenin emzirme sürecinde karşılaştığı sorunlar değerlendirilip, bu sorunlara yönelik danışmanlık yapılmıştır. Doğum sonu 15. günde yüz yüze yapılan görüşmede annenin deneyimleri ve EMSİ, BEDÖ, BAE, DSDÖ'nün son test uygulaması yapılmıştır.

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

Bulgular: Olguda BPS model'e dayalı verilen emzirme eğitimi ve danışmanlığı sonrasında; annenin emzirme sürecinde yaşadığı sorun alanlarının azaldığı, emzirmenin etkinliğinin arttığı (BEDÖ ön test puanı: 4, son test puanı: 7), anksiyetesinin azaldığı (BAE ön test puanı: 18, son test puanı: 11), doğum sonu sosyal destek sistemlerinin güçlendiği (DSDÖ ön test puanı: 98, son test puanı: 135) belirlenmiştir. Aynı zamanda anne; babanın ev işlerini üstlendiğini ve bu sayede bebeği emzirmeye daha fazla zaman ayırabildiğini ifade etmiştir.

Sonuç: Çalışma sonucunda annenin emzirme sürecinde karşılaştığı sorunlara, biyolojik, psikolojik ve sosyolojik boyutları kapsayan biyopsikososyal model kapsamında sistematik bir şekilde yaklaşp ve anneye özgü bireysel müdahaleler uygulayıp danışmanlık yapmanın emzirme sürecinin yönetiminde olumlu etkisi olduğu saptanmıştır.

Anahtar kelimeler: Emzirme, Emzirme Danışmanlığı, Biyopsikososyal Model

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

**3. ULUSLARARASI
EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ**
17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

TRAVMATİK EMZİRME ALGISI ÖLÇEĞİ: ÖLÇEK GELİŞTİRME, GEÇERLİLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Ahsen Sultan Uygun¹, İlknur Münevver Gönenç²

¹ Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara

² Ankara Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ebelik Bölümü, Ankara

ÖZET

Amaç: Araştırma travmatik emzirme algısını ölçen geçerli ve güvenilir bir araç geliştirmek amacıyla yürütüldü.

Yöntem: Araştırma 503 kadınla metodolojik olarak yürütüldü. Veriler Ankara’da dört farklı aile sağlığı merkezinde toplandı. Ölçek yapısını belirlemek için paralel analiz ve Monte Carlo simülasyonu kullanılarak temel bileşenler, açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleriyle faktör sayısı belirlendi. Güvenilirlik, Cronbach’ın alfa ve McDonald’s omega katsayıları ile test-tekrar test güvenilirlik yöntemleri kullanılarak değerlendirildi. Travmatik Emzirme Algısı Ölçeği için kesme puanını belirlemek için ROC analizi yapıldı.

Bulgular: İki faktörlü (duygusal uyarılma faktörü, 18 madde; fiziksel ve sosyal uyarılma faktörü, 7 madde) 25 maddelik bir Travmatik Emzirme Algısı Ölçeği geliştirildi. Toplam ölçek puanı için güvenilirlik katsayıları, Cronbach’ın alfa, McDonald’ın omega ve test-tekrar test güvenilirliği sırasıyla 0,89, 0,90 ve 0,95 olarak bulundu. ROC analiz sonuçlarına göre en uygun kesme puanı %70,31 duyarlılık ve %77,27 özgüllük ile 62 idi.

Sonuç: Bu çalışmada oluşturulan ölçek travmatik emzirme algılarını belirlemek için geçerli ve güvenilir bir araçtır. Tüm sağlık profesyonellerinin travmatik emzirme algılarının erken tespiti için kullanması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Emzirme, Travmatik Emzirme Algısı, Ölçek

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

PRETERM BEBEKLERDE ANNE SÜTÜNÜN SİRKADİYEN ÖZELLİKLERİNE UYGUN KRONOBİYOLOJİK YAKLAŞIMLA BESLENMENİN ÖNEMİ

Esra Bozkurt ¹, Seher Sarıkaya Karabudak ², Gülşah Ateş ³
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü ¹,
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve
Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı ²
Aydın Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi, Relaktasyon ³

Amaç: Bu çalışmanın amacı, anne sütü bileşiminin gün içindeki değişiminin sirkadiyen ritim gelişimi üzerindeki etkisini incelemek ve kronobiyolojik yaklaşımla beslenme yaklaşımının prematüre bebeklerin sirkadiyen gelişimi üzerindeki etkilerini değerlendirmektir.

Yöntem: Anne sütü bileşiminin gün içerisindeki değişimi, preterm bebeklerin sirkadiyen gelişimi ve kronobiyolojik yaklaşımla beslenme modeline yönelik literatür incelenmiştir. Literatür taraması ulusal ve uluslararası veri tabanları kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Preterm bebekler için anne sütü ideal bir besin kaynağıdır. Anne sütü bebeğin büyüme ve gelişmesi için gerekli besin maddelerini sağlamakla beraber, sirkadiyen ritimlerin düzenlenmesine yardımcı olan biyolojik ipuçları da içerir. Anne sütünün bileşimi, gebelik haftası, laktasyon evresi ve sağılma saatine bağlı olarak değişiklik gösterebilir. Özellikle sirkadiyen ritimler açısından anne sütünde gece ve gündüz farklılıkları gözlenmektedir. Gündüz sütü bağışıklık sistemiyle ilişkili nükleotitler, interlökinler ve antioksidanlar gibi maddeleri daha yüksek oranda içerirken, gece sütü melatonin ve triptofan gibi uyku düzenini destekleyen bileşenler açısından zengindir. Bu farklılık, annenin biyolojik ritimlerinin bebeğe aktarımı

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

açısından önemlidir. İntrauterin hayatta annenin sirkadiyen ritimlerine alışmış fetüs için doğum sonrası benzer ipuçları sağlayarak doğum sonrası bebeğin sirkadiyen ritimlerinin stabilizasyonunu, uyku-uyanıklık döngüsünün düzenlenmesini ve çevresel uyumunu geliştirmeye katkı sağlar. Diğer yandan sağılan anne sütlerinin gün içerisindeki sağılma saatine uygun verilmemesi, bu ritmik düzenin bozulmasına yol açabilir. Kronobiyolojik yaklaşımla beslenme modeli, sağılmış anne sütlerinin gün döngüsüne uygun şekilde gece ve gündüz periyotlarına veya daha detaylı olarak altışar saatlik döngülere ayrılarak verilmesini önerir. Bu yaklaşım, emzirmenin mümkün olmadığı durumlarda, sağılmış anne sütü aracılığıyla bebeğin sirkadiyen ritim gelişiminin desteklenmesini amaçlar. Preterm bebeklerde bu modelin, büyüme ve taburculuk süresini olumlu etkilediği, uyku-uyanıklık döngüsünü ve sirkadiyen ritim stabilizasyonunu desteklediği, ayrıca fizyolojik stabiliteyi artırdığı bildirilmiştir.

Sonuç: Preterm bebeklerin kronobiyolojik yaklaşımla beslenmesi önemlidir. Bu yaklaşımın yenidoğan yoğun bakım ünitelerinde aktif rol oynayan sağlık personeli tarafından benimsenmesi ve kurum prosedürlerine alınması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Prematüre beslenmesi, sirkadiyen ritim, anne sütü, kronobiyolojik yaklaşım

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu

ANKARA

www.emzirmekongresi.com.tr

“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”

info@emzirmekongresi.com.tr

BİR ŞEHİR HASTANESİNİN ANNE SÜTÜ EMZİRME VE RELAKTASYON POLİKLİNİĞİ'NE FARKLI SORUNLARLA BAŞVURAN ANNELERİN BAŞVURU NEDENLERİNİN RETROSPEKTİF ANALİZİ

Figen SAYGI, Sultan UÇAR, Zeynep YAVUZ, Sumru KAVURT, Emel ÇALDIR, Çağanay
SOYSAL

Ankara Etlik Şehir Hastanesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Hastanesi, Ankara,
Türkiye

Amaç: Bu çalışmanın amacı, Ankara Etlik Şehir Hastanesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Hastanesi, Anne Sütü Emzirme ve Relaktasyon Polikliniği'ne başvuran annelerin başvuru sebeplerinin incelenmesidir.

Yöntem: Retrospektif tasarlanan bu çalışmada, 01.01.2024-31.12.2024 tarihleri arasında polikliniğe başvuran 1345 anneye ait veriler Hastane Bilgi Yönetim Sistemi üzerinden değerlendirilmiş, “Emzirme Öykü ve Gözlem Formu” aracılığıyla annelerin bazı sosyo-demografik özellikleri ile polikliniğe başvuru nedenleri incelenmiştir.

Bulgular: Annelerin %4,01'i (n=54) 18-20 yaş aralığında, %68,47'si (n=921) ise 20-30 yaş aralığında, % 27,5'i (n=370) 31 yaş ve üstüdür. Eğitim düzeyleri incelendiğinde %18,28'i (n=246) ilköğretim, %34,94'ü (n=470) lise, %46,76'sı (n=629) ise ön lisans veya lisans mezunudur. Annelerin %60,81'inin (n=818) doğum sayısı bir, %39,18'nin (n=527) doğum sayısı iki ve üzeridir. İki ve üzeri doğum yapan annelerin önceki bebeklerini emzirme durumları incelendiğinde; %9,21'i (n=124) 0-6 aydan az, %8,92'si (n=120) 6-12 ay arasında, %74,72'si (n=1005) 12-24 ay arasında ve %7,13'ü (n=96) 24 ay ve üzerinde emzirdiği belirlenmiştir. Annelerin %58,81'i (n=791) sezaryen, %41,18'i (n=554) ise vajinal doğum yapmıştır. Annelerin %46,84'ü (n=630) gebe okulu eğitimini tamamlamış, %53,15'i (n=715) ise eğitim almamıştır. Başvuru nedenleri incelendiğinde; %29,96'sı (n=403) meme ucu yarası, %28,99'u (n=390) bebeğin kilo alamaması, %28,02'si (n=377) memeyi tutturmada zorluk, %2,08'i (n=28) memeden emmeme şikâyeti ile başvurmuştur. Ayrıca %0,44'ü (n=6) bebeğin doymadığı, ağladığı ve sürekli emmek istediği şikayetlerini

Temas Emzirme ve Anne Sütü
Gönüllüleri Derneği

3. ULUSLARARASI EMZİRME GERÇEĞİ KONGRESİ 17-19 MAYIS 2025/ANKARA

Ankara Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi

Ankara Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Cemil Bilsel
Konferans Salonu
ANKARA

**“Sürdürülebilir Gelecek İçin
Emzirmede Fırsat Eşitliği”**

www.emzirmekongresi.com.tr

info@emzirmekongresi.com.tr

bildirmiştir. Yenidoğan Yoğun Bakım taburculuk sonrası danışmanlık için %7,06'sı (n=95), ikizlere yönelik danışmanlık için %1,41'i (n=19), konjenital anomalilere yönelik danışmanlık için %0,22'si (n=3), duygusal destek amacıyla ise %1,78 (n=24) oranında anne birime başvurmuştur.

Sonuç: Annelerin birime en sık başvuru nedenleri meme ucu yarası, bebeğin kilo alamaması ve memeyi tutturma güçlüğüdür. Bu sorunlar genellikle yanlış tutuş pozisyonundan kaynaklanmakta ve emzirme konusundaki bilgi eksikliğini göstermektedir. Ayrıca anneler, emzirme zorluklarının yanı sıra psikolojik stres ve kaygı da yaşamaktadır. Bu durum, teknik bilginin yanı sıra duygusal desteğin de önemini ve emzirme danışmanlarının gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Anne Sütü, Emzirme, Emzirme Danışmanı